

Til medlemene i Plan, miljø og teknisk utval

Det vert med dette kalla inn til / gjort kjent med møte i Plan, miljø og teknisk utval

Møtestad: Møterom 2. etg., Kommunehuset

Dato: 30.11.2016

Tid: 09:00

Dersom De ikkje kan møte, ber ein om at De melder frå til sentralbordet snarast råd.

Søknad om Trafikksikkerhetstiltak blir lagt fram i møtet.

For leiar
Inger J. U. Kåsa

Saksliste

Utvals-saksnr	Innhald	Lukka
Referatsak delegerte saker DS		
RS 151/16	133/21 - Angrevegegen 226 - Løyve til Ingvar Gundersen om oppføring av anneks på fritidseigedom	
RS 152/16	43/46 - Brøløsvegen 29 - Statoil Fuel & Retail Norge AS - Omprofilering	
RS 153/16	23/11 - Heivegegen 494 - Søknad frå Egil Eek om tilbygg på hytte	
RS 154/16	69/11 - Flatdalsvegen 29 - Løyve til Marit Bjørnsen Røren for oppføring av anneks	
RS 155/16	63/5 - Flatdalsvegen 643 - Fylkesmannens behandling av klage over godkjenning av søknad om dispensasjon for mellomlagring og knusing av steinmasser	
RS 156/16	Forslag frå Seljord kommune til medlem i dyrevernnemnda for Øvre Telemark 2017-2020	
RS 157/16	112/26 - Åmotsdalsvegen 2226 - Løyve til Jon Håvard Seland for oppdøeing av anneks på bebygd fritidseigedom	
RS 158/16	43/124 - Gravshaugvegen 22 - Løyve til Geir Vidar Vala for oppføring av tilbygg til bustadhus	
RS 159/16	120/15 - Heiåvegen - Løyve til Per Anders Dyrland for oppføring av fritidsbustad og tilkomstveg til eigedomen	
RS 160/16	125/67 - Åmotsdalsvegen - Søknad om overføring av areal til 125/60	
RS 161/16	112/46 - Åmotsdalsvegen 2224 - Løyve til Tone Åtland om utslepp av sanitært avløpsvatn frå fritidshus	
RS 162/16	149/1 - Myrbøenvegen 124 - Søknad om overføring av areal til 149/19	
RS 163/16	127/2 - Sudbøvegen - Løyve til Torkel Aase for oppføring av fritidsbustad	
RS 164/16	8/1-27 - Vefaldåsen, tomt 50 - Løyve til Halvor Vefald for oppføring av fritidsbustad på ubebygd fritidseigedom	
RS 165/16	43/109 - Bygleåsen 4 - Løyve til Johannes Rindal og Beate Marie Dahl Eide for oppføring av tilbygg med opphaldsrom til bustadhus	
RS 166/16	41/2 - Raudkleiv aktivitetsanlegg - Løyve til Seljord idrettslag om oppføring av garasje løypemaskin	
RS 167/16	Tilskot frå skogfond rentemidlar Seljord - AT-Skog	
RS 168/16	72/28 - Natadalsvegen 174 - Løyve til Dag Aandreaa til oppføring av gamal tømre til bruk som gjestehus	
RS 169/16	Søknad om å få tilbakebetalt innbetaling til skogfond- Jørund Telnes.	
RS 170/16	123/15 og 123/16 - Heiåi - Søknad om konsesjon	

RS 171/16 Søknad traktorvei - Tov Larsen Espelid

Saker til handsaming

- PS 63/16 Endring av rekkjefylgjekrav Reguleringsplan Nordbygdi
- PS 64/16 41/1 - Næringstomt - Telemark Bilruter AS - Søknad om dispensasjon frå rekkefylgjekrav i reguleringsplan "Nordbygdi" og oppfylling av området med sprengstein
- PS 65/16 Klage på vedtak i planutvalssak 58/16 - søknad frå Seljord idrettslag om å hogge tre på Eventyrøy
- PS 66/16 49/18 - Blåbærstigen 5 - Overtredelsesgebyr for oppføring av uthus
- PS 67/16 6/2 - Rugtveit - Stigfjellvegen 121 - Konsesjon - Tor Helge Bjorheim og Oddrun N. Bjorheim
- PS 68/16 Fv 503 Nye Dyrland bru - detaljregulering - slutthandsaming
- PS 69/16 54/9 - Grunningsdalsvegen 111 - Søknad om frådeleing av tomt rundt eksisterande bustadhus.
- PS 70/16 Renovest IKS - Kommunal føresegn for innsamling og handsaming av husavfall og tøming av slam
- PS 71/16 NVE - Høyring - Regulering av Seljordsvatnet - Sundsbarmreguleringen

Referatsak delegerte saker DS

RS 151/16 133/21 - Angrevegen 226 - Løyve til Ingvar Gundersen om oppføring av anneks på fritidseigedom

RS 152/16 43/46 - Brøløsvegen 29 - Statoil Fuel & Retail Norge AS - Omprofilering

RS 153/16 23/11 - Heivegen 494 - Søknad frå Egil Eek om tilbygg på hytte

RS 154/16 69/11 - Flatdalsvegen 29 - Løyve til Marit Bjørnsen Røren for oppføring av anneks

RS 155/16 63/5 - Flatdalsvegen 643 - Fylkesmannens behandling av klage over godkjenning av søknad om dispensasjon for mellomlagring og knusing av steinmasser

RS 156/16 Forslag frå Seljord kommune til medlem i dyrevernnemnda for Øvre Telemark 2017-2020

RS 157/16 112/26 - Åmotsdalsvegen 2226 - Løyve til Jon Håvard Seland for oppdøeing av anneks på bebygd frtidseigedom

RS 158/16 43/124 - Gravshaugvegen 22 - Løyve til Geir Vidar Vala for oppføring av tilbygg til bustadhus

RS 159/16 120/15 - Heiåvegen - Løyve til Per Anders Dyrland for oppføring av fritidsbustad og tilkomstveg til eigedomen

RS 160/16 125/67 - Åmotsdalsvegen - Søknad om overføring av areal til 125/60

RS 161/16 112/46 - Åmotsdalsvegen 2224 - Løyve til Tone Åtland om utslepp av sanitært avløpsvatn frå fritidshus

RS 162/16 149/1 - Myrbøenvegen 124 - Søknad om overføring av areal til 149/19

RS 163/16 127/2 - Sudbøvegen - Løyve til Torkel Aase for oppføring av fritidsbustad

RS 164/16 8/1-27 - Vefaldåsen, tomt 50 - Løyve til Halvor Vefald for oppføring av fritidsbustad på ubebygd fritidseigedom

RS 165/16 43/109 - Bygleåsen 4 - Løyve til Johannes Rindal og Beate Marie Dahl Eide for oppføring av tilbygg med opphaldsrom til bustadhus

RS 166/16 41/2 - Raudkleiv aktivitetsanlegg - Løyve til Seljord idrettslag om oppføring av garasje løypemaskin

RS 167/16 Tilskot frå skogfond rentemidlar Seljord - AT-Skog

RS 168/16 72/28 - Natadalsvegen 174 - Løyve til Dag Aandreea til oppføring av gamal tømre til bruk som gjestehus

RS 169/16 Søknad om å få tilbakebetalt innbetaling til skogfond- Jørund Telnes.

RS 170/16 123/15 og 123/16 - Heiåi - Søknad om konsesjon

RS 171/16 Søknad traktorvei - Tov Larsen Espelid

Saker til handsaming

PS 63/16 Endring av rekkjefylgjekrav Reguleringsplan Nordbygdi

Seljord kommune

Arkiv: L12
Saksnr.: 2016/1748-1
Sakshand.: Frid Berge
Direkte tlf.: 35065152
Dato: 14.10.2016

Saksframlegg

Utval	Utvalssak	Møtedato
Plan, miljø og teknisk utval	63/16	30.11.2016

Mindre endring Reguleringsplan Nordbygdi

Saksdokument:

Vedlegg:

- 1 Reguleringsplan_Nordbygdi_føresegner
- 2 Reguleringsplan_Nordbygdi
- 3 nytt vedtak frå Riksantikvaren

Saksutgreiing:

Seljord kommune har i samband med søknad om dispensasjon frå rekkjefylgjekrav, satt i reguleringsplan for Nordbygdi industriområde, frå Telemark bilruter AS sendt ein førespurnad om endring til Telemark fylkeskommune og Riksantikvaren. Det er fatta nytt vedtak og denne endringa må difor innarbeidast i planen. Endringa er av mindre karakter og ein kan ikkje sjå at saka skal til uttale hjå andre instansar for at endringane skal takast med. Det gamle vedtaket frå Riksantikvaren lød slikt: *"Før iverksettingen av bygging av næringsareal og infrastruktur til dette skal det foretas arkeologisk undersøkelse av de berørte automatisk fredete kulturminner i form av kullgroper id 116002-116018 i planområdet. Det skal tas kontakt med Telemark fylkeskommune i god tid før tiltaket skal gjennomføres slik at omfanget av den arkeologiske undersøkelsen kan fastsettes."* Dispensasjon frå den automatiske fredinga føreset at den ovanneemnte teksten blir innarbeidd i reguleringsføresegnene.

Nytt vedtak lyder slikt:

*Kulturminnene, id 116002– 1 16018s kal merkes i plankartet som Bestemmelsesområde og gis fortløpende nr. #1, #2 (osv.)
Kulturminnet med id 116002– 1 16018 merkes som BestemmelsesGrense med følgende tekst i fellesbestemmelsene § 6.9.2 bokstav e:*

« Før iverksettingen av tiltak i medhold av planen i del av område ILP på gnr. 39 , bnr. 1 skal det Foretas arkeologiskutgravning av de berørte automatiskfredete kulturminnene id 116002– 1 16018 markert som« RpBestemmelsesGrense»med fortløpende nummerering i plankartet.

Midlertidig massedeponi kan anlegges i del av område I LP på gnr. 41, bnr. 1, med vilkår om at kullgropene, id 116002-1 16018, på gnr. 39, bnr. 1 sikres med gjerde. Gjerdet skal bli stående til de arkeologiske utgravningene er gjennomført.

Det skal tas kontakt med Telemark fylkeskommune i god tid før tiltaket i den delen av område I LP på gnr. 39, bnr. 1 skal gjennomføres lik at omfanget av den arkeologiske granskingen kan fastsettes.

Rådmannen si tilråding:

Rådmannen rår plan, miljø og teknisk utval fatte fylgjande vedtak:

Plan, miljø og teknisk utval finn at det er grunnlag for å endre føresegn og plankart for reguleringsplan Nordbygdi industriområde i tråd med Riksantikvarens vedtak. Dei nye endringane skal innarbeidast i føresegn og plankart.

Utskrift til:

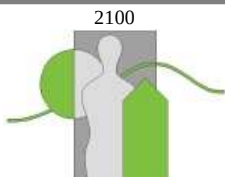
Telemark fylkeskommune

Seljord kommune

Reguleringsplan for Nordbygdi

Revisjon C, 19. juni 2009
Plan ID 20090001

Plankontoret Hallvard Homme A/S

Innhald

INNHALD	1
1 BAKGRUNN	3
1.1 LOKALISERING	3
2 INNSPEL TIL PLANARBEID	4
3 OFFENTLEG ETTERSYN – INNKOMNE UTTALER	6
4 KONSEPT	8
5 PLANOMTALE	10
5.1 BYGGEOMRÅDE	10
5.2 LANDBRUKSOMRÅDE	10
5.3 OFFENTLEGE TRAFIKKOMRÅDE	10
5.4 FAREOMRÅDE	10
5.5 SPESIALOMRÅDE	10
5.6 FELLESOMRÅDE	11
5.7 KOMBINERTE FØREMÅL	11
6 FØRESEGNER	12
6.1 REKKEFØLGJEFØRESEGNER	12
6.2 FELLES FØRESEGNER	13
6.3 BYGGEOMRÅDE	13
6.3.1 BUSTADAR MED TILHØYRANDE ANLEGG, BBU	13
6.4 LANDBRUKSOMRÅDE	13
6.4.1 JORD- OG SKOGBRUK, J/S	13
6.5 OFFENTLEGE TRAFIKKOMRÅDE	13
6.5.1 GENERELLE FØRESEGNER	13
6.5.2 KØYREVEG, TK1-4	13
6.5.3 ANNA VEGFØREMÅL, TAN	13
6.5.4 FORTAUG, TF	14
6.6 FAREOMRÅDE	14
6.6.1 HØGSPENNINGSANLEGG, EL	14
6.7 SPESIALOMRÅDE	14
6.7.1 PRIVAT VEG, SpVP	14
6.7.2 FRILUFTSOMRÅDE PÅ LAND, SpF	14
6.7.3 FRILUFTSOMRÅDE I SJØ OG VASSDRAG	14
6.7.4 KLIMAVERNZONE, SpK	14
6.7.5 FRISIKTZONE VED VEG	14

6.7.6	ANNA SPESIALOMRÅDE, GANGVEG, ASpG	15
6.8	FELLESOMRÅDE	15
6.8.1	FELLES AVKØYRING	15
6.9	KOMBINERTE OMRÅDE	15
6.9.1	KOMBINERT OMRÅDE FORRETNING/INDUSTRI, I/F	15
6.9.2	KOMBINERT OMRÅDE INDUSTR/LAGER/PARKERING, ILP	15

Vedlegg:

- *Reguleringsplankart i målestokk 1:2000*
- *Innspeil til planarbeid*
- *Uttale til høyring*

1 Bakgrunn

Seljord kommune er i ein fase med mykje aktivitet på næringssida, spesielt tettstaden Seljord merkar dette. Det er no lite regulert areal att kring sentrum, som kan brukast til å etablere nye verksemder eller der eksisterande verksemder med utvidingsbehov kan flytte til. Området mellom sentrum og Dyrsakuplassen er i ferd med å bli tetta att og ein ynskjer ikkje alle typar næring hit. Også Dyrsakuplassen utviklar seg og det er tydeleg at tettstaden ekspanderar vestover.

På bakgrunn av dette valte kommunen å satse meir aktivt på Nordbygdi. Her er det ledige areal, som er uregulerte. Samstundes er det noko eksisterande aktivitet frå før av og infrastrukturen inntil området er upåklageleg. Kommunen ynskja eit heilskapleg konsept for området som skulle munne ut i ein aktiv plan for teigar til verksemder og infrastruktur med eit attraktivt preg. Plankontoret Hallvard Homme AS vart spurt om bistand i planarbeidet.

1.1 Lokalisering

Området ein meldte oppstart av planarbeid for, strekte seg frå noverande avkøyring frå E 134 til Nordbygdi i vest til grensa for reguleringsplanen for Dyrsakuplassen i aust. Nordre grense gjekk nokre meter nord for gamle europavegen. Søndre grensa gjekk i E 134. Ein del av jordene mellom gamle og nye europavegen vart halde utanfor planområdet.

Planområdet ein fremjar planforslag over er krympa i høve til opphavleg meldt storleik. Ikommunal veg vestover til kryss med E 134 er teke ut av planen, nordre grense ligg i senterlinje veg. I sør omfattar planområdet heile E 134, grensa vart flytta noko sørover i tråd med naudsynt utviding av vegtraséen.

2 Innspel til planarbeid

Alle innspel ligg ved dokumentet. Dei er lista opp nedanfor med merknader der dette er naudsynt.

Fylkesmannen i Telemark

Flaumvurderingar leverast som vedlegg til plandokumentet når planen leggst ut til offentleg ettersyn.

Seljord landbruksforum har kome med ein uttale i samband med oppstart av planarbeid. Ein har ikkje vurdert landbruksinteressa ut over dette.

Biologisk mangfald vart ikkje undersøkt. Typiske nøkkelbiotop der ein vanlegvis ville vente funn av interesse (kantsone langs Bygdaråi, bekkedrag, li mellom to jorder) får likevel grøne føremål i planforslaget slik at ein reknar med at planens effekt på biologisk mangfald ikkje vil vere stor.

Telemark fylkeskommune

Fylkeskommunens regionaletat fremja krav om registrering av kulturminne i området før planen kan godkjennast. Registrering vart gjennomført med ei rekkje funn. I etterkant av undersøkinga har ein vore i kontinuerlig dialog med fylkeskommunen for å finne ei optimal balanse mellom deira og kommune sine interesse.

Statens Vegvesen, Region Sør

Vegvesenet var i utgangspunktet negativ til nye avkøyringar frå E 134. Ein har vore i fleire møte vegvesenet og til slutt fått aksept for ei ny avkøyring under føresetnad om at avkøyringa overhald gjeldande krav til utforming. Vegvesenet kan heller ikkje bekoste naudsynte tiltak i tråd med planen.

Noregs Vassdrags- og energidirektorat (NVE)

Åbotnen er ikkje oppmålt, høgder er difor ukjende. Føresegner låsar underkanten på ny bru til 150,4 m.o.h. (eller høgare), bruspennet skal vere på minst 20 m. Ein reknar med at dette vil vere tilstrekkeleg for å unngå oppstuvningseffekt.

Teig IFP ligg i det området ein reknar med vil vere mest utsett ved flaumsituasjonar. Her sikrar føresegnar for at NVE sine krav til høgde over åbotnen overhaldast. Utbyggjar påleggjast levering av naudsynt dokumentasjon. Ein reknar med at dette tiltaket vil trygge framtidig busetnad i teig IFP mot flaum.

Bekken i nordre del av planområdet er regulert til friluftslivsområde i sjø og vassdrag, der ein reknar med at tiltak i vassdraget kan vere aktuelle. Intensjonen er at bekken kan leggjast om noko eller gjerast meir visuelt attraktiv. I det vidare laupet fram til møtet med Bygdaråi ligg bekken innafor SpF. Her er det ikkje meininga at noko inngrep skal kunne føretakast. Ein regulerar SpF i ein slik omfang at bekk og våtmark kan fungere

som økosystem og flaumbuffer uforstyrta av landbruk (LJS) eller kombinert byggjeområde (I/F3).

Det naturlege miljøet langs Bygdaråi er forstyrta gjennom flaumsikringsvollar på både sider av elva. Vegetasjonen har overteke i området att, men terrenget ber tydeleg preg av menneskeleg påverknad. Ein set difor att 5 m på både sider av elva og reknar med at det er tilstrekkeleg for å ivaretake suksesjonsøkosystemet. Vollane skal ikkje byggjast ned.

Seljord landbruksforum

Odd Vidar Rui

Olav Gundersen

3 Offentleg ettersyn – innkomne uttaler

Referansar til plankart og føresegner rettar seg mot versjonen lagt ut på høring. For tekstdelen sin del er dette "revisjon A".

Fylkesmannen i Telemark

Fylkesmannen har ingen merknader til planframlegget.

Telemark fylkeskommune

Fylkeskommunens regionaletat fremjar krav om utgraving av kulturminne i området. Utgravinga må skje føre tiltak setjast i gong. Det skal innarbeidast føresegner i planen, som heimlar dette. Kostnaden stipulerast til kr. 400.000,- pluss omkostningar. Dersom krava ikkje vert innfridde, vil fylkeskommunen reise motsegn mot planen.

Statens Vegvesen, Region Sør

Vegvesenet har ei rekkje merknader til planframlegget, som dei ber om få innarbeidd:

- veggeometrien endrast til at vegutvidinga takast i indresvingen (på sørsida) av E 134
- lengda til total breiddeutviding tilpassast endra veggeometri
- høgresvingfelt fjernast
- området IFP skal ikkje kunne nyttast til detaljhandel, daglegvare, kiosk, bensinstasjon, vegserviceanlegg og andre verksemdar, som rettar seg mot vegfarande. Det kan derimot nyttast til tyngre industri, transport- og lagerverksemd samt parkering.
- byggjegrensa skal setjast til 50 m
- føresegner må endrast slik at det ikkje vert tillete med trevegetasjon i frisktsona kring krysset med E 134
- føresegner må også supplerast med eit krav om at byggjeplanar for nytt kryss i E 134 må godkjennast av vegvesenet. Det må også leggjast inn krav om godkjenning av ferdigbygd anlegg føre det kan takast i bruk.

Vegvesen tek atterhald i at vegen let seg byggje i tråd med vegnormalane med omsyn til breiddeutviding, geometri og naudsynt inngrepsareal utanom vegbana. Vegvesenet vil ikkje kunne bidrege til eventuelle støyskjermingstiltak i område IFP. Når tiltaket er ferdig gjennomført vil vegvesenet kome attende med oppmåling av ny veg- og eigedomssituasjon.

Merknader:

Teig IFP endrast til ILP (industri, lager, parkering). Veggeometri endrast i tråd med merknader, byggjegrensa rettast opp og føresegner endrast/supplerast slik kravd.

Noregs Vassdrags- og energidirektorat (NVE)

NVE ønskjer å leggje føresegnene til IFP i 5.9.2 d) til teigane i I/F også. Føresegnene knytt til utforming av brua over bygdaråi (5.5.2 b) supplerast med eit krav om at

utforminga ikkje skal verke oppstuvande ved 200 års flaum. Byggjeplanen skal sendast NVE til uttale.

Vest Telemark Kraftlag (VTK)

VTK gjer merksam på at 66 kV straumlinje ikkje er innteikna med rett byggjeforbodssone på 18 m. Også trafostasjonen må markerast som fareområde.

Bergene Holm AS

Bergene Holm ønskjer at industriområda I/F utvidast ved at bekken nord for teigene rettast ut og industriområdet leggst inntil bekken.

Merknader:

Innspelet takast ikkje til følge. Bekkedraget og terrengformasjonane oppretthaldast naturleg, byggjeområda ligg 5 m frå bekken. Dette gjerast av omsyn til biologisk mangfald, landskapsestetikk, lokalklima og flaumfare.

Seljord Næringslag

Næringslaget uttaler at teigen IFP (industri, forretning, parkering) skal endrast til IP (industri, parkering).

Merknader:

Teig IFP endrast til ILP (industri, lager, parkering).

4 Konsept

Konseptet for planområdet inneheld fleire hovudgrep:

- oppgradering og utviding av næringsareala vest i området på 38/2 m.fl.
- kraftig utviding av næringsarealet kring Bergene Holm, både aust- og vestover
- Nytt vegsystem i vestre næringsområde, som opparbeidast av tiltakshava når det vert relevant
- Nytt vegsystem i austre del, som består av eit nytt kryss med europavegen, nord-sør veg gjennom næringsområde og aust-vest veg langs med elva. Førstnemnde veg knyt Nordbygdevegen til europavegen. Sistnemnde veg gjev tilkomst til fleire næringstomter og knyt nord-sør veg frå kryss med E 134 til internt vegsystem vest i området.
- Stort område til industri- og lagerverksemd, oppstilling av store køyrety og parkeringsareal til bruk under arrangement på Dyrskuplassen. Området har direkte tilkomst frå europavegen og godt gangsamband til Dyrskuplassen.
- Bustadtomter inntil Nordbygdevegen, visuelt og funksjonelt skild frå industriområde gjennom høgdeskilnad, vegetert skrent og bekkedal.

Kommunen eig ikkje areal i området, men ynskjer å tilretteleggje for utvikling av området gjennom infrastrukturtiltak. Dei tyngste grepa (avkøyring frå E 134, inkl. utviding av europaveg, bru over Bygdaråi, tilkomst austover) skal difor vere offentleg trafikkareal. Ny tilkomst til industriområdet vurderast som eit sterkt tiltak for trafikktryggleiken på Nordbygdevegen, då tungtrafikken reduserast kraftig med dette. Også påkjenninga under festivalane vil reduserast. Oppgradering av eksisterande vegsystem vest i området overlatast til private utbygarar.

Parkeringsplassen sjåast på som naudsynt i samband med at Dyrskuplassen eventuelt utvidar sitt utstillingsområde. Dermed vert dagens parkeringsareal knappa inn, arealet ein set av til parkering innanfor planen for Nordbygdi vil vere ein erstatning. Likevel vil ein overlate opparbeiding og drift til privat initiativ, men sikre at opparbeidinga skjer utan negative verknader for andre føremål i planområdet eller for Seljord som tettstad elles. Parkeringsareal leggst i samband med planlagd kombinert byggeområde. Det er ein del kolgroper i området, som må frigjevast gjennom riksantikvaren før planen let seg realisere.

Bustadfeltet i planområdet vurderast som godt plassert, særleg i samband med infrastrukturtiltaka ein planlegg. Talet på tomter er lite, men kostnaden for realisering vurderast også som låg. Realisering kjem til å styrke Seljord som busettingsprodukt.

Ved oppstart av planarbeidet var ein av føringane frå tingaren (planutvalet) at reguleringsplanen skal vere nyskapande på energisektoren. Nye, alternative energikjelder skulle vere aktiv del av planen. I mellomtida har kommunen starta opp arbeidet med ein klima- og energiplan for heile kommunen. Denne planen skal vere ferdig og godkjend i 2009 og vil føreslå konkrete tiltak. Ein veljar difor å ikkje leggje spesielle føringar inn i føreliggjande planforslag, men syner i staden til klima- og energiplanen. Planforslaget vil med sin utforming ikkje vere til hinder for nye former for energiutvinning eller –distribusjon.

5 Planomtale

5.1 Byggeområde

Eksisterande bustadhus i området regulerast til *Bustader med tilhøyrande anlegg* og merkast **Bbu** på plankartet. Området utvidast med fire nye tomter ut over dagens to bustadtomter.

5.2 Landbruksområde

Landbruksarealet regulerast til *Jord- & skogbruk* og merkast **LJS** på plankartet. Det er to teigar LJS i planområdet.

5.3 Offentlege trafikkområde

Alle offentlege trafikkområde skal byggast med krav om universell utforming.

Offentlege køyreveggar regulerast til *Køyrebane* og merkast **TK** på plankartet. Tk1 omfattar eksisterande E 134 og utvidingsareal i samband med ny avkøyring. Rekkefølgeføresegner krev ferdigstilling av TK1 i tråd med planen føre TK2 kan takast i bruk. TK2 er ny vegsamband frå kryss med TK1 og til eksisterande kryss med TK3. TK2 delast opp i del a og b, der del a omfattar nytt kryss med TK1, veg nordover til ny bru over Bygdaråi, brua og vegstubb fram til nytt internkryss med TK4 og SpVP. TK4 utløyser I/F 3. Rekkefølgeføresegner krev opparbeiding av vegen i tråd med føresegner føre tiltak i byggeområda inntil kan godkjennast.

Arealet, som er naudsynt til etablering og vedlikehald av offentlege trafikkareal regulerast til *Anna veggrunn* og merkast **TAn** på plankartet. Vegskråningar og – fyllingar samt grøftar ligg innanfor føremålet. Langs E134 er føremålet minst 5 m i breidde og omfattar i tillegg alt inngrepsareal.

Gangveggar for myke trafikantar regulerast til *fortaug* og merkast **TF** på plankartet. Fortauga skal gjere det mogleg å kome seg trafikkikkert gjennom heile planområdet.

5.4 Fareområde

Eksisterande høgspenlinje regulerast til *fareområde høgspenningsanlegg*. Området strekk seg 6 m frå senterlinje høgspenlinje i begge retningar. Fareområdet merkast med **EI** på plankartet. Høgspenlinjer som ikkje regulerast som fareområde føresetast fjerna føre utbygging kan take til.

5.5 Spesialområde

Intern veg vest i området regulerast til *Privat veg* og merkast **SpVP** på plankartet. Den utløyser I/F 4-6. Rekkefølgeføresegner krev opparbeiding av vegen i tråd med føresegner føre tiltak i byggeområda inntil kan godkjennast.

Det regulerast areal til *Friluftsområde (på land)* og merkast **SpF** på plankartet. Friluftsområda skal vere inngrepsfrie ut over tiltak som gagnar friluftslivet (for eksempel stiar). Dei dannar kantsoner langs Bygdaråi og bekkedraget nord i

planområdet, samt buffersone mellom I/F6 og TK3. Midtøy i rundkøyring i SpVP skal også vere inngrepsfri. SpF dannar grønstrukturen kring industriområdet.

Delar av eksisterande bekk nord i planområdet, rett sør for Nordbygdivegen, regulerast til *Friluftsområde i sjø og vassdrag*. Føremålet heimlar tiltak i bekkeleiet, som gangar bekkens hydrologiske og estetiske funksjon.

Sør for Bbu regulerast lia ned til bekkedrag og jordet til *Klimavernsone* og merkast **SpK** på plankartet. Intensjonen er at området skjøttast på ein måte som skjermar bustadområdet for visuelle og andre påkjenningar frå industriområdet og kalddraget langs bekken i SpF.

Inntil avkøyringar og kryss ved offentlege vegar regulerast *Frisiktsone ved veg*. Innanfor frisiktsona skal det ikkje vere sikthindrande vegetasjon, installasjonar eller parkeringsplassar.

Ved austre ende av teigane IFP og TK4 regulerast trasér til *Anna spesialområde, gangveg*, som merkast **ASpG**. Føremålet skal sikre framføring av samanhengjande gangveg mot dyrskuområdet. Rekkefølgeføresegner krev opparbeiding av AspG teigane føre høvesvis køyrevegen TK4 og parkeringsarealet IFP kan takast i bruk.

5.6 Fellesområde

Tilkomstar til bustadhus knytt til fleire eigedomar regulerast til *Felles avkøyring* og merkast **FeAv** på plankartet.

5.7 Kombinerte føremål

Det settast av 6 område til *Forretning/industri*, som merkast **I/F** på plankartet. Dei seks teigane skil seg ikkje i høve til utnytting eller utforming, men det er knytt rekkefølgeføresegner til ferdigstilling av tilstøytande vegar. Samstundes kan ikkje IF3 byggast ut føre IF2 er ferdig utbygd.

Området sør for Bygdaråi og inntil E 134 regulerast til *anna kombinert føremål, Industri/Lager/Parkering* og merkast **ILP** på plankartet. Teigen skal brukast til byggjeføremål i avgrensa omfang, mens resten av området kan brukast til trafikkareal/biloppstilling. Ein kan elles drive med utleige av parkeringsplassar.

6 Føresegner

I medhald av plan- og bygningslova av 14. juni 1985, nr. 77 med revisjonar, §§ 22-26, er det utarbeidd reguleringsplan for Nordbygdi, Seljord kommune, Telemark. Reguleringsplanen byggjer på føringar som er kommuneplanen for Seljord, godkjend 2006.

Reguleringsføresegnene gjeld for området synt med plangrense på plankartet «Reguleringsplan for Nordbygdi », Seljord kommune, Målestokk 1:2000, datert 10. november 2008, Plan ID 20090001. Innafor reguleringsgrensa skal areala nyttast som vist på planen. Vedteken plan er bindande for arealbruk, frådeling og byggje - og anleggsverksemd innan planområdet.

6.1 Rekkefølgeføresegner

- a) Byggeteikningar til ombygging av vegen i TK1 inkludert krysset med TK2 skal sendast Statens Vegvesen til godkjenning føre bygging vert sett i gong.
- b) Nytt kryss i TK1/TK2 kan ikkje takast i bruk føre Statens Vegvesen har godkjent ferdigstilt anlegg.
- c) Teig TK2a. kan ikkje takast i bruk føre teig TK1 er ferdigstilt i tråd med planen.
- d) Tiltak i teig I/F 3 kan ikkje godkjennast føre teig I/F 2 er teke i bruk, dvs. ferdigattest er gjeve for tiltak, som omfattar minst 30 % av maksimalt tillete utbygging.
- e) Tiltak i teigane I/F 3 kan ikkje godkjennast føre teig TK4 er ferdigstilt i tråd med planen.
- f) Teig TK4 kan takast i bruk føre teigane TK2a og AspG aust for TK4 er ferdigstilt i tråd med planen.
- g) Tiltak i teigane I/F 4-6 kan ikkje godkjennast føre teig SpVP er ferdigstilt i tråd med planen.
- h) Det kan ikkje setjast i gong tiltak i teig ILP føre det er gjennomført arkeologisk undersøking av automatisk freda kulturminne med id 116002-116018. Telemark fylkeskommune fastsett omfanget av undersøkelsen.
- i) Teig ILP kan ikkje takast i bruk til parkeringsføremål føre AspG aust for ILP er opparbeidd i den utstrekning det er naudsynt for å kanalisere gangtrafikken ut av ILP og inn i området til reguleringsplanen for Dyrskuplassen.
- j) Teig ILP kan takast i bruk føre ny bru i TK2a er etablert.
- k) Teig I/F 6 skal ikkje tilretteleggjast for utbygging føre dei andre I/F-teigane innanfor reguleringsplanområdet er tekne i bruk.

6.2 Felles føresegner

- a) Ved handsaming av søknader om byggeløyve skal ein sjå til at tiltaka får ein god form og materialbruk, både i seg sjølv og i høve til omgjevnadene.
- b) I samband med søknad om bygging eller tiltak, skal det leggjast fram oppriss, perspektivskisse og snitt, som viser plassering, høgde og utforming av bygningar, tilpassing til omgjevnadene, og situasjonsplan med tilkomst, fortau, parkering og utomhusareal elles. Der det er aktuelt, skal situasjonsplan også vise plass for varelevering og plass for renovasjon. Der det er aktuelt, skal situasjonsplanen også innehalde illustrasjonar som gjere greie for omfang av terrenginngrep og korleis areala skal settast i stand etter inngrepa.

6.3 Byggeområde

6.3.1 Bustadar med tilhøyrande anlegg, BBU

- a) Maksimalt tillete % bebygd areal, %-BYA=25%
- b) Maksimal mønehøgde: 9 m
- c) Maksimal gesimshøgde: 5,5 m

6.4 Landbruksområde

6.4.1 Jord- og skogbruk, J/S

Ingen føresegner

6.5 Offentlege trafikkområde

6.5.1 Generelle føresegner

- a) Alle anlegg innan føremålet skal utformast i tråd med føringane om universell utforming.

6.5.2 Køyreveg, TK1-4

- a) Køyreveggar skal asfalterast
- b) Bru i TK2 skal ha eit fritt spenn på minst 20 m. Underkant brukonstruksjon skal ikkje ligge under 150,40 m.o.h. Konstruksjonen skal ikkje verke oppstuvande ved 200 års flaum. Byggeteikningar samt innmålte høgder av elvebotn og tilstøytande fastland skal oversendes NVE til uttale i samband med byggemelding.

6.5.3 Anna vegføremål, Tan

Ingen føresegner

6.5.4 Fortaug, TF

Ingen føresegner

6.6 Fareområde

6.6.1 Høgspenningsanlegg, EI

Ingen føresegner

6.7 Spesialområde

6.7.1 Privat veg, SpVP

- a) Vegen skal opparbeidast i den breidda, som synast på plankartet med streksymbol ”regulert kant køyrebane”.
- b) Køyrebana skal asfalterast.
- c) Vegskrånningar skal revegeterast etter inngrep.

6.7.2 Friluftsområde på land, SpF

Ingen føresegner

6.7.3 Friluftsområde i sjø og vassdrag

- a) Det er høve til å føretake endringar innanfor føremålet, som gangar bekkens hydrologiske og/eller estetiske funksjon.
- b) Det er ikkje høve til å lukke bekkedraget innanfor føremålet.

6.7.4 Klimavernsone, SpK

- a) Vegetasjonen innan føremålet skal skjøttast på ein måte, som skjermar Bbu visuelt frå I/F 1 og 3. Vegetasjonen skal ha evne til å skjerme mikroklimaet kring bustadene frå kalddraget kring bekk.

6.7.5 Frisiktsone ved veg

- a) Det skal ikkje vere sikthindringar på over 50 cm over køyrebana innan området

- b) Det er høve til å etablere trevegetasjon, som har fri stammehøgde på minst 2m og ein stammediameter på Maksimalt 15 cm. I krysset TK1/TK2 er det ikkje høve å etablere trevegetasjon av noko slag innanfor frisiktsona.

6.7.6 Anna spesialområde, gangveg, ASpG

- a) Det er høve til å etablere gangveg innan føremålet. Føremålet skal knyte
- b) Turstien skal vere offentleg tilgjengeleg.
- c) Stien skal byggast med ei breidde på minst 1,8 m. Den skal leggst med grus i kornstorleik på maks 8 mm eller asfalterast.
- d) Areal utanfor gangbana skal revegeterast etter inngrep.

6.8 Fellesområde

6.8.1 Felles avkøyring

- a) Areal innan føremålet skal brukast til avkøyring frå offentleg veg. Føremålet er felles for eigedomane, som ligg inntil avkøyringa.

6.9 Kombinerte område

6.9.1 Kombinert område Forretning/Industri, I/F

- a) Maksimalt tillete % bebygd areal, %-BYA= 25%
- b) Maksimal mønehøgde: 9 m
- c) Maksimal gesimshøgde: 5,5 m
- d) Bygg innanfor teigane skal byggast med o.k. gulv minst 3 m over lågaste punkt i elveleiet Bygdaråi. Ein skal dokumentere dybde på elveleiet i samband med byggjemelding. Ved berekning av lågaste punkt skal ein take utgangspunkt i situasjonen rett sør for lokalisering av det aktuelle bygget eller bygningsdelen.

6.9.2 Kombinert område Industr/Lager/Parkering, ILP

- a) Området skal brukast til industri- og lagerføremål. Bygg relatert til desse føremål kan setjast opp innanfor byggjegrensa. Desse bygg kan også innehalde kontor knytt til drift av verksemda. Teigen kan elles leggst til rette for oppstilling av køyrety og utandørs lagerverksemd. Ein kan drive med utleige av parkeringsplassar.
- b) Parkeringsplassar til utleige skal opparbeidast som grøne parkeringsplassar.

- c) Under drift av området til parkeringsføremål for personbilar skal det alltid vere tilstrekkeleg med vakter ved innkøyringa, som gjennom dirigering hindrar opphoping av trafikkø på offentlege trafikkareal utover ventefila i TK2.
- d) Bygg innanfor teigen skal byggast med o.k. gulv minst 3 m over lågaste punkt i elveleiet Bygdaråi. Ein skal dokumentere dybde på elveleiet i samband med byggjemelding. Ved berekning av lågaste punkt skal ein take utgangspunkt i situasjonen rett nord for lokalisering av det aktuelle bygget eller bygningsdelen.
- e) Før igongsetjing av bygging av næringsareal og infrastruktur til dette skal det føretakast arkeologisk undersøking av dei vedrørande automatisk freda kulturminne i form av kullgroper id 116002-116018 i planområdet. Det skal takast kontakt med Telemark fylkeskommune i god tid før tiltaket skal gjennomførast slik at omfanget av den arkeologiske undersøkinga kan fastsettast.

Vinje den 10. november 2008

For Plankontoret Hallvard Homme AS
Alexander Stettin

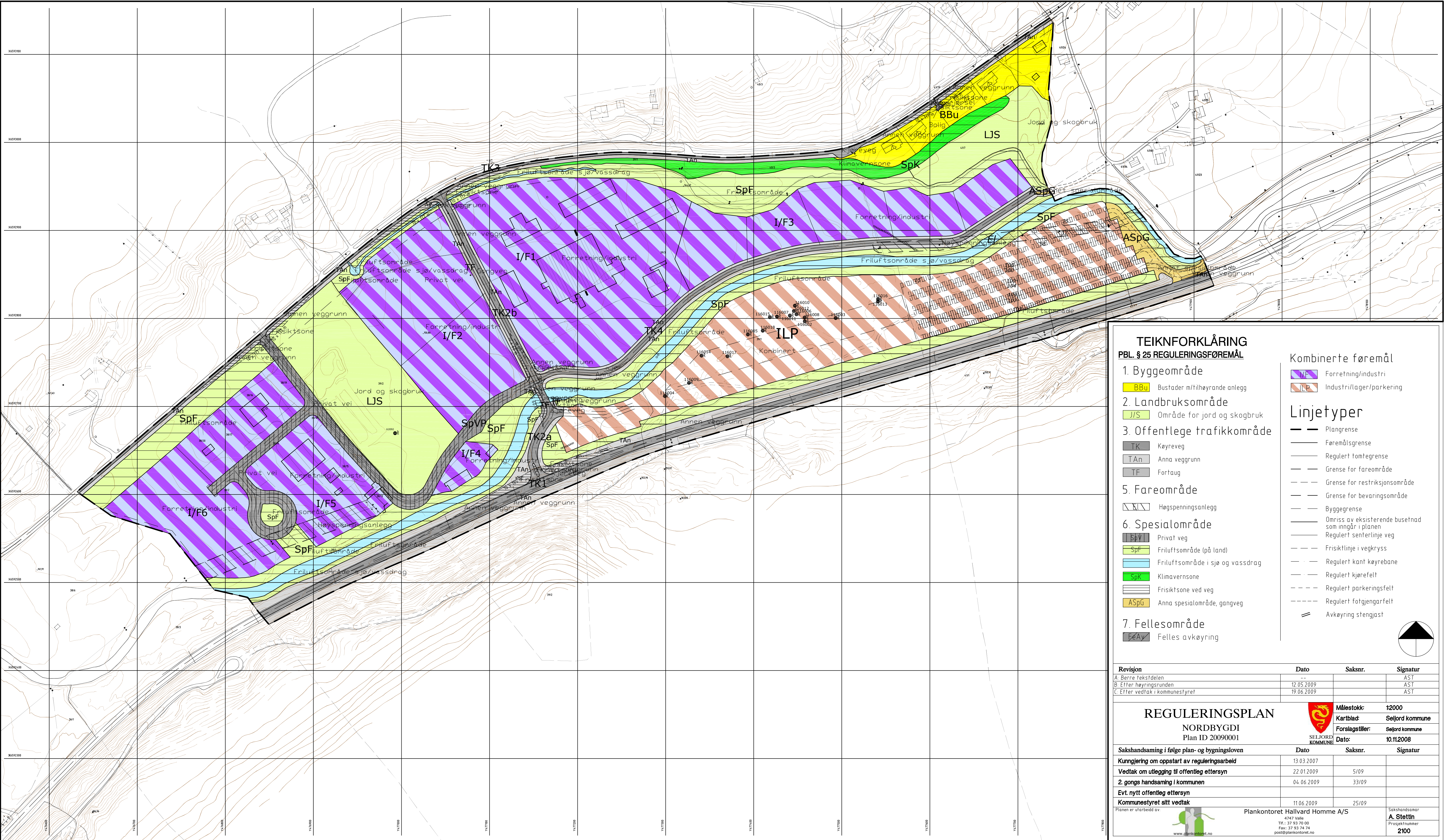
Revisjon A (*berre tekst*), 08. januar 2009
Revisjon B, 12. mai 2009
Revisjon C, 19. juni 2009

Varsel om oppstart av planarbeid:	<u>13.03.2007</u>
1. handsaming i det faste utvalet for plansaker:	<u>22.01.2009</u>
Utlagt til offentlig ettersyn i tidsromet:	<u>25.01. – 13.03.2009</u>
2. handsaming i det faste utvalet for plansaker:	<u>04.06.2009</u>
Eigengodkjent i kommunestyret den:	<u>11.06.2009</u>

Stad, Dato

Sign.

Stempel

TEIKNFORKLÅRING

PBL. § 25 REGULERINGSFØREMÅL

- Byggeområde**
 - BBu** Bustader m/tilhørende anlegg
- Landbruksområde**
 - LJS** Område for jord og skogbruk
- Offentlege trafikkområde**
 - TK** Køyevæg
 - TAn** Anna veggrunn
 - TF** Fortau
- Fareområde**
 - HA** Høgspenningsanlegg
- Spesialområde**
 - SpV** Privat veg
 - SpF** Friluftsområde (på land)
 - SpK** Klimaveronsone
 - SpG** Frisiktsone ved veg
 - ASpG** Anna spesialområde, gangveg
- Fellesområde**
 - FAv** Felles avkøyring

Kombinerte føremål

- IF** Forretning/industri
- ILP** Industrilager/parkering

Linjetyper

- Plangrense
- Føremålsgrænse
- Regulert fotgengrense
- Grense for fareområde
- Grense for restriksjonsområde
- Grense for bevaringsområde
- Bygggrense
- Omriss av eksisterende busetnad som inngår i planen
- Regulert senterlinje veg
- Friskitlinje i vegkryss
- Regulert kant køyrebane
- Regulert kjørefelt
- Regulert parkeringsfelt
- Regulert fotgengarfelt
- Avkøyring sfengjast

Revisjon	Dato	Saksnr.	Signatur
A. Berre tekstdelen	--	--	AST
B. Etter høyringsrunden	12.05.2009		AST
C. Etter vedtak i kommunestyret	19.06.2009		AST

REGULERINGSPLAN

NORDBYGDI
Plan ID 20090001

Målestokk: 1:2000
Kartblad: Seljord kommune
Forslagstillr: Seljord kommune
Dato: 10.11.2008

Sakshandsaming i følge plan- og bygningsloven	Dato	Saksnr.	Signatur
Kunngjering om oppstart av reguleringsarbeid	13.03.2007		
Vedtak om utlegging til offentlig ettersyn	22.01.2009	5/09	
2. gongs handsaming i kommunen	04.06.2009	33/09	
Evt. nytt offentlig ettersyn			
Kommunestyret sitt vedtak	11.06.2009	25/09	

Planen er utarbeidd av:

Plankontoret Hallvard Homme A/S
4747 Valle
Tlf.: 37 93 70 00
Fax: 37 93 74 74
post@plankontoret.no

Sakshandsamar
A. Stettin
Prosjektnummer
2100

Riksantikvaren
Postboks 8196 Dep
0034 OSLO

/Team kulturarv

Vår dato 25.10.2016
Deres dato
Vår referanse 16/05073-8
Deres referanse
Vår saksbehandler Line Grindkåsa

Søknad om endring av dispensasjonsvedtak - reguleringsplan for Nordbygdi industriområde - Seljord kommune - Telemark

Bakgrunn for søknad

Reguleringsplan for Nordbygdi industriområde i Seljord kommune ble vedtatt 15.6.2009. I forbindelse med reguleringsplanprosessen innvilget Riksantikvaren dispensasjon for kullgropene id 116002–116018, med vilkår om en arkeologisk undersøkelse før tiltak etter planen realiseres (jf. vedtak datert 7.5.2009 med deres ref. 09/00386-4). Alle kulturminnene ligger på gnr./bnr. 39/1, som utgjør en del av planområdet.

Telemark Bilruter AS (TBR) ønsker nå å sette i gang tiltak på naboeiendommen gnr./bnr. 41/1, før den arkeologiske undersøkelsen på 39/1 er gjennomført. TBR har derfor sendt Seljord kommune en søknad om dispensasjon fra rekkefølgekravet om arkeologisk undersøkelse i reguleringsplanen. Seljord kommune stiller seg positive til søknaden, og har videresendt den til det regionale kulturminnevernet i Telemark fylkeskommune for videre behandling.

Frist

Seljord kommune ønsker å behandle søknaden i kommunestyremøte 30. november. Vi ber derfor om at Riksantikvarens vedtak i saken foreligger senest 18. november.

Beskrivelse av området

Reguleringsplanen for Nordbygdi industriområde ligger drøye 2 kilometer sørvest for Seljord sentrum, og langsmed E134. Bygdaråi renner gjennom planområdet, og teigen 41/1 ligger mellom europaveien i sør og elva i nord. Det samme er tilfellet for naboteigen 39/1 hvor kullgropene ligger (jf. vedlagte kart).

Under registreringen i 2009 sto det planteskog av gran på begge teigene. Siden den gang er skogen felt på 39/1, mens det fremdeles er skog på 41/1. Fra eiendomsgrensen mellom de to teigene faller terrenget mot øst, og 41/1 ligger dermed lavere i terrenget enn 39/1.

Beskrivelse av tiltaket som søkes igangsatt

TBR ønsker å bruke teigen 41/1 som midlertidig deponi for tunellstein fra pågående prosjekter i området. Massene skal senere benyttes til opparbeiding av areal for bygg og oppstillingsplasser for kjøretøy. Inntransport til området planlegges via en eksisterende landbruksavkjørsel fra E134.

Opparbeiding av teigen til massedeponi innebærer å hogge skog, fjerne toppmasse/humus og så kjøre inn tunellstein.

Gjeldene plan og Riksantikvarens dispensasjonsvedtak

Riksantikvarens dispensasjonsvedtak fra 2009 ikke er innarbeidet på korrekt måte i bestemmelsene til gjeldene plan (jf. pkt. 6.1 h)). Seljord kommune er gjort oppmerksom på dette, og vil rette forholdet når svaret på denne søknaden foreligger.

Vurdering

Det regionale kulturminnevernet i Telemark fylkeskommune har vurdert søknaden, og foretatt en befaring på stedet. Tilstede på befaringen var også Svein Olav Straand fra TBR, ordfører Halfdan Haugan og kommunalsjef Frid E. Berge i Seljord kommune og Nils Petter Due fra Sweco.

Kullgropene på 39/1 vil ikke komme i direkte konflikt med det planlagte massedeponiet. Ved en arkeologisk undersøkelse inngår imidlertid også en vurdering av kulturminners tilhørighet i landskapsrommet. Ved gjennomføring av tiltak nær kulturminnene kan opplevelsen av denne tilhørigheten, og dermed tolkningsarbeidet, bli forringet. Terrenget på teig 41/1 heller mot øst, og ligger som beskrevet over lavere enn området med kullgroper. Sett fra kullgroper vil derfor et massedeponi på teig 41/1 ikke i vesentlig grad endre siktlinjene i landskapet, ut over det som er tilfellet i dag med tett planteskog. Det er derfor vår vurdering at et massedeponi på 41/1 i liten grad vil virke forstyrrende inn på tolkninger om kulturminnenes landskapstilhørighet.

Tilråddning

Det regionale kulturminnevernet i Telemark fylkeskommune tilrår at Riksantikvaren endrer dispensasjonsvedtaket fra 2009, slik at teig 41/1 kan brukes som midlertidig massedeponi før den arkeologiske utgravningen av id 116002–116018 er gjennomført.

Vi ser imidlertid at det kan være en fare for at kullgroper kan skades når arbeidet settes i gang, og vil derfor anbefale at det stilles krav i vedtaket om at før tiltak knyttet til massedeponiet blir igangsatt, skal et gjerde settes opp i eiendomsgrensen mellom 39/1 og 41/1. Gjerde må stå til de arkeologiske undersøkelsen er gjennomført, og/eller så lenge 41/1 brukes som massedeponi.

Med vennlig hilsen

Line Grindkåsa

Line.Grindkasa@t-fk.no
+47 35 91 72 97

Dokumentet er elektronisk godkjent og sendes uten signatur.

Vedlegg:

- Vedtak reguleringsplan
- Plankart
- Bestemmelser
- Søknad
- Kart

TELEMARK
fylkeskommune

/Team kulturarv

Vår dato 25.10.2016
Vår referanse 16/05073-8

Mottaker	Kontaktperson	Adresse	Post
Riksantikvaren		Postboks 8196 Dep	0034 OSLO
Kopimottaker	Kontaktperson	Adresse	Post
Kulturhistorisk museum		Postboks 6762 St. Olavs plass	0130 OSLO
Seljord kommune		Brøløsvegen 13 A	3840 SELJORD

Postadresse:	Besøksadresse:	Sentralbord	Foretaksregisteret: 940 192 226
Postboks 2844		35 91 70 00	E-post: post@t-fk.no
3702 Skien			www.telemark.no

Seljord kommune

Arkiv: U00
Saksnr.: 2014/1469-21
Sakshand.: Egil Birkrem
Direkte tlf.: 35065163
Dato: 18.11.2016

Saksframlegg

Utval	Utvalssak	Møtedato
Plan, miljø og teknisk utval	64/16	30.11.2016

41/1 - Næringstomt - Telemark Bilruter AS - Søknad om dispensasjon frå rekkefylgjekrav i reguleringsplan "Nordbygdi" og oppfylling av området med sprengstein

Saksdokument:

Søknad
Nabovarsel
Situasjonsplan/utsnitt av reguleringsplan
Grunneigarerklæring
Brev frå Telemark fylkeskommune dagsett 10.11.16

Vedlegg:

- 1 41/1 - Søknad om dispensasjon frå rekkjefylgjekrav i reguleringsplan Nordbygdi
- 2 Situasjonsplan
- 3 Oversendelse av Riksantikvarens vedtak om justering av bestemmelser - Reguleringsplan Nordbygdi industriområde
- 4 Søknad om dispensasjon frå rekkjefylgjekrav i reguleringsplan for Nordbygdi industriområde

Saksutgreiing:

Søknaden gjelder dispensasjon frå rekkefylgjekrava i gjeldanse reguleringsplan – Nordbygdi – vedtatt av kommunestyre i sak 25/09 den 11.06.2009 samt løyve til oppfylling av omsøkt område med sprengstein/tunnelstein. Området er på ca. 29 mål. I gjeldanes reguleringsplan er det omsøkte området ILP, avsett til bruk for trafikkareal/biloppstilling der ein elles kan drive med utleige av parkeringsplassar. Belte langs Bygdaråi er avsett til friluftsområde – SpF og anna spesialområde, gangveg – AspG. Toppmasser/humus skal fjernast for så å blir fylt opp med sprengstein/tunnelstein frå E134 Gvammen – Århus, Mælefjelltunnelen eventuelt dagskjæring mot Krokan. I høve til dagens terreng er det planlagt oppfylling og mellomlagring av steinmasser med eit høgdesnitt på 5m på store delar av tomta. Planlagt totalt oppfyllingsvolum er ca 120 000m³ sprengsteinmasser. Varigheit av mellomlagringa/deponiet er 2 år. Etter dette skal massane som

er mellomlagra nyttas til oppfyljing av nabotomta på eigedom 39/1 med reguleringsføremaal ILP – *anna kombinert føremål Industri/Lager/parkering*. Naboar har samtykka til tiltaket. Grunneigar har erklært at omsøkt tiltak kan gjennomførast. Naudsynte erklæringar om ansvarsrettar er ikkje mottatt.

I føresegner til reguleringsplanen er det stilt fleire krav , jf. pkt 6. For dette tiltaket gjelder desse krava:

Pkt 6.1 Rekkefølgjeføresegner

a) *Byggeteikningar til ombygging av vegen i TK1 inkludert krysset med TK2 skal sendast Statens Vegvesen til godkjenning føre bygging vert sett i gong.*

h) *Det kan ikkje setjast i gong tiltak i teig ILP føre det er gjennomført arkeologisk undersøking av automatisk freda kulturminne med id 116002-116018. Telemark fylkeskommune fastsett omfanget av undersøkelsen.*

i) *Teig ILP kan ikkje takast i bruk til parkeringsføremaal føre AspG aust for ILP er opparbeidd i den utstrekning det er naudsynt for å kanalisere gangtrafikken ut av ILP og inn i området til reguleringsplanen for Dyrskuplassen.*

j) *Teig ILP kan takast i bruk føre ny bru i TK2a er etablert.*

For området lengs aust i planområdet - ASpG er det satt krav til godt gangsamband til Dyrskuplassen, jf pkt 4 Konsept i reguleringsplanen. For dette området er det krav til;

Pkt 6.7.6 Anna spesialområde, gangveg, ASpG

a) *Det er høve til å etablere gangveg innan føremålet.*

b) *Turstien skal vere offentleg tilgjengeleg.*

c) *Stien skal byggast med ei breidde på minst 1,8 m. Den skal leggast med grus i kornstorleik på maks 8 mm eller asfalterast.*

d) *Areala utanfor gangbana skal revegeterast etter inngrep.*

Arealet langs Bygdåråi er avsett til friluftsområde på land SpF. I planomtalen, jf pkt.5 står det; Pkt 5.5 Spesialområde.

Det regulerast areal til *Friluftsområde (på land)* og merkast **SpF** på plankartet. Friluftsområda skal vere inngrepsfrie ut over tiltak som gagnar friluftslivet (for eksempel stiar). Dei dannar kantsoner langs Bygdåråi og bekkedraget nord i planområdet, samt buffersone mellom I/F6 og TK3. Midtøy i rundkøyring i SpVP skal også vere inngrepsfri. SpF dannar grønstrukturen kring industriområdet.

Vurderingar:

Det omsøkte tiltaket legg ikkje opp til at det skal byggast nytt avkjøyringskryss TK 1 på E 134.

Tiltakshavar ynskjer å bruke eksisterande landbruksavkøyring aust for industriområdet ILP.

Tiltakshavar er kjent med at det må søkas Statens vegvesen (SVV) om løyve til utvida bruk av denne avkøyringa. Kommunen er ikkje kjent med at slik søknad er sendt til SVV. Løyve til utvida bruk av eksisterande landbruksavkøyring må innhentas frå Statens vegvesen før tiltaket blir starta på.

Det blei i samband med reguleringsplanarbeidet avdekkja automatisk freda kulturminner med id 116002- 116018 på teig ILP. Rekkjefølgjekrav h) som omtala over, visar til at det ikkje kan setjast i gong tiltak fyre det er utført arkeologisk undersøking av planområdet. Det er difor i samband med søknad frå Telemark Bilruter AS sendt ein førespurnad til Telemark fylkeskommune og Riksantikvaren, som har stilt krav til undersøkinga, om det kan gis dispensasjon frå krav om arkeologisk undersøking for tiltak på eigedom 41/1 (dei automatisk freda kulturminna ligg alle innafor eigedom 39/1). Vedlagt i saka finn ein brev frå Telemark fylkeskommune med Riksantikvaren merknader/vedtak i samband med dispensasjonssøknaden:

Krav om endringer i bestemmelser og plankart

Kulturminnene, id 116002– 1 16018s kal merkes i plankartet som Bestemmelsesområde og gis fortløpende nr. #1, #2 (osv.)

Kulturminnet med id 116002– 1 16018 merkes som BestemmelsesGrense med følgende tekst i fellesbestemmelsene § 6.9.2 bokstav e:

« Før iverksettingen av tiltak i medhold av planen i del av område ILP på gnr. 39 , bnr. 1 skal det Foretas arkeologiskutgravning av de berørte automatiskfredete kulturminnene id 116002– 1 16018 markert som« RpBestemmelsesGrense»med fortløpende nummerering i plankartet.

Midlertidig massedeponi kan anlegges i del av område I LP på gnr. 41, bnr. 1, med vilkår om at kullgropene, id 116002-1 16018, på gnr. 39, bnr. 1 sikres med gjerde. Gjerdet skal bli stående til de arkeologiske utgravningene er gjennomført.

Det skal tas kontakt med Telemark fylkeskommune i god tid før tiltaket i den delen av område I LP på gnr. 39, bnr. 1 skal gjennomføres lik at omfanget av den arkeologiske granskingen kan fastsettes.

Riksantikvarens krav om endringer i føresegn og plankart er effektivert, sjå eige sak.

Rekkefølgjekrava i bokstav i) og j) meiner Rådmannen blir ivaretatt dersom tiltaket blir utført slik at dette lar seg gjennomføre etter at mellomlagra sprengstein er tilført og utlagt på delar av eigedom 39/1 som tilhøyrar området ILP.

Krava i reguleringsplanen med føresegner, konsept og planomtale må takas omsyn til i tiltaket. Etter at mellomlagringsperioden er avslutta må krava til området ASpG og SpF oppfyllest slik det er nemnt i reguleringsplanen pkt 5.5 og 6.7.6. I mellomlagringsperioden må det vera farbar for gåande langs Bygdaråi.

Felles føresegner pkt 6.2 sett krav til at et skal leggst fram oppriss, perspektivskisse og snitt, som viser plassering, høgde og utforming av bygningar, tilpassing til omgjevnadene, og situasjonsplan med tilkomst, fortau, parkering og utomhusareal elles. Rådmannen meiner at i samband med innsending av erklæringar av ansvarsrettar må snitt over oppfyllinga (ikkje mellomlagrings\massene) for heile ILP – området også sendast til kommunen.

Det gjerast merksam på at delar av ILP ligg i eit område som etter NVE sine aksomheitskart ligg i eit skredutsatt område. I samsvar med byggteknisk forskrift TEK10 til Pbl-lova må tiltakshavar få utført ei skredvurdering i samsvar med TEK 10, kap.7 – Sikkerhet mot naturpåkjenningar før eit eventuelt byggeløyve kan gis for ein bygning eit skilt område.

Etter ei samla vurdering meiner Rådmannen at fordelane med å gi dispensasjon er klar større enn ulempe. Føremålet med arealbruken av området blir ikkje endra.

Rådmannen si tilråding:

Rådmannen rår Plan, miljø og teknisk utval til å fatte fylgjande vedtak.

Med heimel i § 19.2 i Pbl-lova gis det dispensasjon frå rekkefølgebestemmelsar pkt 6.1 bokstav a), h), i) og j) i føresegner til gjeldanes reguleringsplan – Nordbygdi.

Med heimel i §20-2a i Pbl-lova gis det løyve til oppfylling og mellomlagring av tunnelstein/sprengstein av ca 120 000m³ med eit høgdesnitt på ca 5m. Vargheit på mellomlagring/deponi er ca 2 år. Løyva gjelder for delar av eigedom 41/1 som ligg i den austre delen av område IPL i gjeldanes reguleringsplan – Nordbygdi med desse vilkår.

- Løyve til bruk av eksisterande landbruksavkøyrsl må innhentas frå Statens vegvesen før tiltaket vert sett i gang.
- Etter at mellomlagringsperioden er avslutta må krava til området ASpG og SpF oppfyllast slik det er nemnt i reguleringsplanen pkt 5.5 og 6.7.6. I mellomlagringsperioden må det vera gåans langs Bygdaråi.
- Før arbeid tar til må erklæring om ansvarsrettar for tiltaket sendast til kommunen for godkjenning.
- Snitt som viser oppfyllingsnivået må utarbeidast og sendast til kommunen før oppfyllinga tar til.
- Midlertidig massedeponi kan anleggast i del av område I LP på gnr. 41, bnr. 1, med vilkår om at kullgropene, id 116002-1 16018, på gnr. 39, bnr. 1 sikrast med gjerde. Gjerdet skal bli ståande til de arkeologiske utgravingane er gjennomført.

Utskrift til: Telemark Bilruter AS Postboks 34 3835 Seljord

Seljord Kommune
Brøløvsvegen 13A
3840 Seljord
v/ Byggesak

SELJORD KOMMUNE		
År/Saksnr.	Dok.nr.	
2014/1469		
15 NOV 2016		
Ark.kode P		
Ark.kode S		
Avd.	Saksb.	Grad.
	FRBER	

Telemark Bilruter AS
Postboks 34, 3835 Seljord
Telefon: 35 06 54 00
Telefax: 35 06 54 01
E-post: post@telemarkbil.no
Internett: www.telemarkbil.no
Bankkonto: 2711 05 02600
Org.nr. 924 099 658 MVA

Seljord 25.10.2016

Søknad om dispensasjon frå rekkefølgekrav i reguleringsplan "Nordbygdi" for teig gnr 41 bnr 1

Konsernet Telemark Bilruter består av:

- Morselskapet Telemark Bilruter AS (TBR) har hovudkontor og verkstad i Seljord, og avdelingskontor med verkstad i Vinje, Vrådal og Skien. TBR driv Haukeliekspressen, Telemarksekspressen og Grenlandsekspressen. TBR driv også rute- og skulekøyring i Øvre Telemark, samt godsdistribusjon i Midt- og Vest Telemark.
- Telemark Godslinjer (TG) har kontor på Bergene Holm i Nordbygda i Seljord og leiger verkstad av TBR i Seljord og driv med partilast- og trelastkøyring mellom vestlandet og austlandet, samt renovasjon- og slamkøyring i Vest-Telemark.
- Telemark Transportservice (TTS) og Telemark Transport & Spedisjon held til på Kjørbekk i Skien og har distribusjonskøyring i Grenland og Vestfold, samt containerkøyring lokalt og regionalt.
- Telemark Ekspressbusstrafikk (TET) held til på Gulset i Skien og administrerar Telemarksekspressen og Grenlandsekspressen og leiger sjåførar og bussar frå TBR.
- I 2015 vann Agder Buss AS eit bussanbod i Aust-Agder fylke for området Tvedestrand, Risør, Vegårdshei, Gjerstad og Åmli. Agder Buss AS er eit nystarta selskap som eigas 50% av TBR og 50% av Setesdalen Bilruter.

I 2015 bestod konsernet av 211 køyretøy, 275 tilsette og hadde ei omsetning på 240 mill. kr.

Kontor, godsterminalar og verkstadtilhøva til TBR og TG i Seljord er ikkje tilfredsstillande og konsernet er nå på utkikk etter ei alternativ næringsstomt, der ein kan samle begge selskapa administrativt og driftsmessig og få etablere ei framtidsretta heilskapleg drift.

Teigen under gnr 41 bnr 1 er regulera til Industri/Lager/Parkering (ILP).

Under dette reguleringsområdet, på naboeigedomen gnr 39 bnr 1, er det funnet fleire kolgroper. På grunn av desse funna er det difor stilt rekkefølgekrav til arkeologiske undersøkingar før eventuelle tiltak kan settas i gang (Ref. pkt 6.1, h) på den omsøkte tomta.

Grunneigar av gnr 41 bnr 1 ønskjer å inngå ei avtale med Telemark Bilruter AS om bruk av tomta og eit planlagt sal av eigedomen (parsell av eigedomen).

Telemark Bilruter har også opsjon på parsell av eigedomen gnr 39 bnr 1, men som ikkje kan takast i bruk ennå pga. arkeologiske undersøkingar som må gjerast. Ervervinga av desse to parsellane mellom E134 og Bygdaråi må sjåast på som eit objekt.

På grunnlag av dette søkas det om dispensasjon frå rekkefølgjekravet om arkeologiske undersøkingar grunna tidspress og økonomi.

For å kunne gjennomføre oppfylling og mellomlagring av steinmasse er det tenkt å nytte masse frå tunnelen mellom Århus og Gvammen, samt Krokan. Det byrjar å nærme seg slutten for tunneldrifta og med det også slutten på moglegheita for å tileigne seg rimeleg sprengsteinsmasse.

I høve til situasjonsplan er det planlagt oppfylt i snitt 5,0 m over store deler av tomta. Ved endt oppfylling vil det planlagde totale volumet bli ca 120.000 m³ med sprengsteinsmasse. Sjå vedlagt situasjonsplan for avgrensing av oppfylling.

Varigheit av det midlertidige deponiet er sett til 2 år, etter dette skal massa nyttas til den planlagde utbygginga på nabotomta (gnr 39 bnr 1).

Arbeidet som TBR ønsker å gjennomføre er å fjerne eksisterande toppmasse/humus, for så å køyre inn tunellstein. Inntransport vil bli frå austleg side via eksisterande landbruksavkjøyrslø. TBR er kjent med at det må søkas Statens Vegvesen om løyve til utvida bruk av eksisterande avkjøyrslø.

Om dispensasjonen ikkje vert innvilga vil det førebels ikkje løne seg økonomisk å vidareutvikle nabotomta med eit planlagt næringsbygg. Tomta vil difor stå uutvikla og mindre interessant også for andre aktørar enn Telemark Bilruter AS.

Det er opplyst av Telemark Fylkeskommune at ei eventuell arkeologisk undersøking fyrst vil kunne settas i gang i løpet av våren 2017, dette vil vere for seint for å kunne tileigne seg sprengstein frå tunnelen.

Det vil også bli sett opp eit gjerde i teiggrensa mellom 41/1 og 39/1 for å hindre anleggstrafikk på feil side av eigedomsgrensa.

I plan- og bygningslova (pbl.) § 19-2 stillas det vilkår om at det ikkje vert gjeve dispensasjon «dersom hensynene bak bestemmelsen det dispenseres fra, eller hensynene i lovens formålsbestemmelse, blir vesentlig tilsidesatt. I tillegg må fordelene ved å gi dispensasjon være klart større enn ulempene etter en samlet vurdering.»

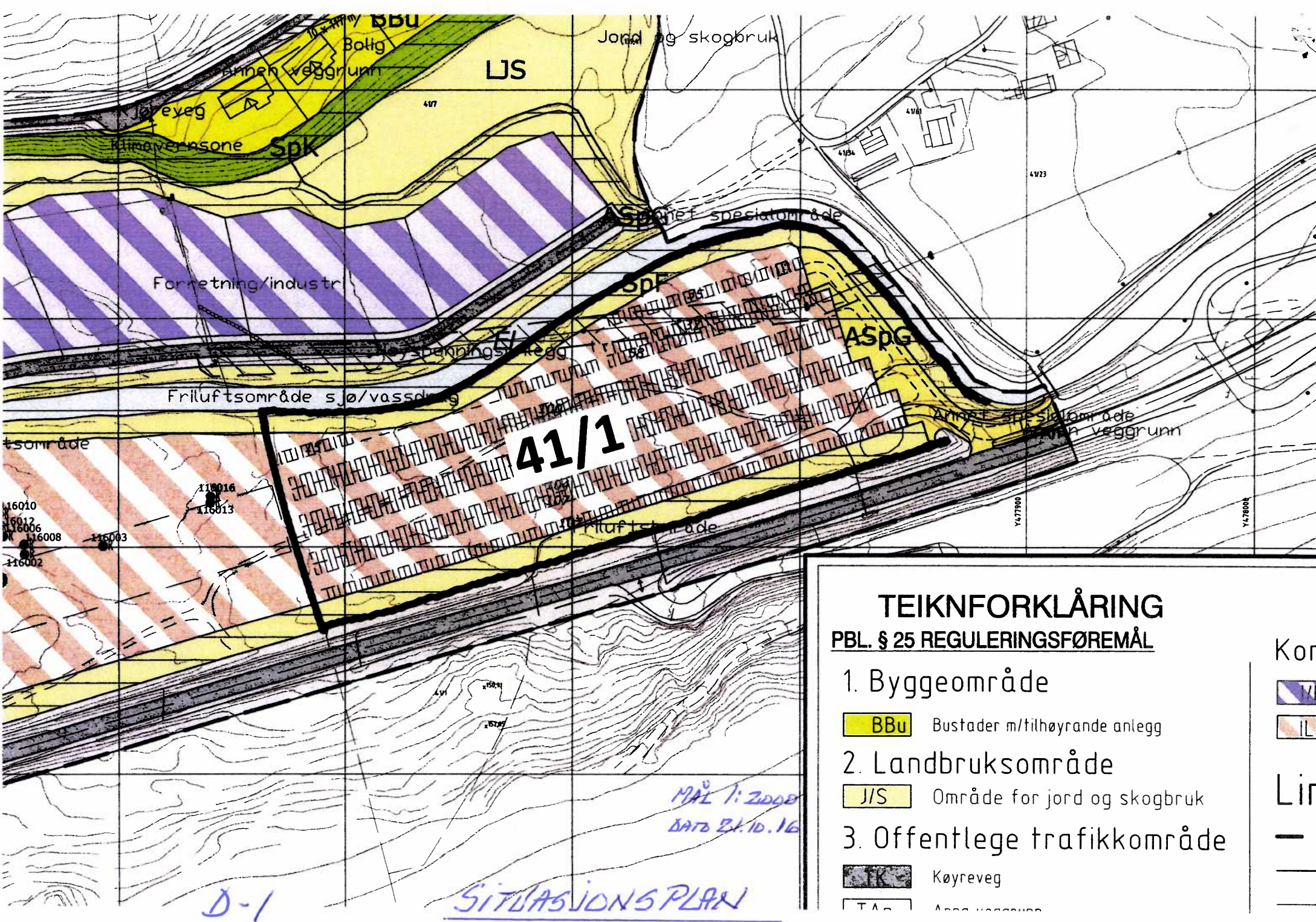
På bakgrunn av innhaldet i denne søknaden ber ein om at dispensasjon vert innvilga.

Med venleg helsing
Telemark Bilruter AS

Svein Olav Straand
Disponent

Vedlegg
- Situasjonsplan
- Nabovarsel
- Signera avtale med grunneigar

TEIKNFORKLÅRING

PBL. § 25 REGULERINGSFØREMÅL

1. Byggeområde
 - BBU** Bustader m/tilhørende anlegg
2. Landbruksområde
 - LJS** Område for jord og skogbruk
3. Offentlege trafikkområde
 - TK** Køreveg
 - TA** Annerledes veggrunn

Kon

Lir

TELEMARK
fylkeskommune

Seljord kommune
Brøløsvegen 13 A
3840 SELJORD

/Team kulturarv

Vår dato 10.11.2016
Deres dato
Vår referanse 16/05073-10
Deres referanse
Vår saksbehandler Line Grindkåsa

Oversendelse av Riksantikvarens vedtak om justering av bestemmelser - Reguleringsplan Nordbygdi industriområde - Seljord kommune

Riksantikvaren har nå fattet vedtak i forbindelse med søknad om endring av bestemmelsene i reguleringsplan for Nordbygdi.

Riksantikvaren finner at bestemmelsene kan justeres, med følgende krav om endringer:

Kulturminnene, id 116002– 116018 skal merkes i plankartet som Bestemmelsesområde og gis fortløpende nr. #1, #2 (osv.)

Kulturminnet med id 116002– 116018 merkes som BestemmelsesGrense, med følgende tekst i fellesbestemmelsene § 6.9.2 bokstav e:

«Før iverksettingen av tiltak i medhold av planen i del av område ILP på gnr. 39, bnr. 1 skal det foretas arkeologisk utgravning av de berørte automatisk fredete kulturminnene id 116002– 116018 markert som «RpBestemmelsesGrense» med fortløpende nummerering i plankartet.

Midlertidig massedeponi kan anlegges i del av område ILP på gnr. 41, bnr. 1, med vilkår om at kullgropene id 116002-1 16018, på gnr. 39, bnr. 1 sikres med gjerde. Gjerdet skal bli stående til de arkeologiske utgravningene er gjennomført.

Det skal tas kontakt med Telemark fylkeskommune i god tid før tiltaket i den delen av område ILP på gnr. 39, bnr. 1 skal gjennomføres slik at omfanget av den arkeologiske granskingen kan fastsettes.»

Vi viser ellers til Riksantikvarens vedtak som ligger vedlagt.

Med vennlig hilsen

Line Grindkåsa

Line.Grindkasa@t-fk.no
+47 35 91 72 97

Dokumentet er elektronisk godkjent og sendes uten signatur.

Postadresse:	Besøksadresse:	Sentralbord	Foretaksregisteret: 940 192 226
Postboks 2844		35 91 70 00	E-post: post@t-fk.no
3702 Skien			www.telemark.no

TELEMARK
fylkeskommune

/Team kulturarv

Vår dato 10.11.2016
Vår referanse 16/05073-10

Mottaker	Kontaktperson	Adresse	Post
Seljord kommune		Brøløsvegen 13 A	3840 SELJORD
Kopimottaker	Kontaktperson	Adresse	Post
Klikk her for å skrive inn tekst.	Klikk her for å skrive inn tekst.	Klikk her for å skrive inn tekst.	Klikk her for å skrive inn tekst.

Postadresse: Postboks 2844 3702 Skien	Besøksadresse:	Sentralbord 35 91 70 00	Foretaksregisteret: 940 192 226 E-post: post@t-fk.no www.telemark.no
---	----------------	----------------------------	--

SAKSBEHANDLER
Bjørn-Håkon Eketuft Rygh

VÅR REF.
09/00386-6

DERES REF.

ARK. P - Plansaker

171 Seljord kom. - Te

INNVALGSTELEFON

+47 98 22 87 15

DERES DATO

VÅR DATO

02.11.2016

TELEFAKS

+47 22 94 04 04

postmottak@ra.no

www.riksantikvaren.no

Telemark fylkeskommune
Postboks 2844
3702 SKIEN

Forslag til reguleringsplan for Nordbygdi Plan ID 20090001, Klomset gnr. 39, bnr. 1, Seljord kommune, Telemark -justering av bestemmelser

Konflikt med id 116002-116018: Kullgroper

Vi viser til deres brev av 25. oktober 2016, der Riksantikvaren blir bedt om å uttale seg til forslag om justerte bestemmelser for reguleringsplan for Nordbygdi på Klomset, gnr. 39, bnr. 1, Seljord kommune. Det vises også til e-post av 1. november 2016 fra Kulturhistorisk museum, Universitetet i Oslo.

Innenfor reguleringsområdet er det registrert automatisk fredete kulturminner, kullgroper, fredet i medhold av lov 9. juni 1978 nr. 50 om kulturminner (kulturminneloven) § 4 første ledd pkt. a.

I henhold til kulturminneloven § 8 fjerde ledd skal det, i forbindelse med behandlingen av reguleringsplan, tas stilling til om det kan gis tillatelse til inngrep i automatisk fredete kulturminner som blir berørt av planen. Riksantikvaren er rette myndighet til å fatte avgjørelse i slike saker, jf. Forskrift om faglig ansvarsfordeling mv. etter kulturminneloven § 1 nr. 1.

Planforslaget

Reguleringsplan for Nordbygdi industriområde i Seljord kommune ble vedtatt 15. juni 2009. I forbindelse med reguleringsplanprosessen tillot Riksantikvaren tiltakene i reguleringsbestemmelsene med vilkår om at det ble gjennomført arkeologisk undersøkelse av kullgropene id 116002-116018. Alle kulturminnene ligger på gnr./bnr. 39/1, som utgjør en del av planområdet. Vilkårene ble spilt inn som en generell rekkefølgebestemmelse

Bestemmelsene om arkeologiske undersøkelser var satt som vilkår for gjennomføringen av tiltak i planområdet og slik planens bestemmelser ble utformet, måtte de arkeologiske undersøkelsene gjennomføres før noe annet tiltak i planområdet kunne igangsettes.

Regional kulturminneforvaltning bemerker

Telemark fylkeskommune tilrår at Riksantikvaren godkjenner de justerte bestemmelsene, slik at teig gnr. 41, bnr. 1 kan brukes som midlertidig massedeponi også før den arkeologiske utgravningen av id 116002-116018 er gjennomført. Fylkeskommunen ser imidlertid at det *kan* være en fare for at kullgroper kan skades når arbeidet settes i gang, og vil derfor anbefale at det

stilles krav om at før tiltak knyttet til massedeponiet blir igangsatt, skal et gjerde settes opp i eiendomsgrensen mellom gnr. 39, bnr. 1 og gnr. 41, bnr.1. Gjerdet må stå til de arkeologiske undersøkelsene er gjennomført, og/eller så lenge gnr. 41, bnr. 1 brukes som massedeponi.

Kulturhistorisk museum, Universitetet i Oslo er enige i en justering av rekkefølgebestemmelsene i denne saken slik at teig gnr. 41, bnr. 1 kan brukes som midlertidig massedeponi, så fremt kullgropene, id 116002-116018, sikres under arbeidet og frem til arkeologiske utgravninger er gjennomført.

Fylkeskommunen og museet anbefaler Riksantikvaren å tillate en justering av planens bestemmelser, slik at området på gnr. 41, bnr. 1 kan benyttes som midlertidig massedeponi med vilkår om at det blir satt opp gjerde for å sikre at kulturminnenes ikke skades før de nødvendige arkeologiske undersøkelser av kullgropene, id 116002-116018.

Riksantikvarens merknader og vurdering av saken

Riksantikvaren skal verne om kulturminner og kulturmiljø som en ikke-fornybar ressurs. Etter kulturminneloven og de nasjonale miljømålene knyttet til automatisk fredete kulturminner bør det bare gis tillatelse til inngrep i slike i de tilfeller der et avslag vil medføre så store private eller samfunnsmessige konsekvenser at det ikke står i et rimelig forhold til kulturminnets verdi.

De omsøkte automatisk fredete kulturminnene er alle kullgroper som ligger samlet i den vestre delen av området regulert til industri, lager og parkering (ILP). Hensikten med å spille inn bestemmelser om å gjennomføre de arkeologiske undersøkelsene før noe tiltak kan gjennomføres, var å sikre at de automatisk fredete kulturminnene ikke skades eller går tapt før de dokumenteres og fjernes.

Det ser ut til at kulturminnene kan sikres godt nok med et gjerde mot det området som er tenkt benyttet som midlertidig massedeponi. Dermed kan vi godta at arkeologiske undersøkelser først gjennomføres når tiltak på den vestre delen av ILP, gnr. 39, bnr. 1, skal gjennomføres.

Riksantikvaren finner at bestemmelsene i reguleringsplan for Nordbygdi kan justeres.

Krav om endringer i bestemmelser og plankart

Kulturminnene, id 116002-116018 skal merkes i plankartet som Bestemmelsesområde og gis fortløpende nr. #1, #2 (osv.)

Kulturminnet med id 116002-116018 merkes som BestemmelsesGrense, med følgende tekst i fellesbestemmelsene §6.9.2 bokstav e:

«Før iverksettingen av tiltak i medhold av planen i del av område ILP på gnr. 39, bnr. 1 skal det foretas arkeologisk utgravning av de berørte automatisk fredete kulturminnene id 116002-116018 markert som «RpBestemmelsesGrense» med fortløpende nummerering i plankartet.

Midlertidig massedeponi kan anlegges i del av område ILP på gnr. 41, bnr. 1, med vilkår om at kullgropene, id 116002-116018, på gnr. 39, bnr. 1 sikres med gjerde. Gjerdet skal bli stående til de arkeologiske utgravningene er gjennomført.

Det skal tas kontakt med Telemark fylkeskommune i god tid før tiltaket i den delen av område ILP på gnr. 39, bnr. 1 skal gjennomføres slik at omfanget av den arkeologiske granskingen kan fastsettes."

Granskingen bekostes av tiltakshaver, jf. kulturminneloven § 10.

Dispensasjon fra den automatiske fredningen gjennom planvedtaket forutsetter at ovennevnte tekst innarbeides i reguleringsbestemmelsene. Riksantikvaren ber Telemark fylkeskommune om å klargjøre dette i sin endelige uttalelse til Seljord kommune. Vi ber også om at foreliggende uttalelse fra Riksantikvaren til Telemark fylkeskommune i saken, vedlegges fylkeskommunens endelige uttalelse til kommunen.

Dersom kommunen gir melding om at ovennevnte tekst *ikke* vil bli innarbeidet i reguleringsbestemmelsene, og Telemark fylkeskommune ikke finner å ville reise innsigelse mot planen, må Telemark fylkeskommune umiddelbart varsle Riksantikvaren om dette. Riksantikvaren vil i så fall normalt reise innsigelse mot planen.

Vennlig hilsen

Isa Trøim (e.f.)
seksjonssjef

Bjørn-Håkon Eketuft Rygh
seniorrådgiver

Brevet er elektronisk godkjent

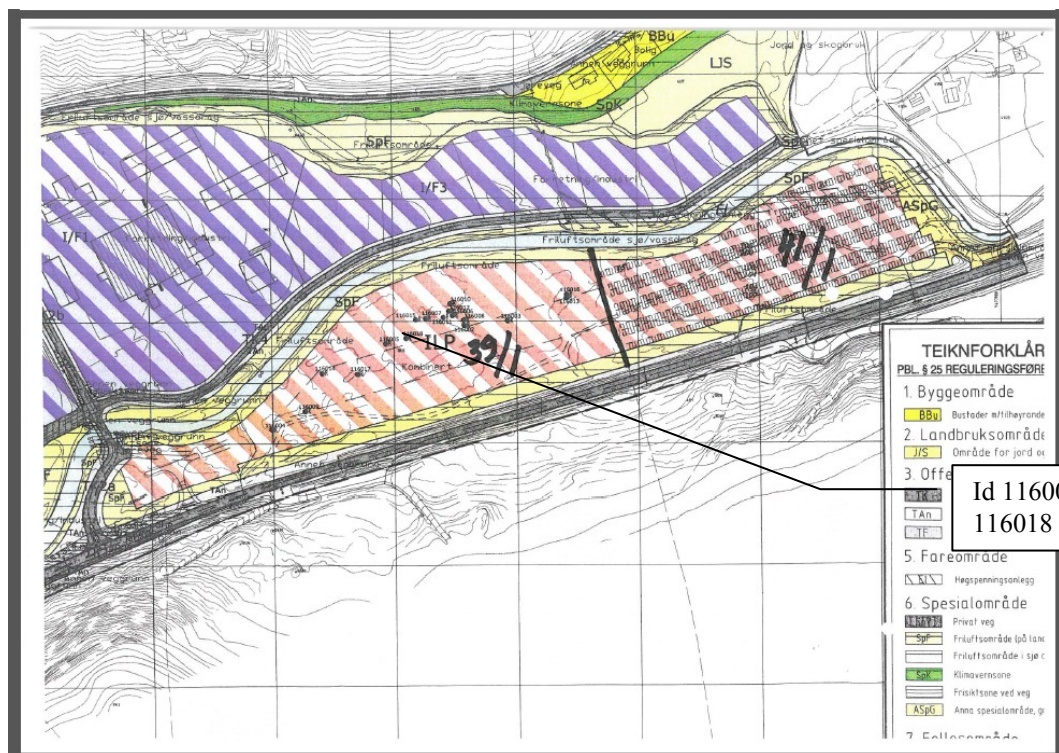
Vedlegg: Utsnitt av plankart

Kopi til: Kulturhistorisk museum - Universitetet i Oslo, Postboks 6762 St. Olavs plass,
0130 OSLO

Oversiktsplan omsøkt tiltak:

Riksantikvarens sak nr:	09/00386
Gård:	Klomset
Gårdsnummer:	39
Bruksnummer:	1
Kommune:	Seljord
Fylke:	Telemark
Kulturminne id:	116002-116018,
Kulturminnetype:	Kullgroper
Dato 02. november 2016	

Seljord kommune

Næring og utvikling

Arkivkode: U00
Sakshand.: Frid Berge
Dir.tlf.: 35065152
Vår ref.: 2014/1469- 15
Dato: 19.10.2016

Telemark fylkeskommune

Att.: Line Grindkåsa

Søknad om dispensasjon frå rekkjefylgjekrav i reguleringsplan for Nordbygd i industriområde

Seljord kommune har motteke søknad om dispensasjon frå rekkjefylgjekrav fastsett av Riksantikvaren; *"Før iverksettingen av bygging av næringsareal og infrastruktur til dette skal det foretas arkeologisk undersøkelse av de berørte automatisk fredete kulturminner i form av kullgroper id 116002-116018 i planområdet.*

Det skal tas kontakt med Telemark fylkeskommune i god tid før tiltaket skal gjennomføres slik at omfanget av den arkeologiske undersøkelsen kan fastsettes."

Tiltaket på eigedom 41/1 er omtalt i søknad og det ligg ved kart som syner område som det søkjast dispensasjon frå. Dispensasjonen skal handsamas etter plan- og bygningslova, og Seljord kommune er positive til å få til dette tiltaket.

For å få til ein grundig saksførebuing, må riksantikvaren vurdere sitt vedtak og eventuelt fatte nytt vedtak som gjer at tiltaket kan gjennomførast slik som vist til i søknad.

Seljord kommune vil handsama saka når uttale frå TFK/ Riksantikvaren ligg føre.

Med venleg helsing

Frid Berge

Kommunalsjef plan, utvikling og tekniske tenester

Dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ikkje underskrift.

Vedlegg:

- 1 Søk disp.
- 2 Kart ILP

Seljord kommune

Arkiv: D11
Saksnr.: 2016/1265-13
Sakshand.: Torunn Räftevold Rue
Direkte tlf.:
Dato: 24.10.2016

Saksframlegg

Utval	Utvalssak	Møtedato
Plan, miljø og teknisk utval	65/16	30.11.2016

Klage på vedtak i planutvalssak 58/16 - søknad frå Seljord idrettslag om å hogge tre på Eventyrøy

Saksdokument:

Vedlegg:

- 1 Klage på vedtak i sak 58/16
- 2 Oppmodning om bevaring av området rundt Eventyrøy
- 3 Vedtak
- 4 notat Eventyrøy idrettsanlegg Seljord

Saksutgreiing:

Seljord idrettslag (SIL) klagar på vedtak i planutvalssak 58/16. Klaga er komen innan fristen og kan realitetshandsamast. Klaga ligg som vedlegg i denne saka saman med eit skriv frå naboar ved Eventyrøy.

SIL viser til søknaden og presiserer at det er nedfall frå barnåler frå furutrea som vil føre til eit stort problem for drift og vedlikehald av banen. Etter opninga av banen i august 2016 har dei konstatert at barnålene, spesielt frå furutrea, er eit enno større problem enn det dei i fyrste omgang antok. Det blir tilnærma umogleg å fjerne barnålene. Dei peikar på at banen vil få ei vesentleg redusert levetid dersom barnålene blir liggande i innfyllingsmassa slik at det fører til vekst i massen. Dei har lagt ned svært store investeringar, og dei meiner at kunstgrasbanen og løpebanen ikkje må bli øydelagd av barnåler. SIL viser til at området er regulert til idrett og sport. Dei er også klar over at det i kommunedelplanen er avmerka med park der trea står, og dei meiner det er fullt mogleg å få til ein fin park i området mellom banane sjølv om nokon av furutrea vert hogd.

SIL har fått tilbakemelding frå leverandøren av anlegget. Eposten frå leverandør ligg også som vedlegg i denne saka. Leverandøren er bekymra og vil fråskrive seg garantiansvar slik anlegget framstår no; tildekka med barnåler.

Seljord personal som utfører vedlikehaldsarbeidet på banen, stadfester det same. Dei har prøvd å bruke lauvblåsar til å fjerne barnålene. Men dette fører til at korken som er lettare enn gummigranulat, også blir fjerna.

SIL, Seljord personal og Unisport vil kome med meir utfyllande opplysningar ved ei synfaring eller i eit møte. Dei håpar at ny informasjon og dokumentasjon er grunnlag for at saka vert handsama på nytt, og dei håpar på eit positivt vedtak for å få hogge ytterlegare 8 furutre i tillegg til trea som dei fekk løyve til i første omgang. Av desse 8 er det 2 furutre mellom Vallaråi og kunstgrasbanen. Dei 6 andre gjeld tre mellom grasbanen og kunstgrasbanen.

I tillegg til klage frå SIL, er det kome eit brev datert 22.okt. 2016 underskrive av 7 naboar til Eventyrøy og Kyrkjejordet. Dei ynskjer ikkje at det må hoggast fleire tre eller fjernast vegetasjon ved Vallaråi og mellom fotballbanane enn det allereie er gjort.

Seljord kommune har vore i kontakt med Feste AS ved landskapsarkitekt Tone Telnes som var sterkt involvert i Seljord og sogene inkl. Eventyrøy. Tone Telnes har skrive eit notat om Eventyrøy. Dette notatet ligg som vedlegg i saka. Telnes deltok på div. møte med SIL og Seljord kommune då ein planla kunstgrasbanen.

Sakspapira frå møtet den 28.sept. 2016, sak 58/16 ligg som vedlegg i saka.

Saka er todelt.

- 1) Dei trea som det er gjeve løyve til å hogge mellom kunstgrasbanen og Vallaråi, er gjort med heimel i vassressurslova, plan- og bygningslova, naturmangfaldlova og lov om laksefisk og innlandsfisk mv, jf. sak 58/16. Her er fylkesmannen klageinstans over vedtak gjort av kommunen.
- 2) Når det gjeld trea som står mellom kunstgrasbanen og grasbanen, er desse ikkje vurdert etter nemnde lovverk. Desse trea er, som dei andre, på kommunen sin eigedom, og er vurdert berre etter kva Seljord kommune som grunneigar vel å meine om det. Nærleiken til vassdraget er ikkje på same måte som trea langs Vallaråi. I denne saka er det kommunal klagenemnd som er klageinstans.

Vurdering:

Naboane til Eventyrøy har full rett til å uttale seg i saka. Spørsmålet er om vi kan definere dei som "*nokon med høve til å klage*" på planutvalet sitt vedtak i sak 58/16?

Jf. Forvaltningslova § 28: *Enkeltvedtak kan påklages av en part eller annen med rettslig klageinteresse i saken til det forvaltningsorgan (klageinstansen) som er nærmest overordnet det forvaltningsorgan som har truffet vedtaket (underinstansen).*

Det er utan tvil at SIL kan klage på enkeltvedtaket som er gjort i sak 58/16, jfr forv.lova § 2 b) (*enkeltvedtak, et vedtak som gjelder rettigheter eller plikter til en eller flere bestemte personer*) og § 28. Etter forvaltningslova er nemninga "*rettslig klageinteresse*" nytta. Det er altså ein noko vidare personkrins som har høve til å klage på eit vedtak enn dei som har rettigheter etter reglane i lova om sakshandsaming elles. Det heiter at: "*det er tilstrekkelig at saken har klare*

faktiske virkninger for vedkommende". Kan ein seie at hogst av tre på Eventyrøy og langs Vallaråi har klåre faktiske verknader for naboane?

På www.miljokommune.no heiter det:

"Rettslig klageinteresse" er ment å være nesten sammenfallende med søksmålsadgangen i sivile saker etter tvisteloven. Fordi det er enklere og billigere for både partene og forvaltningen å få vedtaket overprøvd ved forvaltningsklage enn ved søksmål bør ikke klageretten etter forvaltningsloven være snevrere enn søksmålsadgangen etter tvisteloven.

Hvem som omfattes av klageretten kan ikke leses direkte ut av loven. På bakgrunn av praksis fra domstolene kan det trekkes frem noen momenter til vurderingen av om en klager har "rettslig klageinteresse":

- *Det kreves at klageren har en viss tilknytning til saken og interesse i å få overprøvd vedtaket. Det er for eksempel ikke nok til å gi en enkeltperson klagerett at han ønsker å ivareta allmenne interesser som miljø- eller kulturverdier.*
- *Interessemotsetninger eller konkurranseforhold med den et vedtak er rettet mot, vil ofte gi klagerett.*

Dersom vedtaket får faktiske konsekvenser for klageren, må det vurderes om klagerens interesser berøres på en slik måte og i en slik grad at det er rimelig å gi ham krav på å få vedtaket overprøvd.

Organisasjoner kan ofte ha rettslig klageinteresse i saker som berører ideelle interesser som organisasjonen har som formål å ivareta. Dette er ofte aktuelt på miljøområdet. Organisasjonen må være forholdsvis fast organisert for å få klagerett. Fellesskap som er etablert særlig med tanke på den aktuelle klagesaken vil normalt ikke ha rettslig klageinteresse.

Planutvalet kan velje å ta med argumenta frå naboane i vurderinga av saka.

Når det gjeld klaga frå SIL, så meiner Seljord kommune at kunnskapen om barnålene og lauva frå trea som står rundt banen var godt kjent før ein starta å byggje kunstgrasbanen. Det er veldig vanskeleg å sjå at det er eit nytt moment som er kome sterkare fram no. Det bør vere kjent før ein starta å byggje banen sidan heile Eventyrøy har vore omkrinsa med ulike slag tre i mange år.

Planutvalet kan velje å:

- 1) Oppretthalde vedtaket i sak 58/16. Saka går då vidare til fylkesmannen som vurderer hogst av trea langs Vallaråi og gjer eit endeleg vedtak i saka.
- 2) Oppretthalde vedtaket som gjeld trea mellom banane. Saka går vidare til kommunal klagenemnd for endeleg vedtak.
- 3) Ta klaga til følgje og gje klagar medhald i alt. Saka stoppar i kommunen og går ikkje vidare til andre instansar.

Etter det vi forstår, så har det ikkje vore tema å felle tre på Eventyrøy då Feste AS mfl. deltok på møte om kunstgrasbanen, jf notat frå landskapsarkitekt Tone Telnes.

Rådmannen tilrår å oppretthalde vedtaket i sak 58/16. Grunnen er at det ikkje er kome andre nye og avgjerande argument i saka som tilseier at ein skal endre vedtaket. Rådmannen meiner at problemet med barnåler og lauv på banen var godt kjent før ein planla å byggje banen.

Rådmannen si tilråding:

1. Plan, miljø og teknisk utval opprettheld vedtaket i sak 58/16 og gjev ikkje Seljord idrettslag løyve til å hogge fleire tre langs Vallaråi enn det som er gjeve løyve, jf. vannressurslova, eller trea mellom banane på Eventyrøy.
2. Grunngevinga for at utvalet opprettheld vedtaket, er at det ikkje er kome nye argument i saka og at kunnskapen om nedfallet av lauv og barnåler frå trea rundt og langs banen var kjent då banen vart planlagt og bygd.
3. Saka vert sendt vidare til fylkesmannen i Telemark for endeleg avgjerd, jf vedtak etter vannressurslova.

Utskrift til:
Seljord idrettslag, Seljord
Naboar til Eventyrøy, Seljord
Fylkesmannen i Telemark, Skien

Seljord Kommune,
Brøløsvegen 13 A,
3840 Seljord.

Seljord 18.10.2016

Klage på vedtak i plan, miljø og teknisk utval sak 58/16

Seljord idrettslag har motteke vedtak i sak 58/16 der det går fram at utvalet ikkje godkjenner idrettslagets søknad om felling av to furutrea mellom den nye idrettsbanen og Vallaråi og seks furutrea mellom treningsbanen og den nye idrettsbanen.

I søknaden som idrettslaget sendte 30.06 og 01.07 presisera laget at det var nedfall av barnåler frå furutrea som ville volde eit stort problem for drift og vedlikehald av banen.

I etterkant av opninga av banen har laget dessverre konstatera at barnålene, spesielt frå furutrea er eit endå større problem enn det vi i fyrste omgang antok. Det er ikkje bare at det blir vesentleg meir arbeid, barnålene festar/limar seg til kunstgraset og det blir tilnærma umogleg å fjerne barnålene. Dette vil i sin tur føre til at barnålene blir liggande i innfyllingsmassa og fører til vekst i massa. Banen blir av denne grunn ikkje i tilfredsstillande stand og får vesentleg redusert levetid.

Laget visar til at arealet i området er regulert til idrett og sport og med den utvikling som er på den fronten, må ein fylje opp med kunstgrasbane og gummidekke for å gje eit godt tilbod til barn og ungdom og dette må vera viktigare enn å få eit anlegg som ikkje tilfredsstiller krav til slike anlegg. I tillegg er det lagt ned svært store investeringar og vi kan ikkje la dette bli øydelagt av barnåler.

Vi er klar over at det i kommunedelplan er avmerka med park der trea står og laget meiner det er fult mogeleg å få til ein fin park i området mellom banane sjølv om nokon av furutrea vert hogd og då er intensjonen i kommuneplanen også ivaretatt.

Vi har også fått tilbagemelding frå leverandøren som har levera anlegget og dei er like bekymra som oss og dei vil sågar fråskrive seg garantiansvar slik anlegget nå framstår, tildekka med barnåler (sjå vedlagt mail).

Seljord Personal som utførar vedlikehaldsarbeidet på banen bekreftar det same og har prøvd å fjerne barnålene med løvblåsar, men dette fører til at korken som er lettare enn gummigranulat også blir fjerna og kan ikkje fortsette med dette. Seljord Personal, Unisport og Seljord IL vil koma med meir utfyllande opplysningar ved ei befarung eller i eit møte.

Seljord idrettslag vonar ny informasjon og dokumentasjon er grunnlag for at saka vert handsama på nytt og vi håpar på eit positivt vedtak, slik at laget kan drive aktivt idrettsarbeid på ein topp kunstgrasbane for fotball og gummidekke for friidrett.

Seljord idrettslag ber såleis om løyve til å få hogge dei 8 furutrea som omsøkt og viser til vedlegg (6 mellom treningsbanen og hovudbanen og 2 mot Vallaråi) i tillegg til dei trea som er godkjent og merka i terrenget.

Med helsing
Seljord Idrettslag
Tellef Solås, leiar

Under har vi klypt inn uttala frå Unisport – e-post av 17.10.16

Fra: Øystein Slemdal [mailto:oystein.slemdal@unisport.com]

Sendt: mandag 17. oktober 2016 06.45

Til: "Tellef Solås" <solaas@online.no>

Kopi: slaakvik@online.no

Emne: Re: Ang vedlikehold av kunstgress banen og løpebanen på Eventyrøy.

Styret i Seljord IL.

I gjennom høsten har vi sett på vedlikeholdet av kunstgressbanen og løpebane på Eventyrøy.

Det vi ser er at trærne mellom parkering og baner må bort da dette gjør at det kommer enormt med barnåler ut på anlegget noe som vil havne ned i innfylls materiellet og bli et problem i forhold til å holde kunstgressbanen i den stand den skal.

Dette gjelder også trær på motsatt side av banen.

Løv og barnåler er veldig skadelig for banene om dette kommer ned i innfyllet da det etter hvert vil gjøre at det blir vekst i innfyllsmateriellet.

Vi som leverandør kan ikke stå ansvarlig for at det ikke vil bli vekst i banen alla ugress etc.

Vi håper dette blir etterkommet.

Med vennlig hilsen

Øystein Slemdal

Distrikts sjef Kunstgress

Unisport-Saltex Norge

Unisport Scandinavia AS

SELJORD KOMMUNE		
År/Saksnr.	Dok.nr.	
02 NOV 2016		
Ark.kode P		
Ark.kode S		
Avd.	Saksb.	Grad.

Seljord kommune,
3840 Seljord.

Eventyrøy og kyrkjejordet blir bruka som tur og rekreasjons-område for mange folk, det er folk som luftar hundar, går tur, leik og moro. Området er godt tilrettelagt for, og blir bruka av funksjonshemma og folk med barnevogner.

Den nye stadioen er veldig fin, men det er mange andre aktivitetar enn fotball og friidrett som foregår på Eventyrøy og kyrkjejordet.

Området er ei naturperle med fin vegetasjon og mange fine tre, som skjermar for sjenerande vind og vegstøy.

For å bevare denne perla av eit område må det ikkje hoggast meire tre og vegetasjon ved Vallaråi og mellom fotballbanane, og på Eventyrøy, enn det allereie er gjort.

Me er naboar til Eventyrøy og Kyrkjejordet, me er ei stemme for alle dei som brukar dette området til tur og rekreasjon.

Seljord 22. oktober 2016.

Ronald Tve
 Reidar Skogheim
 Olvid Rasmunddal
 Turid Torjuseid
 Kjersti Bollerud
 Sissu Verneid Larus
 Werdie H. Anfinson

Seljord kommune

SELJORD IDRETTSLAG
Postboks 86
3835 SELJORD

Att.: Tellef Solås

MELDING OM VEDTAK

Dykkar ref:	Vår ref	Sakshand:	Artivkode:	Dato:
	2016/1265-9	Torunn Rattevold Rue, torunn.rue@seljord.kommune.no	D11	06.10.2016

**Særutskrift: Søknad frå Seljord idrettslag om dispensasjon frå
loverket for løyve til fjernting av nokre tre ved kunstgrasbanen og
langs Vallaråi**

Her følgjer særutskrift av planutvalet si sak nr. 58/16.

*De kan klage på vedtaket. Send klaga til **Seljord kommune**. Klagefristen er 3 veker frå den dagen brevet
kom fram til påført adressat. Det er tilstrekkeleg at klaga er postlagt innan fristen sitt utløp.*

*Send skriftleg klage til den som har fatta vedtaket, oppgje vedtaket det vert klaga over, den eller dei
endringar du ønskjer, og dei grunnar du vil anføre for klaga. Dersom du klager så seint at det kan vere
uklart for oss om du har klaga i rett tid, må du også oppgje når denne meldinga kom fram.*

Med helsing

Torunn Rattevold Rue
Natur- og Miljørådgjevar
Dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ikkje underskrift

Kopi til:
Fylkesmannen i Telemark Postboks 2603 3702 Skien

Postadresse: 3840 SELJORD	Telefon: 35 06 51 00	Bankgiro: 2711 07 10777
E-post: post@seljord.kommune.no	Telefaks: 35 65 51 10	Org.nr: 964 963 738
	www.seljord.kommune.no	

(1) Sender (stemplett til forvaltningsorganet) Selfjord kommune Næring og utvikling		Melding om rett til å klage over forvaltningsvedtak. (Forvaltningslova §27 tredje leddet)	
		(2) Dato 06.10.2016	
(3)Mottakar (namn og adresse) SELJORD IDRETTSLAG, Postboks 86, 3835, SELJORD		(4)Klageinstans Fylkesmannen i Telemark	
Denne meldinga gjev viktige opplysningar dersom De vil klage på eit vedtak De er gjort kjend med.			
Klagerett	De har rett til å klage på vedtaket.		
Kven kan De klage til?	Klaga sender De til oss, dvs. det organet som er ført opp i rubrikk (1). Dersom vi ikkje endrar vedtaket vårt som følgje av klaga, sender vi klaga over til klageinstansen, jf. rubrikk (4).		
Klagefrist	Klagefristen er tre – tre – veker frå den dagen dette brevet kom fram. Det er nok at klaga er postlagt før fristen går ut. Dersom De klagar så seint at det kan vere uklart for oss om De har klaga i rett tid, bør De gjeva opp datoen for når De fekk dette brevet. Dersom De klagar for seint, kan vi sjå bort frå klaga. De kan søkje om å få lengre klagefrist, og då må De nemne grunnen til at De ønskjer det.		
Rett til å krevje grunngeving	Dersom De meiner at vi ikkje har grunngeve vedtaket, kan De krevje ei slik grunngeving før fristen går ut. Ny klagefrist blir då rekna frå den dagen De får grunngevinga.		
Innhaldet i klaga	De må presisere - kva for eit vedtak De klagar på - årsaka til at De klagar - den eller dei endringar De ynskjer - eventuelt andre opplysningar som kan ha noko å seie for vurderinga av klaga. - Klaga må underskrivast.		
Utsejing av gjennomføring av vedtaket	Jamvel om De har klagerett, kan vedtaket til vanleg seijast i verk med det same. De kan søkje om å få utsett gjennomføringa av vedtaket til klagefristen er ute eller til klaga er avgjort.		
Rett til å sjå saksdokumenta og til å krevje rettleiing	Med visse unntak har De rett til å sjå dokumenta i saka. Reglane om dette finst i §18 og §19 i forvaltningslova. De må i tilfelle ta kontakt med oss, jf. rubrikk (1). De vil då få nærare rettleiing om retten til å klage, om framgangsmåten og om reglane for saksgangen.		
Kostnadene med klagesaka	De kan søkje om å få dekt utgifter til den advokathjelpa De treng, etter reglane om fritt rettsråd. Her gjeld det visse grenser for inntekt og eige. Fylkesmannen eller advokaten Dykkar kan gjeva nærare opplysningar om dette. Det er også høve til å krevje dekning for store kostnader som har med klagesaka å gjere. Normalt er det då ein føresetnad at det organet som gjorde det opphavlge vedtaket, har gjort ein feil slik at vedtaket blir endra. Klageinstansen (jf. rubrikk (4)) vil orientere Dykk om retten til å krevje slik dekning.		
Klage til Sivilombodsmannen	Storingsombodet for forvaltinga (Sivilombodsmannen) har ikkje høve til å ta opp saker som er avgjorde av Kongen i statsråd. Dersom De no får klaga Dykkar avgjort i statsråd fordi Kongen er klageinstans, kan De såleis ikkje seinare føre saka inn for Sivilombodsmannen.		
Særlege opplysningar			

Seljord kommune

Arkiv: D11

Saksnr.: 2016/1265-2

Sakshand.: Torunn Rattevold Rue

Direktor H.F.

Saksframlegg

Utval	Utvalssak	Møtedato
Plan, miljø og teknisk utval	58/16	28.09.2016

Søknad frå Seljord idrettslag om dispensasjon frå loverket for løyve til fjerning av nokre tre ved kunstgrasbanen og langs Vallaråi

Saksdokument:

Vedlegg:

- 1 Eventyrøy - Søknad frå Seljord Idrettslag om dispensasjon frå loverket for løyve til fjerning av nokre tre mellom den opprusta fotballbanen og Vallaråi
- 3 Oversending av søknad frå Seljord idrettslag om dispensasjon frå vannressurslova § 11, 3. ledd
- 4 Svar på søknad om dispensasjon fra vannressurslova - Fjerning av trear langs Vallaråi - 1 53 - Eventyrøy - Seljord kommune
- 5 Hogst av tre på Eventyrøy
- 6 Foto av tre nr 1 og 2
- 7 Foto av tre nr 3, 4 og 5
- 8 Foto av tre nr 6, 7 og 8
- 9 Foto av tre nr 9, 10 og 11
- 10 Foto av tre nr 12, 13 og 14

Saksutgreiing:

- 1) Seljord idrettslag ynskjer å fjerne nokre tre mellom Vallaråi og den nye fotballbanen. Området ligg på eigedomen Eventyrøy, gnr 1, bnr 53, som Seljord kommune eig. Idrettslaget skriv i søknaden at grunnlaget for ynskje om hogst er fylgjande:
 - Frå grantrea, furutrea og bjørketrea kjem det stadig nedfall. Dette vil medføre groing på det kunstige gras, og kvaliteten på banen blir redusert.
 - På løpebanen rundt fotballbanen er det eit dekke som er vanskeleg å halde reint for det nedfallet som kjem frå trea. Det såg ein under synfaring den 28.06.16.
 - Eit anna ynskje frå idrettslaget, som ikkje er så viktig som det som er nemnt ovanfor, er innsyn til banen. Det vil vera viktig for Seljord kommune at banen vert synleg for trafikantar som køyrer på E 134.

Det er lagt med kart og foto over området. Fotodokumentasjonen viser at det er merka av 7 tre som det er ynskje om å felle; av desse er det 3 stk furutre og 4 stk grantré. Alle desse trea står i dag på arealet mellom Vallaråi og den nye kunstgrasbanen med løpebane. Dei omsøkte trea er merka av på vedlagde foto (nokre overlappar mellom bilde).

- 2) For det andre: Selfjord idrettslag ynskjer å hogge 6 stk furutre mellom den nye kunstgrasbanen og parkeringsplassen/grasbanen. Omsøkte tre er merka med nr 1, 2, 4, 6, 10 og 12 på vedlagde foto.

Eventuelt hogst og fjerning av trea vert gjort på vinterstid for å unngå skade på tilsådde areal.

Arealet som trea står på er avmerka som *park* i kommunedelplanen til Selfjord kommune. I reguleringsplanen er området avmerka som *anlegg for idrett og sport*.

I vannressurslova (vrl) §11- Kantvegetasjon heiter det:

Langs bredden av vassdrag med årssikker vannføring skal det opprettholdes et begrenset naturlig vegetasjonsbelte som motvirker avvenning og gir levested for planter og dyr. Denne regelen gjelder likevel ikke for byggverk som står i nødvendig sammenheng med vassdraget, eller hvor det trengs åpning for å sikre tilgang til vassdraget.

Grunneieren, tiltakshavere og berørte fagmyndigheter, kan kreve at kommunen fastsetter bredden på beltet. Bredden kan også fastsettes i rettslig bindende planer etter plan- og bygningsloven.

Vassdragsmyndigheten kan i særlige tilfelle fritta for kravet i første ledd.

Selfjord kommune har jfr avsnitt 2 ikkje fastsett dette i planverk utover byggjeforbodsona på 50 meter.

Åmur er ikkje definert som byggverk jfr avsnitt 1.

Lovkommentar seier vidare dette:

Annet ledd fastlegger fremgangsmåten for å få fastsatt en bestemt grense for det vegetasjonsbeltet som skal opprettholdes. Bredden på beltet fastsettes av kommunen. Det kan skje ved et selvstendig enkeltvedtak, eller i rettslig bindende planer etter plan- og bygningsloven. Kommunestyret kan legge myndigheten til å treffe selvstendig enkeltvedtak til et annet kommunalt organ eller en tjenestemann etter kommunelovens vanlige regler. Kommunen er pliktig til å treffe et slikt vedtak dersom bredden ikke er fastsatt fra før, og fastsetting blir krevd av en berørt grunneier, av en tiltakshaver som det har betydning for eller berørte fagmyndigheter. Berørte fagmyndigheter kan f.eks være vassdragsmyndigheten eller landbruksmyndighetene. Kommunen kan også fastsette bredden på eget initiativ, f.eks i forbindelse med planbehandling etter plan- og bygningsloven eller ved godkjenning av nydyrking, jf nydyrkningsforskriften § 4 jf § 6. Et selvstendig enkeltvedtak om bredden kan etter § 64 annet ledd påklages til fylkesmannen. Om klagerett og klagebehandling gjelder de vanlige regler i forvaltningsloven.

Det er utført støymålingar av Statens vegvesen langs E 134. Eine kartet som ligg ved, viser gul sone langs og ved E 134. I Veileder til retningslinje for behandling av støy i arealplanlegging (T-1442) heiter det at:

Gul sone er en vurderingssone hvor kommunene bør vise varsomhet med å tillate etablering av nye boliger, sykehus, pleieinstitusjoner, fritidsboliger, skoler og barnehager.

Faktorane som avgjer det ein kan kalle utstrålinga av støy frå veg, er bestemt av trafikkmengde, samansettinga av køyretoa (store, tunge, små, lette), fart, stigning, vegbane og bildekk. Det som avgjer dempinga frå vegen til mottakspunktet er avstand, høgder, marktype, skjerming, siktsektor og refleksjon.

Det er sjekka ut i naturbase og artsdatabanken at det ikkje er registrert sårbare artar på land i området. Kunnskapen om at den sårbare storaurestammen held til i Vallaråi og Sejrdsvatnet er kjent.

Saka vert vurdert etter plan- og bygningslova, naturmangfaldlova, vannressurslova og lov om laksefisk og innlandsfisk mv.

Saka vart sendt til fylkesmannen i Telemark (FM) den 18.07.2016 sidan FM er vassdragsmynde i slike saker. Svaret frå FM kom 19.09.2016 og ligg som vedlegg i saka.

Vurdering:

Sejrd kommune har forståing for at det er eit ynskje å hogge ein del av trea som gjev nedfall av bar, lauv og kvist på den nye løpebanen og den nye kunstgrasbanen på Eventyrøy. Vi ser absolutt og skjønar meirarbeidet for idrettslaget med å halde anlegget fritt for organisk nedfall slik at anlegget til ei kvar er presentabelt, funksjonelt og fint. Vi er gjort kjent med at idrettslaget med tida ynskjer å bygge ei tribune på vestsida av den nye kunstgrasbanen. Plasseringa av tribunen vil kanskje føre til at tre står i vegen og må hoggast i samband med det prosjektet, men dette er litt fram i tid.

Som grunneigar må vi vurdere saka opp mot ulike lovverk og vurdere problemstillingar ved ein eventuell hogst:

Omsyn til kantvegetasjon og mogleg erosjon langs Vallaråi

Kantsona skal hindre avrenning, ta omsyn både til erosjon og til forureining, gje levestad for artar av plantar og dyr som har naturleg levestad og tilhald ved eller i vassdraget. Skog er vanlegvis den vegetasjonsforma som gjev best vern mot erosjon. Skog med stor variasjon m.h.t. treslag og trehøgde og som har djupgåande rotsystem, gjev best stabilitet. Gran og hegg er faktisk dei trea med liten verdi som erosjonsvern. Ved tynning bør ein sørge for at allsidig bestand av tre og buskar får utvikle seg.

Det heiter at eigar er pålagt å oppretthalde eit avgrensa og naturleg vegetasjonsbelte langs vassdrag med årsikker vassføring innanfor eksisterande kantsoner. Ordet *oppretthalde* viser til at føreseigna ikkje tyder at det er ei plikt til å reetablere vegetasjon.

Fastsetting av kantvegetasjon etter plan- og bygningsloven må være i tråd med vannressurslovens bestemmelser. Dette betyr at en bebyggelsesplan eller reguleringsplan som har satt det generelle byggeforbudet i 100-meterssonen til side, ikke også medfører rett til å fjerne kantvegetasjon i slike områder. Det er kun vassdragsmyndigheten som helt kan fritta for plikten til å opprettholde kantvegetasjon, jf bestemmelsens tredje ledd (kommentar til vrl § 11).

Kravet i vrl om å ta vare på kantvegetasjonen hindrar ikkje at ein kan hauste kantvegetasjonen ved hogst eller på annan måte, under føresehnad av at haustinga ikkje fører til ei biotopendring (biotop = staden der eit spesielt samfunn av artar finst). Snauhogst vil difor vere forbode – og vanlegvis heller ikkje eit ynskje. Det heiter i § 5 i forskrift om berekraftig skogbruk at: "ved hogst i kantsoner mot vatn og vassdrag og mellom skog og anna mark skal kantsona sin økologiske funksjon takast vare på."

Det er ikkje sett krav til breidda av kantvegetasjonen i vrl, men kommunen kan avgjere dette viss det er aktuelt/vert kravd. Det er heller ikkje plikt til aktiv skjøtsel av kantvegetasjonen. Med andre ord er det heller ikkje heimel i vrl for å påleggje opprydding i kantsona.

Fordeelar med tre og buskar: Tre og terøter bind jordsmonnet og hindrar jorderosjon. Tre gjev gunstig lokalklima ved at trea brennsar vindhastigheita. Dei bind støv og gjer at trafikkstøy ikkje kjennest så påtrengande. Forsking har vist at ein likevel må ha eit stort trebelte om ein skal dempe mykje trafikkstøy.

Tre er sjølvsagt viktige for dyreliv; både som leveområde og skjul. Tre er på ein måte sjølve "limet" i jorda. Røtene til urter, stauder og andre plantar er mykje mindre og tynnare, og dei har difor ikkje på langt nær den same evna til å binde jorda. Med ein gong tre er borte, aukar faren for jorderosjon. Tre er viktige for vasshushaldninga ved at dei held på regnvatnet, skapar skugge og hindrar fordamping.

Omsyn til fiske- og dyreliv

I vassdrag som Vallaråi med mange grunne areal er det særleg viktig at det står ein del høg vegetasjon som gjev skugge for fisken i elva. Vi veit at den sårbare og trua storaurestammen held til i Vallaråi og Seljordsvatnet.

Lov om laksefisk og innlandsfisk mv. § 7.

Regulering av utbygging og annen virksomhet seier:

Hensynet til fiskeinteressene og ivaretagelse av fiskens og andre ferskvannsorganismers økologiske funksjonsområder skal innpasses i planer etter plan- og bygningsloven i kommune og fylke.

Departementet kan gi bestemmelser om at fysiske tiltak, herunder terskler og fiskehøler skal godkjennes.

Departementet kan forlange at tiltak, anlegg eller annen virksomhet som er satt i verk i stid med bestemmelsene i denne paragraf fjernes og at den oppinnelige tilstand i vassdraget blir gjenopprettet. Dersom pålegget ikke blir etterfulgt innen den frist som blir satt, kan departementet la arbeidet bli utført for vedkommendes regning. Utgifter ved dette er tvangsrundlag for utlegg.

Annet ledd gjelder ikke for kraftutbyggingstiltak som krever konsesjon etter lov 14. desember 1917 nr. 17 om vassdragsreguleringer eller vannressursloven, og heller ikke for andre tiltak som krever konsesjon etter vannressursloven, med mindre formålet med tiltaket er å øke fangsten av fisk på stedet, forskyve fangsten av fisk i vassdraget, eller forandre én eller flere arters produksjon, bestandsstørrelse eller utbredelse.

Omsyn til skiemring av støv frå E 134/rv 36

Støy er definert som forureining i forureiningslova, og det er eit miljøproblem for mange. Vegetasjon mellom veg og det ein kallar berekningspunkt, kan ha ein støyreducerande effekt. Men støyreduksjonen inngår i ein komplisert samanheng mellom marktype og vegetasjon. Vegetasjonsbelta må vere tette og relativt tjukke for at ein skal merke støydempinga.

Omsyn til lokalklima

Store tre som dannar ein skjerm, gjev ly for vind og påverkar lokalklimaet på staden.

Omsyn til det estetiske

Tre er viktige landskapselement. Dei gjev landskapet variasjon. Ei blanding av ulike treslag gjev større variasjon og betre sikkerheit enn at alle trea er av same slag.

Det er usikkert kva konsekvensar ein får ved å gje løyve til å hogge alle dei omsøkte trea. Som det går fram av vurderingane, så har tre mange fordelar som kantvegetasjon.

Med bakgrunn i vurderingane over og tilrådinga frå fylkesmannen, gjev vi idrettslaget løyve til å felle fire av dei sju omsøkte trea. Alle desse fire står ved, og i nærleiken av, nordaustre sving av løpebanen. To av desse, ei furu og ei gran, er synleg skada i borken. Dei to andre er grantre. I tillegg gjev vi løyve til å felle ei av dei granene som står i same området. Kommunen meiner også at den nederste greina på furutreet som står nærast nordaustre sving, blir saga av.

Når det gjeld trea mellom kunstgrasbanen og grasbanen, meiner vi det er synd å felle så mange tre som det er søkt om. Trea gjev skugge og er estetisk fine i eit elles ope område. Vi gjev løyve til å felle trea som er merka med nr 1, 2 (nær vegen) og 6 (som er feste til tregjerdet). Om ynskjeleg kan idrettslaget få lov til å felle nr 11 som står inn på treningsbanen. Det er i orden at idrettslaget sagnar bort nokre av dei nederste kvistane på dei furutrea som treng dette.

Rådmannen si tilråding:

Seljord idrettslaget får løyve til å:

- 1) felle fire av dei sju omsøkte trea mellom kunstgrasbanen/løpebanen og Vallaråi. Alle desse fire står ved, og i nærleiken av, nordaustre sving av løpebanen. To av desse, ei furu og ei gran, er synleg skada i borken. Dei to andre er grantre. I tillegg gjev vi løyve til å felle ei av dei granene som står i same området. Den nederste greina på furutreet som står nærast nordaustre sving, kan gjerne bli saga av.
- 2) felle trea som er merka med nr 1, 2 (nær vegen) og 6 (som er feste til tregjerdet) i området mellom kunstgrasbanen/løpebanen og treningsbanen/parkingsplassen. Om ynskjeleg kan idrettslaget få lov til å felle tre nr 11 som står inn på treningsbanen. Det er i orden at idrettslaget sagnar bort nokre av dei nederste kvistane på dei furutrea som treng dette.

Det er eit vilkår at hogsten vert utført på vinterstid, og at det blir gjort så skånsamt som råd. Alt hogstavallet skal vere fjerna før våren.

Handsaming i Plan, miljø og teknisk utval - 28.09.2016

Framlegg frå Edvard Mæland:

Seljord idrettslag får løyve til å:

1. Felle fem av dei omsøkte trea mellom kunstgrasbanen og Vallaråi. Alle desse står ved, og i nærleiken av nordaustre sving av løpebanen. To av desse, ei furu og ei gran, er synleg skada i borken. Dei tre andre er grantre.

Det er eit vilkår at hogsten vert utført på vinterstid, og at det blir gjort så skånsamt som råd. Alt hogstavfall skal vere fjerna før våren.

Teknisk avdeling skal merke trea som skal fellast.

Avrøysting: Framlegg frå E. Mæland samrøystes vedteke.

Vedtak i Plan, miljø og teknisk utval - 28.09.2016

Seljord idrettslag får løyve til å:

1. Felle fem av dei omsøkte trea mellom kunstgrasbanen og Vallaråi. Alle desse står ved, og i nærleiken av nordaustre sving av løpebanen. To av desse, ei furu og ei gran, er synleg skada i borken. Dei tre andre er grantre.

Det er eit vilkår at hogsten vert utført på vinterstid, og at det blir gjort så skånsamt som råd.
Alt hogstavfall skal vere fjerna før våren.

Teknisk avdeling skal merke trea som skal fellast.

Utskrift til: Seljord idrettslag, postboks 86, 3835 Seljord
 Fylkesmannen i Telemark, postboks

Til Seljord kommune
v/Frid og Torunn

21.11.2016

Notat_ Eventyrøy og tidlegare planarbeid

28.01.2014 var eg invitert med på møte med idrettslaget der styret i Seljord IL, Seljord kommune ved Asbjørn Storrusten, representantar frå fotballkretsen og ein som jobbar med kunstgrasbanar i Norges fotballforbund var til stades. Utgangspunktet for møtet var at Seljord IL vurderte å etablere kunstgrasbane som del av idrettsanlegget på Eventyrøy. I den samanhengen var både idrettslaget og kommunen opptekne av å få laga ein plan for området, som tek vare på heilskapen og dei kvalitetane som ligg her på ein god måte. Området ligg vakkert plassert mellom Seljordsvatnet, kyrkja og Vallaråi. Det har eit særpreg med store furutre, som pregar opplevinga av Seljord på ein positiv måte for alle som brukar eller besøker området og for dei som køyrer framom på E134. Anlegget har potensiale til å bli nytta av endå fleire enn dei som brukar det i dag. Sjå referat frå dette møtet vedlagt.

Frå NFF hadde dei laga eit forslag til plassering av banen som gjorde at alle trea måtte hoggast mot parkeringa. Dette vart drøfta og eg foreslo at vi skulle sjå på ei plassering som var tilpassa slik at trea kunne få stå. Eg argumenterte med verdien dei har som grøn identitetskapande ramme, og det oppfatta eg at dei fleste såg verdien av og var samde om. I etterkant av møtet vart det gjort ei justering av plasseringa som låg som utgangspunkt for vidare planløysing (Sjå vedlegg plassering av bane). Det vart ikkje snakka noko om vedlikehaldsproblematikk, korkje i høve til barnåler eller gummigranulat. Her vart det bare understreka at det var viktig å få kunstgrasbane, som alle andre hadde, og at det var mykje arbeid med vedlikehald av den grasbanen som låg her frå før.

Eg gav idrettslaget eit tilbod på planarbeid med innpassing av banen knytt til terrengforming og plassering slik at ein kunne ta vare på eksisterande kvalitetar, både i forhold til at dette er nærturområde for Seljord sentrum og med tanke på opplevinga av Seljord for dei som køyrer framom på E134. Der låg også inne forslag om å lage ein landskapsplan for heile Eventyrøy, som skulle ta opp i seg samanheng mot turvegen og legge inn element ift å ivareta omsyn til naboar, kopling mellom turvegen og ulike aktivitetar knytt til turvegen og til vatnet. Denne siste delen skulle vi koma tilbake til, men der har det dessverre ikkje skjedd noko meir.

Sjølve detaljprosjekteringa av banen var det ikkje vi som gjorde. Eg sendte over min plan til Tellef Solås då han skulle ta dette vidare. Derfor veit eg heller ikkje om banen faktisk er plassert slik vi hadde vist det, men tilsynelatande ser han ut til å vera anlagt som planen vår viste.

Det er fleire ting eg tenker er viktig å peike på frå kommunen si side i denne saka:

1. Dei gamle, store furutrea som står her er ein viktig del av dagens idrettsanlegg. Dei skaper ein god overgang mellom fotballbanen og parkeringsplassen og gjev anlegget stor estetisk kvalitet og vakre grønne rammer. Særleg er dei store skulpturelle furutrea er ein viktig del av Eventyrøy sin identitet.

2. Omsyn til naboar_ dersom trea mellom banen og parkeringsplassen vert fjerna, vil det for naboane opplevast som om dei blir buande inne på ein diger idrettsplass. Det er furutrea som skapar dei gode overgangane i anlegget.
3. Vegetasjonen som rammar inn banen er viktig som lokalklimatisk skjerming mot ver og vind.
4. Slik banen vart plassert i vår plan, ligg kunstgrasdekket med 8,5meters avstand til dei næraste trekronene på sida mot parkeringa. Kor stort er faktisk problemet med barnåler på banen? Gjeld dette heile året gjennom, eller er det ein periode på hausten at ein kunne gjera tiltak for å redusere problemet?
5. Eventyrøy er ikkje bare viktig for fotballgruppa i Seljord IL. Dette er også viktig som turmål og sentral plass langs turvegen som binder heile sentrum i Seljord saman. Turvegen var eit av delprosjekta i Seljord og sogene og Eventyrøy vart i den samanhengen peika på av mange som viktig og vakker møtestad i sentrum. Det er også svært synleg korleis området tek seg ut mot Vallaråi når ein kjem køyrande langs E134.
6. Dersom kommunen i verste fall opnar for at trea skal hoggast, bør det stillast krav om at det skal plantast nye furutre som ramme om parkeringsplassen, som skjerming mot naboar og som overgang mot fotballbanen. Kommunen burde også lage plan for å ta vare på dei grønne kvalitetane og sikre ein god og vakker heilskap om anlegget på Eventyrøy.

Med venleg helsing

Tone Telnes
Landskapsarkitekt

Seljord kommune

Arkiv: L34
Saksnr.: 2016/1282-5
Sakshand.: Egil Birkrem
Direkte tlf.: 35065163
Dato: 17.11.2016

Saksframlegg

Utval	Utvalssak	Møtedato
Plan, miljø og teknisk utval	66/16	30.11.2016

49/18 - Blåbærstigen 5 - Overtredelsesgebyr for oppføring av uthus på naboeigedom

Saksdokument:

Søknad om kjøp av tilleggsareal
Varsel om mogleg overtredelsesgebyr, dagsett 24.10.16
Brev frå Brith og Kenneth Bø dagsett 27.10.16

Vedlegg:

- 1 49/18 - Blåbærstigen 5 - Søknad om kjøp av tileggsareal
- 2 Situasjonsskart 08.07.2014
- 3 49/18 - Blåbærstigen 5 - Varsel om mogleg overtredelsesgebyr jfr PBL §32-8, 3.ledd, samt SAK10 kap.16
- 4 Seljord kommune klage

Saksutgreiing:

Saken gjeld ilegging av overtredelsesgebyr, jf. Pbl-lova §32.8, 1.ledd bokstav a-b.

Planmyndigheita har mottatt varsel om at det er oppført eit uthus på naboeigedom 49/14 med heimelshavar Seljord kommune. Det aktuelle området er i gjeldanes reguleringsplan, Tømmeråsen – Teig 3 med føresegner, avsett til friområde og uthuset kjem i konflikt med ein turveg. På bakgrunn av dette blei det 28.09.16 gjennomført ei synfaring med Plan, miljø og teknisk utval. Det vart konstatert at det var oppført eit uthus på ca 14m² på eit areal som er regulert til turveg. Tiltaket er plassert på naboeigedom.

Seljord kommune har ikkje motteke søknad om dispensasjon frå gjeldanes reguleringsplan eller oppføring av uthus på annan manns grunn. Vi har mottatt søknad om kjøp av tilleggsareal dagsett 01.07.16 med det føremålet å sette opp eit uthus.

I brev dagsett 24.10.16 har Seljord kommune førehandsvarsla om ilegging av mogeleg overtredelsesgebyr. Varslet er med heimel i Pbl-lova §32-8, 3 ledd, om at det med heimel i Pbl §32-8, 1 ledd bokstav a-b, vil kunne bli fatta vedtak om ilegging av overtredelsesgebyr.

Lovheimel og grunnlag for gebyr:

Plan- og bygningslova §32-1, 1.ledd, pålegg kommunen å forfølge ulovlegheit. Er overtredinga av mindre betydning, kan kommunen avstå frå å forfølge ulovlegheita.

Vedtak om å avstå frå å forfølge overtredingar av mindre verknad er ikkje enkeltvedtak. Plikten til å forfølge ulovlige forhold rekker ikkje så langt at kommunen plikter å reagere med overtredelsesgebyr. Det følgjer av plan- og bygningsloven §32-8 kor det heiter at kommunen *kan* illegge overtredelsesgebyr.

Dersom det er konstatert overtredelse, samt at skyldkravet er oppfylt, føreligg vilkåra for å illegge overtredelsesgebyr. Dersom kommunen likevel vel å ikkje illegga gebyr, må det treffas eit vedtak om dette.

Dersom kommunen vel å ikkje gebyrbelegge ein overtredelse av vesentleg karakter vil vedtaket være eit enkeltvedtak som skal grunngjevast og som det kan klagas på av dei som har rettsleg klageinteresse.

Ein forutsetning for å unnlate å illegge gebyr bør være at det i den konkrete saka framstår som ei dårlig løysning, anten på grunn av særskilte forhold knytt til person eller saken. Det skal ikkje bero på utanforliggende omsyn kven som blir gebyrbelagt og kven som slipp. Kommunen pliktar å følgje ein einsarta praksis slik at det ikkje framstår som tilfeldig om det reagerast.

Det er i varsel om mogleg overtredelser og i sakshandsaminga sett på forhold som kan medføre gebyr, samt utmåling av dette jf. SAK10§16,1-2.

§ 16-1. Forhold som kan medføre overtredelsesgebyr. Gebyrenes størrelse:

"Foretak kan ilegges overtredelsesgebyr inntil angitte beløpsgrenser for forsettlig eller uaktsomme overtredelser som nevnt i bokstav a til g. Privatpersoner kan ilegges overtredelsesgebyr inntil halvparten av angitte beløpsgrenser for forsettlig eller uaktsomme overtredelser som nevnt i bokstav a til h.

a. Den som utfører eller lar utføre tiltak som nevnt i plan- og bygningsloven § 20-1, jf § 20-2 og §20-4 uten at det foreligger nødvendig tillatelse, ilegges gebyr:

1. inntil kr 10 000 der tiltaket for øvrig i det vesentlige er i overensstemmelse med krav gitt i eller med hjemmel i plan- og bygningsloven
2. inntil kr 50 000 der tiltak ikke i det vesentlige er i samsvar med krav gitt i eller med hjemmel i plan- og bygningsloven
3. inntil kr 200 000 der tiltaket medfører alvorlig uopprettelig skade eller fare for dette.

b) Den som bruker eller lar bruke tiltak uten at det foreligger nødvendig tillatelse til bruksendring, ferdigattest eller midlertidig brukstillatelse etter plan- og bygningsloven, eller er i strid med vilkårene i slike tillatelser, ilegges gebyr:

1. inntil kr 10 000 der tiltaket for øvrig i det vesentlige er i overensstemmelse med krav gitt i eller med hjemmel i plan- og bygningsloven
2. inntil kr 50 000 der tiltaket ikke i det vesentlige er i overensstemmelse med øvrige krav gitt i eller med hjemmel i plan- og bygningsloven, eller bruken kan føre til personskade, alvorlig materiell skade eller skade for miljøet
3. inntil kr 200 000 der bruken har ført til, eller ved stor mulighet for at den kunne ført til personskade, alvorlig materiell skade eller skade for miljøet.

§ 16-2. Utmåling av overtredelsesgebyr

Ved vurdering av overtredelsesgebyrets størrelse kan det legges vekt på hvor alvorlig overtredelsen er.

Ved vurdering av overtredelsesgebyrets størrelse etter § 16-1 første ledd bokstav a til e kan det legges vekt på om eventuelt pålegg som nevnt i plan- og bygningsloven § 32-8 bokstav g til l er fulgt.

Ved vurdering av overtredelsesgebyrets størrelse etter § 16-1 første ledd bokstav a til e, g og h kan det legges vekt på om overtrederen åpenbart kjente til at handlingen var i strid med krav gitt i eller med hjemmel i plan- og bygningsloven.

Ved vurdering av overtredelsesgebyrets størrelse kan det legges vekt på om overtrederen ved gjentatte anledninger har vært ansvarlig for forhold som kan medføre overtredelsesgebyr.

Ved vurdering av overtredelsesgebyrets størrelse kan det legges vekt på om overtredelsen bidrar til økonomisk gevinst, herunder om overtredelsen medfører at tiltaket eller eiendommen får en markert høyere økonomisk verdi.

Ved vurdering av overtredelsesgebyrets størrelse kan det legges vekt på om overtredelsen er gjort i vinnings hensikt.

Ved vurderingen vektlegges om overtredelsen er gjort av profesjonelle aktører.

Det kan legges vekt på om overtredelsesgebyret vil virke urimelig ut fra overtrederens økonomiske situasjon.

Vurderingar:

Seljord kommune registrerte søknaden den 05.07.16 om kjøp av tilleggsareal med det føremål å sette opp eit lite uthus på dette arealet. I denne søknad var det vedlagt ein situasjonskart som tydeleg viser at uthuset er ynskt plassert på naboens tomt og at dette området er regulert til friareal/gangsti. Kort tid etterpå er det registrert at uthuset er oppført. Søknaden vart ikkje handsama umiddelbart grunna ferieavvikling og utsatt då uthuset vart oppført kort tid etter søknaden var mottatt.

Seljord kommune har mottatt brev dagsett 27.10.16. Brevet er svar på kommunens brev om varslings av mogleg overtredelsesgebyr. I brevet er det framheva at i forkant av oppføring av uthuset, besøkte tiltakshavar teknisk avdeling og saman på kart såg ein at det var mogleg å sette opp eit uthus og å flytte turvegen litt lenger sør. Tiltakshavar er samd i at uthuset vart oppført før søknaden om kjøp av tilleggsareal var ferdig handsama og at dette er i strid med forskriftene. Tiltakshavar skriv at byggestarten vart framskuva då handverkar måtte endre tidspunkt for oppføringa av uthuset. Tiltakshavar har trudd at han handla i god tru og han fekk forståing av at det bare var formalitetar igjen med kjøpet av tilleggsareal.

Saksgangen vil vere at Planutvalet kan gi ein dispensasjon frå gjeldanes plan med føresegnar til omsøkt tiltak. Formannskapet kan så handsame søknaden om kjøp av tilleggsareal for så at Rådmannen i delegert vedtak gir løyve til grensejustering. Dersom uthuset er innafor krava til tiltak som er unntatt søknadsplikt, jf Pbl-lova §20-5 og Byggesakforskrift SAK 10 §4.1, ville oppføring av uthuset ikkje vore søknadspliktig. Det ulovlege oppsette uthuset ville ikkje har vore søknadspliktig dersom denne saksgangen hadde vore gjennomført.

Det er tiltakshavar si plikt å undersøke kva for krav til søknadsprosedyre som gjelder for eit kvart tiltak inkludert krav i gjeldanes reguleringsplan med føresegnar før eit tiltak blir oppført.

Rådmannen rår til at det i denne saka fattast vedtak om overtredelsesgebyr. Tiltakshavar hevdar at han har handla i god tru. Overtredelsesgebyret gis av den grunn for forhold som er i strid med Pbl-lova § 32-8 pkt. a). Gebyrstorleiken er i SAK 10 §16.1a satt til kr 10 000 for ei slik overtredelse men forskrifta gir høve til at privatpersonar kan illeggas eit overtredelsesgebyr på inntil halvparten av angitt beløp. Rådmannen meiner at eit gebyr på kr 5 000 er eit høveleg beløp for ei slik overtredelse.

Rådmannen si tilråding:

Rådmannen rår Plan, miljø og teknisk utval til å fatte fylgjande vedtak:

Med heimel i pbl § 32-8 første ledd bokstav a jf. byggesaksforskrifta (SAK10) § 16-1 første ledd bokstav a, nummer 1, illeggas Brith og Kenneth Bø eit overtredelsesgebyr på kr 5.000,- for uaktsam overtredelse av pbl. § 20.2. Oppfyllesesfristen er 4 uker fra brevets dato, jf. pbl § 32-8 fjerde ledd.

Kåre Groven

Fra: Brith Bø <brith.bo@seljord.fhs.no>
Sendt: 1. juli 2016 10:08
Til: Kåre Groven
Kopi: Kenneth Bø (kennethbo@mac.com)
Emne: Søknad om kjøp av tilleggsareal
Vedlegg: Kart søknad kommunen.pdf

Hei Kåre

Visar til samtale hausten 2015 på kontoret ditt vedr kjøp av tilleggsareal. Me er no klare for å setje opp eit lite uthus på ca 14 kvm, for lagring av hagemøblar og anna hageutstyr. Tilleggsarealet me søker om vil gå over planlagt sti til det nye bustadfeltet, men terrenget er slik at det går fint å legge stien litt lenger sør, slik at plasseringa av uthuset vårt ikkje hindrar framtidig sti.

Slik tomte vår er og slik huset er plassert, har vi ingen andre muligheter for å plassere uthuset. Me vil difor søkje om å få kjøpe 20 kvm tilleggsareal.

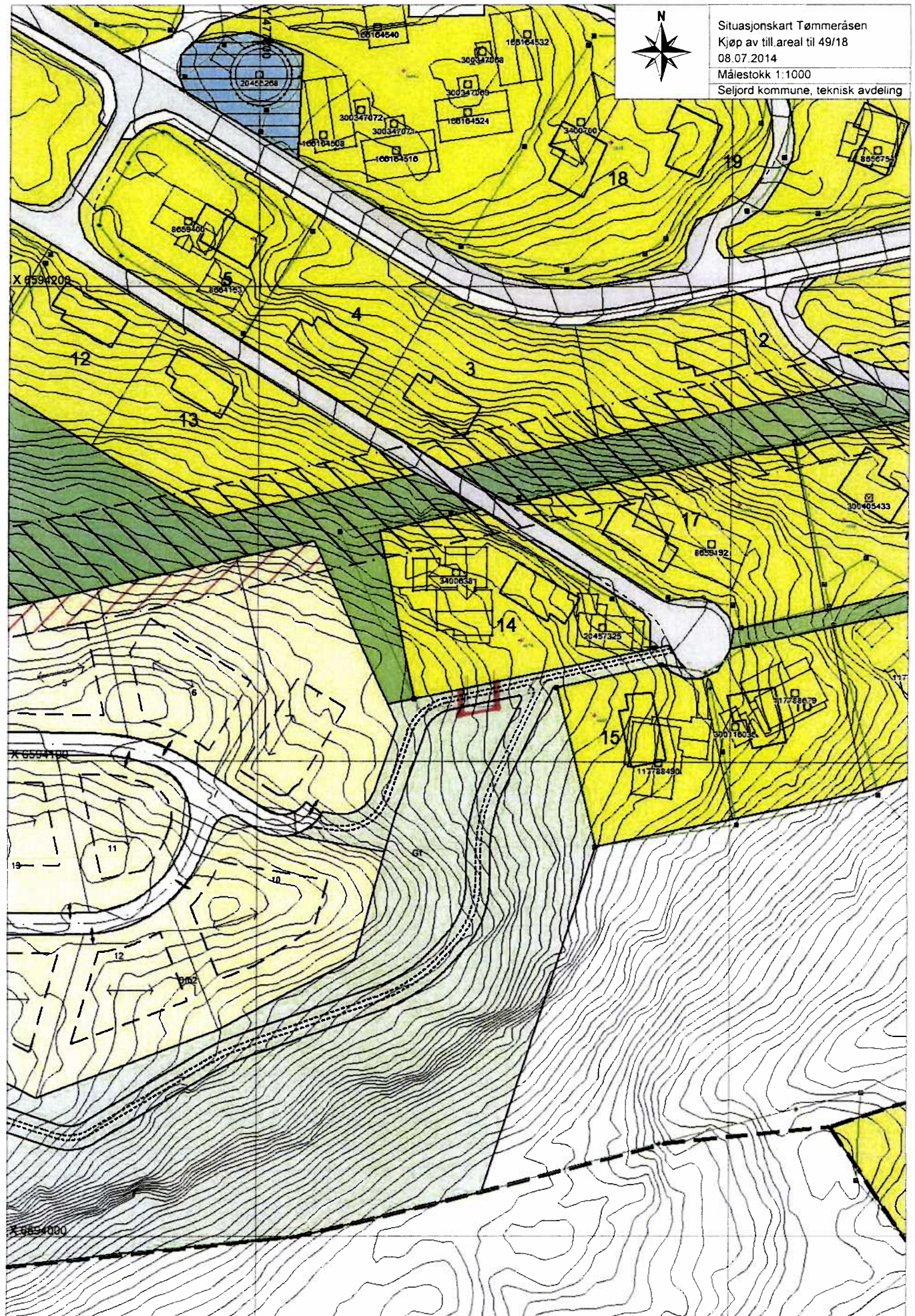
Sjå vedlagte kart.

Med vennleg helsing

Brith og Kenneth Bø

Tlf (+47) 9769 6555

SELJORD KOMMUNE	
År/Saksnr.	Dok.nr.
05 JUL 2016	
Saksb.	Gråd

Seljord kommune
Teknisk avdeling

Arkivkode: L34
Sakshand.: Bjørn Arild Hagen
Dir.tlf.:35065162
Vår ref.: 2016/1282- 3
Dato: 24.10.2016

Kenneth Bø
Blåbærstigen 5
3840 Seljord

GNR 49/BNR 18 - Blåbærstigen 5 - Varsel om mogleg overtredelsesgebyr jf. PBL §32-8, 3.ledd, samt SAK10 kap.16

GNR 49 / BNR 18 – Blåbærstigen 5 - Varsel om mogleg overtredelsesgebyr jf.PBL§ 32-8, 3.ledd, samt SAK10 kap.16- Oppføring av uthus på naboens eigedom i eit område som er regulert til friområde/turveg.

Eigedom : GNR 49 BNR 18

Tiltakets adresse : Blåbærstigen 5

Tiltakets art : Oppføring av uthus på naboens eigedom/Tiltaket er oppført i eit område regulert til friområde/turveg

Tiltakshavar : Kenneth Bø

Saken gjeld:

Planmyndigheita har mottatt varsel om at det er oppført eit uthus på naboeigedom 49/14 med heimelshavar Seljord kommune. Det aktuelle området er i gjeldanes reguleringsplan, Tømmeråsen – Teig 3 med føresegner, avsett til friområde og uthuset kjem i konflikt med ein turveg. På bakgrunn av dette blei det 28.09.16 gjennomført ei synfaring med Plan, miljø og teknisk utval. Det blei då oppdaga at det var oppført eit uthus på ca 14m² på eit areal som er regulert til turveg. Tiltaket er plassert på naboeigedom.

Seljord kommune har ikkje motteke søknad om dispensasjon frå gjeldanes reguleringsplan eller oppføring av uthus på annan manns grunn. Vi har mottatt søknad om kjøp av tilleggsareal dagsett 01.07.16 med det føremålet å sette opp eit uthus.

Dei omtala forholda er i strid med plan- og bygningsloven (pbl) § 12-4, 12-7, kap. 19 og § 20-4 og kan etter pbl § 32-8 fyrste ledd bokstav a-b, illeggas overtredelsesgebyr.

Førehandsvarsel om ilegging av overtredelsesgebyr:

Med heimel i pbl § 32-8 tredje ledd gis det med dette førehandsvarsel om at det med heimel i pbl § 32-8 fyrste ledd bokstav a-b jf. byggesaksforskrifta (SAK10) § 16-1 fyrste ledd bokstav a og g vil kunne bli fatta vedtak om ilegging av overtredelsesgebyr.

Grunngjeving for førehandsvarsel om overtredelsesgebyr:

Planmyndigheita har etter synfaring 28.09.16 sett at det er gjort brot på føresegn til gjeldanes reguleringsplan og ulovleg oppføring av uthus på naboens eigedom. Det er reguleringsplan Tømmeråsen – Teig 3 eigengodkjent 13.06.12 som styrar arealbruken, frådeling samt byggje og anleggsverksemd i området. Overtredelsen gjeng ut på at det ikkje er innhenta dispensasjon frå arealbruken og at det er oppført eit uthus på naboen sin eigedom, utan at løve er innhenta.

Det er søkt om kjøp av tilleggsareal med det føremål å sette opp eit uthus på dette arealet. Denne søknad er mottatt 05.07.16. Kort tid etterpå er det registrert at uthuset er oppført. Søknaden vart ikkje handsama umiddelbart grunna ferieavvikling og utsatt då uthuset vart oppført kort tid etter søknaden var mottatt. Området som uthuset er satt på er i gjeldanes reguleringsplan avsett til friområde der det skal også er avsett areal for turveg.

Visar til lovheimel for overtredelsesgebyr pbl§ 32.8 bokstav a og b :

Overtredelsesgebyr kan ilegges den som forsettlig eller uaktsomt:

- a) *prosjekterer, utfører eller lar prosjektere eller utføre et tiltak i strid med bestemmelser gitt i eller i medhold av denne lov, eller i strid med vilkårene i tillatelse*
- b) *utfører, lar utføre, bruker eller lar bruke tiltak uten at det foreligger nødvendig tillatelse etter denne lov*

Etter pbl § 32-8 første ledd kan overtredelsesgebyr kun ileggas dersom overtredelsen er "forsettlig eller uaktsam". Med dette meiner ein at den ansvarlege må ha visst, eller burde ha visst at handlinga var ulovleg. Det følgjer av Ot. prp. nr. 45 (2007-2008) s. 355 at "*aktsemdsnorma bør vere streng. Det vil normalt være lett å konstatere om ein av føresegna i lova eller forskrifta er trådd over. Utføring av tiltak i strid med reglane i plan- og bygningslova vil som oftast kunne konstateras å være uaktsam utan ein vanskeleg vurdering av skuldspørsmålet.*"

Planmyndigheita er av den oppfatning at overtredelsen i dette tilfelle er forsetteleg og uaktsamt fordi det er oppført eit uthus på annan manns eigedom utan at dispensasjon frå arealbruken og løyve til oppføring av uthuset er innhenta. Tiltakshavar har ført opp uthuset uaktsom og opptrådt forsettlig ved å oppføre uthuset kort tid etter at søknaden om kjøp av tilleggsareal med det føremål å sette opp eit uthus.

Andre opplysningar:

Det er i utgangspunktet eigars/ tiltakshavars ansvar at plan- og bygningslova, herunder tidligare gjevne løyver, overhaldast.

Det orienterast om at endeleg vedtak om overtredelsesgebyr er tvangsgrunnlag for utlegg etter pbl § 32-8 siste ledd.

Dykkar rettigheitar:

De har rett til å uttale Dykk fyre vedtak om ilegging av overtredelsesgebyr fattast. Frist for dette settast til 3 veker frå brevets dato, jf. pbl § 32-8 tredje ledd.

Med venleg helsing

Frid E. Berge

Kommunalsjef plan, utvikling og tekniske tenester

Dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ikkje underskrift.

Seljord kommune

v/Frid E. Berge

Ref sak 2016/1282-3 Blåbærstigen 5

Visar til brev datert 24.10.16

Vi er samde i at uthuset blei oppført før saka var ferdig behandla i kommunen og at dette ikkje er etter forskriftene. I forkant av oppføringa, var vi (Brith) på kommunen på teknisk etat og la fram forespørsel om oppføring av uthus. Saman med teknisk sjef såg vi på kart og såg at det var fullt mogleg å sette opp eit uthus der og flytte turvegen litt lenger sør.

Byggestarten blei framskynda av den grunn at håndverker vi hadde kontakt med måtte endre tidspunkt. Vi meiner vi har plassert uthuset på best mogleg plass med tanke på den planlagte turvegen og tomta vår. Vi handla i god tru og fekk forståelsen av at det var formaliteter med kjøp av tilleggsareal sidan vi hadde samtalen med tekn.sjef.

Vi er lei oss for at varsel om synfaring kom med så kort varsel og at ingen av oss hadde anledning til å vere tilstades for å forklare situasjonen.

Vi er sterkt uenig i at vi handla forsetteleg og uaktsomt, men er enig i at vi ikkje fulgte regelverket og venta til saka var ferdig behandla. Som sagt handla vi i god tru.

Vi vil gjerne be om eit nytt møte, eller at de endrar vedtaket til ikkje å handle om uaktsomhet og forsetteleg handling.

Seljord, 27. oktober 2016

Med venleg helsing

Brith og Kenneth Bø

Seljord kommune

Arkiv: V62
Saksnr.: 2016/1910-2
Sakshand.: Knut Olav Heddejord
Direkte tlf.: 35065160
Dato: 17.11.2016

Saksframlegg

Utval	Utvalssak	Møtedato
Plan, miljø og teknisk utval	67/16	30.11.2016

6/2 - Rugtveit - Stigfjellvegen 121 - Konsesjon - Tor Helge Bjorheim og Oddrun N. Bjorheim

Saksdokument:

Vedlegg:

- 1 Konsesjonssøknad gnr 6 bnr 2
- 2 Prospekt med Takst
- 3 Gardskart 6/2 - Rugtveit

Saksutgreiing:

Bakgrunn for søknaden:

Seljord kommune har motteke ein søknad om konsesjon på Gnr. 6 Bnr. 2 Rugtveit av Tor Helge Bjorheim og Oddrun N. Bjorheim. Grunneigar og seljar er Odd Olav Rugtvedt.

Eigedomens storleik gjer at det er nødvendig å søke konsesjon jf. konsesjonslova § 4, fyrste ledd nr 4. Konsesjonslova § 9 gjev retningslinjer for kva som skal leggst vekt på ved handsaming av søknader om konsesjon på landbrukseigedomar.

Konsesjonslova § 9, fyrste ledd seier: *"Ved avgjørelsen av søknad om konsesjon for erverv av eiendom som skal nyttas til landbruksformål skal det legges særlig vekt på:*

- 1. om den avtalte pris tilgodeser en samfunnsmessig forsvarlig prisutvikling,*
 - 2. om erververs formål vil ivareta hensynet til bosetting i området,*
 - 3. om ervervet innebærer en driftsmessig god løsning,*
 - 4. om erververen anses skikket til å drive eiendommen,*
 - 5. om ervervet ivaretar hensynet til en helhetlig ressursforvaltning og kulturlandskapet.*
- Konsesjon skal i allminnelighet ikke gis dersom det oppstår sameie".*

Samfunnsmessig forsvarlig prisutvikling:

Taksten på eiendommen er satt til kr 2.350.000,- og salssummen er avtalt til kr 2.000.000,-.

M-1/2010 Endringer i rundskriv M-3/2002 - Priser på landbrukseiendommer ved konsesjon. Boverdi og nedre beløpsgrense for prisvurdering ved konsesjonsbehandling av bebygde eiendom: "Retningslinjene for vurderingen av priser på landbrukseiendommer ved konsesjon gjelder "erverv av eiendom som skal nyttes til landbruksformål", jf. § 9 i konsesjonsloven. For at retningslinjene skal komme til anvendelse, legger departementet til grunn at bebygde eiendommer må oppfylle arealgrensene i konsesjonsloven § 5 annet ledd."

Lov om konsesjon ved erverv av fast eiendom (konsesjonsloven) mv. § 5. annet ledd. "Ved erverv av bebygde eiendom hvor fulldyrka og overflatedyrka jord er mer enn 25 dekar, eller eiendommen består av mer enn 500 dekar produktiv skog,"

For 6/2 – Rugtveit visar gardskart, skogbruksplan og vedlagt prospekt med takst at eiendommen er bebygde og arealressurs grunnlaget er under 25 daa jord eller 500 dekar produktiv skog.

Kommunen skal følgeleg ikkje prisvurdere eiendommen.

Omsynet til busetting i området:

Tor Helge Bjorheim og Oddrun N. Bjorheim skriv i konsesjonssøknaden at dei søker fritak for buplikt grunngjeve med eiendommens bygningsmasse, tilkomstmoglegheiter vintertid og eiendommens avkastningsevne.

Seljord kommune kan krevje buplikt på denne eiendommen som vilkår for å gje konsesjon. Dette er heimla i LOV-2003-11-28-98 Lov om konsesjon ved erverv av fast eiendom (konsesjonsloven) mv. § 11. 1 (vilkår for konsesjon) "Konsesjon etter loven kan gis på slike vilkår som i hvert enkelt tilfelle finnes påkrevd av hensyn til de formål loven skal fremme. Det kan lempes på vilkårene etter søknad. Kongen skal ut fra hensynet til bosetting, helhetlig ressursforvaltning og kulturlandskap ta stilling til om det er påkrevd å stille vilkår om boplikt, og om boplikten skal være en personlig plikt for eier."

Vurdering:

Som vedlegg til denne konsesjonssøknaden ligg det ein tilstandsrapport på bustaden til eiendommen laga av Aarnes Bygg og Takst ved Oddvard Aarnes. Etter ei vurdering vil rådmannen legge denne til grunn ved vurdering av bustadtilhøvet på eiendommen.

Etter rådmannens vurdering visar denne tilstandsrapporten at huset (registrert som våningshus i matrikkelen) ikkje tilfredsstiller ein vanleg bustadstandard i dag (ikkje innlagt vatn, toalett med meir) og det vil truleg koste tilnærma like mykje å sette huset i stand som det er å byggje nytt.

Eiendommen har moderate mengder skog- og utmarksressursar og tilnærma ingen jordbruksressursar. Rådmannen meiner vedlagt takst kan leggest til grunn som dokumentasjon på at eiendommen har ein moderat avkastningsevne.

Rådmannen vurderer det dit hen at det er fullt mogeleg å drifte skog- og utmarksressursane på denne eiendommen på ein god måte utan å busette seg der.

Tilkomstvegen (etter Strand Øvre) har ein stigning som varierer mellom 14-16 % som vil opplevast som bratt og vanskeleg på vinterføre. Rådmannen vil likevel ikkje leggje avgjerande vekt på dette punktet.

Etter ei samla vurdering meiner rådmannen at det er urimeleg å sette vilkår om buplikt etter §11 målt opp mot dei formåla lova skal fremje.

Driftsmessig god løysing:

Rådmannen vurderer løysinga som ei godkjent driftsmessig løysing sidan søkjar i konsesjonssøknaden forpliktar seg til å leige bort jorda eller drive den sjølv.

Jordlova § 8. Driveplikt: Jordbruksareal skal drivast. Ny eigar må innan eitt år ta stilling til om ein vil drive eigedomen sjølv eller leige bort jordbruksarealet etter føresegnene i andre ledd.

Driveplikta kan oppfyllest ved at arealet vert leigd bort som tilleggsjord til annan landbrukseigedom. Det er ein føresetnad for at driveplikta er oppfylt ved bortleige at leigeavtala er på minst 10 år om gongen utan høve for eigaren til å seie ho opp. Avtala må føre til driftsmessig gode løysingar og vere skriftleg. Avtaler som fører til driftsmessig uheldige løysingar, kan følgjast opp som brot på driveplikta. Ei leigeavtale som er i strid med andre, tredje eller fjerde punktum, kan ikkje gjerast gjeldande mellom partane eller i høve til offentlege styresmakter. Finn departementet at jordbruksareal ikkje vert drive, kan eigaren påleggjast å leiga jorda bort for ei tid av inntil 10 år, eller at jorda skal plantast til med skog, eller tiltak av omsyn til kulturlandskapet. Om pålegg ikkje er etterkome når fristen er ute, kan departementet gjera avtale om bortleige av heile eller delar av jorda for ei tid av inntil 10 år.

Ervervarane vurderast skikka til å drive eigedommen:

Rådmannen vurderer Tor Helge Bjorheim og Oddrun N. Bjorheim som skikka til å drive eigedommen.

Om ervervet ivaretek omsynet til ein heilskapleg ressursforvaltning og kulturlandskapet.

Eigedommen har moderate mengder skog- og utmarksressursar og tilnærma ingen jordbruksressursar. Ervervar har driveplikt på det jordbruksarealet som tilfell garden, sjå rådmannens vurdering på driftsmessig løysing.

Rådmannen vurderer ervervet dit hen at det ivaretek omsynet til ein heilskapleg ressursforvaltning og kulturlandskapet.

Rådmannen si tilråding:

Rådmannen rår Plan, miljø og teknisk utval til å fatte fylgjande vedtak:

Plan, miljø og teknisk utval gjev Tor Helge Bjorheim og Oddrun N. Bjorheim konsesjon på Gnr. 6 Bnr. 2 Rugtveit utan vilkår om buplikt.

Utskrift til:

Søknad om konsesjon ved overtaking av fast eiendom etter konsesjonslova av 28. november 2003 nr. 98

Det er eit krav at du nyttar dette skjemaet når du søker om konsesjon

Søknaden skal sendast til kommunen der eiendomen ligg

Tøm skjema

Før du fyller ut, bør du undersøke om overtakinga er konsesjonsfri, jf. rettleiinga på side 3 og 4

Til ordføreren i Seljord Kommune

(kommunen der eiendomen ligg)

Søknad om konsesjon skal sendast til ordføreren der eiendomen ligg innan fire veker etter at avtalen er inngått eller overtakaren har fått råvevde over eiendomen. På side 3 skal du gjere greie for viktige tilhøve som ikkje går fram av svara som er gitt på spørsmåla i felta 1-22. Skøyte, kjøpekontrakt, leigekontrakt eller annan avtale og dessutan takst skal leggst ved i original eller stadfest avskrift dersom det fins slike dokument. Gjeld overtakinga landbrukseiendom, skal skogbruksplan leggst ved, dersom det fins ein slik plan.

1	Namnet på søkeren (slektsnamn, føre- og mellomnamn) Tor Helge Bjorheim, Oddrun Nesse Bjorheim	Fødselsnr. (11 siffer) 19016548718 - 210006 34258
2	Adresse Nordhellveien 7, 4352 Kleppe	Organisasjonsnr. (9 siffer)
3	Telefonnr. (8 siffer) 91345501	E - postadresse tor.helge.bjorheim@tine.no
4	Namnet til overdragaren Odd Olav Rugtvedt	Fødselsnr. (11 siffer) 101164 37967
5	Adresse HOLLAVEGEN 336, 3729 SKIEN	Organisasjonsnr. (9 siffer)
6	Nemninga på eiendomen/-ane eller retten/-ane (namn, gnr., bnr., festnr. e.l.) Stigfjellvegen 121 Gnr.6 Bnr. 2	
7	Kjøpesum/leigesum pr. år (ved arv eller gave skal ein føra opp pårekna verdi) 2 000 000	Kår av 5-årleg verdi
8	Kommune Seljord	Fylke Telemark
9	Arealstorleik 1833,8 dekar	Korteis arealet fordeler seg på dyrka jord, produktiv skog og anna areal Dyrka jord:3,9 daa Produktiv skog :379,4 daaAnnet 1450,6 da
10	Viss det ligg føre ein skogbruksplan, før opp fordelinga på hogstklasse I-V, bonitet og balansekvantum for produktiv skog Se takst , vedlegg	

Bygningar som står på eiendomen i dag (bustadhus, hytte, driftsbygning, forretningsgard, industri o.l.)

Bygning (type)	Grunnflate i m ²	Byggeår	Kor mange etasjar	Teknisk tilstand (god, middels eller dårleg)
Fritidsbolig	73	1972	1	Dårleg, se takst
Bygning (type)	Grunnflate i m ²	Byggeår	Kor mange etasjar	Teknisk tilstand (god, middels eller dårleg)
Uthus	107	?		Dårleg, se takst
Bygning (type)	Grunnflate i m ²	Byggeår	Kor mange etasjar	Teknisk tilstand (god, middels eller dårleg)
Stabbur	17	?		Dårleg , se takst
Bygning (type)	Grunnflate i m ²	Byggeår	Kor mange etasjar	Teknisk tilstand (god, middels eller dårleg)
Vedskjul	19	?		Dårleg, se takst
11 Bygning (type)	Grunnflate i m ²	Byggeår	Kor mange etasjar	Teknisk tilstand (god, middels eller dårleg)
Bygning (type)	Grunnflate i m ²	Byggeår	Kor mange etasjar	Teknisk tilstand (god, middels eller dårleg)
Bygning (type)	Grunnflate i m ²	Byggeår	Kor mange etasjar	Teknisk tilstand (god, middels eller dårleg)
Andre bebygningar				

Med sikte på å redusere verksemdene sine oppgaveplikter, kan opplysningane du gir i dette skjema i samsvar med lov om Oppgaveregisteret §§ 5 og 6, heilt eller delvis bli nytta og av andre offentlege organ som har heimel til å innhente dei same opplysningane. Opplysningar om eventuell samordning kan du få ved førespurnad til Oppgaveregisteret på telefon 75 00 75 00.

12	Rettar som ligg til eigedomen eller som er avtala i samband med overdraginga	
13	☐ Ja ☒ Nei	Eig eller leiger søkaren, ektemaken hans/hennar eller boma hans/hennar under 18 år annan fast eigedom i kommunen? I tilfelle kva for eigedomar?
14	☒ Ja ☐ Nei	Eig eller leiger søkaren, ektemaken hans/hennar eller boma hans/hennar under 18 år annan fast eigedom i andre kommunar? I tilfelle kva for eigedomar? Boligeiendom.
15	Gjer greie for korleis eigedomen blir nytta i dag (gjeld overtakinga landbrukseigedom, skal ein gjere greie for drifra av eigedomen) Fritidseiendom/sporadisk bruk	
16	Kva planer har overtakaren for bruken av eigedomen? Fritidseiendom/skogbruk viltforvaltning	
Særskilt for jord- og skogbrukseigedomar (landbrukseigedomar)		
17	Ved overtaking av tilleggsjord skal ein her føra opp gnr. og bnr. på den eigedomen søkaren eig før	
18	Kvalifikasjonane til søkaren (teoretisk og/eller praktisk røynsle frå jord- og skogbruk) <i>Industrimekaniker, 30 års arbeidersfaring Tine Sa, jegerproveins. Skogbrukets Kursi. Feltkontroll m.m, se vedlegg</i>	
19	Vil søkaren forplikta seg til å busette seg på eigedomen innan 1 – eitt – år og sjølv bu på eigedomen i minst 5 – fem – år samanhengande? ☐ Ja ☒ Nei ☐ Eg søker konsesjon fordi eg ikkje skal busette meg på eigedomen, jf konsesjonslova § 5 annet ledd	
20	☐ Ja ☒ Nei	Har overdragaren annan fast eigedom i kommunen som ikkje følger med i overdraginga? I tilfelle kva eigedomar? (gnr./bnr./fnr. o.l.)
21	Er det fleire søkarar, skal det opplysast om søkarane er gifte eller sambuarar Gift, Oddrun Nesse Bjorheim	
22. Underskrift		
Dato 11.11.2016		Underskrifta til overdragaren <i>Oddrun Nesse Bjorheim</i>
Dato 10.11.2016		Underskrifta til søkaren <i>Oddrun N. Bjorheim</i>
Desse skal ha melding om avgjerda <i>Søker.</i>		
Oversyn over vedlegg til søknaden Vedlegg 1 og 2, Takst med prospekt, dok		

Skjemaet er tilgjengeleg på www.landbruksdirektoratet.no under «Skjema» Spørsmål om utfylling rettast til kommunen.

Eventuelle tilleggsopplysningar

Se vedlegg 2

Rettleiing

Generelt om konsesjonslova

Ei tileigning eller eit kjøp ("ervert") er eit uttrykk for alle måtar ein kan få ein eigedom på; eksempelvis gjennom kjøp, arv, gåve osv. Konsesjon er ei fullmakt frå staten. Den som blir ny eigar av eigedom er tileignar. Overdragar er førre eigar. Ei konsesjonspliktig tileigning kan ikkje tinglysast utan at det er gitt konsesjon.

Konsesjonslova av 28. november 2003 fastset at alle tileigningar/kjøp ("ervert") av fast eigedom, og stifting av bruksrett for lengre tid enn 10 år, er konsesjonspliktig med mindre det er gjort unntak i lova eller forskrifter fastsette i medhald av lova. Som tileigning/kjøp reknar ein også tileigning/kjøp av delar eller partar i en eigendom.

Er du usikker på om tileigninga/kjøpet er konsesjonspliktig eller har du spørsmål om konsesjonsbehandlinga, kan du spørre kommunen der eigedom ligg for å få svar.

A. Avhendingar som ikkje treng konsesjon

Det følgjer av konsesjonslova §§ 4 og 5 og forskrift om konsesjonsfrihet mv. (fastsett 8. desember 2003) kva tileigningar som er unntatt frå konsesjonsplikta. Hovudregelen er at du kan tileigne deg bebygd eigedom som ikkje er større enn 100 dekar og heller ikkje har meir enn 25 dekar fulldyrka/overflatedyrka jord utan å søke konsesjon. Det same gjeld tomter til bustad- og fritidsformål, og anna ubebygd areal som er lagt ut til anna enn landbruks-, natur- og friluftsområde og reindrift. Tileigning frå nær familie og tileigningar gjennom odelsrett er også unntatt frå konsesjonsplikt. Konsesjonsfrihet som følgjer av føresegnene i § 4 første ledd nr. 1-4 og § 5 første ledd nr. 1 og 2 skal godtgjerast ved skjema for eigenfråsegn LDIR-360. Skjemaet er tilgjengeleg på www.landbruksdirektoratet.no under "Skjema". Eigenfråsegna skal følgje heimelsdokumentet (festekontrakt, skøyte eller liknande) når dette blir sendt til tinglysning. Tinglysningsmyndigheitene sender fråsegna vidare til kommunen, som fører kontroll med konsesjonslova blir følgd.

Eit vilkår for konsesjonsfridom på grunn av ekteskap, slektskap og/eller odelsrett ved tileigning av landbrukseigedom over ein viss storleik er at du busett deg på eigedom innan eitt år og bur der i fem år. Dette gjeld eigedomar som har meir enn 25 daa full dyrka og overflatedyrka areal og/eller meir enn 500 daa produktiv skog, og som har bygning som er eller har vore i bruk som heilårsbustad, eller har bygning under oppføring der løyve til oppføring av heilårsbustad er gitt. Om du ikkje skal busette deg innan fristen på eitt år, må du søke konsesjon. Du må då krysse av i felt 19 og gjere konsesjonsmyndigheitene merksame på at dette er grunnen til at du søker konsesjon.

B. Kort om saksgangen

Kommunen har avgjerdsmyndigheit i konsesjonssaker. Fylkesmannen/Landbruksdirektoratet er klageinstans.

Føresegn om overføring av myndigheit fastsett 8. desember 2003, er tilgjengeleg på www.landbruksdirektoratet.no og www.lovdata.no.

Før søknaden kan tas opp til behandling, må du betale eit behandlingsgebyr. Gebyret blir fastsett og kravd inn av kommunen.

Du skal ikkje betale gebyr om du har overtatt konsesjonsfritt på grunn av odelsrett eller slektskap, og du søker konsesjon fordi du ikkje skal busette deg på eigedom.

C. Nærare om utfylling av søknad om konsesjon

Det er viktig at opplysningane i søknaden blir gitt så fullstendig som mogleg. Dette kan mellom anna bidra til å redusere saksbehandlingstida og sikre at saka blir behandla på rett faktisk grunnlag.

Felta 1 - 5

Både overdragaren og du som søker konsesjon, må opplyse om namn og adresse, fødsels- eller organisasjonsnummer. Juridiske personar (til dømes aksjeselskap) nyttar eit organisasjonsnummer. Organisasjonsnummeret får ein ved å vende seg til Enhetsregisteret (Brønnøysundregistra www.brreg.no). Opplyse om telefonnummer og eventuell e-postadresse når du tar kontakt med registeret.

Felta 6 - 11

Om avhendinga omfattar fleire gards- og bruksnummer, må alle først opp i felt 6. Gjeld søknaden konsesjon på feste, skal du føre opp festenummeret dersom eit slik fins. Gjeld søknaden konsesjon på stifting eller avhending av andre rettar knytt til fast eigedom som inneber konsesjonsplikt etter § 3 i konsesjonslova, skal retten beskrivast (grusrett, utbyggingskontrakt o.l.).

I felt 7 skal du føre inn kjøpesummen for eigedomen. Gjeld søknaden konsesjon på leige av eigedomen, skal leigesummen pr. år først opp. Om du har overtatt eigedomen ved arv eller gåve, skal sannsynleg verdi for dette fyllest inn i feltet. Hefter det kårtytingar på eigedomen, skal verdien av dissa først opp. Døme på kårtytingar er burett og naturalia (mjølk, poteter, ved, snørydding o.l.). Kårforpliktingar som ikkje er bundne til kvart år, skal først opp som 5-årig verdi. Ytterlegare opplysningar om omfattande kårtytingar som burett og liknande, mellom anna om sannsynleg varigheit, skal gå fram av kjøpekontrakt eller saksutgreiinga under behandlinga av konsesjonssøknaden. Dersom lausøyre følgjer med i avhendinga, skal verdien først opp i feltet for dette.

Du treng ikkje fylle ut felt 7 dersom du har overtatt konsesjonsfritt på grunn av odelsrett eller slektskap og du søker konsesjon fordi du ikkje skal busette deg på eigedomen.

I felt 8 skal du føre opp kommune og fylke eigedomen ligg i. I felt 9 skal opplysningar om totalarealet til eigedomen eller eigedomane fyllest ut. Dersom tileigninga gjeld fleire gards- og bruksnummer, skal alle reknast med. I tillegg skal det opplystast om korleis arealet til eigedomen fordeler seg på ulike arealkategoriar. I feltet for dyrka jord skal det først opp fulldyrka jord, overflatedyrka jord og innmarksbeite. I feltet for produktiv skog fører du opp skog med produksjonsevne på minst 100 liter (0,1 kubikkmeter) per dekar per år. Som anna areal reknar ein myr, grunnlendt mark, uproduktiv mark, fjell i dagen o.l. Sjå www.gardskart.skogoglandskap.no for meir informasjon om din eigedom.

Føreligg det skogbruksplan for eigedomen, må du oppgi fordeling på hogstklasse I-V og bonitet, og balansekvantumet for den produktive skogen.

I felt 11 skal du føre opp kva bygningar som står på eigedomen i dag (til dømes bustadhus, kårbustad, hytte, driftsbygning, forretningsbygg, industribygg, seter o.l.). I tillegg skal grunnflata for kvar enkelt bygning spesifiserast i kvadratmeter og talet på etasjar. Om du har opplysningar om den tekniske tilstanden til bygningen (god, middels eller dårleg) og byggjeår, (til dømes frå takst over eigedomen) skal dette først opp.

Feltene 12 - 16

Følgjer andre rettar med i avhendinga, skal du føre desse opp i felt 12. Døme på slike rettar er beiterett (til dømes i utmark), strandrett, jakt- og fiskerett, hogstrett, allmenningsrett, slåtterrett o.l. Om du, ektefeilen din eller dine born under 18 år eig eller leiger andre eigedomar i kommunen eller i andre kommunar, skal gards- og bruksnummer på desse først opp i høvesvis felt 13 og 14. I felt 15 skal du beskrive korleis eigedomen blir brukt i dag. For landbrukseigedomar skal det gå fram om eigedomen blir drive med husdyrhold, planteproduksjon e.l. I felt 16 skal du opplyse kva eigedomen skal brukast til. Eit døme på slik bruk kan være tileigning til fritidseigedom, landbruksformål eller industri.

Feltene 17 - 21

Skal eigedomen du søker konsesjon på nyttast som tilleggsjord til anna eigedom du eig frå før, må du føre opp gards- og bruksnummer på denne eigedomen. I felt 18 skal du opplyse om kva for teoretisk utdanning og/eller praktisk erfaring innanfor jord- og skogbruk du har.

Du treng ikkje å fylle ut felt 18 om du har tatt over eigedomen konsesjonsfritt på grunn av odelsrett eller slektskap og du søker konsesjon fordi du ikkje skal busette deg på eigedomen.

I felt 19 må du krysse av for om du vil forplikte deg til å busette deg på eigedomen innan eitt år og sjølv bu der i minst 5 år samanhengande. Er tileigninga i utgangspunktet konsesjonsfri på grunn av ekteskap, slektskap eller odelsrett, og du søker konsesjon fordi du ikkje skal busette deg på eigedomen, jf punkt A, må du krysse av for dette alternativet i felt 19. Du kan gi nærare opplysningar om bakgrunnen for at du ikkje skal busette deg på eigedomen på side 3, under "Eventuelle tilleggsopplysningar", eller ved å legge ved eige brev.

Gjeld søknaden ein jord- eller skogbrukseigedom, skal det i samband med behandlinga av konsesjonssøknaden vurderast om det er nødvendig med delingssamykke etter § 12 i lov av 12. mai 1995 nr. 23 om jord (jordlova). I felt 20 må du derfor opplyse om overdragaren eig annan fast eigedom i kommunen enn den som no blir avhenda. Er det fleire som søker konsesjon på same landbrukseigedom, må det opplystast om søkerane er gift, sambuarar eller partnarar i felt 21.

Felt 22

Både du som tileignar og overdragaren må skrive under på konsesjonssøknaden. For umyndige - personar under 18 år eller umyndiggjorte - må verja skrive under. Advokatar kan skrive under på vegner av partane om det ligg føre fullmakt.

Punkt 18.

Kvalifikasjonane til søkerane (teoretisk og/eller praktisk røynsle frå jord- og skogbruk)

Tor Helge Bjorheim 19016548718

Fagbrev Industrimekaniker. 30 års arbeidserfaring Tine Sa innen vedlikehold, er i dag vedlikehold sjef på Tine Sentrallager Klepp med ansvar for alt av eiendom, bygg og maskiner/utstyr (24000 m2 bygg)

Relevant praksis/kurs: Jegerprøveinstruktør siden 2000, Jaktleder kurs i regi NJFF , Feltkontroll av hjorteviltkjøtt i regi av Skogbrukets Kursinstitutt. Vg kurs ettersøk med egen godkjent ekvipasje for offentlige ettersøk.

Oddrun Nesse Bjorheim 210066634288

Utdannet og arbeider som Barnehagelærer.

Viss noe er uklart eller mangler i søknad vennligst ta kontakt med Tor Helge Bjorheim

Tlf 91345501

Vedhis /

Tilleggsopplysninger vedrørende søknad om konsesjon ved kjøp av gnr 6 bnr 2 i Seljord kommune.

Bakgrunn

Den 8.11.2016 ble vårt bud for kjøp av gnr 6 bnr 2 i Seljord kommune akseptert. I den forbindelse søker vi herved om konsesjon for erverv av eiendommen. Vi søker samtidig om fritak for bo plikt grunnet eiendommens beskaffenhet.

Eiendommen består av 1834 daa, der 3,9 er tilgrodd dyrkamark og 58,7 daa er skog av høy bonitet, 73,1 daa er skog av middels bonitet, 247,6 daa er skog av lav bonitet. Resterende 1450 daa er forskjellige markslag der hoved innslaget på ca 1000 daa består av skrinn fastmark. Teigen er en lang stripe som strekker seg fra «tunet» opp til fjellet.

Vi søker om fritak fra boplikt med bakgrunn i underliggende forhold.

Eiendommens bygningsmasse

Eiendommen har i dag 4 bygg av dårlig kvalitet, dagens «hovedbygg» er en liten hytte på 71m² uten innlagt vann og kloakk. Både dette bygget og de andre byggene er av dårlig kvalitet, dette fremgår også ut av vedlagt takst. Eiendommen har blitt nyttet som fritidsbolig og det har ikke bodd folk fast på eiendommen på over 50 år, noe standarden også bærer preg av. Hovedbygningen oppfyller ingen av dagens krav hva angår et bolighus. Det vil derfor være umulig å bebo hytten av rent sanitære forhold over noe tid.

Tillkomst vintertid

Eiendommen er en del av Manheimstråndi veglag. Det brøytes fra hovedvegen opp til Manheim på vinterstid. Vegen fra Øvre Strand og opp til gnr 6 bnr 2 brøytes ikke. Dette er en strekning på ca 2 km med bratt stigning. Det vil være nærmest umulig å nytte hytten på vinterstid uten store kostnader. Oss bekjent har ikke eiendommen blitt nyttet vinterstid av nåværende eier.

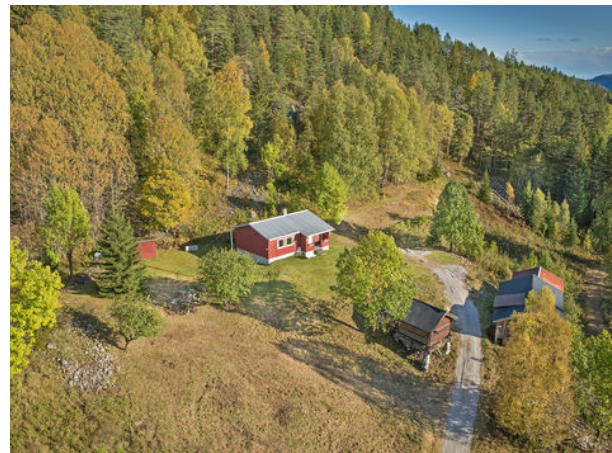
Eiendommens avkastningsevne

Som man kan se av boniteten er den meste av eiendommens mark skrinn. Av eiendommens totale areal er 380 daa produktiv skog. Som man kan se av terrenget så befinner eiendommen seg i et bratt område. Det meste av drivverdig skog er allerede tatt ut. Dersom man ønsker å hogge skog vil det medføre svært høye driftskostnader. I enkelte områder der topografien er vanskelig vil man antakelig tape penger på en drift. Vi betrakter dermed eiendommens avkastningsevne som svært beskjeden. Det er også et svært beskjedent driftsveinett på eiendommen noe som vil medføre at man i tillegg må investere i skogsveger.

Andre forhold som bør tale for at konsesjon blir gitt

Kjøper Tor Helge Bjorheim har de siste 40 årene besøkt slektninger i området tilknyttet gnr 6 bnr 2. De siste 20 årene har han også deltatt på elgjakt. Han har derfor en sterk tilknytning til området som helhet.

Vedlegg 2.

SELJORD

Stigfjellvegen 121, 3840 SELJORD

Prisant.: kr 2 350 000 + omk.

Primærrom: 61 m²

Eiendomstype: Landbruk

Innhold

04	Kort om eiendommen
06	Informasjon om eiendommen
09	Andre opplysninger
12	Velkommen inn
14	Presentasjon av boligen
24	Plantegning
26	Vedlegg
59	Budskjema
61	Les før du gir bud

Seljord - Stigfjellvegen “

Kort om eiendommen

Landbrukseiendom i flotte omgivelser med jaktrett og fine turmuligheter!

Adresse	Stigfjellvegen 121, 3840 Seljord		
Totalpris inkl. omk.	kr	2 409 972	
Prisantydning	kr	2 350 000	
Omkostninger	kr	59 972	

Bra/P-rom	ca. 92/61 m ²		
Ant. sov.	2		
Tomteareal	ca. 1833000 m ²		
Boligtype	Landbruk		
Byggeår	1972		

Energimerking

For mer informasjon om eiendommen se side 6

Informasjon om eiendommen

ADRESSE

Stigfjellvegen 121, 3840 Seljord

REGISTERBETEGNELSE

Gnr. 6, bnr. 2 i Seljord kommune

PRIS

Prisantydning	kr	2 350 000
Omkostninger	kr	59 972
Totalpris inkl. omk.	kr	2 409 972
Totalpris inkl. HELP forsikring basert på prisantydningen	kr	2 419 172

Regnestykket forutsetter at det kun tinglyses ett pantedokument og at eiendommen selges til prisantydning

OMKOSTNINGER

1. Dokumentavgift til staten 2,5 % av kjøpesum
 2. Tinglysingsgebyr for skjøte kr 525
 3. Tinglysingsgebyr for hvert pantedok. kr 525
 4. Attestgebyr for hvert pantedokument kr 172
 5. HELP forsikring kr 9 200 - valgfritt
- Sum omkostninger kr 59 972 ved prisantydning ekskl. forsikring.

Attestgebyr kan variere mellom kr 172 og kr 250 avhengig av bestillingsform. Det tas forbehold om endringer i avgifter og gebyrer.

OFFENTLIGE/KOMMUNALE AVGIFTER

Kr 1985,- for år 2016
Oppgitte avgifter kan være avhengig av bruk.

AREAL

BRA/P-rom: ca. 92 m²/61 m² ihht tilstansrapport
Arealene er oppgitt av takstmannen på grunnlag av takstbransjens rettledning for arealmåling, senest revidert 2015. Av rettledningen fremgår det at også areal (unntatt boder) som ligger utenom selve bruksenheten skal inngå i BRA, og noen ganger også i P-Rom. Dette kan være beboelsesrom som ligger i kjeller, loftsrom, innglassede terrasser og garasjeplasser som f.eks. i følge seksjonering tilhører boenheten. Dette avviker fra veilederen til NS3940 fra 2012 og kan bety at areal inngår i oppgitt areal selv om eierrettigheten ikke er dokumentert. Hva som defineres som primærrom (P-ROM) eller sekundærrom (S-ROM) tar utgangspunkt i hvordan rommet er i bruk når eiendommen selges, selv om enkelte rom ikke er byggemeldt og godkjent til dagens bruk.

ANTALL SOVEROM

2

Se for øvrig informasjon under punktet «areal», og eventuell kommentar under «innhold» feltet.

EIERFORM

Eier

BOLIGTYPE

Landbruk

PARKERING

Parkering på egen tomt.

TOMT

Eiendommen er iflg. gårdskart på totalt 1833,8 dekar. (kilde skog og landskap sitt gårdskart over eiendommen gnr 6 bnr 2)

Fulldyrka jord : 0,0 dekar
Overflate dyrka jord : 3,9 dekar
Skog av høg bonitet : 58,7 dekar
Skog av middels bonitet : 73,1 dekar
Skog av lav bonitet : 247,6 dekar
Uproduktiv skog : 365,5 dekar
Myr : 39,3 dekar
Åpen jordekt fastmark : 50,3 dekar
åpen grunnlendt fastmark : 980,6 dekar
bebyggd, vann, bre : 14,8 dekar

TOTAL AREAL 1833,8 DEKAR

Den overflate dyrka jorda har ikke blitt dyrket på lenge.

SKOGBRUKSPPLAN (planperiode 1998-2008) Registreringsåret er 1998. Det er ikke hogget noe etter registreringsår.

Utdrag fra planen
Den produktive skogen er på totalt 439,5 dekar og består ca. 61% furu, 35 % gran og 4 % lauv. Det drivverdige arealet er ca. 400dekar.

HOVEDTALL:

Total kubikkmasse 3045 m³
Drivverdig kubikkmasse 2786 m³
Tilvekst totalt 97m³
Produksjonsevne totalt : 126 m³
Balansekvantum : 84m³ i drivverdig skogsareal
Foreslått årlig hogstkvantum : 50m³ dvs. et foreslått volum på 500m³ for planperioden.
Bonitet Over 70 % av det drivverdige arealet har bonitet 11 eller lavere. 18% på bonitet 14 og 9% på bonitet 17

Vernskog Teig 1 og 2 er de øverste teigene og befinner seg over vernskoggrensa, kl 5 (gammel skog) på bonitet 8. Drift/skogbehandling må ta hensyn til at disse arealers vernskogfunksjon.

Det henvises videre til mer detaljert informasjon ved å gå gjennom skogbruksplanen. Det er nå 18 år siden planen ble utarbeidet så stående kubikkmasse er vesentlig endret.

BYGGEÅR

Ca. 1972 i følge selger

INNHold

Skogeiendom med et tunområde i nedre del av eiendommen, her står det noen eldre bygninger som et stabbur, uthus, vedskjul samt et bygg som ble oppført i ca 1972 som benyttes som hytte.

Bygget inneholder: 1etg: Gang, kjøkken 2 soverom, stue, bod (planlag som bad)
Kjeller: lagerrom

Se takst for enkel beskrivelse av de andre bygningene.

STANDARD

Hytta har enkel standard.

Gulv: Belegg, heltre og laminat
Vegg: plater, mdf og panel
Tak: takess og mdf

Kjøkken har belegg på gulv og plater på vegg, i tak er det takess. Eldre kjøkkeninnredning med malte fronter, benkplate i stål med oppvaskkum og utslagsvask. Det er lagt opp til avløp fra oppvaskkum, men ikke vann inn.

Det er ikke bad i hytten, det er et rom som er tiltenkt som bad, det har belegg på gulv og baderomsplater på vegg. Det er ikke sluk her. Rommet brukes idag til lager.
Det er ingen toalettrom, men utedo i vedskjulet.

Det er lagt inn strøm med automatsikringer.

Det følger også jaktrett til eiendommen. Manheimstrondi jaktlag bestående av ca 10 grunneiere/parter. Selger informerer om at for dette året kan det felles 4 elger og 4 hjorter samt småviltjakt.

Eiendommen selges som den står.

Informasjon om eiendommen

BELIGGENHET

Eiendommen ligger idyllisk til i rolige omgivelser i Seljord kommune, ca 20 km til Bø sentrum og 8 km til Seljord.

Det er flotte turmuligheter i umiddelbar nærhet. Her kan du ta turen opp til Lifjell eller en tur til Ballongfarersteinen. Ballongfarersteinen er satt opp som minne om en spennende hendelse i Seljord si historie.

ADKOMST

Fra Bø kjør ca 20 km mot Seljord, ta til høyre opp Stigfjellvegen. Følg veien ca 2 km

BYGGEMÅTE

Se tilstandsrapport

NYTTIG INFORMASJON VED KJØP AV BRUKT BOLIG

Når man kjøper brukt bolig er det viktig å ha riktige forventninger og man må ikke tro den er som en «ny» bolig.

Alle brukte boliger har feil, men de færreste har mangler etter avhendingsloven. Åpenbare og synlige feil og mangler behøver ikke være beskrevet i salgsoppgaven eller i vedleggene til denne. Vi anbefaler at du tar en grundig gjennomgang av hele eiendommen/boligen, gjerne sammen med en bygningskyndig, før du bestemmer deg for å legge inn bud. Forhold som er eller burde være oppdaget på en visning, er normalt ikke en mangel. Kjøper må ha som utgangspunkt at slitasje og elde er normalt og forventbart. Husk at alle bygningsdeler og tekniske installasjoner har begrenset levetid.

Domstolene praktiserer kravet til vesentlig avvik strengt, det vil si at noen negative overraskelser må aksepteres.

Dersom kjøper oppdager forhold han mener er vesentlige og som dermed kan være en mangel etter avhendingsloven, stiller loven krav om at kjøper reklamerer snarlig og «innen rimelig tid» overfor eierskifteforsikringsselskapet/selger. Vi anbefaler at reklamasjon fremmes umiddelbart etter at man oppdager eller burde oppdaget mangelen.

Ta kontakt med megler, Protector Forsikring, HELP forsikring om det er tegnet eierskifte-/boligkjøperforsikring, straks du oppdager forhold du mener er en mangel.

BRUKSTILLATELSE / FERDIGATTEST

Megler har sjekket med kommunen og det foreligger ikke ferdigattest eller midlertidig brukstillatelse for eiendommen. Det er ikke uvanlig at eiendommer fra denne tidsperioden mangler dette.

OPPVARMING

Elektrisk + vedfyring. Vedovn i stue

REGULERING

Eiendommen ligger i kommuneplanens arealdel som et LNF område der spredt boligbebyggelse kan tillates (tunområdet) og i et rent LNF område der det ikke tillates bygging (skog/høgfjell områder)

Selger informerer om at det foreligger forslag om vern av ca. 50 dekar.

VEI, VANN OG AVLØP

Det er ikke innlagt vann, utedo og privat veg. Det er ca 2 km privatveg opp til eiendommen. Det er dannet en vegforening, Mannheimstrondi veglag med totalt 11 parter. Det betales ca 3000 i året. Dette kan variere litt. 2 ganger i året er det dugnad på veien.

LIGNINGSVERDI

Kr 197 650,- for 2015

Ligningsverdi er beregnet på skatteetatens hjemmesider; www.skatteetaten.no. Beløpet som er oppgitt er ett ca beløp, og det gjøres oppmerksom på at avvik kan forekomme.

Verdien gjelder som primærbolig.

Andre opplysninger

VISNING

Eiendommen har visning som annonsert på Internett, blant annet eiendomsmegler1.no og finn.no, eller ved at interesserte kjøpere gjør en nærmere avtale med megler.

MEGLERS RETT TIL Å STANSE GJENNOMFØRING AV EN HANDEL

I henhold til Lov av 6. mars 2009 nr. 11 om tiltak mot hvitvasking og terrorfinansiering (Hvitvaskingsloven) er megler pliktig å gjennomføre legitimasjonskontroll.

Dette innebærer blant annet plikt for meglerforetaket til å foreta kundekontroll av begge parter i handelen, herunder plikt til å foreta kontroll av reelle rettighetshavere der kjøper (budgiver) opptrer på vegne av andre enn seg selv. Endelig kundekontroll av kjøper skjer senest på kontraktsmøtet. Dersom kundekontroll ikke kan gjennomføres kan ikke meglerforetaket bistå med gjennomføring av handelen, herunder ikke foreta oppgjør.

Meglerforetaket er videre forpliktet til å rapportere "mistenkelige transaksjoner" til Økokrim. Med "mistenkelig transaksjon" menes transaksjon som mistenkes å involvere utbytte fra straffbar handling eller som skjer som ledd i terrorfinansiering. Manglende mulighet for kundekontroll kan også være et forhold som gjør transaksjonen mistenkelig.

Det kan ikke gjøres ansvar gjeldende mot meglerforetaket som følge av at meglerforetaket overholder sine plikter etter Hvitvaskingsloven.

BUDGIVNING

Eiendomsmeglere kan ikke formidle bud med kortere akseptfrist enn kl 12:00 første virkedag etter siste annonserte visning hvor selger er forbruker, jfr. informasjon om budgivning.

Alle bud og budforhøyelser med eventuelle forbehold, opplysning om finansiering og overtakelse skal sendes skriftlig til megler. Megler kan ikke formidle muntlige bud verken til selger, budgivere eller andre som er interessert i eiendommen. Skal du legge inn bud må du samtidig legitimere deg med kopi av legitimasjon og underskrift.

Megler skal sende skriftlig varsel om bud og budforhøyelser til budgiver, selger og interessenter. Når et bud aksepteres skal det sendes skriftlig beskjed om det til både budgiver og selger. For å legge inn bud kan du benytte budskjema, elektronisk budgivning, skannet budskjema sendt på mail, eller annen godkjent skriftlig kommunikasjonsform. Ta en prat med megler om hvordan du legger inn bud.

Megler tar ikke noe ansvar for forsinkelser på el- eller telenettet. Det forekommer at fristene for å akseptere bud blir kortere etter hvert som det kommer inn nye bud. Det er budgiver som setter fristen for når et bud må være akseptert og denne fristen er absolutt. Det betyr at dersom selger velger å akseptere budet, må kjøper få beskjed om at budet er akseptert innen utløpet av akseptfristen. Dersom du utsetter å legge inn bud til tett opp mot en annen budgivers akseptfrist er det en reell fare for at eiendommen kan bli solgt før ditt bud kommer frem til megler eller at bud allerede er akseptert. Husk å ringe megler etter at du har sendt et bud eller budforhøyelse, for å forsikre deg om at budet er mottatt av megler og kan formidles til selger og andre interesserte.

OVERTAKELSE

Etter avtale med selger

EIER

Odd Olav Rugtvedt

HEFTELSE OG SERVITUTTER

Det gjøres oppmerksom på tinglyste servitutter med dagboknr. 900028 tinglyst dato 24.09.1881 vedr utskifting.

Dagboknr.900117 tinglyst dato 10.05.1919 vedr bestemmelse om veg.

Dagboknr. 22 tinglyst dato 09.01.1958 vedr skjønn.

Dagboknr. 657 tinglyst dato 17.04.1967 vedr jordskifte.

Dagboknr. 4496 tinglyst dato 22.11.1983 vedr bestemmelse om veg.

Dagboknr. 983692 tinglyst dato 11.11.2014 vedr Skjønn.

Kommunen har panterett som sikkerhet for riktig betaling av kommunale avgifter og eventuell eiendomsskatt.

Andre opplysninger

ANDRE RETTIGHETER OG FORPLIKTELSE

Dersom eiendommen er skilt ut fra en annen (såkalt hovedbøl) er det mulig at det er tinglyst rettigheter eller forpliktelser knyttet til eiendommen i form av erklæringer og/eller avtaler (såkalte servitutter) som ikke fremgår av grunnboken for denne eiendommen.

ANDRE RELEVANTE OPPLYSNINGER

Det gjøres oppmerksom på at det kan kreves odelsløsning på eiendommen. Odeløsning må kreves innen seks måneder fra hjemmelsovergangen på eiendommen er tinglyst.

Det vil bli tilbakeholdt 30% av kjøpesum frem til frist for krav om odelsløsning har passert.

Kontakt megler for mer informasjon.

Det er konsesjonsplikt med bo og driveplikt i henhold til konsesjonsloven. Det er kjøpers risiko og kostnad å oppnå konsesjon.

Vederlaget er avtalt til 2 % av kjøpesummen.
I tillegg betales vederlag for grunngebyr på kr 7.000,- og markeds pakke på kr. 10.000,- og vederlagt til oppgjør på kr 3950,-

BOLIGSALGSRAPPORT/TAKST

Taksten er avholdt den 22.09.16 av takstmann Oddvard Aarnes.

EIERSKIFTEFORSIKRING

Det er tegnet eierskifteforsikring i Protector ASA og i den forbindelse har selger utfylt egenerklæringsskjema som ligger vedlagt. Dette er en del av selgers opplysningsplikt og kjøper plikter å gjøre seg kjent med denne før budgivning

BOLIGKJØPERFORSIKRING

EiendomsMegler 1 formidler Boligkjøperforsikring fra HELP Forsikring AS. Det er en rettshjelpsforsikring som gir trygghet og profesjonell juridisk hjelp dersom det oppdages uventede feil eller mangler ved boligen de neste fem årene. Forsikringen har ingen egenandel. Du kan ta kontakt med megler for å få informasjon om boligkjøperforsikring eller lese mer på help.no. Forsikringen tilbys kun til privatpersoner som kjøper eiendom til eget eller nærmeste families bruk, og det er en forutsetning at kjøpsavtalen reguleres av avhendingsloven. Ved kjøp av landbrukseiendom/ småbruk, er det kun forhold tilknyttet til våningshuset som omfattes av forsikringen. For nærmere detaljer henvises det til forsikringsvilkårene. Megler mottar tegningsprovisjon fra HELP.

AVTALEBETINGELSER

Salgsoppgaven er basert på de opplysningene selger har gitt til takstmann og megler, samt opplysninger innhentet fra kommunen, Statens kartverk og andre tilgjengelige kilder.

Eiendommen selges i den stand og stilling som den er i ved besiktigelsen jfr. Lov om avhending av fast eiendom (avhendingslova) § 3-9. Kjøper kan derfor ikke påberope seg noen andre av bestemmelsene i lovens kapittel 3 enn de som er ufravikelige ved forbrukerkjøp iht. lovens § 1-2(2). Selgers ansvar etter avhendingslova blir med dette redusert for eventuelt mindre vesentlige skjulte feil og mangler. Ved salg til profesjonelle kjøpere gjelder ikke Avhendingslovens kapittel 3 med unntak av § 3-7 og 3-8.

En forutsetning for salget er at skjøtet for eiendommen tinglyses på kjøper. Kjøper aksepterer at EiendomsMegler 1 kan offentliggjøre kjøpesum i egen markedsføring. Interessenter og kjøper må godta at selger og megler bruker elektronisk kommunikasjon i salgsprosessen.

VEDLEGG

Gårdskart, takst/tilstandsrapport, egenerklæringsskjema, nabolagsprofil

FINANSIERING

EiendomsMegler 1 setter deg gjerne i forbindelse med en flink finansiell rådgiver i SpareBank 1. Kontakt din megler om dette. Meglerforetaket kan motta honorar ved formidling av finansiering.

FORSIKRING

Som kjøper av bolig gjennom EiendomsMegler 1 tilbyr SpareBank 1 forsikring spesielt gunstig forsikring. Din megler setter deg gjerne i forbindelse med en god forsikringsrådgiver.

VERDIVURDERING

Vi tilbyr verdivurdering av boligen din dersom du planlegger å selge. Verdivurdering er en beregning av eiendommens reelle markedsverdi, basert på solid erfaring og kunnskap om eiendomsmarkedet der du bor.

OPPDRAKSANSVARLIG

Marianne Ramtoft
Eiendomsmegler

(Kontaktinformasjon finner du bakerst i salgsoppgaven)

Velkommen inn

Stue

Kjøkken

Soverom

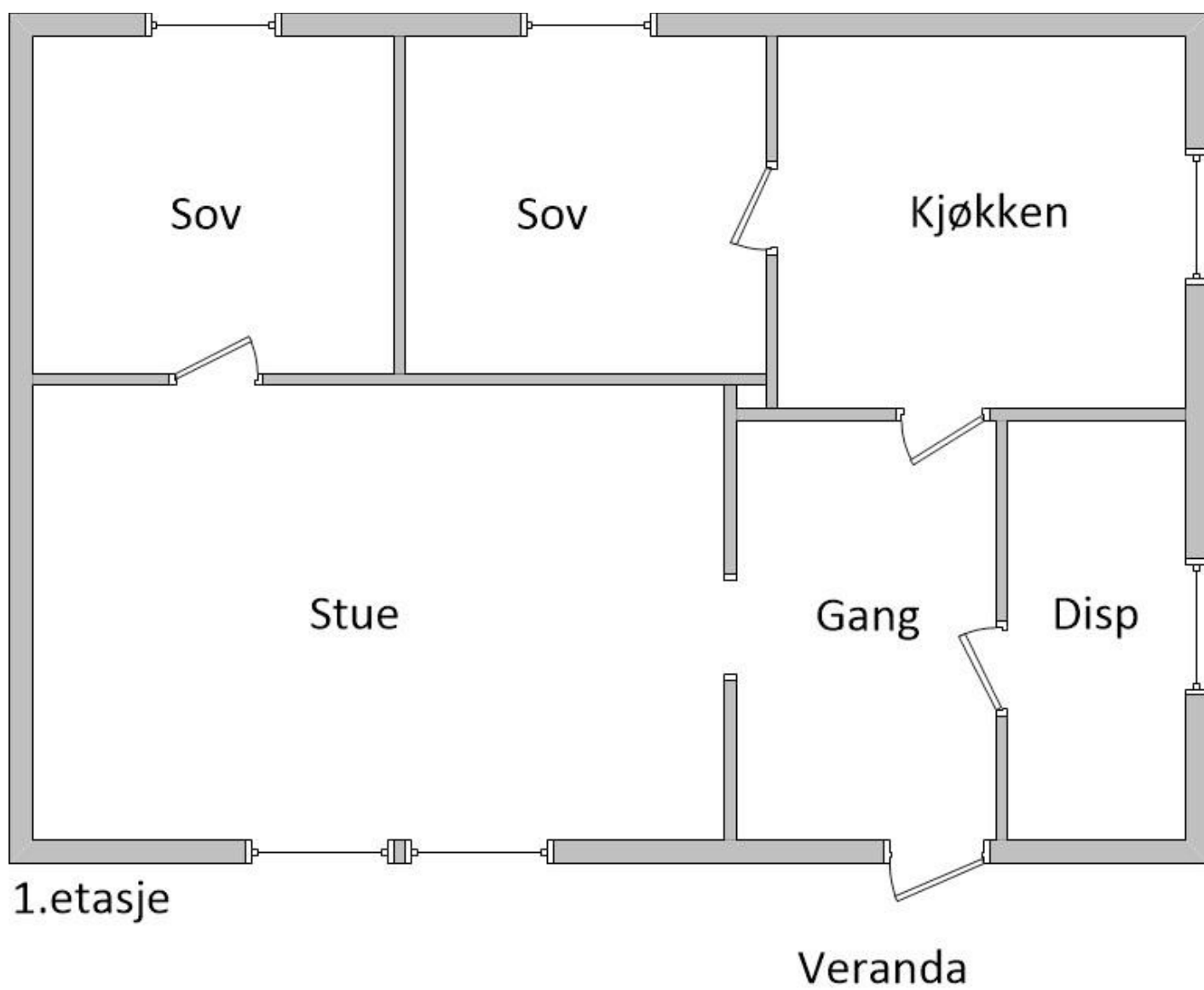
Utendørs

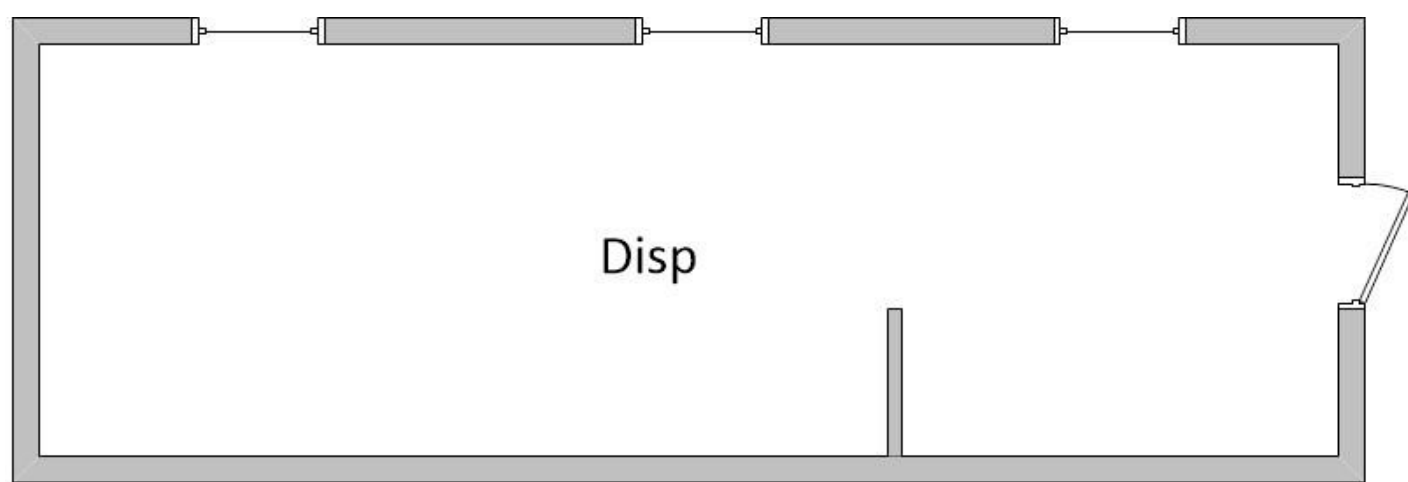

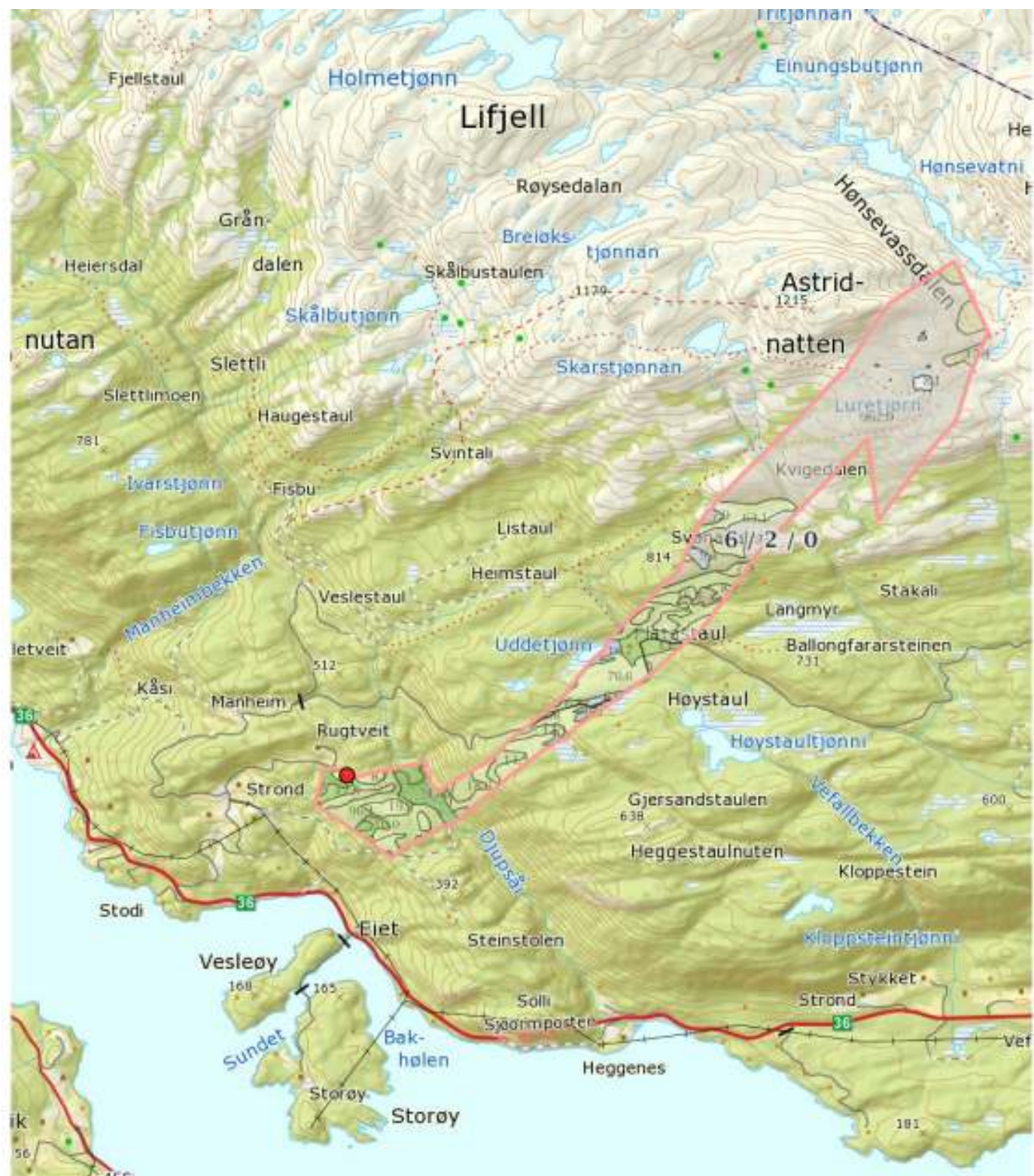

Tegningen er en illustrasjon. Megler/selger tar ikke ansvar for eventuelle avvik i forhold til boligens innredning. Rommenes benevnelse kan også avvike fra dagens bruk av disse.

Underetasje

0200400600m

Målestokk 1 : 30000 ved A4 utskrift

Utskriftsdato: 13.10.2016

GÅRDSKART0828-6/2

Tilknyttede grunneiendommer:
6/2

Markslog (AR5) 13 klasser

TEGNFORKLARING

Fulldyrka jord

Overflatedyrka jord

Innmarksbeite

Skog av sters høg bonitet

Skog av høg bonitet

Skog av middels bonitet

Skog av lav bonitet

Uproduktiv skog

Myr

Åpen jorddekt fastmark

Åpen grunnendt fastmark

Bebyggt, samf, vann, bre

Ikke klassifisert

Sum:

AREALTALL (DEKAR)

0.0

3.9

0.0

0.0

58.7

73.1

247.6

365.5

39.3

50.3

980.6

14.8

0.0

1833.8

744.9

1070.2

14.8

1833.8

Kartet viser en presentasjon av valgt type gårdskart for valgt eiendom. I tillegg vises bakgrunnskart for gjenkjennelse. Arealstatistikken viser arealer i dekar for alle teiger på eiendommen. Det kan forekomme avrundingsforskjeller i arealtallene.

Ajourteringsbehov meldes til kommunen.

Arealressursgrenser

Eiendomsgrenser

NITO Takst

– tryggere eiendomshandel

Tilstandsrapport for bolig

med arealmåling og
markedsverdi

Stigfjellvegen 121
3840 SELJORD
Gnr. 6 Bnr. 2
Kommune: 828 SELJORD

Vår ref.: 1931
Befaringsdato: 22.09.2016
Rapportdato: 09.10.2016

RAPPORTANSVARLIG:
Aarnes Bygg og Takst
Oddvard Aarnes
Kåsavegen 54, 3810 GVARV
Tel: 35 95 65 00
www.byggogtakst.no
E-mail: oddvard@byggogtakst.no

Ønsker du å sjekke rapportens gyldighet?
Skann QR-koden med din mobiltelefon, eller besøk
<http://takstverifisering.nito.no>

Aarnes
Bygg og Takst

OM TILSTANDSRAPPORT FOR BOLIG

Tilstandsrapport for bolig og dens avgrensninger

Dette er en tilstandsrapport hvor det er lagt spesielt vekt på å fremstille de byggetekniske forhold som er særlig relevante ved eierskifte. Det understrekes at rapporten ikke erstatter selgers opplysningsplikt eller kjøpers undersøkelsesplikt, men utgjør et dokument som er ment å bidra til å øke tryggheten for alle impliserte parter. Tilstandsrapporten er en systematisk presentasjon av de forhold som takstmannen har observert og som, etter hans skjønn, har betydning ved eierskifte.

Rapporten er likevel ingen garanti for at det ikke kan finnes skjulte feil, skader og mangler, ettersom det blant annet ikke er foretatt åpning av konstruksjoner. Tilbakeholdt eller uriktig informasjon som har betydning for rapporten er ikke takstmannens ansvar, med mindre han ut i fra sine faglige kvalifikasjoner eller erfaring burde ha forstått at informasjonen ikke var korrekt.

Eier/ formell oppdragsgiver plikter å lese igjennom rapporten, og gi tilbakemelding om eventuelle feil/ mangler før rapporten tas i bruk. Dette gjelder selv om/ også når selger benytter en eiendomsmegler.

Takstrapporten

Takstrapporten er spesifikk for sertifiserte takstmenn autorisert av NITO Takst og er utført i henhold til NITO's instruksjer.

Om takstingeniøren

NITO Takst er ledende i taksering. Våre takstingeniører har en god kompetanse, samt lang erfaring innenfor alle typer byggvurdering. Etter å ha gjennomgått NITO Taksts opplæring innenfor spesialområdet Tilstandsanalyse, blir våre medlemmer godkjent for å utføre blant annet "Tilstandsrapporten".

Ønsker du å unngå problemer etter at din bolig er omsatt, velger du å la en takstingeniør fra NITO Takst utføre en Tilstandsrapport for bolig.

Rapportens struktur

Rapportens struktur, metodikk og terminologi er, så langt det er naturlig i Tilstandsrapporten, utført i henhold til (Norsk Standard) NS 3424 (tilstandsrapport), NS 3940 (arealmåling) og NS 3451 (bygningssdeler).

Materialbeskrivelser og beskrivelser av symptomer på tilstandssvekkelse er i tråd med P378 veiledning for NS 3424 og tilhørende definisjoner og terminologi. Byggetekniske tilstandssvekkelser angis også etter denne standarden på følgende måte:

- Tilstandsgrad 0: Ingen symptomer
- Tilstandsgrad 1: Svake symptomer
- Tilstandsgrad 2: Middels kraftige symptomer
- Tilstandsgrad 3: Kraftige symptomer (også sammenbrudd og total funksjonssvikt)

Befaringen

NS 3424 har undersøkelsesnivåer fra 1-3. Denne rapporten er basert på undersøkelsesnivå 1 som er laveste detaljeringsnivå.

I praksis betyr dette at gjennomføringen av befaringen begrenses som følger:

- Det utføres kun visuelle observasjoner på tilgjengelige flater uten fysiske inngrep (f. eks. riving)
- Inspeksjon blir kun utført på lett tilgjengelige deler av konstruksjoner. For eksempel blir ikke møbler, tepper, badekar, vaskemaskiner, lagrede gjenstander og lignende flyttet på, med mindre åpenbare grunner skulle tilsi

Rapporten kan kun utarbeides av godkjente medlemmer av NITO Takst

Side 1 av 20
09.10.2016

det.

- Innredninger, tapeter, gulvbelegg, overflatebehandlinger og andre synlige flater uten konstruksjonsmessig betydning, vil normalt ikke omtales i rapporten.
- Flater som er skjult av snø eller skjult på annen måte blir ikke kontrollert. Det anføres i rapporten hvorfor flatene ikke er kontrollert.
- Det er ikke foretatt funksjonsprøving av bygningsdeler, som isolasjon, piper, ventilasjon, el. anlegg, osv.
- Yttertak inspiseres normalt fra loft/innsiden og utvendig fra bakken eller fra stige, dersom denne er klargjort og reist til befaringen.
- Uinnredede kjellere og loft, samt krypkjellere og kryploft, inspiseres dersom annet ikke er nevnt.
- Bruk av stikktakninger. Stikktakninger er utvalgt tilfeldig, dvs. uten forhåndskunnskap om objektet.
- Våtrom og andre rom med uttak for vann, eller som er spesielt utsatt for fuktighet, blir spesielt inspisert.

Andre detaljer om befaringen vil fremkomme i de enkelte underpunkter i rapporten.

Levetidsbetraktninger

Det refereres til en levetidstabell, utarbeidet på grunnlag av Byggforskserien Byggforvaltning februar 2010, 700.320 "Intervaller for vedlikehold og utskifting av bygningsdeler". Relevante deler av tabellen fremkommer i rapporten for et utvalg av særlig utsatte bygningsdeler. Normal levetid er angitt generelt og ca. i et intervall mellom høy og lav forventet teknisk levetid avhengig av hvilke faktorer som er tilstede av de som gjør seg gjeldende, for eksempel regn, vind, sol, frost, forurensning og bruk. Levetiden kan variere noe dersom andre kriterier enn teknisk levetid, som for eksempel estetikk, økonomi, sikkerhet, funksjon eller brukerønsker, er lagt til grunn. Levetidsbetraktningen er generell og angir gjennomsnittlig normal levetid.

Tilleggsundersøkelser

Piper og ildsteder. Takstmannen vil registrere tilstandssvekkelser etter normal besiktigelse, men påpeke nødvendigheten av å konsultere offentlige godkjenningsmyndigheter dersom mer grundige undersøkelser virker påkrevet.

Elektriske installasjoner inspiseres ikke etter kravene i NS 3424, men kan kommenteres ut fra helt enkle vurderingskriterier. Det anbefales alltid å konsultere en El. takstmann dersom grundigere undersøkelser er ønskelig.

Arealmålinger utføres som tilleggsoppdrag dersom rekvirenten ber om det.

Verditakst er en tilleggstjeneste som kan leveres dersom rekvirenten ber om det.

Andre uttrykk og definisjoner.

Tilstandsgrad Uttrykker tilstanden til objektet med utgangspunkt i et definert referansenivå.
(TG):

Referansenivå: Gitt forventet tilstand til en bygningsdel, blant annet vurdert ut fra alder og normal bruk.

Svikt: Et negativt avvik mellom observerte tilstand og referansenivået.

Stikktakninger: Enkel kontroll under overflaten av et objekt, ved hjelp av små stikk med en spiss gjenstand.

Normal levetid: Gjennomsnittlig teknisk levetid for et bygg eller en bygningsdel, vurdert ut fra de normale påvirkninger og det materiale som objektet består av.

Symptom: Et tegn på en bestemt tilstand ved objektet, normalt benyttet ved beskrivelse av negative avvik, svikt.

Tilstand: Et uttrykk for objektets generelle godhet i forhold til referansenivået, gradert i forhold til avvik fra referansenivået. Se "Tilstandsgrader" under punktet om Rapportens struktur.

Visuell: Det som kan sees, og i denne sammenheng antyder det en begrensning i befaringsmetoden slik at befaring ved hjelp av andre hjelpemidler enn synet ikke inngår.

Fuktmålerutstyr: Teknisk hjelpemiddel til å måle eller søke etter fuktighet i konstruksjoner.

Kunden/rekvirenten skal lese gjennom rapporten før bruk og gi tilbakemelding til Takstingeniøren hvis det finnes

Stigfjellvegen 121
3840 SELJORD
Gnr.: 6 Bnr.: 2

Rapportansvarlig:
Aarnes Bygg og Takst
Oddvard Aarnes
Kåsavegen 54,
3810 GVARV
Tel: 35 95 65 00
E-mail: oddvard@byggogtakst.no

NITO Takst
– tryggere eiendomshandel

feil/mangler som bør rettes opp. Hvis rapporten er eldre enn 6 måneder, bør takstmannen kontaktes for ny befaring og oppdatering.

Eiers egenerklæringskjema

Egenerklæringsskjema skal kontrolleres av takstingeniøren. Eventuelle avvik fra gitte opplysninger i egenerklæringsskjemaet og forhold takstingeniøren har registrert skal kommenteres i rapporten. Ved dødsbo eller andre forhold som egenerklæringsskjema ikke foreligger, skal dette kommenteres.

Egne premisser

Rapporten er utført som visuell besiktigelse, og ingen konstruksjoner er åpnet. Oppdraget omfatter ikke kontroll av byggesaken med dokumenter og godkjenninger. Det er ikke foretatt branntekniske vurderinger av bygget bortsett fra vurdering av ildsteders plassering og forhold vedr. pipe.

Det gis ikke TG (tilstandsgrader) på følgende elementer : pipe/ildsteder, VVS og elektrisk anlegg. Dette er fag som ligger utenfor kompetanseområde. Det gis imidlertid informasjon om tilstanden av det som er synlig og åpenbare forhold.

Oppdraget er utført av en uavhengig og sertifisert NITO takstingeniør, som følger det regelverk og de etiske regler NITO Takst har fastsatt for medlemmene.

Befaring

Rekvirent: Odd Olav Rugtvedt
Takstingeniør: Oddvard Aarnes NITO Takst
Rapportansvarlig: Oddvard Aarnes
Befaringsdato: 22.09.2016
Tilstede: Eier Odd Olav Rugtvedt og takstingeniør Oddvard Aarnes

Eiendomsdata

Hjemmelshaver(e): RUGTVEDT ODD OLAV
Tomteareal: 1833883m²
Type tomt: Eiet
Matrikkel: Gnr. 6 Bnr. 2
Adresse: Stigfjellvegen 121 - 3840 SELJORD

Dokumentkontroll

Informasjon i rapporten bygger på mottatt kommunal informasjon fra megler, eiers egenerklæring, samtale med Odd Olav Rugtvedt, Eiendomsverdi A/S sin informasjonsdatabase samt registrert tilstand på befaringsdagen.

Eieres egenerklæringsskjema er gjennomgått

Registrerte avvik fra eiers egenerklæring:

pkt. 5. litt råteskade ble sett, ref. vindski, samt i kryprom
pkt. 10. det finnes ikke ferdigattest eller midlertidig brukstillatelse.

Rapporten kan kun utarbeides av godkjente medlemmer av NITO Takst

Side 3 av 20
09.10.2016

Andre opplysninger

FUKTMÅLING / UTSTYR.

Utstyr / instrument : Det benyttes MMS Protimeter

Målinger kan bli utført på forskjellige måter :

FUKTSØK : Instrumentet søker via radiobølger om det er fukt i overflatematerialet eller rett bakenfor. Denne type fuktsøk avdekker ikke fukt lenger inne i en konstruksjon. Typisk benyttes instrumentet til søk på flislagte overflater i bad og vaskerom. I kjellere benyttes instrumentet for søk på yttevegger og gulv i betong eller pussede overflater. På utforede vegger i kjellere vil den fange opp fukt om den ligger tett mot den side vi søker fra.

FUKTMÅLING 1: Dette foregår ved instikk i trekonstruksjoner og leses av som en fuktkvote.

FUKTMÅLING 2. Dette foregår ved et hygrometer som monteres på apparatet og RF i luften måles (relativ fuktmengde).

Konklusjon

Her er nevnt forhold som er vurdert å kunne ha vesentlig betydning, samt andre anbefalte undersøkelser.

Skogeiendom med et tunområde i nedre del av eiendommen, der det står noen eldre bygg samt et bygg fra 1972 som benyttes som hytte.

Bygget som ble oppført i 1972 har en hovedetasje med kjeller under deler av bygget samt en krypkjeller i resterende areal.

Over grunnmur/ringmuren er bygget ført opp i bindingsverk og utvendig kledd med tømmermannskledning med behov for skraping/maling.

Taket har saltaksform og er tekket med stålplater.

Vinduer er med dobbelte rammer fra byggeåret, dørene er også fra byggeåret.

Kjøkkenet er av enkel karakter med malte fronter fra byggeåret.

Iflg. Olav Rugtvedt er ikke drenering lagt ned, det sees heller ingen grunnmursplast.

Vann og avløp : det er ikke innlagt vann. Avløp er lagt ut av bygget men ikke tilkoblet noen tank. Det er kun et avløp fra kjøkkenbenken.

Toalett : utedo i et lite uthus ved siden av.

Det elektriske anlegget er fra byggeåret.

På eiendommen står det i tillegg oppført et uthus og et stabbur samt et lite vedskjul, mer info. i rapporten.

Eiendommen består av dette tunområdet som ligger i nedre del av skogeiendommen, ca. 2 km fra RV 36. Fra tunområdet strekker skogområdene seg ca. 5 km. nordøstover oppover i terrenget, ved østre side av Astridnatten.

For ytterligere informasjon henvises det til videre lesing av rapporten.

Bygninger på eiendommen

Type bygg	Byggeår	Rehab.- ombygd år
Fritidsbolig	1972	

Stigfjellvegen 121
3840 SELJORD
Gnr.: 6 Bnr.: 2

Rapportansvarlig:
Aarnes Bygg og Takst
Oddvard Aarnes
Kåsavegen 54,
3810 GVARV
Tel: 35 95 65 00
E-mail: oddvard@byggogtakst.no

NITO Takst
– tryggere eiendomshandel

Spesielle forhold

Utleieforhold	Ja ☐ Nei ☒	
Boret	Ja ☐ Nei ☒	
Konsesjonsplikt	Ja ☒ Nei ☐	
Forkjøpsrett	Ja ☐ Nei ☒	
Særeie	Ja ☐ Nei ☐	
Har boligen livsløpsstandard	Ja ☐ Nei ☒	

Reguleringsmessige forhold

Eiendommen ligger i kommuneplanens arealdel som et LNF område der spredt boligbebyggelse kan tillates (tunområdet) og i et rent LNF område der det ikke tillates bygging (skog/høgfell områder)

Iflg. informasjon fra eier foreligger det forslag om vern av ca. 50 dekar.

Tomt / område / miljø

Tomteareal (m²) 1833883	Type tomt ☐ Festet ☐ Punktfestet ☒ Eiet
Beskrivelse Eiendommen ligger ca. 2 km. nordøst opp fra RV 36. til Seljord sentrum ca. 8 km., til Bø sentrum ca. 20 km. Eiendommen er iflg. gårdskart på totalt 1833.8 dekar. (kilde skog og landskap sitt gårdskart over eiendommen gnr 6 bnr 2 Fulldyrka jord : 0,0 dekar Overflate dyrka jord : 3,9 dekar Skog av høy bonitet : 58,7 dekar Skog av middels bonitet : 73,1 dekar Skog av lav bonitet : 247,6 dekar Uproduktiv skog : 365,5 dekar Myr : 39,3 dekar Åpen jordekt fastmark : 50,3 dekar åpen grunnlendt fastmark : 980,6 dekar bebyggd, vann, bre : 14,8 dekar TOTAL AREAL 1833,8 DEKAR Den overflate dyrka jorda har ikke blitt dyrket på lenge. SKOGBRUKSPLAN (planperiode 1998-2008) Registreringsåret er 1998. Det er ikke hogget noe etter registreringsår. Utdrag fra planen Den produktive skogen er på totalt 439,5 dekar og består ca. 61% furu, 35 % gran og 4 % lauv. Det drivverdige arealet er ca. 400dekar. HOVEDTALL: Total kubikkmasse 3045 m ³ Drivverdig kubikkmasse 2786 m ³ Tilvekst totalt 97m ³ Produksjonsevne totalt : 126 m ³ Balansekvantum : 84m ³ i drivverdig skogsareal Foreslått årlig hogstkvantum : 50m ³ dvs. et foreslått volum på 500m ³ for planperioden. Bonitet Over 70 % av det drivverdige arealet har bonitet 11 eller lavere. 18% på bonitet 14 og 9% på bonitet 17 Hogstklasser • kl 5 gammel skog 50% • kl.4 eldre produksjonsskog 14% • kl.3 yngre produksjonsskog 27% • kl.2 foryngelse/ungskog 1% • kl.1 foryngelse 8% Vernskog Teig 1 og 2 er de øverste teigene og befinner seg over vernskoggrensa, kl 5 (gammel skog) på bonitet 8. Drift/skogbehandling må ta hensyn til at disse arealers vernskogfunksjon.	

Det henvises videre til mer detaljert informasjon ved å gå gjennom skogbruksplanen. Det er nå 18 år siden planen ble utarbeidet så stående kubikkmasse er vesentlig endret.

Opplysninger om adkomst, vann og avløp

VEG / ADKOMST.

Det er som beskrevet en 2 km. privat veg opp til eiendommen.

Vegforening : Manheimstrondi veglag med totalt 11 parter. Det betales årlig ca. kr. 3.000,-.

Det er 2 forskjellige typer vegstrekninger, den ene er fra RV-36 og opp til Strand som er nabogården på nedsiden. Denne vegen brøytes og holdes i orden hele tiden, strekning ca. 1100m., god standard på denne strekning. Det er fastboende på disse gårdene (Strandgårdene).

Fra nabogården Strand og opp til avkjøring inn til Rugtvedt sudigard (denne eiendom) er avstanden ca. 800 m.

Denne strekningen har en litt enklere standard og blir ikke brøytet før det bestilles brøyting.

Fra avkjøring og opp til tunet er det ca. 100 mtr., kjørbart med personbil. Stedet Rugtvedt nordigard ligger ca. 200 m. unna i fortsettelsen av vegen opp.

Det er satt opp bomkasse til bruk for andre enn gårdeiere.

Skogsbilveg/adkomst med bil til øvre del av det drivverdige skogsarealet.

Det er fin veg fra Strand og opp til gården Manheim (ca. 1.4km), herfra går skogsbilvegen videre innover og kommer inn på denne eiendommen ca. midt i det drivverdige skogsarealet. Den fortsetter videre oppover mot den øvre delen, men dekker ikke helt opp til teig 1 og 2 (vemskogområdet).

Vedtekter / regnskap for veglag er ikke sett eller mottatt.

VANN/AVLØP, ikke innlagt vann, avløp ikke i funksjon, se mer info senere i rapporten.

Teknisk verdiberegning

Beregnete byggekostnader, Hovedbygg A			kr 1 430 000
-Verdireduksjon	-Hovedbygg	45 %	kr 643 500
Beregnete byggekostnader etter fradrag			= kr 786 500
Beregnete byggekostnader, Bygg B			kr 750 000
-Verdireduksjon	-Bygg B	80 %	kr 600 000
Beregnete byggekostnader etter fradrag			= kr 150 000
Beregnete byggekostnader, Bygg C			kr 140 000
-Verdireduksjon	-Bygg C	50 %	kr 70 000
Beregnete byggekostnader etter fradrag			= kr 70 000
Beregnete byggekostnader, Bygg D			kr 64 000
-Verdireduksjon	-Bygg D	80 %	kr 51 200
Beregnete byggekostnader etter fradrag			= kr 12 800
Samlet sum beregnede byggekostnader			= kr 1 019 300
+Tomteverdi inkl. opparbeidelse			<i>Ikke beregnet</i>
Sum beregnet teknisk verdi			= kr 1 019 000

Rapporten kan kun utarbeides av godkjente medlemmer av NITO Takst

Side 7 av 20
09.10.2016

Stigfjellvegen 121
3840 SELJORD
Gnr.: 6 Bnr.: 2

Rapportansvarlig:
Aarnes Bygg og Takst
Oddvard Aarnes
Kåsavegen 54,
3810 GVARV
Tel: 35 95 65 00
E-mail: oddvard@byggogtakst.no

NITO Takst
– tryggere eiendomshandel

Markedsanalyse

Prinsipper for taksering av landbrukseiendommer er underlagt en prisregulering grunnet en styrt og regulert jordbrukspolitikk som er lovfestet med basis i Odelsloven og Konesjonsloven.

Det har imidlertid i senere år utviklet seg en forståelse for at jordbrukseiendommer har blitt akterutseilt i verdisammenheng sammenlignet med annen eiendoms verdiutvikling.

Landbruks og matdepartementet sendte derfor ut et nytt rundskriv M-1/2010 der det ble gitt et tydelig signal om en friere prissetting på landbrukseiendommer. Rundskrivets hovedinnhold var en kraftig økning i «boverditillegget» som ble hevet fra kr. 750.000,- til kr. 1.500.000,- den gang. Dette har øket kraftig senere og det vil nå ikke bli foretatt prisvurdering av myndighetene på eiendommer med verdi 3.500.000,- eller lavere.

Den tidligere grensen var kr. 2.500.000,-

Mange av dagens landbrukseiendommer, særlig de mindre, har større verdi som bosted enn som næring. Dette må det tas hensyn til. Et gardsbruk med og uten boverditillegg kan gi stor forskjell på prisen. Eiendommer kan også være

egnet for utvikling av tilleggsnæringer som grønn omsorg, lokal mat, gardsturisme og lignende aktiviteter som også må vurderes og tas hensyn til, samt mulige tomtesalg.

DENNE EIENDOM.

Verdiansettelsen for denne eiendommen baserer seg på befaringen, mottatt informasjon og samtale med Odd Olav Rugtvedt. Eiendommen er som det fremgår en skogseiendom.

Det er odel på eiendommen.

Skogen

Det er ikke tatt ut tømmer på lenge, det anbefales å få laget en oppdatert skogbruksplan/ ha en gjennomgang med skogbruksleder der en plan for avvirkning legges opp. Vår takst bygger på den informasjon den gamle planen gir.

Prisene på skog i Telemark har tidligere normalt ligget i området kr.1200-2000,- pr.daa.

Jakt

Eiendommen's skogsareal er med i Manheimstrondi jaktlag sitt arealgrunnlag, bestående av ca. 10 grunneiere/parter. Den samlede kjøttvekten ble av Odd Olav Rugtvedt anslått til ca. 60 kg.

Rugtvedt antok at det for året kunne felles 4 elger og 4 hjorter.

Med eiendommen følger det også småviltjakt.

Skogavgiftskonto : pr. 1. mars 2000 stod det inne kr. 15.610,- på denne konto, info. i vedlegg til skogbruksplanen. Det er ikke undersøkt hva balansen på denne kontoen er pr. dato.

Med bakgrunn i denne eiendoms egenskaper og de endrede rammer som nå foreligger vurderes eiendommen til å ha følgende verdier :

• Skog drivverdig areal 400 daa a kr. 1.200,-	kr 480.000
• Utmarksområder jakt og bærterreng, høgfjell 1430 daa a kr. 800	kr. 1.144.000
• Jakt og fiske kr. 5.000/år kap. Rente 4%	kr 125.000
• Andre bygninger (ex. bolig)	kr. 100.000
• Hytte m/tunområdet	kr. 500.000
• SAMLET VERDI	KR 2.349.000

Det er ikke satt inn spesifisert beløp under "tomteverdi inkl. opparbeidelse" i beregningen av teknisk verdi. Denne verdien ligger innnevnt i verdioppsettet i markedsanalysen.

Stigfjellvegen 121
3840 SELJORD
Gnr.: 6 Bnr.: 2

Rapportansvarlig:
Aarnes Bygg og Takst
Oddvard Aarnes
Kåsavegen 54,
3810 GVARV
Tel: 35 95 65 00
E-mail: oddvard@byggogtakst.no

NITO Takst
– tryggere eiendomshandel

Verdikonklusjon

Oppdragsgiver må kontrollere dette dokumentet for eventuelle feil og mangler før det benyttes !
Eiendommen er ikke kontrollert for skjulte feil og mangler. Ut i fra visuell besiktigelse og innhentede opplysninger settes:

Dagens normale salgsverdi: kr 2 350 000

Arealer m.m.

AREALBEREGNING

Arealmålingene i denne rapporten utføres etter bransjestandarden "Takstbransjens retningslinjer for arealmåling – 2014, 2. utg", som har NS 3940:2012 som utgangspunkt. Ved motstrid eller tolkningstvil mellom NS 3940:2012 og "Takseringsbransjens retningslinjer for arealmåling – 2014" legges takstbransjens retningslinjer til grunn.

Det er bruken av rommet på befaringstidspunktet som avgjør om rommet defineres som P-ROM eller S-ROM. Dette betyr at rommet både kan være i strid med byggeteknisk forskrift og mangle godkjenning i kommunen for den aktuelle bruken, uten at dette vil få betydning for takstmannens valg. "Takstbransjens retningslinjer ved arealmåling 2014" fås ved henvendelse til takst@nito.no.

Bygg A: Fritidsbolig - arealer

Etasje	Bruttoareal (BTA) m ²	Bruksareal (BRA) m ²		
		Totalt	P-ROM	S-ROM
1	73	67	61	6
kjeller	28	25	0	25
Sum bygning	101	92	61	31

Bygg A: Fritidsbolig - romfordeling

Etasje	Primære rom (P-ROM)	Sekundære rom (S-ROM)
1	entre/gang, kjøkken, 2 soverom, stue	lagerplass/bod (planlagt som bad)
kjeller		stort lagerrom

Bygg B: Uthus - arealer

Etasje	Bruttoareal (BTA) m ²	Bruksareal (BRA) m ²		
		Totalt	P-ROM	S-ROM
1	107	98	0	98
Sum bygning	107	98	0	98

Bygg B: Uthus - romfordeling

Etasje	Primære rom (P-ROM)	Sekundære rom (S-ROM)
1		diverse lagerrom

Bygg C: Stabbur - arealer

Etasje	Bruttoareal (BTA) m ²	Bruksareal (BRA) m ²		
		Totalt	P-ROM	S-ROM
1	17	14	0	14
Sum bygning	17	14	0	14

Bygg C: Stabbur - romfordeling

Etasje	Primære rom (P-ROM)	Sekundære rom (S-ROM)
1		lagerrom

Bygg D: Vedskjul - arealer

Etasje	Bruttoareal (BTA) m ²	Bruksareal (BRA) m ²		
		Totalt	P-ROM	S-ROM
1	19	16	0	16
Sum bygning	19	16	0	16

Rapporten kan kun utarbeides av godkjente medlemmer av NITO Takst

Side 11 av 20
09.10.2016

Bygg D: Vedskjul - romfordeling

Etasje	Primære rom (P-ROM)	Sekundære rom (S-ROM)
1		vedskjul, utedo

Sum alle bygg

Sum alle bygninger	Bruttoareal (BTA) m ²	Totalt	Bruksareal (BRA) m ²	
			P-ROM	S-ROM
	244	220	61	159

Kommentarer til arealberegningen

Fritidsbolig

Kjeller :

Deler av gulvarealet har romhøyde under 1.90 m., det er beregnet ca. 5m2 som er trukket ut av det samlede gulvarealet i kjelleren (30m2).

Uthus. Det var mye lagret i uthuset slik at alle overflater /gulver ikke ble sett. Arealene er beregnet ut fra at det er gulver, enten tregulv eller jordgulv.

Arealen ble målt utvendig (BTA) bygg, så fratrasket en veggtykkelse på 20 cm. slik at BRA fremkommer. Dette arealet må ikke oppfattes som helt korrekt tall.

Bygg :

Grunn og fundamenter

Vurdering av byggegrunn og fundamentering.

Grunnundersøkelser ikke foretatt.

Vurdering

TG: 1

Observasjon i kryprom:

Det er fjellgrunn / morene under hytta.

Fundamentering stedvis direkte på fjell og på stein/morene.

I et lite felt (langs vestre side) er fundamentet undergravd. TG 2 her.

Grunnmur

Undersøkelsen omfatter visuell observasjon som gjelder sprekker og setninger.

Vurdering

TG: 1

TYPE : det er ringmur i vestre del (krypromsdel) og en grunnmur i kjellerdelen (østre side).

BEHANDLING: utvendig er grunnmuren pusset litt ekstra i fugefelter samt malt og pusset.

TILSTAND: det kan sees litt riss og sprekker men ikke av noe betydning, stedvis noe avskalling.

Stabilie forhold

TG 2 vedr. pussing av mur.

Drenering

Vurderingene gjelder fuktsikring av grunnmur og aldringssvekkelse av drenerør. Observasjonene er visuelle.

Vurdering

Det er ikke lagt ned noe drens eller grunnmursplast på ringmur/grunnmur.

Det var noe fuktig i terrenget østre side, utside grunnmur.

TG 2-3

Levetid

Veggkonstruksjon og utvendige fasader

Her gjøres en visuell kontroll av konstruksjon og fasader, med tilfeldig valgte stikktakinger der det er treverk. Det gjøres oppmerksom på at vurderinger av fasadene er foretatt fra bakkenivå.

Vurdering

TG: 2

Over grunnmur / ringmur er boligen satt opp i tre. På grunnlag av veggtykkelse og byggemåte på denne tiden skal det være 10 cm. isolasjon i veggene.

Utvendig er det montert stående trekledning, tømmermannskledning. Kledningingen er mattet en del og stedvis litt slitt / behov for beis/maling.

Levetid

Vedlikeholdsintervaller for trepaneler er ved maling 6 - 12 år

ved beis 2 - 4 år

ved dekkbeis 4 - 8 år

Trepaneler utskiftning beregnes fra 20 - 60 år

Vinduer og dører

Kontrollen skjer med visuell undersøkelse, samt stikktakinger med hensyn til råteskader. Det er foretatt kontroll på tilfeldig valgte åpne- og lukkemekanismer. Det anmerkes derfor at ikke absolutt alle dører og vinduer trenger å være fullstendig funksjonstestet.

Vurdering

VINDUER. (fra byggeår)

Vinduene er med dobbel, sammenskrudde rammer, på kjøkkenet er indre ramme/glass tatt ut.

DØRER

Ytterdør uten glassfelt, med pakning i anslaget, noe slitt ytterpanel, gjelder særlig i nedre del. Ytredøren står i sammen med en lett indre dør, dvs. dobbelt dørsystem.

Innerdører : lette glatte dører fra byggeåret, bortsett fra nye furu ramredører til soverommene.

TG 2 på vinduer

TG 2 på dører fra byggeår

TG 0 på nyere dører

Levetid

Levetid

I henhold til NBI er normal levetid for vinduer fra 20 - 60 år.

I henhold til NBI er normal levetid for ytterdører av tre fra 20 - 40 år

I henhold til NBI er normal levetid for innerdører fra 30 - 50 år.

I henhold til NBI er normal levetid for malte treporter fra 10 - 20 år.

Vedlikeholdsintervaller for trevinduer ved maling 2 - 6 år

ved beis 1 - 3 år

Trevindu utskifting beregnes fra 20 - 60 år

Trevindu kontroll og justering og skifting av tetningslister 2 - 8 år

Takkonstruksjon

Her vurderes ventilering samt synlige tegn til fukt, sopp, råte og treskadeinsekter på tilgjengelige steder. Tilfeldige stikktakinger foretas. Det er ikke flyttet på lagrede gjenstander og lignende.

Vurdering

Takform : saltaksform.

Konstruksjon : plassbyggede takstoler c/c ca. 80cm.

Ventilering : naturlig utettheter i eldre konstruksjon.

Fukt : ikke registrert.

Sopp/råte : ikke registrert, det sees noen mørkere områder, disse var imidlertid tørre.

Treskadeinsekter : det sees spor etter blåbukk.

Isolering : 15 cm. Glawa, mangler litt ved luke, bør sjekke/rydde litt i isolasjonen.

Det var mye muselort å se på loftet.

TG 1-2

Taktekking

Undersøkelsen omfatter visuell vurdering av taktekkingsmaterialer. Her kommenteres også undertak, vindskier og gesimser.

Vurdering

TG: 2

Taket er tekket med: stålplater fra byggeår.

Undertak: forenklet undertak, armert plast.

Vindski : 2 stk. vindskibord, plate dekkende over, det sees noe råte i endebord vindski.

TG 3 på vindski med råte.

Eier informerte om at det har vært lekkasje ved pipe, men at han har tettet fra utsiden med Sikaflex.

Levetid

STÅLPLATER.

Stålplater har store kvalitetsforskjeller.

UTSKIFTNNIG: 10-30 år.

Renner, nedløp og beslag

Undersøkelsen omfatter visuell vurdering som gjelder mekanisk skade, rust m.m.

Vurdering

Det har vært montert takrenner, men disse har blitt tatt av snøen og var ikke å se ved befaring.

Levetid

Terrasse, balkonger og utvendige trapper

Undersøkelsen omfatter visuell vurdering med hensyn til skader. Der det er treverk tas tilfeldige stikktakninger. Rekkverk kontrolleres.

Vurdering

TG: 2

HOVEDINNGANG (vestre side)

Overbygget betongplattning med trappeadkomst i betong, noe slitt og mosebefengt.

Piper og ildsteder

*Her vurderes pipens synlige sider, samt forhold vedr. feieluke. Tetthet og funksjon er ikke kontrollert.
For ildsteder vurderes avstand til brennbart materiale.*

Vurdering

Type pipe : lettklinker, pussavskalling i stue.

Til pipen er det tilsluttet følgende ildsteder:

- stue : Jøtul peisovn (eldre type), noe åpent mellom rør og åpning i pipen.
- kjøkken : Jøtul 404 komfyrventype (med bakerovn).

Feieluke / kammer : noe sot i kammeret.

Etasjeskillere

Visuelle observasjoner som spesielt omfatter forhold angående vesentlige skjevheter som kan ha konstruksjonsmessige negative avvik.

Vurdering

1 etg.

Etasjeskillet er bygget i tre.

Planhet : bra, kun mindre variasjoner.

Buler: kun litt.

Svanker : ikke noe av betydning.

Stivhet / stabilitet : god.

TG: 1

Rom under terreng

Undersøkelsen omfatter visuell kontroll av fuktmåling av tilfeldig valgte punkter på tilgjengelige flater. Risikokonstruksjoner er benevnt, det vil si konstruksjonstyper som erfaringsmessig har høy skadefrekvens. Der det er krypkjeller er denne kontrollert om ikke annet er nevnt.

Vurdering

TG: 2

GENERELL INFORMASJON :

Konstruksjoner mot terreng vil bli utsatt for en viss kapillær effekt (oppsug av fukt). Mengden av fuktoppsuget vil variere avhengig av type konstruksjon, omkringliggende masser, terreghellning på utsiden, utførelsen av detaljer samt den varierende nedbørsmengde som det hele utsettes for. Eldre konstruksjoner har normalt dårligere forsvar mot kapillæroppsuget. Nyere konstruksjoner skal ha gode kapillærbrytende sjikt samt fuktavvisende produkter for beskyttelse av konstruksjoner mot terreng. Tilstanden på dreneringen vil også være viktig. Eldre og tilstoppede dreneringsrør vil medføre at området blir utsatt for mye fukt.

Utførede vegger :

Når konstruksjoner som nevnt over (grunnmuren) lektes ut og isoleres og får en ny overflate vil dette være en risikokonstruksjon.

Risikoen ligger i at fukten kan bli stengt inne i den utførede veggen og at kondensering kan skje i veggen. Hvorvidt dette vil skje er avhengig av de omkringliggende forhold som beskrevet over. Det vil også være avhengig av utførelsen på den utførede veggen. Det er viktig at denne er riktig utført. Byggforsk har gode detaljtegninger og beskrivelser på hvordan slike vegger skal bygges. Det samme vil gjelde for oppforede gulver.

Muggsopp/råtedannelse, tidsfaktoren :

Som det fremgår vil ofte eldre konstruksjoner være mer utsatt. Har konstruksjonen god og riktig utførelse i detaljene vil faren for muggsopp/råtedannelse være minimal til ikke eksisterende. Når konstruksjonen ikke har gode betingelser skjer muggsoppdannelsen raskt og deretter råtedannelse. Tiden det tar er avhengig den mix av elementer/faktorer som konstruksjonen består av.

FORHOLD VED DENNE BOLIGEN.

Kjelleren er en råkjeller med kryprom i vestre del, adkomst via lukeåpning på 65cm x 50cm. fra kjellerrommet.

Det er ingen utførede vegger eller oppforede gulv.

FUKTSØK

Fuktsøk viste stedvise kraftige utslag som forventet grunnet eldre konstruksjoner og byggemåte.

FUKTMÅLING : det ble foretatt fuktmåling i sponplatetaket. Det ble registrert 21% trefukt i bjelke inne i kryprom, dette er noe høyt.

FUKTMERKER : det var litt mørke felt/begynnende råte i deler av stubbloft langs ytre ringmurside (mot vest), muggsopp sees også her. Det sees også steder med fritt vann.

I kjelleren er det montert sponplater i himlingen, det sees muggsopp på disse. Det anbefales ikke sponplater i dette rommet.

I kryprommet er det noe trebiter/materialer som ligger rundt om, dette anbefales fjernet grunnet mugg og råtesopp som utvikler seg i organisk materiale. Klimaet i kryprommet vil også bli bedre ved å dekke til grunnen med plast.

LUKT I U-ETG/KJELLER.

Det ble registrert muggsoppplukt i kryprom og noe i kjeller.

Stedvis TG 3

Bad,

*Det er fuktmålerutstyr og visuelle observasjoner som er lagt til grunn for vurderingene.
Fuktvurderinger med påregnelige skader er foretatt i områder som gulv og vegger.
Tilstøtende rom og rom i etasjen under badrom er også besiktiget hvis disse rom tilhører samme boenhet.
Ventilasjon på rommet kommenteres.
Lett tilgjengelige sluk besiktiges og kommenteres.
Baderomsinnredninger vurderes.
Det er ikke flyttet på innredninger og utstyr.*

Vurdering

Det er ikke bad i hytten foreløpig, det er imidlertid et rom tiltenkt som bad. Det er belegg på gulvet og våtromsplater på veggene, men ikke sluk i gulvet ennå.
Rommet brukes som lagerplass foreløpig.

Levetid

Vaskerom

*Det er fuktmålerutstyr og visuelle observasjoner som er lagt til grunn for vurderingene.
Fuktvurderinger med påregnelige skader er foretatt i områder som gulv og vegger.
Tilstøtende rom og rom i etasjen under vaskerom er også besiktiget hvis disse rom tilhører samme boenhet.
Ventilasjon på rommet kommenteres.
Lett tilgjengelige sluk besiktiges og kommenteres.
Det er ikke flyttet på innredninger og utstyr.*

Vurdering

Ingen vaskerom

Levetid

Toalettrom

Visuell observasjon spesielt med hensyn til ventilasjon av rommet.

Vurdering

Ingen toalettrom i hytten, men utedo i vedskjuleet.

Kjøkken

*Visuell observasjon spesielt med tanke på ventilerings. Videre bruk av fuktmålerutstyr i erfaringsmessig fuktutsatte områder som for eksempel oppvaskbenk, oppvaskmaskin og kjøleskap.
Det er ikke flyttet på innredninger og utstyr.*

Vurdering

Eldre kjøkkeninnredning med malte fronter.
Benkeplate i stål med oppvaskkum og utslagsvask.
Det er lagt opp avløp fra oppvaskkum, men ikke vann inn.
Komfyr : benkkomfyr med 2 plater.

TG: 3

Innvendige overflater

Her medtas kun rom som ikke er beskrevet tidligere.

Alle rom er kontrollert når annet ikke er angitt. Det gjøres oppmerksom på at det er bare de rom som har vesentlige visuelle feil/skader på overflater som blir kommentert.

Vurdering

Det gjenstår noe belistningsarbeider i soverom.

VVS

Her vurderes vannrør, avløpsrør, varmtvannsbereider, sentralvarmeanlegg og brensel tank. Vurderingene gjelder kun alder og materialvalg ut fra visuelle observasjoner eller opplysninger som fremgår av fremlagte tegninger, byggebeskrivelse eller andre godkjente dokumenter.

Vurdering

VANN OG AVLØP:

Vann : det er ikke vann på stedet, må tas med.

Avløp : det er avløp ført noe vekk fra bygget, men ikke tilkoblet tank/spredegrøft. Det ligger en septiktank på området (polyestertank), ikke nedgravd.

Levetid

Elektrisk anlegg

Vurdering

Alder / beskrivelse : åpent anlegg.

Plassering skap : entre/gang

Type sikringer : automatsikringer

Merkede kurser : merket, 2 10 A

Overspenningsvern : 32A

Kursliste : ligger i skapet.

Samsvarserklæring : ikke sett. Dette er en lovpålagt erklæring fra installatør der det bekreftes at anlegget er i.h.h.t. gjeldende forskrifter.

Det skal utstedes ny samsvarserklæring for hver jobb som gjøres på et el-anlegg (lovpålegget kom 01.01.1999).

Terrengforhold

Vurdering av fallforhold ved grunnmur.

Videre vurderes støttemurer og levegger som er forbundet med bygget.

Vurderingene er basert på visuelle observasjoner.

Vurdering

Bygget ligger ved en topp i terrengområdet men har et sterkt skrånende terreng i bakkant som medfører noe ekstra fukt i terrenget her.

Stigfjellvegen 121
3840 SELJORD
Gnr.: 6 Bnr.: 2

Rapportansvarlig:
Aarnes Bygg og Takst
Oddvard Aarnes
Kåsavegen 54,
3810 GVARV
Tel: 35 95 65 00
E-mail: oddvard@byggogtakst.no

NITO Takst
– tryggere eiendomshandel

ANDRE BYGG.

Vurdering

UTHUS: eldre bygg, 2 tømmer satt inntil hverandre.

Bygget står på punktfundamenter av stein i et skrånende terreng (forholdsvise høye fundamenter på nedsiden).

Bygget som helhet er i dårlig stand, der noe råde vil finnes, men taket er tett med stålplater.

I den ene enden av bygget har gulvet gitt etter og henger ned (sees fra utside).

TG 2-3

STABBUR : eldre stabbur, alder ikke kjent.

Stabburet står også i et skrånende terreng med noen høye fundamentsstaber (stabet stein) på nedsiden.

Tømra er slitt og ser ut til å være svært gammel.

Taket er tekket med stålplater, men et mindre felt har blåst av og forårsaket taklekkasje med noe råde i dette feltet.

TG 2 råde TG 3

VEDSKJUL

Enkel konstruksjon i bindingsverk utvendig kledd med låvekledning og noe tømmermannskledning.

Kledningen er slitt. Taket har pulttaksform og er tekket med stålplater.

En utedo er bygget inntil på enden av bygget.

TG 2-3

Underskrifter

Årnes, 05.10.2016

Takstingeniør

Oddvard Aarnes

EGENERKLÆRINGSSKJEMA

TIL ORIENTERING: Skjemaet vil være en del av salgsoppgaven og vil bli benyttet uavhengig av om det tegnes eierskifteforsikring eller ikke. Vennligst benytt blokkbokstaver ved utfylling.

SALGSOBJEKT

- ☒ Enebolig eller rekkehus/to-/flermannsbolig med eget gnr./bnr. m/boligsalgsrapport ☐ Andel/aksje – alle typer boliger inkl. fritidsbolig.
☐ Enebolig eller rekkehus/to-/flermannsbolig med eget gnr./bnr. u/boligsalgsrapport ☐ Torst/hytte
☐ Eierseksjon – alle typer boliger med snr. inkl. fritidsleiligheter
☐ Annet (spesifiser – kan ikke forsikres):

Krav til boligsalgsrapport (BSR) gjelder følgende boligtyper:

- Dødsbo og andre tilfeller der selger/fullmektig ikke kjenner til eiendommen/ubebodd av selger siste 12 mnd. – alle typer bolig med eget gnr./bnr./fmr./snr.
- Oppgjør-/honoraroppdrag med eget gnr./bnr. (også hytter) og eneboliger med snr.
- Kombinasjonseiendommer.

Det er aldri krav til boligsalgsrapport ved salg av leiligheter (andel, aksje og selveier).

Dersom boligsalgsrapport ikke foreligger etter kravene i vilkårene pkt. 5.1, kan Protector Forsikring ASA nedsette ansvaret, jf. FAL §4-8.

Gnr.	Bnr.	Festavn./felt.nr.	Snr./andelsnr./aksjennr.	Org.nr. ved andel/aksje	Kommune
6	2				Seljord
Adresse:			Postnr.		Sted
S. Heggellveien 121			3840		Seljord
Byggeår	Når kjøpte du boligen?	Hvor lenge har du bodd i boligen?		Har du bodd i boligen siste 12 mnd.?	
1972	1991			☐ JA ☒ NEI	
Hvis NEI: Krav til BSR på objekter med eget gnr./bnr. (også rekkehus/tomannsbolig), boligeiendom med snr. Og fritidsbolig/hytte.					
I hvilket forsikringselskap er det tegnet villa-/husforsikring? (ikke innboforsikring)			Polijsnr.		Utvidet med sopp/råte dekn.?
Sparebank1					☐ JA ☐ NEI
Dødsbo/fullmekt? ☐ JA ☐ NEI Ved salg fra dødsbo eller andre tilfeller hvor selger/fullmektig ikke kjenner eiendommen, skal selger som selvsagt, men egenerklæring foreligge. NB! Det er krav til BSR på objekter med eget gnr./bnr. (også rekkehus/tomannsbolig), boligeiendom med snr., og fritidsboliger/hytter.					
Hjemmelshavers navn					

SELGER (1)	
Ettersnavn	Fornavn
Rudheide	Odd Alvne
Tlf. privat	E-post
	oddola-Ra online. No
SELGER (2)	
Ettersnavn	Fornavn
Tlf. privat	E-post
Dersom egenerklæringen fylles ut av andre enn eier (hjemmelshaver), vennligst begrunn hvorfor:	

INITIALER KJØPER (V/OPPGJØRSOPPDRAK):

side 1 av 4

INITIALER SELGER:

Egenerklæringsskjema 01-01-16

SPØRSMÅL FOR ALLE TYPER EIENDOMMER

Spørsmål som besvares med «JA» skal utdypes nærmere i kommentarfeltet.

1. Kjenner du til om det <u>er/har vært</u> fall tilknyttet bad/våtrom, f.eks. sprekk i fliser, lekkasje, råte og/eller soppskader?	☒ NEI ☐ JA	Kommentar:
1.1. Kjenner du til om det er utført arbeid på bad/våtrom siste 10 år? Hvis «NEI» gå til punkt 2.	☒ NEI ☐ JA	Kommentar:
1.2. Er arbeidet utført av faglært? Hvis «JA», redegjør for hva som ble gjort, av hvem, og når.	☐ NEI ☐ JA	Hva, hvem, når:
1.3. Er arbeidet utført ved egeninnsats/dugnad/vennetjeneste eller av ufaglærte? Hvis «JA», redegjør for hva som ble gjort, av hvem, og når.	☐ NEI ☐ JA	Hva, hvem, når:
2. Kjenner du til om det <u>er/har vært</u> problemer med ildsted/skorstein/pipe, f.eks. dårlig trekk, sprekker, pålegg etter tilsyn eller lign.?	☐ NEI ☒ JA	Kommentar: <i>Sprekk i skorstein</i>
3. Kjenner du til om det <u>er/har vært</u> problemer med drønering, fuktinnslag, fukt eller fuktmerker i kjelleren/underetasje/krypkjeller/garasje?	☐ NEI ☒ JA	Kommentar: <i>Fukt ved pø mur</i>
3.1. Kjenner du til om det er utført arbeid med drønering/fukttakning siste 10 år? Hvis «NEI» gå til punkt 2.	☒ NEI ☐ JA	Kommentar:
3.2. Er arbeidet utført av faglært? Hvis «JA», redegjør for hva som ble gjort, av hvem, og når.	☐ NEI ☐ JA	Hva, hvem, når:
3.3. Er arbeidet utført ved egeninnsats/dugnad/vennetjeneste eller av ufaglærte? Hvis «JA», redegjør for hva som ble gjort, av hvem, og når.	☐ NEI ☐ JA	Hva, hvem, når:
4. Kjenner du til om det <u>er/har vært</u> setningsskader/skjevheter på boligen/eiendommen, f.eks. riss/sprekker i mur, skjeve gulv eller lign.?	☒ NEI ☐ JA	Kommentar:
5. Kjenner du til om det <u>er/har vært</u> sopp, råteskader eller skadedyr i boligen, f.eks. rotter, mus, maur og lignende?	☐ NEI ☒ JA	Kommentar: <i>mus - Sanert</i>
6. Kjenner du til om det <u>er/har vært</u> utettheter på tak/fasade/terrasse/garasje?	☐ NEI ☒ JA	Kommentar: <i>Liten lekkasje V. Pipe</i>
6.1. Kjenner du til om det er utført arbeid på tak/fasade/terrasse/garasje siste 10 år? Hvis «NEI» gå til punkt 7.	☐ NEI ☒ JA	Kommentar: <i>Tettet Lek. V. Pipe</i>
6.2. Er arbeidet utført av faglært? Hvis «JA», redegjør for hva som ble gjort, av hvem, og når.	☒ NEI ☐ JA	Hva, hvem, når: <i>utført av E. Eger ca 10 år siden</i>
6.3. Er arbeidet utført ved egeninnsats/dugnad/vennetjeneste eller av ufaglærte? Hvis «JA», redegjør for hva som ble gjort, av hvem, og når.	☐ NEI ☐ JA	Hva, hvem, når:
7. Kjenner du til om det <u>er/har vært</u> feil ved el-anlegget og andre installasjoner, f.eks. oljetank, sentralfyr eller ventilasjon?	☒ NEI ☐ JA	Kommentar:
7.1. Kjenner du til om det er utført arbeid/kontroll på el-anlegg og/eller andre installasjoner, f.eks. oljetank, sentralfyr eller ventilasjon? Hvis «NEI» gå til punkt 8.	☒ NEI ☐ JA	Kommentar:
7.2. Er arbeidet utført av faglært? Hvis «JA», redegjør for hva som ble gjort, av hvem, og når.	☐ NEI ☐ JA	Hva, hvem, når:
7.3. Er arbeidet utført ved egeninnsats/dugnad/vennetjeneste eller av ufaglærte? Hvis «JA», redegjør for hva som ble gjort, av hvem, og når.	☐ NEI ☐ JA	Hva, hvem, når:

Egeteikn eller trykkeside 01, 02, 03

8. Kjenner du til om det er/har vært feil på vann/avløp, tilbakeslag av avløpsvann i sluk eller lignende?

☒ NEI ☐ JA

Kommentar:

8.1 Kjenner du til om det er utført arbeid/kontroll av vann/avløp de siste 10 år? Hvis «NEI» på bilag 2

☒ NEI ☐ JA

Kommentar:

8.2 Er arbeidet utført av faglært? Hvis «JA», redegjør for hva som ble gjort, av hvem, og når.

☐ NEI ☐ JA

Hva, hvem, når:

8.3 Er arbeidet utført ved egeninnsats/dugnad/vennetjeneste eller av ufaglærte? Hvis «JA», redegjør for hva som ble gjort, av hvem, og når.

☐ NEI ☐ JA

Hva, hvem, når:

9. Kjenner du til reguleringsplaner, andre planer, nabovarsel, offentlig vedtak eller uoffisielle rettigheter/forpliktelser/varsler/tvister som kan medføre endring i bruk av eiendommen eller av eiendommens omgivelser, og/eller forslag til dette?

☐ NEI ☒ JA

Kommentar:

Forslag om Værn areal 50 da

10. Kjenner du til manglende ferdigattest/midlertidig brukstillatelse vedrørende eiendommen?

☒ NEI ☐ JA

Kommentar:

11. Er boligen/deler av boligen innredet/bruksendret/seksjonert/bygget ut etter opprinnelig byggeår (eks. kjeller, loft, bod)?

☒ NEI ☐ JA

Kommentar:

11.1 Hvis ja, er ovennevnte godkjent hos bygningsmyndighetene?

☐ NEI ☐ JA ☐ VET IKKE

12. Kjenner du til pålegg/heftelser/krav vedrørende eiendommen?

☒ NEI ☐ JA

Kommentar:

13. Selges eiendommen med utleiedel, leilighet, hybel o.l.?

☒ NEI ☐ JA

Kommentar:

13.1 Hvis ja, er ovennevnte godkjent hos bygningsmyndighetene?

☐ NEI ☐ JA ☐ VET IKKE

14. Foreligger det løpende leiekontrakt på hele eller deler av boligen/eiendommen? Hvis «JA», vennligst redegjør.

☒ NEI ☐ JA

Kommentar:

15. Kjenner du til om det foreligger skaderapporter/tilstandsvurderinger/boligsalgsrapporter utarbeidet siste 5 år?

☐ NEI ☒ JA

Kommentar:

utført 2016

16. Kjenner du til om det er foretatt radonmåling på eiendommen? Hvis ja - oppgi resultat og eventuelt tiltak.

☒ NEI ☐ JA

Kommentar:

SPØRSMÅL FOR LEILIGHETER I SAMEIE/BØRETTSLAG/BOLIGAKSJESELSKAP

Spørsmål 17 og 18 besvares kun for leiligheter, borettslag og boligaksjeselskap. Spørsmål som besvares med «JA» skal utdypes nærmere i kommentarfeltet.

17. Kjenner du til om sameiet/laget/selskapet er involvert i tvister av noe slag?

☐ NEI ☐ JA

Kommentar:

18. Kjenner du til vedtak/forslag til vedtak om forhold ved eiendommen (for eksempel vedlikeholdsbehov) som kan medføre økt husleie/økta fellesutgifter?

☐ NEI ☐ JA

Kommentar:

Er det andre forhold ved eiendommen som kan være relevant for kjøper å vite om?

(Avkrysningsmulighetene på s. 2 og 3 er ikke uttømmende for å oppfylle opplysningsplikten overfor kjøper eller selskapet.)

TEGNING AV EIERSKIFTEFORSIKRING

TIL KJØPER:

For øvrig oppfordrer selger potensielle kjøpere til å undersøke eiendommen grundig, jf. avhendingslovens § 3-10.

TIL SELGER:

Jeg bekrefter at opplysningene er gitt etter beste skjønn. Jeg er kjent med at dersom jeg har gitt ufullstendige, uniktige eller misvisende opplysninger om eiendommen, vil selskapet kunne søke helt eller delvis regress for sine utbetalinger, eller selskapets ansvar vil settes ned eller falle bort, jf. vilkår for eierskifteforsikring pkt. 9 og forsikringsavtaleloven kapittel 4.

Jeg er orientert om mitt mulige ansvar som selger etter avhendingsloven, og om Protector Forsikring ASA sitt eierskifteforsikringstilbud. Jeg er klar over at premietilbudet som er gitt av megler, kun er bindende for Protector Forsikring ASA i 6 – seks måneder fra signering av dette skjema. Etter 6 måneder må agenerklæringsskjemaet signeres på nytt, og eventuelle endringer må påføres. Prisen ved ny signeringsdato legges til grunn. BSR skal fornyes etter 6 måneder fra rapportdato. Dette er selgers ansvar. Dersom BSR ikke fornyes oppnås ikke rabatt.

SETT KRYSS:

- ☒ Jeg bekrefter at eiendommen ikke selges som ledd i næringsvirksomhet, til leietaker, til personer som bor eller har bodd på eiendommen, ektefeller, slektning i opp- eller nedad stigende linje, søsken eller andre nærstående, eller for øvrig i strid med vilkårenes pkt. 6.
- ☒ Jeg er kjent med at jeg får rabatt på premien ved å fremskaffe BSR og at dersom BSR ikke foreligger etter kravene i vilkårene, pkt. 5.1, kan Selskapet nedsette ansvaret, jf. FAL § 4-8.
- ☒ Ja, jeg tegner herved eierskifteforsikring, og bekrefter å ha mottatt og lest vilkårene av 1. januar 2016 og brosjyren «Alt du vil vite om eierskifteforsikring». Forsikringen trer i kraft fra det tidspunkt budaksept foreligger. Gyldig forsikring forutsetter at premie er betalt. Dersom overtakelse ikke er avtalt ved budaksept, eller der det er mer enn 12 måneder fra tidspunktet for budaksept til avtalt overtakelse, trer forsikringen først i kraft på overtakelsesdagen. Ved oppgjørsoppdrag trer forsikringen først i kraft ved overtakelse. Forsikringen er ugyldig dersom den er tegnet i strid med vilkårene, jf. pkt. 5 og 6 i vilkårene.
- ☐ Nei, jeg tegner ikke eierskifteforsikring, men jeg bekrefter at megler har tilbudt meg å tegne eierskifteforsikring.

Det kan ikke tegnes eierskifteforsikring dersom det er avkrysset for «annet». Forsikringen gjelder ikke salg mellom ektefeller, slekt i opp- eller nedad gående linje, søsken, mellom personer som bor eller har bodd på eiendommen, eller andre nærstående, eller når salget skjer som ledd i selgers næringsvirksomhet. Dette skjema kan kun benyttes ved salg formidlet gjennom megler/advokat som har avtale med Protector Forsikring ASA.

Dato:

5-9-16

Sted:

ulefors

Selger (1) underskrift

Odd Blane Rughed

Selger (2) underskrift

NB! Ved oppgjørsoppdrag skal også kjøper signere agenerklæringsskjema.

Dette er en del av Forsikringsavtalen mellom selger og Protector Forsikring ASA. Sist endret: 1. januar 2016.

ANSVARLIG MEGLER (må fylles ut)

Meglors oppdragsnummer

3716158

Ansvarlig megler

Marianne Ramtoft

Firma

Eiendomsmegler 1

Avdeling

Midt - Telemark

INITIALER KJØPER (V/OPPGJØRSOPPDRAG):

side 4 av 4

INITIALER SELGER:

SPESIELT ANBEFALT FOR

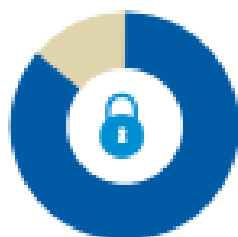

Etablerere
Husdyneiere
Familier med barn

Seljord

Vurdert av 21 lokalkjente

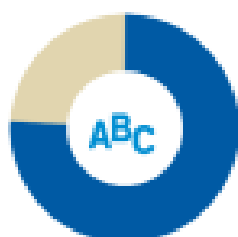
Opplevd trygghet: 8,6 / 10

★ Veldig trygt ★

Naboskapet: 7,5 / 10

★ Godt vennskap ★

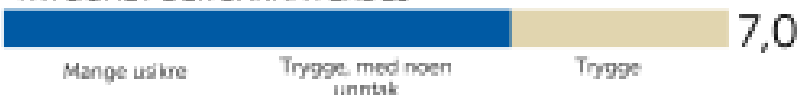
Kvalitet på skolene: 7,6 / 10

★ Veldig bra ★

KVALITET PÅ BARNEHAGENE

TRYGGHET DER BARN FERDES

STØYNIVÅET

VEDLIKEHOLD VEIER

VEDLIKEHOLD HAGER

TRAFIKK

GATEPARKERING

TURMULIGHETENE

SHOPPINGUTVALG

MATVAREUTVALG

Vurderingene fra lokalkjente er innhentet på nettstedet Nabolag.no og er aggregert data basert på svar innenfor et gitt nabolag. Eiendomsprofil AS eller EiendomsMegler 1 Telemark AS avd. Notodden kan ikke holdes ansvarlig for innholdet eller mangler/feil i dataene. Tjenesten er levert av Eiendomsprofil AS. Copyright © Eiendomsprofil AS 2016

TILHØRIGHET

Kommune	Seljord
Grunnkrets	Bjørgesida/manheim
Kirkesogn	Seljord

Seljord er et tettsted, samt kommune- og administrasjonssenter i Seljord kommune, ved foten av fjellet Skorve, som rager 1370 moh, og ved Seljordsvannet, som har betydelig turistrasfikk på grunn av den kjente sjøormen "Selma", men også på grunn av Dansebandfestivalen, Countryfestivalen, Seljordspelet og landbruksmessa Dyrsku'n, som har pågått siden 1866.

TRANSPORT

	Bø stasjon	23.1 km
	Sanden Camping	3.2 km

VARER/TJENESTER

	Telesenteret	11.6 km
	Sønstebø Tunet	22.3 km
	Rema 1000 Seljord	11.6 km
	Coop Extra Bø	22.2 km
	Apotek 1 Seljord	11.4 km
	Apotek 1 Bø i Telemark	22.3 km
	Seljord Vinmonopol	11.6 km
	Bø i Telemark Vinmonopol	22.2 km
	Meny Seljord	11.6 km
	Rema 1000 Seljord	11.6 km
	Mix Gjesten Kro og Pub	11.1 km
	Sanda Camping og Hytteutleie	12.9 km
	Statoil Service Seljord	11.2 km
	Shell Sjøormen	11.3 km

SPORT

	Eventyrøy idrettsplass	10.5 km
	Granvin kulturhus	12 km
	Stamina HOT Holtangården	22.7 km
	Stamina HOT Gullbring	22.7 km

SKOLER, BARNEHAGER

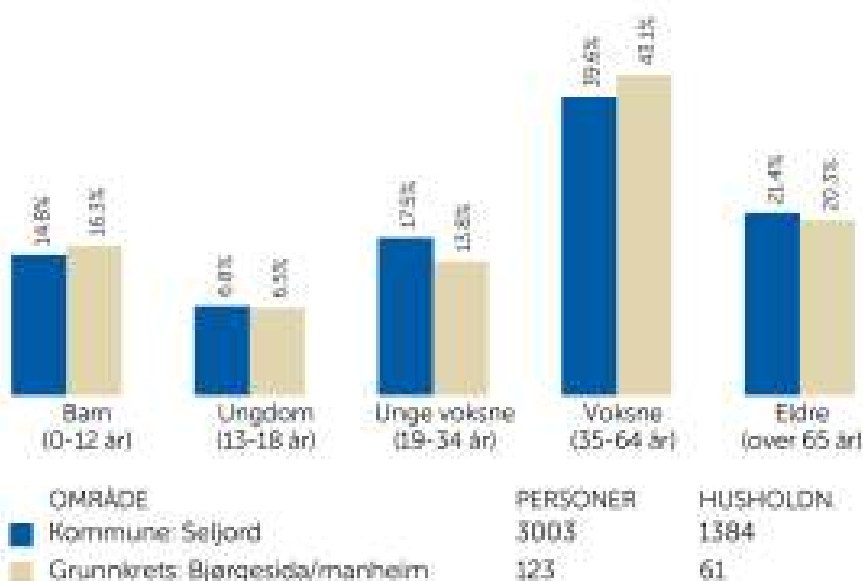
	Nivå	Klasser/avd	Elever/barn	Distanse
Seljord barneskule	1-7 kl.	7 klasser	153 elever	11.6 km
Seljord ungdomsskule	8-10 kl.	6 klasser	94 elever	11.6 km
Bø vidaregåande skule - Avdeling Seljord	-	9 klasser	130 elever	11.8 km
Bø vidaregåande skule	-	20 klasser	450 elever	22.6 km
Tussejuv barnehage	1-5 år	5 avdelinger	68 barn	11.8 km
Seljord heildagsbarnehage	1-5 år	-	64 barn	12.3 km
Brunkeberg barnehage	1-5 år	2 avdelinger	30 barn	20.9 km

Informasjon i Nabolagsprofilen er hentet fra ulike kilder og det kan forekomme feil eller mangler i dataene. Distanser er basert på korteste kjørbare vei (*Distanse i luftlinje). Eiendomsprofil AS eller EiendomsMegler 1 Telemark AS avd. Notodden kan ikke holdes ansvarlig for feil eller mangler i dataene.

DEMOGRAFI

- 49% er gift
- 23% er barnefamilier
- 29% har høyskoleutdanning
- 35% har inntekt over 300.000
- 77% eier sin egen bolig
- 42% eier hytte
- 51% har bolig på over 120 kvm
- 21% av boligene er nyere enn 20 år
- 99% bor i enebolig
- 63% av eiendommene har pris mellom kr. 1 mill-2,5 mill

BEFOLKNING

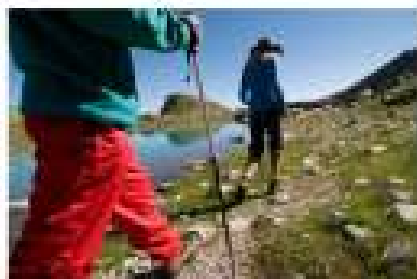
LIVSSTIL

1: Motor

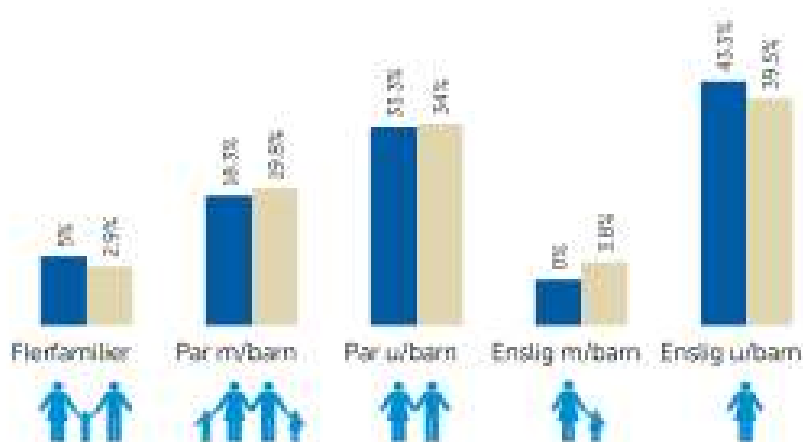
2: Skisport

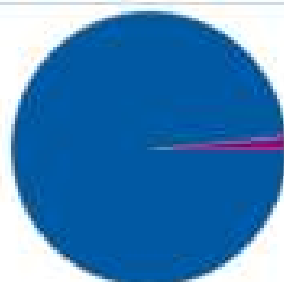
3: Friluftsliv

FAMILIESAMMENSETNING

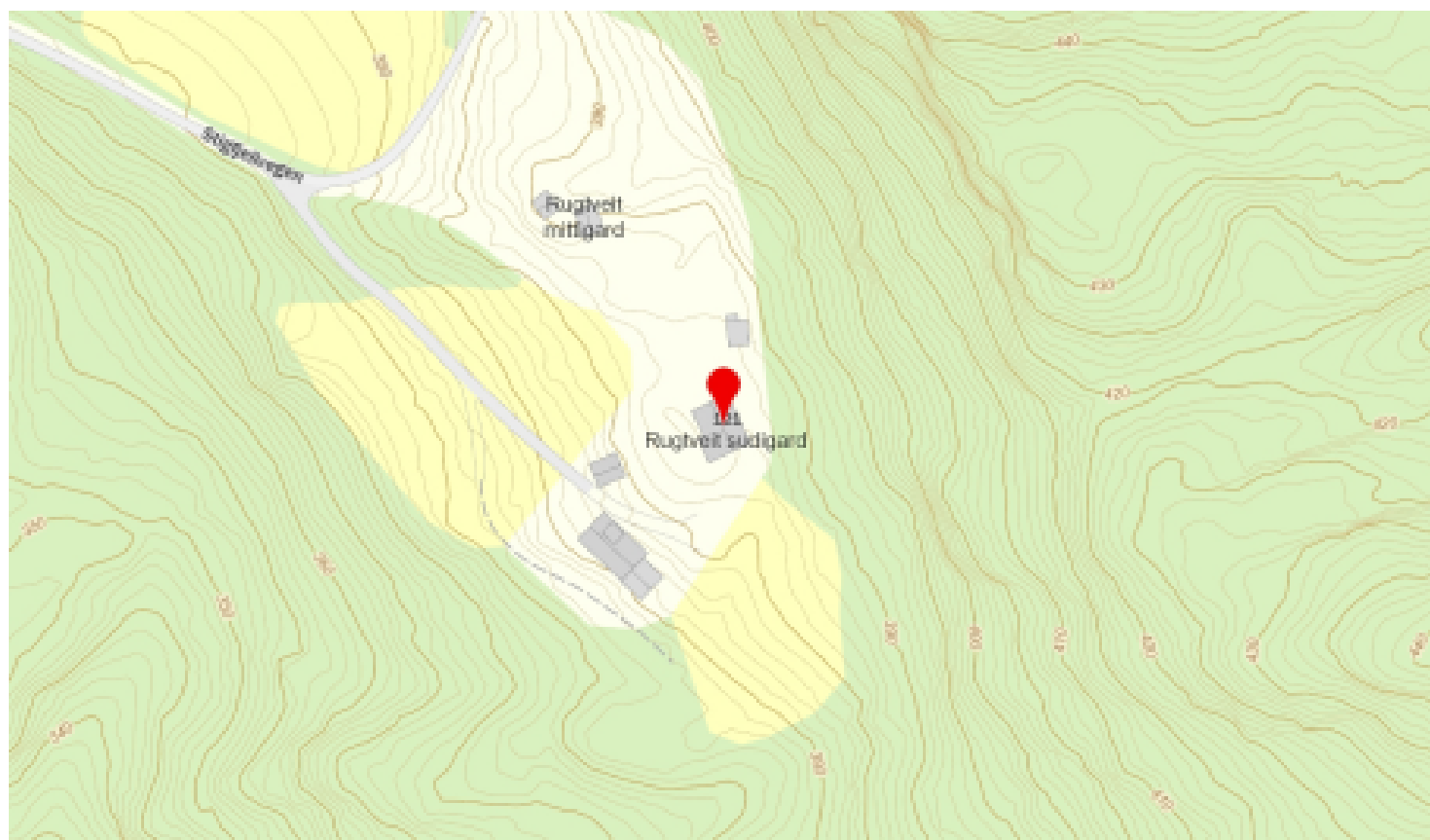
- Grunnkrets: Bjergesida/manheim
- Norge

BOLIGMASSE

Data om Demografi, Livsstil og Boligmasse gjelder for Grunnkrets: Bjergesida/manheim grunnkrets. Kilder: SSB 2014, Norsk Eiendomsinformasjon 2012, Insight One 2014, Eiendomsprofil eller EiendomsMegler i Telemark AS a/s. Notodden kan ikke holdes ansvarlig for feil eller mangler i dataene.

Kartene er levert av Geodata AS. Det kan forekomme avvik i kartet, og er kun ment som en illustrasjon av området. Eiendomsprofil AS, Geodata AS eller EiendomsMegler1 Telemark AS avd. Notodden kan ikke holdes ansvarlig for feil eller mangler i kartene.

HELP Boligkjøperforsikring

Sikrer deg et trygt boligkjøp

An ARAG company

HELP Forsikring AS
Postboks 1870 VIK
0124 Oslo

Telefon: 22 99 99 99
post@help.no
www.help.no

Selv om selger gjør sitt ytterste for å gi all relevant informasjon om boligen, og eiendomsmegler gjennomfører oppdraget korrekt, er det ikke mulig å gardere seg mot uforutsette problemer når man kjøper bolig. Dersom du likevel oppdager avvik fra avtalen, trenger du profesjonell hjelp fra første dag.

HELP Boligkjøperforsikring gir deg umiddelbar tilgang til spesialisert advokat for å vurdere om du har krav mot selger/selgers eierskifteforsikringsselskap. Forsikringen dekker alle kostnader ved å forfølge saken, og gir deg dermed en bedre forhandlingsposisjon.

Hvorfor boligkjøperforsikring?

- > Eierskifteforsikring er selgers forsikring. Boligkjøperforsikring er kjøpers motvekt.
- > Du får tilgang til spesialiserte advokater og profesjonell hjelp når du trenger det.
- > Du unngår økonomisk prosessrisiko.
- > Boligkjøperforsikring gir deg trygghet hvis du skulle oppdage feil eller mangler ved boligen.
- > Boligkjøperforsikring er en liten kostnad i forbindelse med bolig-handelen. Får du problemer er det dyrt å stå uten forsikring.
- > HELP Forsikring representerer deg som boligkjøper. Ved behov tar du direkte kontakt med forsikringsselskapet. Husk at reklamasjonsfristene er strenge, kontakt derfor HELP så snart feil oppdages.

Boligkjøperforsikring gir deg:

- > Fri tilgang til spesialisert advokat-hjelp ved klage på kjøpt bolig.
- > Dekning av motpartens saks-omkostninger hvis disse blir idømt.
- > Advokathjelp i fem år etter overtakelse.

Enkelt å tegne, trygt å ha:

- > Boligkjøperforsikring tegnes i samarbeid med eiendoms-megleren din senest ved kontraktssignering.
- > Oppdaterte forsikringsvilkår er tilgjengelig på www.help.no. Vilkårene på bestillings-tidspunktet er gjeldende.

Priser

Borettslagsbolig
3 900,-

Selveier- og aksjeleilighet
6 500,-

Enebolig, tomannsbolig (del av eller halvpart), rekkehus, hytte/fritidsbolig og tomt
9 200,-

Betales som en engangssum og varer i fem år. Ingen egenandel. Meglerforetaket mottar kr 1 200 i kostnadsgodtgjørelse for formidling av forsikringen. Vi tar forbehold om prisendringer.

HELP Boligkjøperforsikring

- > Ubegrenset tilgang til spesialiserte advokater fra første stund
- > Advokat skriver reklamasjonen
- > Ingen egenandel
- > Stopper ikke-saker
- > Tar saken hele veien, helt til Høyesterett om nødvendig
- > Dekker motpartens omkostninger
- > Ingen øvre grense gir bedre posisjon i forhandlinger
- > Kunden har ingen økonomisk prosessrisiko

Villa-/innboforsikring

- > Dekket bistand først etter at det har oppstått tvist
- > Man må finne advokat selv
- > Egenandel (vanligvis kr 4 000) + 20 % av kostnadene
- > Beløpsbegrenset (normalt kr 100 000)
- > Dekker normalt ikke motpartens omkostninger
- > Svakere forhandlingsposisjon

A black and white photograph of a man and a woman standing on a grassy hill, looking out over a city. The man is wearing a hoodie and a cap, and the woman is wearing a jacket and a bag. In the background, there are various buildings and trees. An orange circle with the word 'Nyhet!' is in the top left corner.

Nyhet!

Min bolig

På Min bolig finner du mye nyttig informasjon om boligen din. Du kan selv laste opp kvitteringer, dokumenter, bilder og lignende fra oppussing eller ombygging. Dette er smart når du en dag skal selge eller trenger å dokumentere dine verdier.

På Min bolig finner du også

- Verdiestimat og salgshistorikk på boligen din
- Oppdatert prisutvikling på boliger i ditt område
- Offentlig informasjon om boligen din
- Oversikt over forsikringen på boligen hvis den er forsikret i SpareBank 1

Min bolig finner du på bolig.sparebank1.no

Notater

This image shows a single sheet of white paper with horizontal ruling lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There are no margins, text, or other markings on the paper.

Budskjema

EiendomsMegler **1**

BINDENDE BUD PÅ EIENDOMMEN

Stigfjellvegen 121, 3840 Seljord
Gnr. 6, bnr. 2 i Seljord kommune
Oppdragsnr: 3716158 / Marianne Ramtoft

Bud stort kroner

Skriver kroner 00/100

(I tillegg kommer omkostninger iht. salgsoppgaven. Ev. andel fellesgjeld kommer i tillegg til budet.)

Eventuelle forbehold

Ønsket overtagelsesdato / Akseptfrist / kl. :

FINANSIERINGSPLAN

Lån i	v/	tlf.	kr
Lån i	v/	tlf.	kr
Egenkapital i	v/	tlf.	kr
Finansiering kr	bekreftet av	Dato/kl.	
Jeg/vi ønsker finansieringstilbud fra SpareBank 1	ja	nei	

Undertegnede bekrefter med dette å ha lest salgsoppgaven med tilhørende vedlegg samt å ha besiktiget eiendommen. Budet er avgitt iht. de avtalebetingelser som fremgår av salgsoppgaven. Undertegnede er kjent med forbrukerinformasjon om budgivning. Budgiverne samtykker i at hver av partene forplikter hverandre i forbindelse med endring/inngivelse av bud og/eller vilkår. EM1 anbefaler bruk av Gi Bud funksjonen som er tilgjengelig på EiendomsMegler 1.no og FINN.no. Alternativt kan budskjemaet printes, fylles ut, signeres, leveres eller skannes og sendes pr. e-post til megler eller meglerkontoret. Du må samtidig ringe megler og forsikre deg om at han har mottatt budet.

BUDGIVER 1

Navn		Navn	
Personnr.	-	Personnr.	-
Tlf.	Mobil	Tlf.	Mobil
E-post		E-post	
Adresse		Adresse	
Postadr.		Postadr.	
Sted	Dato	Sted	Dato
Underskrift		Underskrift	

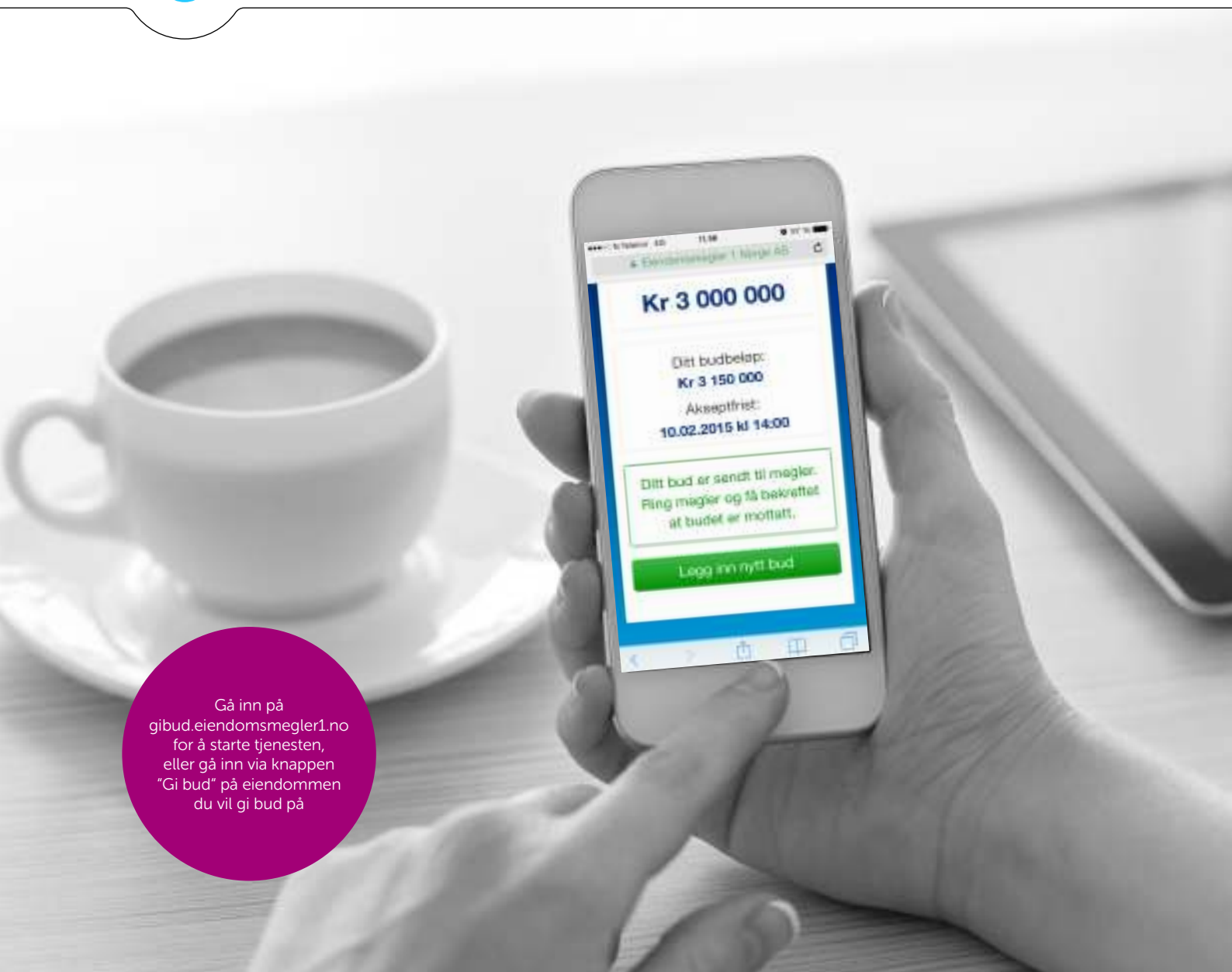
BUDGIVER 2

Budgiver 1: Kopi av gyldig legitimasjon (f.eks. førerkort)

Budgiver 2: Kopi av gyldig legitimasjon (f.eks. førerkort)

Nå kan du gi bud med et tastetrykk

Gå inn på
gibud.eiendomsmegler1.no
for å starte tjenesten,
eller gå inn via knappen
"Gi bud" på eiendommen
du vil gi bud på

DET ER TRYGT Å GI BUD ELEKTRONISK PÅ ALLE VÅRE BOLIGER, OG SÅ ENKELT GJØR DU DET:

- Start vår elektroniske tjeneste på eiendommen du vil gi bud på
- Legg inn bud

Ønsker du senere å øke budet ditt gjør du dette fra samme tjeneste.

Ring gjerne megler og få bekreftet at bud er mottatt. Megleren sørger hele tiden for å holde deg orientert om bud fra andre potensielle kjøpere.

Les før du gir bud

FORBRUKERINFORMASJON OM BUDGIVING

Sist oppdatert med virkning fra 1. januar 2014, i forbindelse med ikrafttredelse av endringer i eiendomsmeglingsforskriften. Informasjonen er utarbeidet av Forbrukerombudet, Forbrukerrådet, Den Norske Advokatforening ved Eiendomsmeglingsgruppen, Eiendomsmeglerforetakenes Forening og Norges Eiendomsmeglerforbund, på grunnlag av blant annet forskrift om eiendomsmegling § 6–3 og § 6–4.

Nedenfor gis en oversikt over de retningslinjer som forbruker myndighetene og organisasjonene anbefaler benyttet ved budgivning på eiendommen. Avslutningsvis gis også en kort oversikt over de viktigste rettsreglene tilknyttet budgivning. Før det legges inn bud på eiendommen oppfordres budgiver til å sette seg inn i all relevant informasjon om eiendommen, herunder eventuell salgsoppgave og teknisk rapport med vedlegg.

GJENNOMFØRING AV BUDGIVING

1. På forespørsel vil megler opplyse om aktuelle bud på eiendommen, herunder om relevante forbehold.
2. Alle bud skal inngis skriftlig til megler, som formidler disse videre til oppdragsgiver. Kravet til skriftlighet gjelder også budforhøyelser og motbud, aksept eller avslag fra selger. Før formidling av bud til oppdragsgiver skal megler innhente gyldig legitimasjon og signatur fra budgiver. Kravet til legitimasjon og signatur er oppfylt for budgivere som benytter esignatur, eksempelvis BankID eller MinID. Med skriftlige bud menes også elektroniske meldinger som epost og SMS når informasjonen i disse er tilgjengelig også for ettertiden.
3. Et bud bør inneholde eiendommens adresse (eventuelt gnr/bnr), kjøpesum, budgivers kontaktinformasjon, finansieringsplan, akseptfrist, overtakelsesdato og eventuelle forbehold som for eksempel usikker finansiering, salg av nåværende bolig ol. Normalt vil ikke et bud med forbehold bli akseptert før forbeholdet er avklart. Konferer gjerne med megler før bud avgis.
4. Megler skal legge til rette for en forsvarlig avvikling av budrunden. I forbrukerforhold (dvs. der oppdragsgiver er forbruker) skal megleren ikke formidle bud med kortere akseptfrist enn kl. 12.00 første virkedag etter siste annonserte visning. Etter denne fristen bør budgivere ikke sette en kortere akseptfrist enn at megler har mulighet til, så langt det er nødvendig, å orientere oppdragsgiver, budgivere og øvrige interessenter om bud og forbehold.

Det bør ikke gis bud som diskriminerer eller utelukker andre budgivere. Dersom bud inngis med en frist som åpenbart er for kort til at megleren kan avvikle budrunden på en forsvarlig måte som sikrer oppdragsgiver og interessenter et tilstrekkelig grunnlag for sine handlingsvalg, vil megler fraråde budgiver å stille slik frist.

5. Megleren vil uoppfordret gi sin vurdering av det enkelte bud overfor oppdragsgiveren, når budet er gitt innenfor fristene i punkt 4.
6. Megleren skal så langt det er nødvendig og mulig holde budgiverne skriftlig orientert om nye og høyere bud og eventuelle forbehold. Megler skal så snart som mulig bekrefte skriftlig overfor budgivere at budene deres er mottatt.
7. Etter at handel har kommet i stand, eller dersom en budrunde avsluttes uten at handel er kommet i stand, kan en budgiver kreve kopi av budjournalen i anonymisert form.
8. Kopi av budjournal skal gis til kjøper og selger uten ugrunnet opphold etter at handel er kommet i stand. Dersom det er viktig for budgiver å bevare sin anonymitet, bør budet fremmes gjennom fullmektig.

VIKTIGE AVTALERETTSLIGE FORHOLD

1. Det eksisterer ingen angrerett ved salg/kjøp av fast eiendom.
2. Når et bud er innsendt til megler og han har formidlet innholdet i budet til selger (slik at selger har fått kunnskap om budet), kan budet ikke kalles tilbake. Budet er da bindende for budgiver frem til akseptfristens utløp, med mindre budet før denne tid avslås av selger eller budgiver får melding om at eiendommen er solgt til en annen (man bør derfor ikke gi bud på flere eiendommer samtidig dersom man ikke ønsker å kjøpe flere enn en eiendom).
3. Selger står fritt til å forkaste eller akseptere ethvert bud, og er for eksempel ikke forpliktet til å akseptere høyeste bud.
4. Når en aksept av et bud har kommet frem til budgiver innen akseptfristens utløp er det inngått en bindende avtale.
5. Husk at også et eventuelt bud fra selger til kjøper (såkalte «motbud»), avtalerettslig er et bindende tilbud som medfører at det foreligger en avtale om salg av eiendommen dersom budet i rett tid aksepteres av kjøper.

Ditt nye hjem?

Seljord - Stigfjellvegen

Kontakt

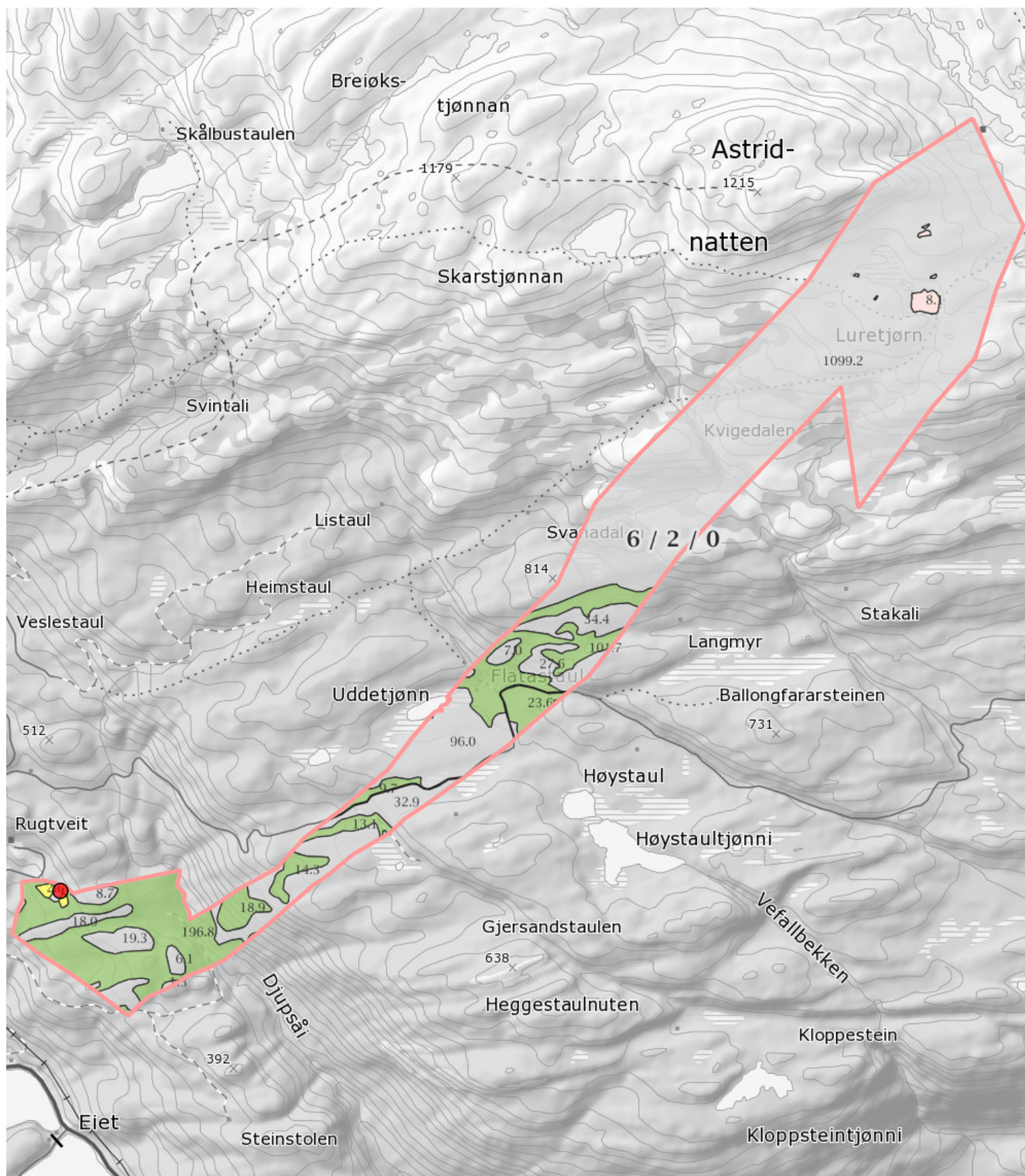

Marianne Ramtoft
Eiendomsmegler

Telefon 468 88 278
E-post mar@em1telemark.no

Eiendomsmegler 1 Telemark AS
Org. nr. 971225793 MVA
Kaldekjeldevegen 2
3830 ULEFOSS
Telefon / Faks 35 01 01 10

www.eiendomsmegler1.no

0 200 400 600m

Målestokk 1 : 20000 ved A4 utskrift
Utskriftsdato: 25.11.2016

GÅRDSKART 0828-6/2

Tilknyttede grunneiendommer:
6/2

NIBIO

NORSK INSTITUTT FOR
BIOØKONOMI

Markslag (AR5) 7 klasser
TEGNFORKLARING

	Fulldyrka jord
	Overflatedyrka jord
	Innmarksbeite
	Produktiv skog
	Annet markslag
	Bebygdt, samf, vann, bre
	Ikke klassifisert
Sum:	

AREALTALL (DEKAR)

	0.0
	3.9
	0.0
	379.5
	1435.7
	14.8
	0.0
	1833.9
	1833.9

Kartet viser en presentasjon av valgt type gårdskart for valgt eiendom. I tillegg vises bakgrunnskart for gjenkjennelse. Arealstatistikken viser arealer i dekar for alle teiger på eiendommen. Det kan forekomme avrundingsforskjeller i arealtallene.

Ajourføringsbehov meldes til kommunen.

Arealressursgrenser

Eiendomsgrenser

Seljord kommune

Arkiv: 144
Saksnr.: 2015/560-38
Sakshand.: Frid Berge
Direkte tlf.: 35065152
Dato: 22.11.2016

Saksframlegg

Utval	Utvalssak	Møtedato
Plan, miljø og teknisk utval	68/16	30.11.2016
Kommunestyret		15.12.2016

Fv 503 Nye Dyrland bru - detaljregulering - slutthandsaming

Saksdokument:

Vedlegg:

- 1 Kopi av 1.gongs handsaming
- 2 6_Fylkesmannen i Telemark
- 3 7_NVE
- 4 10_NVE
- 5 5_Telemark fylkeskommune

Saksutgreiing:

Forslag til reguleringsplan for fv. 503 Nye Dyrland bru i Seljord kommune låg ute til offentlig ettersyn i perioden 12.07.2016 til 23.08.2016.

I høringsperioden kom det innspel frå Telemark fylkeskommune, Fylkesmannen i Telemark og Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE). Ingen av desse hadde merknader til planframlegget, sjå vedlagde fråsegn.

Då planen i stor grad gjeld vassdrag, sende Statens vegvesen ein eigen førespurnad til NVE. I NVE sitt svar 29.09.2016, skriv dei at dei ikkje har merknad til utgreiinga, sjå vedlegg.

Verknad av planforslaget:

Reguleringsplanen opnar for planlegging av ny bru over Åmotsdalsåi på Fv503. Ny trase vil ligge på sørsida av dagens bru.

Ny bru er i høve til SVV handbok teikna med 7,5 meter bredde og det er gitt at ny bru skal dimensjonerast for 200 års flaum. Planen legg opp til ein totalentreprise, noko som gjer at ein ikkje kan sei korleis ny bru skal utformast. For forslag til konstruksjon sjå kap. 4.1.2. planomtala. Planforlaget har liten eller ingen verknad på naturverdi eller landbruksjord.

Vurdering:

Planforslaget visar plan for ny bru over Åmotsdalsåi på Fv503.

Seljord kommune skal taka over drift og vedlikehaldsansvaret for gamle Dyrland bru jamfør kommunestyrevedtak (sak 78/15). SVV har vurdert påverknaden på landbruk og naturverdiar i planområdet og finn at ny bru vil ha lite eller inga påverknad. Administrasjonen støttar denne vurderinga. Den nye løysinga med bru nedstraums eksisterande bru er det beste alternativet etter at flaumsituasjonen no er avklara. Denne løysinga gjer at ein får eit betre miljø rundt den gamle brua og grendehuset. Denne løysinga er og i tråd med dei merknadane fleire naboar og interessentar påpeika i fyrste høyringsperiode, og såleis løyser dette opp i nokre av dei utfordringane som førre forslag gav. Planomtala, forslag til føresegn og Ros-analyse er revidert i samband med nytt planforslag.

Rådmannen si tilråding:

Rådmannen rår plan, miljø og teknisk utval til å fatte fylgjande vedtak:

Plan, miljø og teknisk utval rår kommunestyret til å vedta detaljreguleringsplan for Fv503-nye Dyrland bru jf. PBL§.12-12

Utskrift til:

Seljord kommune

Arkiv: 144
Saksnr.: 2015/560-28
Sakshand.: Frid Berge
Direkte tlf.: 35065152
Dato: 20.06.2016

Saksframlegg

Utval	Utvalssak	Møtedato
Plan, miljø og teknisk utval	46/16	29.06.2016

Revidert planforslag nye Dyrland bru - ny 1. gongshandsaming.

Saksdokument:

Vedlegg:

- 1 Revidert planforslag for Dyrland bru
- 2 Planomtale for detaljregulering for Dyrland bru
- 3 Reguleringsføresegner for detaljregulering Fv. 503 Nye Dyrland bru
- 4 ROS-analyse - Detaljregulering Nye Dyrland bru
- 5 Rapport - flom
- 6 Rapport - flom _ bilag

Saksutgreiing:

Regional plan for samordna areal og transport i Telemark (ATP-Telemark) har i sitt handlingsprogram over fylkesvegar peika på eit behov for å utbetre bru og kurvatur på Dyrland bru. SVV har med grunnlag av dette sett i gang prosessen for å realisere dette.

Planområdet:

Eksisterande Dyrland bru vart bygd i 1921 og det er naudsynt med ny bru grunna at dagens bru er smal og må byttas ut. Det er ei bygning på eigedom gb/nr 115/5 i planområde. Dette vert i dag nytta til forsamlingslokale/grendehus.

Innanfor planområdet er det 5 eigedomar som blir råka.

- Gb/nr. 115/5 , heimelshavar Dyrlandsdalen grendelag
- Gb/nr. 116/3, heimelshavar Gunnvor Hagen
- Gb/nr. 117/3, heimelshavar Håvard Moen
- Gb/nr. 115/1,3, heimelshavar Jan Barstad
- Gb/nr. 603/1, heimelshavar Telemark fylkeskommune

Planprosess:

Planarbeidet blei varsla av Statens vegvesen i brev den 26.03.15.

Merknad og innspel er omtala i planomtala i vedlegg til saka.

Det har blitt fatta vedtak om at Seljord kommune tek over drift og vedlikehaldsansvar for den gamle brua (kommunestyrevedtak sak 78/15). Det skal opprettast eit fond for vedlikehaldskostnad som fylgjer med frå Telemark fylkeskommune på kr. 600.000,- . Statens vegvesen fekk i fyrste høyringsperiode fråsegn om at dei måtte vurdere flaumsituasjon knytt til ny bru. Svv hyra inn Dr. Blasy - Dr. Øverland Beratende Ingenieure GmbH & Co. KG for å gjere denne vurderinga. Rapporten visar at den gamle brua og innsnevringa denne gir ved ein flaum, resulterer i ein svært høg vatn stand på oppstraums side. Dette førte med seg at ein måtte gjere ytterlegare utgreiingar og vurderingar. Reguleringsprosessen blei satt på vent for å sjå på andre løysingar. Det var og knytt usikkerheit til økonomi, då den løysinga som flest ynskja etter høyringsrunda, var vesentleg dyrare ein den som opprinneleg var valt. Etter avklaringar i fylkestinget er det no klart at det er greitt med tilleggsløyinga som gjer at ny bru kan planleggast nedstraums eksisterande bru.

Rapporten syna altså at det er lite gunstig å leggje ny bru oppstraums eksisterande. Ein har derfor endra løysing slik at bru leggst nedstraums eksisterande bru. Ved plassering oppstraums måtte ny bru leggst uhensiktsmessig høgt, med dei landskapsmessige og tekniske utfordringar dette gjer. Nedstraums vil høgde på ny bru være betre tilpassa eksisterande bru. Planen er med bakgrunn i dette revidert og må handsamast på ny.

Verknad av planforslaget:

Reguleringsplanen opnar for planlegging av ny bru over Åmotsdalsåi på Fv503. Ny trase vil ligge på sørsida av dagens bru.

Ny bru er i høve til SVV handbok teikna med 7,5 meter bredde og det er gitt at ny bru skal dimensjonert for 200 års flaum. Planen legg opp til ein totalentreprise, noko som gjer at ein ikkje kan sei korleis ny bru skal utformast. For forslag til konstruksjon sjå kap. 4.1.2. planomtala. Planforlaget har liten eller ingen verknad på naturverdi eller landbruksjord.

Vurdering:

Planforslaget visar plan for ny bru over Åmotsdalsåi på Fv503.

Seljord kommune skal taka over drift og vedlikehaldsansvaret for gamle Dyrland bru jamfør kommunestyrevedtak (sak 78/15). SVV har vurdert påverknaden på landbruk og naturverdiar i planområdet og finn at ny bru vil ha lita eller inga påverknad. Administrasjonen støttar denne vurderinga. Den nye løysinga med bru nedstraums eksisterande bru er det beste alternativet etter at flaumsituasjonen no er avklara. Denne løysinga gjer at ein får eit betre miljø rundt den gamle brua og grendehuset. Denne løysinga er og i tråd med dei merknadane fleire naboar og interessentar påpeika i fyrste høyringsperiode, og såleis løysar dette opp i nokre av dei utfordringane som førre forslag gav. Planomtala, forslag til føresegn og Ros-analyse er revidert i samband med nytt planforslag.

Administrasjonen rår til at planen blir lagt ut til nytt offentleg ettersyn jf. PBL§12 -10.

Rådmannen si tilråding:

Rådmannen rår plan, miljø og teknisk utval til å fatte fylgjande vedtak:

Plan, miljø og teknisk utval legg detaljreguleringsplan for Fv503-nye Dyrland bru til offentleg ettersyn jf. PBL§.12-10 i 6 veker.

Handsaming i Plan, miljø og teknisk utval - 29.06.2016

Avrøysting: Samrøystes vedteke..

Vedtak i Plan, miljø og teknisk utval - 29.06.2016

Plan, miljø og teknisk utval legg detaljreguleringsplan for Fv503-nye Dyrland bru til offentlig ettersyn jf. PBL§.12-10 i 6 veker.

Utskrift til:

**Fylkesmannen i
Telemark**

Sakshandsamar, direktetelefon
Sigbjørn Hjelset, 35586163

Vår dato
11.08.2016
Dykkar dato
08.07.2016

Vår ref.
2015/1473
Dykkar ref.

Statens vegvesen, Region sør
Postboks 723 Stoa
4808 ARENDAL

Att. Førland Solfrid

Høringsuttalelse til nytt offentlig ettersyn av FV 503 Nye Dyrland bru.

Me syner til brev datert 08.07.16, utsending av reguleringsplan til nytt offentlig ettersyn. Me syner og til vår uttale datert 10.09.15. Saka gjeld endra plan, som følgje av at hydrologiske berekningar tilrår å etablere Nye Dyrland bru på fylkesveg 303 nedstrøms den gamle, i staden for oppstrøms.

Fylkesmannen har ingen merknader til denne endringa.

Med helsing

Hans Bakke
miljøverndirektør

Sigbjørn Hjelset
rådgjevar

Brevet er godkjent elektronisk og har derfor inga underskrift

Kopi til:
Seljord kommune
Telemark fylkeskommune

Postadresse
Postboks 2603
3702 Skien

Besøksadresse
Gjerpensg. 14, Bygg F, Skien
Organisasjonsnummer
974 762 684

Telefon
35 58 61 10
Telefaks
35 52 85 90

E-post
fmtepost@fylkesmannen.no
Internett
www.fylkesmannen.no/telemark

Fra: NVE <NVE@nve.no>
Sendt: 23. august 2016 10:27
Til: Firmapost-Sør; Seljord kommune
Emne: Standardsvar - Ny utlegging til offentlig ettersyn - Fv503 Nye Dyrland bru - Seljord kommune

Kategorier: Bente

Vår ref: 201502262

Dykkar ref: 16/105687

Vi viser til dykkar brev med høyring av denne saka, samt brev frå NVE Region sør av 17. juni 2015 til kommunane med omsyn til vår prioritering av arealplansaker. NVE Region sør vil ikkje prioritera å handsame detaljreguleringsplanar med mindre det går tydeleg fram av oversendingsbrevet eller annan direkte kontakt at det er ei konkret problemstilling som de ønskjer hjelp frå oss med.

Vi kan ikkje sjå at de har bede om vår hjelp i denne saka, og vi har difor ikkje handsama ho. Dersom dykkar likevel ønskjer ei tilbakemelding frå NVE, kan de ta kontakt med ein konkret førespurnad.

NVE har utarbeida ei sjekkliste med rettleiingsmateriell for vurdering av tema innanfor NVE sine forvaltningsområde. Vi viser til sjekklista for meir informasjon og rettleiing. Sjekklista ligg tilgjengeleg på NVE sine internettsider. Vi viser til sjekklista for meir informasjon og rettleiing om [flaum- og skredfare i arealplanar](#). [Sjekklista ligg på NVE sine internettsider](#).

Astrid Flatøy
Seniorrådgiver

Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE)

Region Sør

Telefon: 09575 eller direkte: 22959768

E-post: nve@nve.no eller direkte: asfl@nve.no

Web: www.nve.no

Grøsfjeld Ragnar

Fra: NVE <NVE@nve.no>
Sendt: 29. september 2016 14:07
Til: Grøsfjeld Ragnar
Kopi: Tovslid Svein Andres; Seljord kommune
Emne: Svar på konkret forespørsel- Fv 503 Dyrland bru - Seljord kommune

Vår ref: 201502262

Dykkar ref: Fv. 503 Dyrland bru

Vi viser til dykkar førespurnad i denne saka.

Statens vegvesen må fylje krav og normer i Vegvesenets handbøker på området. Etter planomtala og fråsegner skal den nye brua ha eitt spenn og det er ikkje tillate med brukonstruksjonar i dagens elveleie. Det er stilt krav om YM-plan i anleggsperioden. Etter det vi kan sjå er flaum ivareteke i planomtale og fråsegner. Det ligg ikkje til NVE å godkjenne hydrauliske berekningar.

NVE sitt hovudfokus er at Statens vegvesen byggjer brua slik at naboeigedomar og allmenta ikkje får auka skade i flaumsituasjonar. Ut frå NVE sitt forvaltningsområde har vi ingen merknad til utgreiinga.

Astrid Flatøy
Seniorrådgiver

Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE)
Region Sør
Telefon: 09575 eller direkte: 22959768
E-post: nve@nve.no eller direkte: asfl@nve.no
Web: www.nve.no

Fra: Grøsfjeld Ragnar [mailto:ragnar.grosfjeld@vegvesen.no]
Sendt: 5. september 2016 10:48
Til: Flatøy Astrid Synnøve <asfl@nve.no>
Kopi: Tovslid Svein Andres <svein.andres.tovslid@vegvesen.no>
Emne: Fv. 503 Dyrland bru i Seljord kommune

Hei

Jeg viser til telefonsamtale i dag. Ovennevnte reguleringsplan lå ute til offentlig ettersyn i perioden 12/7 til 23/8 2016. Vedlagt følger NVE's uttalelse til reguleringsplanforslaget. I tillegg legger jeg ved en e-post fra NVE 21. mai 2015 (siden har som kjent NVE lagt om sine rutiner ved høring av reguleringsplaner).

Som nevnt på telefon ønsker Statens vegvesen at NVE vurderer løsningen i planforslaget og de hydrauliske beregningene som er gjennomført.

I samråd med Seljord kommune ser vi for oss følgende politiske behandling av reguleringsplanen:

- Plan, miljø og teknisk utval: 26. oktober
- Kommunestyret: 15. desember

Dette innebærer at Statens vegvesen sender over samlet sak til Seljord kommune innen 10. oktober.

Ut i fra telefonsamtalen i dag, antyd det du at dere kunne vurdere saken innen utgangen av september. Ut i fra framdriften vi har lagt i samråd med Seljord kommune, ber vi om en uttalelse fra NVE innen 1. oktober 2016. Vedlagt denne e-posten sendes plankart, bestemmelser og planbeskrivelse. Rapport med hydrauliske beregninger og ROS-analyse sendes i egen e-post pga. størrelse.

Med hilsen
Ragnar Grøsfjeld

Seksjon: Plan og prosjektering Telemark

Postadresse: Statens vegvesen Region sør, Postboks 723 Stoa, 4808 ARENDAL

Besøksadresse: Gjerpensgate 10, SKIEN

Telefon: +47 35581677 **Mobil:** +47 95817202 **e-post/Lync:** ragnar.grosfjeld@vegvesen.no

www.vegvesen.no **e-post:** firmapost-sor@vegvesen.no

Tenk miljø - spar papir. Trenger du å skrive ut denne e-posten?

TELEMARK
fylkeskommune

Statens vegvesen Region Sør
Serviceboks 723 Stoa
4808 ARENDAL

**/Avdeling for areal og
transport**

Vår dato	22.07.2016
Deres dato	2016-07-08T00:00:00
Vår referanse	15/06140-9
Deres referanse	
Vår saksbehandler	Torbjørn Landmark

Svar - Offentleg ettersyn - Fv. 503 Nye Dyrland bru - Seljord kommune

Vi viser til framlegg til reguleringsplan dagsett 08.07.16.

Reguleringsplanen omfattar Dyrland bru på fv. 503 i Seljord. Føremålet med reguleringsplanen er å leggje til rette for ny bru nedstrøms eksisterande samt slake ut svingane inn mot brua.

Vurdering

Vi har ingen merknader til den endra plasseringa av ny bru.

Konklusjon

Planforslaget er ikkje i konflikt med regionale arealbruksinteresser som fylkeskommunen skal ta i vare. Telemark fylkeskommune har ingen merknader til planframlegget.

Med helsing

Torbjørn Landmark
rådgiver
torbjorn.landmark@t-fk.no
+47 35 91 73 22

Dokumentet er elektronisk godkjent og sendes uten signatur.

Postadresse:
Postboks 2844
3702 Skien

Besøksadresse:
Fylkesbakken 10
3715 SKIEN

Sentralbord
35 91 70 00

Foretaksregisteret: 940 192 226
E-post: post@t-fk.no
www.telemark.no

**/Avdeling for areal og
transport**

Vår dato 22.07.2016

Vår referanse 15/06140-9

Mottaker	Kontaktperson	Adresse	Post
Statens vegvesen Region Sør		Serviceboks 723 Stoa	4808 ARENDAL

Kopimottaker	Kontaktperson	Adresse	Post
Fylkesmannen i Telemark		Postboks 2603	3702 SKIEN
Seljord kommune		Brøløsvegen 13 A	3840 SELJORD

Saksframlegg

Utval	Utvalssak	Møtedato
Plan, miljø og teknisk utval	69/16	30.11.2016

54/9 - Grunningsdalsvegen 111 - Søknad om fradeling av tomt rundt eksisterande bustadhus.

Saksopplysningar:	
Søklar (ar) : Atle Bjørge	
Gnr/Bnr: 54/9	Eigedommens adresse: Grunningsdalsvegen 10511
Sakstype: Deling av grunneiendom med kartforretning	
Planstatus: LNF m/spreidd bustadbygging	Plantype: Kommuneplanens arealdel

Saksdokument: Søknad om deling motteke den 28.10.16
Gjenpart av nabovarsel
Situasjonskart

Vedlegg:

1 54/9 - Grunningsdalsvegen 111 - Situasjonskart

Saksutgreiing:

Eigar av gnr. 54, bnr. 9, Atle Bjørge, søker om å dele frå ei tomt på ca. 3 mål rundt eksisterande bustadhus frå sin eigedom ved Grunningsdalsvegen. På grunn av tomtestorleiken, over 2 mål, må saka handsamast som ein utvalssak. Bakgrunnen for søknaden er at huset nå er på sal og at nabo, Robert Finckenhagen, ynskjer å kjøpe resterande del av 54/9 (ca. 9 mål) som tillegg til sin eigedom 54/23.

Vurdering etter Plan og bygningslova:

Det aktuelle området er i kommuneplanens arealdel avsett til LNF m/høve til spreidd bustadbygging. Tiltaket er soleis i tråd med gjeldande plan.

Skred/flaumfare

Det omsøkte området er i NVE sin faresonekart vist som område med potensiell fare som utløpsområde for snøskred. Sidan denne saka gjeld tomt rundt eksisterande bustadhus ser ein ikkje dette som relevant i denne saka.

Nabomerknader

Det har ikkje kome inn merknader frå naboar i denne saka.

Tilkomst

Ved frådeling av tomter er det viktig at ein sikrar at den nye parsellen får ein tilfredstillande tilkomst frå offentleg veg. I dette tilfelle vil ikkje det bli noko endringar i høve til tilkoplinga til Grunningsdalsvegen, men sidan det vert oppretta eit nytt gnr/bnr, oppmodar ein til å føre opp det nye gnr/bnr i avtala om bruk av denne vegen.

Rådmannen si tilråding:

Rådmannen rår utvalet til å gjere fylgjande vedtak:

Plan, miljø og teknisk utval godkjenner søknad frå Atle Bjørge om frådeling av ei tomt på ca. 3 mål rundt eksisterande bustadhus på gnr. 54, bnr. 9. Vedtaket er gjort med bakgrunn i at tiltaket er i tråd med gjeldande plan.

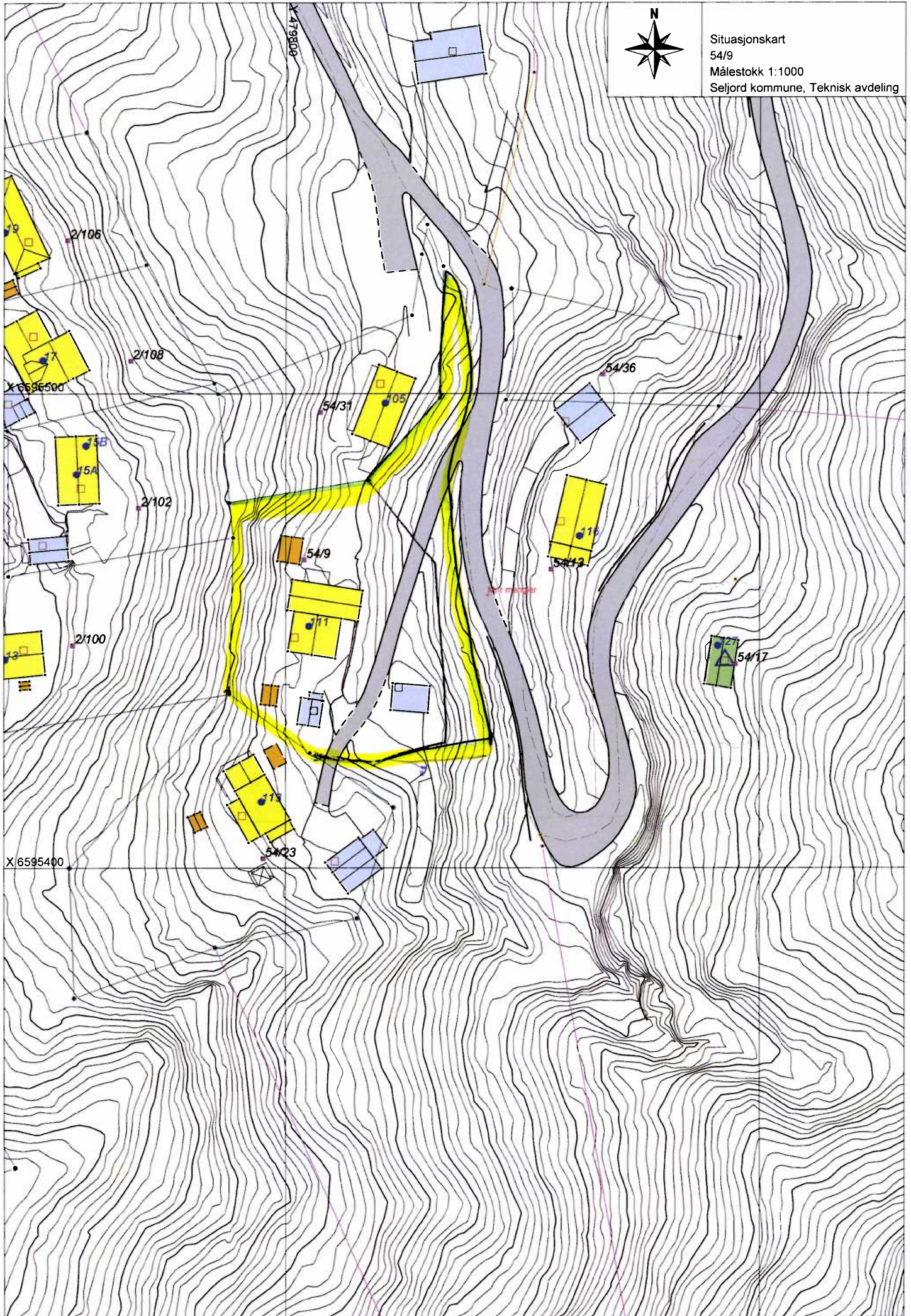
Vedtaket er gjort etter plan- og bygningslovas kap. 20. Vedtaket er gyldig i tre år frå vedtaksdato jmf. pbl § 21-9.

Utskrift til:

Atle Bjørge, Hauganvegen 51, 3841 Flatdal

Situasjonskart
54/9
Målestokk 1:1000
Seljord kommune, Teknisk avdeling

Seljord kommune

Arkiv: M50
Saksnr.: 2016/1961-4
Sakshand.: Egil Birkrem
Direkte tlf.: 35065163
Dato: 23.11.2016

Saksframlegg

Utval	Utvalssak	Møtedato
Plan, miljø og teknisk utval	70/16	30.11.2016
Kommunestyret		15.12.2016

Renovest IKS - Kommunal føresegn for innsamling og handsaming av husavfall og tøming av slam

Saksdokument:

Renovest IKS - Konsekvens ved endringa
Føresegn for innsamling og handsaming av hushaldningsavfall og tøming av slam
Styre i Renovest IKS sitt vedtak den 23.11.16

Vedlegg:

- 1 Føresegn for innsamling og handsaming av hushaldsavfall vedtatt styret RV 23.11.2016
- 2 Protokoll_styremøte RV 23.11.16 signert
- 3 Renovest IKS - Konsekvens av endring

Saksutgreiing:

Saka gjeld endring av gjeldanes kommunal forskrift for renovasjon og septik vedtatt i Seljord kommunestyre , sak 001/06 den 16.02.2006. Denne forskrifta gjelder for alle eigarkommunane i Renovest IKS. Endringane vert gjort av omsyn til naudsynte og lovpålagte tilpassingar til dei sentrale lovverka på området, med ref. til m.a; *Lov om vern mot forurensninger og om avfall* (forureiningslova) samt *Lov om helsetenesta i kommunane*. Endringane påverkar renovasjonsordninga men slamtøming vil sålangt ein kan sjå ikkje bli påverka av endringa. Melding om høyring og høyringsutkast vart lagt ut på Renovest IKS si heimeside. Høyringsutkast til endra og ny føresegn vart sendt tenestetorga/sentralbordet til eigarkommunane med oppmoding om å leggja utkastet til allmenn høyring på kommunane sine heimesider. Melding om høyring vart og annonsera i avisene Varden, Telemarksavisa og Vest-Telemark Blad laurdag 30.07.2016. Høyringsfrist vart sett til 31.08.2016. Utkastet til ny og endra lokal føresegn vart sendt aktuelle kommuneadministrasjonar for handsaming i dei aktuelle kommunale fagutval, med ønskje om høyringsuttale(r) sendt Renovest innan 30.9.2016. Seljord kommune gav ingen høringsuttale.

Innarbeiding av høyringsuttaler er skjedd i samarbeide med juristar frå både KS Bedrift, Telemark kommunerevisjon og vedtatt av styre i Renovest IKS den 23.11.16.
Endeleg utkast, som styret i Renovest IKS vedtek, leggjast til grunn for endeleg og synkront vedtak i dei fem eigarkommunane sine kommunestyrer.

Vurderingar:

Denne føresegn tek omsyn til at renovasjonsordninga for bustad og hytter er same sjølvkostområde. Dette vil få økonomiske konsekvensar for gebyret.

Frå og med 2017 og frametter som tidlegare år, blir det gjort ei gebyrdifferensiering mellom eigedomar (fastbuande) og fritidseigedomar.

Før endring av føresegna var differensieringa basera på kva standard hyttene hadde (standard hytterrenovasjon og høgstandard hytterrenovasjon – hytte med innlagt vatn og kloakk). Dette er ikkje rett jf. sentrale lover og føresegner, og ein vil med verknad frå 2017 differensiere gebyra etter kva avfallshandteringa for dei einskilde ordningane verkeleg kostar.

For fastbuande vil renovasjonsordninga frametter få desse gebyrtypar:

- standard abonnement
- standard abonnement med heimekompostering
- miniabonnement (berre ein pers. i hushaldet).

Det kan søkjast om fritak for renovasjonsordninga når;

- 1) – eigedomen ikkje er i bruk
- 2) – eigedomen ligg meir enn 2 km frå køyrbar heilårsveg.

Gebyret vert gjort gjeldande frå den datoen kommunen har vedteke endringa.

Dagens reduserte standard abonnement for eigedomar som må bringe avfall meir enn 500m i køyreassv tand til køyreruta utgår. Vilåret om at bustadeigedomar som er fråflytta over 6mnd og som ikkje blir nytta som fritidshus før tidsavgrensa fritak kan gis utgår.

Eigedomar som ikkje er i bruk (som fråflytting, renovering, ved sal etc.) kan nå få fritak for renovasjon utan tidsbegrensing og frå dag 1 eigedomen/bustaden ikkje er i bruk.

Hytter / fritidseigedomar vil frametter få eit einsarta gebyr. Kostnaden til delordninga innanfor sjølvkostområdet hushald blir fordela etter talet på hytter / fritidseigedomar uansett kva standard desse har.

Vilkår for å søke fritak for hytterrenovasjon vil etter endringa bli som for bustadrenovasjon.

Etter dagens forskrift vil då desse fritaksordningane utgå:

- *Skogshusvære og stølsbuer som berre vert nytta til føremålet dei er bygd for, er generelt unntatt denne forskrifta.*
- *Fritidseigedomar som pga lokalisering normalt vil levere svært små avfallsmengder til avfallsanlegget, kan etter søknad og konkret vurdering få redusera hyttegebyr. I vurderinga vil det m.a. lagt vekt på:*
 - 1) *Abonnent som må køyre ein omveg på meir enn 500m til hyttecontainerplass*
 - 2) *Eigedomar utan køyreveg, men med gangavstand >2km til vinterparkering*

Endringa i «gebyrreglementet» vil føre med seg ei auke i gebyret for fastbuande og ein reduksjon for hytter og fritidseigedomar.

I denne føresegna er det gjort nokre små endringar for slamtøming. Det er nå inntatt reglar for fritak av slamtøming dersom *eigedomen ikkje er i bruk*. Ved vedtak om fritak skal slamavskiljaren, tett tank ol. tømast det same året. Dette vilkår har vi Seljord alt gjennomført då dette er i samsvar med dei krav til rutiner for tøming og fritak som Renovest IKS har med sine samarbeidspartar for slamtøming. Krav om tilleggspris per. m³ for store slamtankar er endra til tankar over 4m³. Dagens forskrift har krav om tilleggspris pr. m³ for slamtankar over 7m³ for bustadar og 4m³ for hytter. Ny forskrift har like krav for bustad og hytter for denne tilleggspris. Desse endringane vil ikkje gjere utslag i størrelsen på gebyret ut over vanleg løns- og prisstigning og eventuelle kostnader kommunen sjølv har for kontroll, handsaming og innkreving av gebyr for slamtøming.

Utan at det er tatt omsyn til nye fritaksreglar, «flytting» av abonnentar frå ei «gruppe» til ei anna ol, vil ein med basis i tal abonnement frå kommunane etter 1. halvår 2016 kunne sjå konturane av kva økonomisk konsekvens, endring i nettofakturering til kommunane frå Renovest IKS, som endringa vil føre med seg - før og etter føresegnendring. Dette er vist i vedlegg *Renovest IKS – Konsekvens av endring*, i tabell på siste side. Tabellen gir ein oversikt over antall gebyr og nettoinnecter til Renovest for dei ulike gebyrordningar per kommune og totalt. Samla sett vil dette føre til ein redusert inntekt på 408 tusen for 2017 til Renovest. Frå Seljord vil dette medføre ei auka inntekt på 404 tusen. Iftg. IKS-avtale er eigarkommunane solidarisk ansvarleg og Renovest skal ha eit felles kostnadsnivå mot eigarkommunane. Renovest har estimert eit standard renovasjonsgebyr for bustadar på kr 2616 og for hytter kr 890 for 2017, netttotal til kommunane.

Rådmannen si tilråding:

Rådmannen rår Plan, miljø og teknisk utval å gjera fylgjande tilråing til kommunestyre:

Føresegn for innsamling og handsaming av hushaldsavfall, tøming av slamavskiljarar, privet, tette tankar mv. og for avfallsgebyr for kommunane Fyresdal, Kviteseid, Seljord, Tokke og Vinje kommune i Telemark vert vedteken og gjeld frå 01.01.17.

Alle tidlegare vedtak i saker som omfattar renovasjon og slam utgår frå og med 01.01.2017.

Utskrift til: Renovest IKS Ordalsvegen 63 3850 Kviteseid

Føresegn for innsamling og handsaming av hushaldsavfall, tømning av slamskiljarar, privet, tette tankar mv. og for avfallsgebyr for kommunane Fyresdal, Kviteseid, Seljord, Tokke og Vinje i Telemark.

Opphavleg:

Fastsett av Kviteseid kommunestyre 17. juni 1999, Vinje kommunestyre 29. juni 1999, Fyresdal kommunestyre 26. august 1999, Seljord kommunestyre 2. september 1999 og Tokke kommunestyre 6. september 1999 med heimel i *Lov om vern mot forureiningar og om avfall* (forureiningslova) av 13. mars 1981 nr. 6, § 26 tredje ledd, § 29, § 30 andre og tredje ledd, § 33, § 34 og § 83, og *Lov om helsetjenesten i kommunene* av 19. november 1982 nr. 66, kap. 4a. Endra 16 feb. 2006 nr. 314 (heile føresegna kunngjort).

Dato FOR-1999-09-06-1570

Publisert II 2000 53

Gjeld frå 1.1.2000

Sist endra [FOR-2006-02-16-314](#) frå 1.1.2006

Endrar [FOR-1995-03-30-1210](#)

Gjeld for Fyresdal, Kviteseid, Seljord, Tokke og Vinje kommunar, Telemark.

Heimel [LOV-1981-03-13-6-§26](#), [LOV-1981-03-13-6-§29](#), [LOV-1981-03-13-6-§30](#), [LOV-1981-03-13-6-§33](#), [LOV-1981-03-13-6-§34](#), [LOV-1981-03-13-6-§83](#), [LOV-1982-11-19-66](#)

Kunngjort

Korttittel Forskrift om avfall mv., Telemark

Høyring

Dato 1.8.2016

Høyringsperiode 1.8.2016 - 30.9.2016

Gjeld frå 1.1.2017

Sist endra [FOR-2006-02-16-314](#) frå 1.1.2006

Endrar [FOR-1995-03-30-1210](#)

Gjeld for Fyresdal, Kviteseid, Seljord, Tokke og Vinje kommunar, Telemark.

Heimel [LOV-1981-03-13-6-§26](#), [LOV-1981-03-13-6-§29](#), [LOV-1981-03-13-6-§30](#), [LOV-1981-03-13-6-§33](#), [LOV-1981-03-13-6-§34](#), [LOV-1981-03-13-6-§83](#), [LOV-1982-11-19-66](#)

Kunngjort

Korttittel Forskrift om avfall mv., Telemark

Del I Avfall

§ 1 Mål for avfallssektoren

Føresegna har som mål å sikre miljømessig, økonomisk og helsemessig forsvarleg oppsamling, innsamling, transport, attvinning og slutthandsaming av forbruksavfall.

§ 2 Verkeområde

Føresegna omfattar alle registrerte grunneigedomar der det oppstår hushaldsavfall, medrekna kvar enkelt seksjonerte del av bygning og kvar enkelt sjølvstendige brukseining i bygning.

Som sjølvstendig brukseining i bygning som ikkje er seksjonert, skal alltid kvar enkelt bustad med eige kjøken reknast likt med sjølvstendig brukseining som har inntil to hyblar med felles kjøken. Utover to hyblar som deler felles kjøken, vert det rekna ei brukseining per to hyblar. Kommunen avgjer i tvilstilfelle kva som skal reknast som sjølvstendig brukseining i bygning som ikkje er seksjonert.

Føreseгна gjeld også for hytter og fritidseigedomar, medrekna permanent oppsett campingvogn. Med permanent meiner ein her oppstilling på same oppstillingsområde i fire månader eller meir per år. Campingvogn plassert på lagerplass vert ikkje rekna som permanent oppstilt den tida den står på lager, og det i tillegg kan dokumenterast at den ikkje er i bruk.

Denne føreseгна gjeld kjeldesortering, innsamling, oppsamling og transport av hushaldsavfall.

I tillegg omfattar føreseгна oppsamling, innsamling og transport av farleg avfall frå hushald, viss mengda ikkje overstig den grensa som til kvar tid gjeld i føreseغن om farlig avfall.

Føreseгна gjeld også avfallsgebyr.

Styret i Renovest IKS kan gje nærare retningslinjer for gjennomføring av føreseгна sine reglar.

§ 3 Definisjonar

1. *Avfall* (jf. forureiningslova § 27) er i denne føreseгна kasserte lausøyregjenstandar eller stoff. Som avfall reknar ein og overflødige lausøyregjenstandar og stoff frå tenesteyting, produksjon og reinseanlegg m.m. Avløpsvatn og avgassar vert ikkje rekna som avfall. Forureiningslova deler vidare avfallet inn i kategoriane hushaldsavfall, næringsavfall og farleg avfall.
2. *Hushaldsavfall* er avfall frå private hushald (gjeld og hytter/fritidsbustader) og større gjenstandar som inventar o.l.
3. *Næringsavfall* er avfall frå offentlege og private verksemder og institusjonar.
4. *Farlig avfall* er avfall som ikkje er teneleg å handsame saman med anna hushaldsavfall eller næringsavfall fordi det kan føra til alvorleg forureining eller fare for skade på menneske eller dyr.
5. *Smitte-/risiko- og/eller problemavfall* som er smittefarleg, avfall frå sjukehus, sjukeheimar, lækjarkontor, tannlækjarkontor, veterinærer og liknande. Ordningane omfattar ikkje patologisk avfall.
6. *Matavfall* er matrestar frå vanlige hushald og storhushald, dvs. avfall frå produksjon, servering og sal av mat og matvareprodukt, samt restar etter måltid.
7. *Våtorganisk avfall* er lett nedbrytbart organisk avfall, t.d. matavfall, planterestar, hageavfall, kattesand og vått hushaldspapir.
8. *Restavfall* er avfall det ikkje er oppretta egne sorteringsordningar for. Dette er avfall som vert igjen etter kjeldesortering og sentralsortering av hushalds- og næringsavfall, og som skal leverast til forbrenningsanlegg eller avfallsdeponi som har løyve for mottak av slikt avfall.

9. *Abonnent* er eigar eller festar av eigedom eller bueining (herunder privathushald, hytter og fritidsbustader) som vert omfatta av denne kommunale renovasjonsordninga.
10. *Oppsamlingseining* for avfall er container, behaldar eller sekk. Renovest vedtek val av type og utforming.
11. *Hentestad* er staden der oppsamlingseining(ar) er plassert.
12. *Kjeldesortering* er å sortera ulike fraksjonar frå kvarandre.
13. *Tømefrekvens* er talet på tømingar av oppsamlingseininga innanfor eit fastsett tidsrom.
14. *Felles oppsamlingsutstyr* er når fleire bueiningar slår seg saman om oppsamlingsutstyr.
15. *Miniabonnement* er eit abonnement med berre éin fastbuande person i huslyden.
16. *Returpunkt* er ubemanna oppsamlingsstad der publikum kan levera ein eller fleire avfallsfraksjonar, til dømes glas, papir, tøy osb.
17. *Gjenvinningsstasjon* er eit spesielt tilrettelagt område med organisert oppsamling av sortera avfall. Gjenvinningsstasjonane er bemanna.
18. *Hentesystem* er eit system der kjeldesortera avfall vert henta av godkjent avfallsinnsamlar.
19. *Leveringssystem* er eit system der publikum sjølve leverar sitt kjeldesorterte avfall til ein mottaksplass, t.d. eit returpunkt eller ein gjenvinningsstasjon.
20. *Storhushald* er hotell, restaurant/kafé, institusjonskjøkken, mindre produsent av heil- og halvfabrikata, matvareforretning, kantine o.l.
21. *Kompostering* er biologisk nedbryting og stabilisering av organisk avfall med lufttilgang.
22. *Transportveg* er veg mellom hentestad og køyrerute. Slike vegar skal gje problemfri transport av oppsamlingseiningane og vera fri for trapper og andre hindringar som sykklar, barnevogner, klessnorer o.l.
23. *Hybel* er bueining for utleige med eige kjøken eller felleskjøkken og mindre enn 40 m² bruksareal.
24. *Leilegheit* er bueining ≥ 40 m² med stove, kjøken (eller kjøkenkrok) og soverom frådelt.
25. *Fritidsbustad* er hus som vert nytta som hytte. Gjeld også våningshus på fråflytta gardsbruk.

§ 4 Kommunal innsamling av avfall

Lovpålagt innsamling av hushaldsavfall

I kommunen er det lovpålagt innsamling av hushaldsavfall, jf. lov 13. mars 1981 nr. 6, om vern mot forureining og om avfall (forureiningslova). Alle eigedommar mv. som fell innanfor § 2 i denne føresegna er omfatta av denne avfallsordninga.

Kommunen kan etter grunngjeven, skriftleg søknad gje dispensasjon for særskilte eigedomar. Gjeldande fritaksgrunnar står i § 20 og §25

Utan skriftleg løyve frå kommunen kan ingen samle inn hushaldsavfall i kommunen.

Det er ikkje tillate å leggje frå seg avfall utanom godkjent avfallsanlegg. Det er heller ikkje tillate å brenne avfall utanom godkjent anlegg, slik at det kan føra til fare for forureining eller hygieniske ulemper for omgjevnadene. Det er heller ikkje tillate å grave ned eller leggje frå seg avfall o.l. i naturen.

Kommunal renovasjon

Den kommunale renovasjonsordninga omfattar hushaldsavfall.

Renovest IKS har ansvaret for å samle inn hushaldsavfall som er omfatta av denne føresegna. Renovest IKS kan gje løyve til at andre står for gjennomføringa av renovasjonen.

Ordinær renovasjonsavgift startar ved ferdigstilling eller seinast eitt år etter at byggjeløyve er gjeve.

Bygningsavfall

Bygningsavfall som oppstår ifm. nybygg og rehabilitering skal leverast til bemanna mottak.

Smitte- og risikoavfall

Det er ikkje tillate å levera smitte/risikoavfall frå helseinstitusjonar (lækjarkontor, tannlækjarkontor o.l.) innblanda i anna avfall til kommunal avfallsordning, jamfør eiga føresegn. Smitte-/risikoavfallet skal kjeldesortert og leverast separat til godkjent innsamlingsordning. Kommunen si innsamlingsordning omfattar ikkje smitte-/risikoavfall.

Farleg avfall

Renovest IKS skal syta for at det eksisterer eit dekkjande tilbod for mottak av farleg avfall frå hushald og verksemder, jamfør føresegn om farleg avfall.

For farleg avfall frå hushald tilbyr kommunen eiga innsamlingsordning eller mottak ved gjenvinningsstasjonar og bemanna mottak.

For farleg avfall frå verksemder tilbyr Renovest IKS mottak ved eigen mottaksstasjon på Brunkeberg avfallsmottak mot betaling.

§ 5 Avfall som ikkje er omfatta av kommunal innsamling

Næringsavfall er ikkje omfatta av lovpålagt kommunal avfallsordning. Slikt avfall skal leverast til lovleg avfallsmottak med mindre det skal attvinnast eller brukast på annan måte. Brenning av næringsavfall er berre tillate i godkjente anlegg.

Avfallseigar må sjølv syta for å levera farleg avfall og næringsavfall til godkjent anlegg for handsaming eller til anna godkjent slutthandtering.

For næringsavfall som det passar å samle inn saman med hushaldsavfall, kan Renovest IKS tilby slik innsamling.

For dei fleste avfallstypar som ikkje vert omfatta av den påbodne avfallsordninga, tilbyr Renovest IKS mottak på sine gjenvinningsstasjonar og sorteringsanlegg.

Renovest IKS kan og, der dette passar, tilby eiga innsamling av næringsavfall.

§ 6 Krav til sortering mv. av avfallet

Abonnentar som er med i lovpålagt, kommunal avfallsordning, pliktar å kjeldesortera avfallet i dei avfallsfraksjonar Renovest IKS etablerar innsamlings- og mottaksordningar for. Avfall levert til kommunal avfallsordning, kan verta manuelt sortert/kontrollert av Renovest IKS. Abonnenten er sjølv ansvarleg for at avfall han vil halde konfidensielt er makulert.

Hentesystemet

Alle abonnentar som inngår i lovpålagt kommunal avfallsordning, skal kjeldesortera avfallet-

Fraksjonane skal haldast skilde og leggjast i eigne oppsamlingseiningar hjå kvar abonnent.

For nærare opplysningar om tømmefrekvensar og liknande viser ein til eigen renovasjonskalender frå Renovest IKS. Renovest IKS kan gjera endringar i utval og tal fraksjonar.

Leveringssystemet

Anna avfall skal leverast til returpunkta, eller til attvinningsstasjonane. Renovest IKS kan gjera endringar i utval og tal på fraksjonar på mottaka.

Hushaldsavfall som er for stort eller tungt til å kunne leggjast i oppsamlingseiningane hjå kvar abonnent skal leverast til bemanna attvinningsstasjon.

Farleg avfall frå husstandar som går inn i kommunal avfallsordning, kan leverast på miljøstasjonane eller ved bemanna avfallsmottak (attvinningsstasjon).

§ 7 Kompostering

Hage-/parkavfall går ikkje inn i hushaldsavfallet. Abonnentar som har eigen godkjent kompostbinge for kompostering av matavfall, kan inngå kontrakt med kommunen om heimekompostering. Dei abonnentar som teiknar slik kontrakt og på denne måten reduserer si eiga avfallsmengd, får ein reduksjon i avfallsgebyret, om abonnenten ikkje legg matavfall i oppsamlingseininga. Abonnenten må sjølv skaffe behaldar. Det er ein føresetnad at komposteringa skjer på ein hygienisk tilfredsstillande måte, som ikkje trekkjer til seg skadedyr, gjev sigevatn, vond lukt eller verkar sjenerande for omgjevnadene. Tilvisingar frå kommunen skal fylgjast, og det kan verta ført kontroll med at kontrakten vert etterlevd.

Heimekompostabonnement kan berre godkjennast etter skriftleg søknad og skriftleg avtale med kommunen. Abonnentar som har gjødselkjellar som er i bruk kan nytte denne som kompostbinge.

§ 8. Oppsamlingseiningar

Alle oppsamlingseiningar er Renovest IKS sin eigedom, og har ansvar for innkjøp og utplassering. Einingane er av slik type og tilstand at avfallet er sikra mot rotter og andre skadedyr. Renovest IKS avgjer når ei eining må reparerast eller fornyast, og står for reparasjon og utskifting etter behov ved normal slitasje. Kvar einskild eining er registrert på den einskilte eigedom og fylgjer denne.

Unntak er spesialbeholdarar, som må kostast og er eigd av abonnenten. Spesialbeholdarar må godkjennast av Renovest IKS.

Abonnentar kan av Renovest IKS verta pålagte å nytte felles beholdarar.

§ 9. Plassering av oppsamlingseiningar og krav til vegstandard

Generelle vilkår

Alle oppsamlingseiningar må plasserast slik at dei ikkje gjev hygieniske ulemper eller er til sjenanse (dvs. praktisk og estetisk) for andre, korkje ved oppbevaring, bruk eller i samband med tøming. På hentestaden skal behaldaren plasserast lett tilgjengeleg på eit plant og fast underlag på bakkenivå. Det skal setjast av nok areal til plassering og handtering av behaldarane. Einingane skal plasserast slik at renovatør er sikra mot ulemper frå husdyr. Dersom plasseringa av ei oppsamlingseining utgjer ein skaderisiko, forringar renovatøren sitt arbeidsmiljø eller fører til andre ulemper, kan Renovest IKS krevje at einingane vert flytta eller at abonnenten set i verk tiltak for å fjerne ulempene.

Konkrete vilkår

Hentestaden skal liggje ved køyrbar veg og vera lett tilgjengeleg. I periodar med is og snø må tilkomstveg, transportveg og hentestad vera rydda for snø, strøydd og utan fare for takras. Renovest IKS kan i motsett fall påleggje flytting av oppsamlingseiningane.

Ved tre eller fleire abonnentar, og der vegstandarden stettar krava under, skal avfallet verta henta.

Vegstandard

- A) Vegen må vera farbar for køyretøy som stettar krav fastsett av Renovest IKS.
- B) Renovest IKS eller transportør står ikkje ansvarleg for skade på veg pga. dårleg standard.

Alle vegar skal godkjennast av Renovest IKS.

I periodar med is og snø må privat tilkomstveg, transportveg og hentestad vera rydda for snø og sandstrødd, og utan fare for takras o.l. Renovest IKS kan i slike periodar påleggje ei anna plassering av oppsamlingseiningane enn det som krevjast resten av året.

Privat tilkomstveg, transportveg, utforming av hentestad, søppelrom etc. skal godkjennast av Renovest IKS.

Bruk av privat tilkomstveg skal regulerast med skriftleg avtale mellom Renovest IKS og vegeigar/dei som har vegrett.

§ 10. Bruk av oppsamlingseiningar for hushald

Oppsamlingseiningar må berre nyttast til oppsamling av avfall som er omfatta av denne føresegna, og skal ikkje innehalde gjenstandar som kan utsetja renovatøren for fare eller ulempe under handteringa.

Skarpe eller knuselege gjenstandar, sprøytespissar mv. skal være forsvarleg innpakka før plassering i behaldar/sekk. Varm oske må avkjølast heilt før ho vert emballert og lagt i behaldar/sekk.

Flytande avfall skal ikkje leggjast i behaldaren. I behaldaren må det vidare ikkje leggjast større metallgjenstandar, stein og jord, hageavfall, sand/grus eller bygningsavfall.

I behaldaren må det heller ikkje leggjast etsande, eksplosivt eller sjølvtenneleg avfall.

Farleg avfall skal ikkje leggjast i behaldaren. Opplysningar om kvar slikt avfall kan leverast kan ein få ved å vende seg til kommunen/Renovest IKS. Ein viser og til §§ 4 og 5 i denne føresegna. I tvilstilfelle skal kommunen/Renovest IKS kontaktast på førehand.

Einingar for kjeldesortert avfall skal berre innehalde den type avfall som Renovest IKS til ei kvar tid bestemmer.

Alt avfall som vert sett fram til tøming skal liggje i godkjent oppsamlingseining som ikkje er fylt meir enn at loket lett kan leggjast på. Sekkar skal ha ei fri fyllingshøgde på 20 cm og maksimal vekt på 20 kg.

Det er abonnenten sitt ansvar å syta for naudsynt reinhald av oppsamlingseiningane og hentestaden. Behaldarar som er komne bort eller øydelagde utover normal slitasje, skal erstattast økonomisk av abonnent.

Abonnenten må setja fram rett behaldar til hentestaden innan kl. 07.00 tømедagen for å kunne krevje innsamling. Dette gjeld og dei abonnentane med avstand meir enn 10 meter frå køyreruta.

Renovest IKS kan påleggje den einskilde abonnenten å auke volumet på oppsamlingseining(ane) dersom dette synest naudsynt for å sikre god nok sortering av avfallet eller for å hindra at avfallet vert oppbevara eller handtert på ein uheldig måte.

Renovest IKS er ikkje forplikta til å tømе oppsamlingseiningar som vert bruka i strid med denne føresegna.

§ 11. Bruk av oppsamlingseiningar for hytter og fritidsbustader

Renovest IKS skal syta for naudsynt reinhald av behaldarar og hente-/oppstillingsstad for behaldarar til bruk for hytter og fritidsbustader.

Behaldarar som er utplasserte og merkte for hytter, skal berre nyttast av brukarar av hytter og fritidsbustader.

Dei som leverar til hyttereturpunkt må sortera i dei einingar som det er sett ut sortering for. Større avfallsfraksjonar som møblar, kvitevarer, farleg avfall og byggje- og rivingsavfall må leverast til bemanna mottak.

Elles gjeld dei andre vilkåra i denne føresegna.

§ 12. Renovatøren sine plikter

Renovatøren er pliktig til å ta med avfall som er lagt i godkjent oppsamlingseining. Innsamling og tøming skal skje slik at det fører til minst mogleg ulempe med omsyn til støv, støy, lukt o.l. Under transport skal avfallet vera sikra slik at ikkje noko fell av eller sølar til plass eller veg. Eventuelt søl frå tøminga skal ryddast opp av renovatør.

Avfallet skal hentast etter gjeldande tømerutine som er fastsett av Renovest IKS og kunngjort på eigna vis.

Ved endring i tømerutinar skal abonnenten varslast i god tid og på ein tenleg måte.

§ 13. Abonnenten sine plikter

Abbonnten er ansvarleg for at plassering og bruk av oppsamlingseining skjer i samsvar med denne føreseгна.

Abbonnten er og ansvarlig for naudsynt reinhald og vedlikehald av oppsamlingseiningar og hentestad, samt for eventuelle skader på oppsamlingseiningane pga. feil bruk, hærverk eller liknande.

Eigar eller festar av eigedomen der det samlar seg hushaldsavfall, pliktar straks å melde frå til kommunen dersom han ikkje er i gebyrregisteret eller det vert endringar i abonnementstilhøvet.

§ 14. Gebyrplikt

Abbonntar som omfattast av vilkåra i denne føreseгна skal betale avfallsgebyr.

Ved registrering av nytt renovasjonsabonnement eller endring av dette, vert gebyret gjort gjeldande frå den dato kommunen har vedteke endringa.

Storleiken på gebyr og prisar for ulike tilleggstenester vert årleg fastsette av kommunen, jf. gebyrregulativet.

§ 15. Innkrevjing og renter

Avfallsgebyr med tillegg for renter og kostnader er sikra ved lovbestemt pant etter pantelova § 6-1. Om renteplikt ved for sein betaling og inndriving av avfallsgebyr gjeld reglane i lov av 17. desember 1976 nr. 100 om forseinka betaling § 2 tilsvarande.

Abbonnten skal betale gebyr for kvar abonnementseining, jf. § 2.

§ 16. Delegering

Renovest IKS har rett til å gjennomføra renovasjonen i samsvar med denne føreseгна.

Mindre endringar i denne føreseгна kan endrast av styret i Renovest IKS.

Dei fullmakter som i denne føreseгна er lagt til interkommunalt renovasjonsselskap, er gjeve med heimel i forureiningslova § 83.

§ 17. Rett til å klage

Vedtak etter denne føreseгна kan påklagast dersom vedtaket er eit enkeltvedtak, jf. forvaltningslova § 2b og forureiningslova § 85. Klaga vert handsama etter regelverket i forvaltningslova, jf. kap. VI.

Klaga skal sendast til kommunen. Dersom klaga ikkje vert teken til fylgje, skal den leggjast fram for klagenemnda i kommunen.

§ 18. Sanksjonar og straff

Ved manglande eller feilaktig sortering av avfallet i samsvar med vilkåra i denne føreseгна, vil Renovest IKS gje melding om at dette må rettast. Ved graverande eller

gjentekne overskridingar av sorteringsvilkåra kan renovatør nekta å tøma oppsamlingseininga før avfallet er korrekt sortert. For å unngå eventuelle helsemessige problem kan Renovest IKS for abonnenten si rekning syta for separat henting og sortering av det feilsortera avfallet.

Ved brot på vilkåra med anna abonnement enn standardabonnement, skal det betalast full avgift frå det tidspunktet feilen vart oppdaga.

§ 19. Tilhøve til helseføresegner

Dei lokale helsestyresmaktene har ansvar for å sjå til at handtering av avfall skjer i samsvar med kommunehelsetenestelova, og kan på sjølvstendig grunnlag fastsetja vilkår som sikrar hygienisk oppbevaring og disponering av avfallet.

All handtering av avfall etter denne føreseгна skal skje i samsvar med sentrale og lokale helsestyresmakter sine retningslinjer og vilkår.

Brot på denne føreseгна kan utover dette verta straffa med bøter, jf. forureiningslova § 79 andre ledd.

§ 20. Dispensasjonsreglar

A. Redusert standardabonnement:

- 1) Miniabonnement – husstand som ikkje har meir enn ein person
- 2) Heimekompost

B. Det kan søkjast om fritak frå renovasjonsordninga når:

- 1) - eigedomen ikkje er i bruk
- 2) - eigedomen ligg meir enn 2 km frå køyrbar heilårsveg.[TO1]

Gebyret vert gjort gjeldande frå den dato kommunen har vedteke endringa.

Del II Slam/septik

Tøming av slam frå slamskiljarar mv. gjeld jf. forureiningslova § 26

§ 21. Abonnenten sine plikter

Abonnenten skal syta for at anlegget er lett tilgjengeleg for tøming. Snø, is, jord osb. over kumloket skal fjernast av abonnenten før tøming.

Den som tømer anlegget, har rett til å plassera naudsynt utstyr på eigedomen for å få utført tøminga.

§ 22. Renovatøren sine plikter

Den som tømer skal reise frå anlegget i lukka stand. Alle sikringsordningar skal attende på plass. Renovest IKS skal varsle huseigar dersom anlegget er uforsvarleg sikra eller sikringsordning er defekt eller vart skadd ved tøming.

§ 23. Tøming av slamskiljar mv.

Renovest IKS skal i det minste gjennom annonser i dagspressa varsle om og når det vert tøming.

Tøming av separate slamskiljarar skal skje slik:

Heilårsbustad med vassklosett.	Tankvolum $< 4 \text{ m}^3$	årleg tøming eller oftare.
Heilårsbustad med vassklosett.	Tankvolum $\geq 4 \text{ m}^3$	tøming kvart andre år.
Heilårsbustad utan vassklosett.	Tankvolum $< 2 \text{ m}^3$	tøming kvart andre år eller oftare.
Heilårsbustad utan vassklosett.	Tankvolum $\geq 2 \text{ m}^3$	tøming kvart fjerde år.
Fritidseigedom med vassklosett.	Tankvolum $< 2 \text{ m}^3$	tøming kvart andre år eller oftare.
Fritidseigedom med vassklosett.	Tankvolum $\geq 2 \text{ m}^3$	tøming kvart fjerde år eller oftare
Fritidseigedom utan vassklosett.	Tankvolum $< 1 \text{ m}^3$	tøming kvart andre år eller oftare.
Fritidseigedom utan vassklosett.	Tankvolum $\geq 1 \text{ m}^3$	tøming kvart fjerde år.

Felles slamskiljarar skal tømast minst ein gong per år, eller i samsvar med løyve.

Tette oppsamlingstankar skal tømast minst ein gong kvart år, eventuelt oftare om det er naudsynt. I spesielle tilfelle kan kommunen påleggje ein annan tømefrekvens

Generelt

Anlegget skal etterlatast i lukka stand. Grinder, portar og dører skal lukkast, eventuelt låsast.

Alle tankar må vera slik plassera at høgdeskilnaden frå botn av kum til pumpa på bilen ikkje overstig 9 m.

Maksimalt slangeutlegg, utan tillegg i pris, er 60 meter.

§ 24. Gebyrplikt

Abonnentar som omfattast av vilkåra i denne føresegna skal betale slamgebyr.

Ved registrering av nytt slamabonnement eller endring av dette, vert gebyret gjort gjeldande frå 01.01 i året etter motteken søknad/melding.

Storleiken på gebyr og prisar for ulike tilleggstenester vert årleg fastsett av kommunen, jf. gebyrregulativet.

§ 25. Dispensasjonsreglar

Det kan søkjast om fritak frå slamtøming når:
- eigedomen ikkje er i bruk.

Ved vedtak om fritak skal slamavskiljar, tett tank ol. tømast det same året

§ 26. Verknad

Føresegna vert gjort gjeldande frå 1. januar 2017.

Vedlegg – Gebyrføresegn / berekningsgrunnlag

Fastsett av kommunestyret i medhald av *Lov om vern mot forureining og om avfall* (forureiningslova) av 13. mars 1981 nr. 6, § 34.

(Satsane skal fastsetjast i samband med budsjetthandsaminga i kommunane for kvart nytt kalenderår).

I. Gebyr hushaldsavfall jf. gebyrregulativet i den einskilde kommune

Renovasjonsabonnentar

A0 Grunnavgift (3x 120 l dunkar + trøyesekk/plast)	kr.	A0 per år.
A1 Standardabonnement (dunkar/sekk) / gjeld berre hushald	kr.	A0 * 1,00 per år.
A2 Standardabonnement med heimekompost	kr.	A0 * 0,75 per år.
A3 Miniabonnement / gjeld berre hushald	kr.	A0 * 0,70 per år.
A4 Standardabonnement (container) / gjeld berre hytte/fritidsbustad	kr.	x per år.

Abonnentar som treng større volum i oppsamlingsutstyret kan:

- levera ekstra hushaldsavfall til bemanna avfallsmottak
- abonnera på utvida ordning
- kjøpe ekstrasekk.
- få tilbod om kostnadsfri levering av «blåsekk» til bleietrengande jf. gjevne retningslinjer

Abonnentar som ynskjer å ha oppsamlingsutstyret meir enn 10 m frå køyrbar veg må betale fylgjande tillegg:

B1	10-25 m	frå vegkant	Kr. y	per tøming
----	---------	-------------	-------	------------

Levering av avfall til mottak:

Prisliste utarbeidast av Renovest IKS.

II. Gebyr septik
jf. gebyrregulativet i den einskilde kommune

Tøming av slamskiljarar, tette tankar og feittavskiljarar:

Grunnpris $\leq 4 \text{ m}^3$	kr. S1 per tøming / jf. gebyrvedtak
Tillegg for $> 4 \text{ m}^3$	kr. S2 per m^3 / jf. gebyrvedtak
Tilkøyringsgebyr (Tillegg for tøming utanom rute)	kr. S3 per tur. / jf. gebyrvedtak

Verknadstidspunkt

Gebyrvedtaket gjeld frå 1. januar 2017

Protokoll

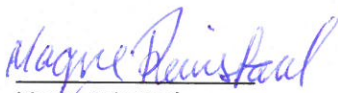
Organ	Møtedato	Sak nr.	Tidl. sak	O-sak nr.	Ark.
Styre	23.11.2016	13 - 15/2016			
Representantskap					

Desse møtte	Magne Reinstaul (Seljord), Tone Nervold Midtbø (Vinje), John Kjell Lien (Fyresdal), Halvor Nyland (Kviteseid), Wigdis Eikland (Tokke)
Forfall	
Sak 13 - 16	13 - 16 Sak Endring av føresegn - «Føresegn for innsamling m.v. av forbruksavfall, tømning av slamavskillerar, privèt, tette tankar m.v. og for avfallsgebyr, Fyresdal, Kviteseid, Seljord, Tokke og Vinje kommunar, Telemark» Endrings-/høyringsutkast er utarbeida og lagt ut til allmenn høyring (på eigarkommunane og Renovest sine heimesider samt annonsering i lokal- og fylkesaviser) Frist for høyringsuttale var sett til 31.08.2016 Høyringsutkastet er i tillegg sendt alle eigarkommunane (plantekniske avd.), og frist for denne høyringsuttale var sett til 30.09.2016 Den 7. nov. '16 var kommunenes rådmenn og repr. frå plantekniske avdelingar samla i lokala til Renovest, for ei oppsummering av innkomne høyringsuttaler og utforming av eit felles utkast til endra føresegn. Frå Renovest si side var styreleiar, dagleg leiar og leiar av forvaltingsrevisjonen i Telemark kommunerevisjon adv. Kirsti Torbjørnson representera. Styret i Renovest IKS skal gjera vedtak i saka, og dette vedtaket om endring av lokal føresegn blir/skal sendast dei einskilde rådmenn i eigarkommunane som grunnlag for innstilling til sak til kommunestyra for endeleg og synkront vedtak. Vedlagt følgjer eit utkast, utarbeida i møtet den 7. nov. '16, med kommentarar til flg., som styret må ta spesielt stilling til: - §20 Dispensasjonsreglar - pkt B 2) - s. 10 i utkast - Abonnentar som treng større volum .../ - levera ekstra hushaldsavfall (kostnadsfritt) til bemanna avfallsmottak - spørsmål om spesielle førehald knytt til «Tette tankar» - jf. tilbakemelding frå adv. Kirsti Torbjørnson / Telem. komm.rev - tar styret opp til vurdering - sjå vedlagt eige skriv.
Framlegg til vedtak Sak 13 - 16	Sak 13 - 16 Endring av føresegn - «Føresegn for innsamling m.v. av forbruksavfall, tømning av slamavskillerar, privèt, tette tankar m.v. og for avfallsgebyr, Fyresdal, Kviteseid, Seljord, Tokke og Vinje kommunar, Telemark» <u>Vedtak i styret:</u> Styret i Renovest IKS vedtar ny lokal føresegn slik ho ligg føre. Stemmetal: samrøystes

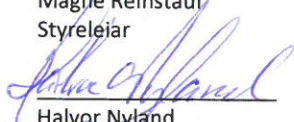
Sak 14 - 16	Sak 14 - 16 Hogge-,bortkjøring- og slutthandsamingteneste av treverk Styret blei i sak 10 - 16 orientera om utarbeiding av konkurransegrunnlaget. Til styret si orientering er eit godt og juridisk gjennomarbeida konkurransegrunnlag lagt ut via Doffin- / TED-basen. Sweco er vår konsulent i saka.
Framlegg til vedtak Sak 14 - 16	Sak 14 - 16 Hogge-,bortkjøring- og slutthandsamingteneste av treverk Konkurransegrunnlaget følger som vedlegg til møteboka, og styret tar saka til orientering. Stemmetal: samrøystes
Sak 15 - 16	Sak 15 - 16 Eventuelt Sak 12 - 16 Eventuelt i tre punkt handsamast i neste styremøte Orientering / gjennomgang av Budsjett 2017 og Økonomiplan 2018-20 Styreleder får fullmakt til innkalle repr.skapet for godkjenning av gebyrsatsar for 2017
Framlegg til vedtak Sak 15 - 16	Styret tar Budsjett 2017 og Økonomiplan 2018-20 til orientering.

Neste styremøte: 21. des. 2016

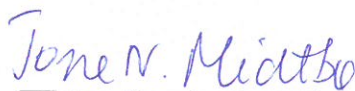
Brunkeberg, den 23.11.2016

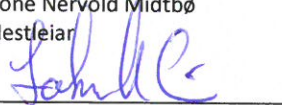
Magne Reinstaul
Styreleiar

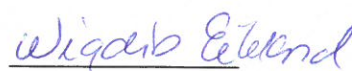
Halvor Nyland
Styremedlem

Tone Nervold Midtbø
Nestleiar

John Kjell Lien
Styremedlem

Wigdis Eikland
Styremedlem

Toralf Orekåsa
Sekretær

Vinje kommune
Tokke kommune
Seljord Kommune
Kviteseid kommune
Fyredal kommune

Kviteseid, 22.11.2016

Konsekvens ved endring av «Føresegn for innsamling m.v. av forbruksavfall, tømming av slamavskiljarar, privèt, tette tankar m.v. og for avfallsgebyr.

Kvifor endringar

Endringane vert gjort av omsyn til naudsynte og lovpålagte tilpassingar til dei sentrale loverne på området, med ref. til m.a; *Lov om vern mot forurensningar og om avfall* (forureiningslova) samt *Lov om helsestesta i kommunane*.

Høyring

Høyringssutkast til endra og ny føresegn vart sendt tenestetorga til eigarkommunane med oppmoding om å leggja utkastet til allmenn høyring på kommunane sine heimesider.

Melding om høyring vart og annonsera i avisene Varden, Telemarksavisa og Vest-Telemark Blad laurdag 30.07.2016

Høyingsfrist vart sett til 31.08.2016

Melding om høyring og høyingsutkast vart og lagt ut på Renovest IKS si heimeside.

Det vart oppmoda til innsending av høyingsuttale(r), merka «Endra lokal føresegn avfall/slam» og sendast skriftlig innan 31.08.2016 til Renovest IKS.

Renovest IKS, Ordalsvegen 63, 3850 Kviteseid
Tlf. 35 06 80 00 - post@renovest.no -
www.renovest.no

Vidare saksgang

Utkastet til ny og endra lokal føresegn vart sendt aktuelle kommuneadministrasjonar for handsaming i dei aktuelle kommunale fagutval, med ønskje om høyingsuttale(r) sendt Renovest innan 30.9.2016

Alle typar høyingsuttaler vurderast og relevante uttaler innarbeidast i eit endeleg utkast til handsaming og vedtak i styret for Renovest IKS.
Innarbeiding av høyingsuttaler er skjedd i samarbeide med juristar frå både KS Bedrift og Telemark kommunerevisjon.

Endeleg utkast, om styret i Renovest IKS vedtek, leggjast til grunn for endeleg og synkront vedtak i dei fem eigarkommunane sine kommunestyrer.

Konsekvens

Ein tek etterhald om at styret for Renovest IKS vedtek versjonen av den endra føresegna, jf. utkast frå møtet med rådmenn og teknisk personell, den 7. nov. 2016
Utkast følgjer vedlagt denne vurderinga.

Nemnde utkast får, så langt ein kan sjå i augneblinken, økonomiske konsekvensar for gebyrnivåa for hushald og hytter.

Desse gebyrkategoriane skal fortsatt vera eitt og same sjølvkostområde.

Heimel og vurderingar bygger på følgjande:

- Det er forureiningsloven § 30, andre ledd som er korrekt heimel for kommunen sin rett til å ta gebyr for innsamling og handtering av avfall mm
 - Det er ikkje lenger tillate, etter forureiningsloven og avfallsføresegna, å pålegge abonnenten eit gebyr som tar omsyn til hans/hennar bruk eller «belastning av ordninga»
 - Renovasjonsgebyret skal dekke kommunen sine kostnader ved handtering av avfallet - jf. sjølvkostprinsippet. Dette framgår direkte av forureiningsloven (§ 30 jf. § 27).
 - I tillegg til dette kjem Forskrift om attvinning og handsaming av avfall (avfallsføresegna) som i nytt kapittel 15 har reglar om avfallsgebyr. § 15 -3 har bestemmelser om fastsetting av avfallsgebyr. Der står det: «Kommunestyret fastset avfallsgebyret. Avfallsgebyret fastsettiast slik at det svarar til dei totale kostnadene kommunane påførast ved lovpålagt handtering av hushaldsavfall....»
 - Det er vidare utarbeida ein eigen og ny vegleiar for berekning av avfallsgebyr. I følgje det nye regelverket gjeld dei same reglane for fastbuande som dei med fritidseigedomar i kommunen. Vegleiararen seier klårt og tydelig at «gebyret skal dekke kommunen sine kostnader knytt til handtering av hushaldsavfallet, men ikkje slik at det spelar den faktiske bruk den einskilde eiendom nyttegjer seg av tilbodet»
 - Til slutt har avfallsføresegna i § 15-6 bestemmelser om kven som skal føre kontroll med om kommunen følgjer sjølvkostregelverket. Det er «Kommunestyret, administrasjonssjefen, daglig leiar i kommunal verksemd, kontrollutvalet og kommunerevisjonen som jf. gjeldane reglar om kontroll av kommunens verksemd, jf. kommuneloven § 20 nr. 2, § 23 nr. 2, § 71 nr. 2 og kapittel 12, skal kontrollere at krava i dette kapittelet overhaldast.»
- Kommunerevisjonen og kontrollutvalet i kommunane har etter dette plikt til å kontrollere at kommunen bereknar avfallsgebyret etter dei nye reglene.

Endring i gebyr

Etter ny og endra føresegn vert det for året 2017 og frametter som tidlegare år, gjort ei gebyrdifferensiering mellom eigedomar (fastbuande) og fritidseigedomar.
Før endring av føresegna var differensieringa basera på kva standard hyttene hadde, dette er ikkje rett jf. sentrale lover og føresegner, og ein vil med verknad frå 2017 differensiere gebyra etter kva avfallshandteringa for dei einskilde ordningane verkeleg kostar.

For fastbuande vil ordninga frametter få følgjande gebyrtypar:

Gebyr type	Gebyrstorleik
Standard gebyr	100% av std.gebyr
Standard abonnement med heimekompost	75% av std.gebyr
Miniabonnement (berre ein pers. i hushaldet)	70% av std.gebyr

Hytter / fritidseigedomar vil frametter få eit einsarta gebyr, kostnaden til delordninga innanfor sjølvkostområdet hushald, fordela på tal hytter / fritidseigedomar uansett kva standard desse har.

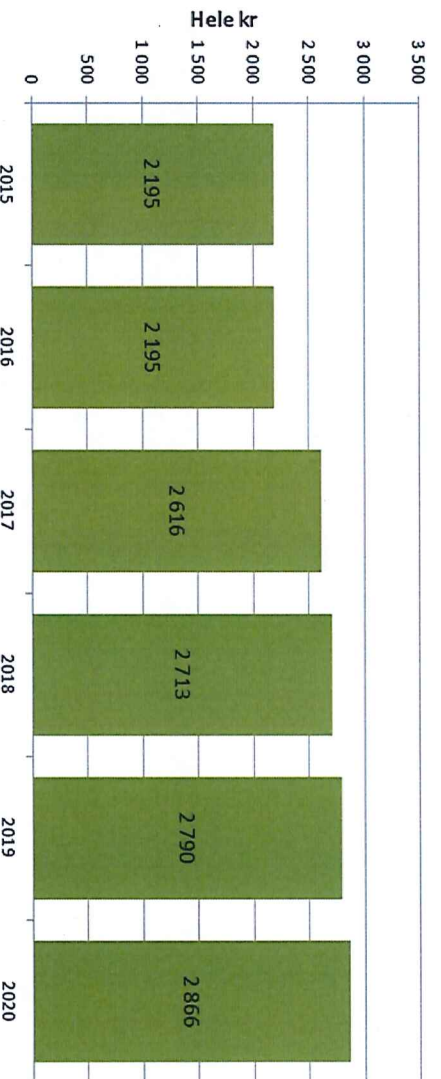
Endringa i «gebyrreglementet» vil føre med seg ei auke i gebyret for fastbuande og ein reduksjon for hytter og fritidseigedomar.
Slam vil så langt ein kan sjå ikkje verta påverka av endringa. Likevel har vi tatt med sjølvkostmodellen for dette området og.

Budsjettera utvikling av sjølvkostområdet RENOVASJON

Husholdningsavfall	Prognose 2016	Budsjett 2017	Økonomiplan 2018	Økonomiplan 2019	Økonomiplan 2020
Gebyrinntekter	23 820 000	22 860 237	23 704 701	24 372 733	25 038 070
Øvrige driftsinntekter	866 911	817 305	837 737	858 681	880 148
Driftsinntekter	24 686 911	23 677 542	24 542 438	25 231 414	25 918 217
Direkte driftsutgifter	23 597 974	22 786 174	23 355 828	23 939 724	24 538 217
Selvkostmessig avskrivningskostnad	914 250	1 116 186	931 391	993 891	1 056 391
Kalkulatorisk rente (1,75 %)	194 435	202 487	251 579	297 799	323 609
Indirekte driftsutgifter (netto)	0	0	0	0	0
Driftskostnader	24 706 659	24 104 847	24 538 799	25 231 414	25 918 217
Resultat	-19 747	-427 305	3 640	-0	0
Kostnadsdekning i %	99,9 %	98,2 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %
Selvkostfond 01.01	435 162	423 665	35	32	1
- Bruk av selvkostfond	-19 748	-427 305	-3	-32	-1
+ Kalkulert renteinntekt selvkostfond (1,75 %)	8 251	3 675	32	1	0
Selvkostfond 31.12 (inkl. rente på fond)	423 665	35	32	1	0
Fremtørbart underskudd 01.01	0	0	0	0	0
+ Inndekning av fremtørbart underskudd	0	0	0	0	0
- Underskudd til fremføring	0	0	0	0	0
- Kalkulert rentekostnad selvkostfond (1,94 %)	0	0	0	0	0
Fremtørbart underskudd 31.12 (inkl. rente på fond)	0	0	0	0	0

Normalgebyr	2016	2017	2018	2019	2020
Gebyrinntekter (kr)	23 820 000	22 860 237	23 704 701	24 372 733	25 038 070
Antall reelle abonnenter	16 178	16 344	16 344	16 344	16 344
Antall standardgebyr	10 717	8 737	8 737	8 737	8 737
Normalgebyr husholdning	2 195,00	2 616,00	2 713,00	2 790,00	2 866,00
Endring i normalgebyr husholdning fra året før (%)	0,0 %	19,2 %	3,7 %	2,8 %	2,7 %
Normalgebyr hytte	1 199,00	890,00	923,00	949,00	975,00
Endring i normalgebyr hytte fra året før (%)	0,0 %	-25,8 %	3,7 %	2,8 %	2,7 %

Normalgebyr Renovasjon eks mva

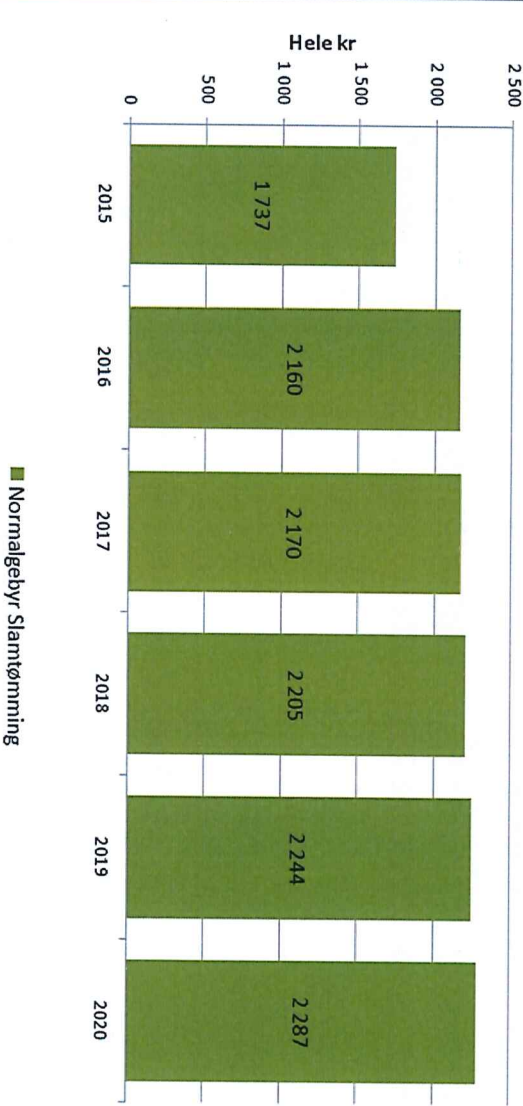
■ Normalgebyr Husholdningsavfall

Budsjettera utvikling av sjølvkostnådet SLAMTØMING

Slamtømming		Prognose 2016	Budsjett 2017	Økonomiplan 2018	Økonomiplan 2019	Økonomiplan 2020
Gebyrinntekter		5 137 488	5 501 825	6 317 330	5 343 078	5 097 568
Øvrige driftsinntekter		5 136 655	4 535 187	4 648 567	4 764 781	4 883 900
Driftsinntekter		10 274 143	10 037 012	10 965 897	10 107 859	9 981 468
Direkte driftsutgifter		9 405 528	9 585 098	10 260 325	9 415 492	10 111 305
Selvkostmessig avskrivningskostnad		126 794	126 794	125 930	125 930	125 930
Kalkulatorisk rente (1,75 %)		61 071	58 852	56 641	54 437	52 234
Driftskostnader		9 593 393	9 770 744	10 442 897	9 595 859	10 289 468
Resultat		680 750	266 268	523 000	512 000	-308 000
Kostnadsdekning i %		107,1 %	102,7 %	105,0 %	105,3 %	97,0 %
+ Kalkulert renteinntekt selvkostfond (1,75 %)		0	0	0	0	7 586
Selvkostfond 31.12 (inkl. rente på fond)		0	0	0	433 466	134 586
+/- Kalkulert renteinntekt/-kostnad selvkostfond (1,75 %)		-22 963	-7 580	-10 633	-1 534	7 586
Fremførbart underskudd 01.01		-1 524 055	-866 268	-607 580	-87 633	0
+ Inndekning av fremførbart underskudd		680 750	266 268	530 580	89 167	0
- Kalkulert rentekostnad selvkostfond (1,94 %)		-22 963	-7 580	-10 633	-1 534	0
Fremførbart underskudd 31.12 (inkl. rente på fond)		-866 268	-607 580	-87 633	0	0

Normalgebyr		2016	2017	2018	2019	2020
Gebyrinntekter (kr)		5 095 440	5 501 825	6 317 330	5 343 078	5 097 568
Antall standardgebyr		2 359	2 535	2 865	2 381	2 229
Normalgebyr husholdning		2 160,00	2 170,00	2 205,00	2 244,00	2 287,00
Endring i normalgebyr fra året før (%)		24,4 %	0,5 %	1,6 %	1,8 %	1,9 %

Normalgebyr Slamtømming eks mva

NÆRINGSAVFALL - kommersiell drift

Næringsavfall	Prognose 2016	Budsjett 2017	Økonomiplan 2018	Økonomiplan 2019	Økonomiplan 2020
Gebyrinntekter	3 527 772	3 712 590	3 805 404	3 900 540	3 998 053
Øvrige driftsinntekter	1 557 533	1 623 917	1 664 515	1 706 128	1 748 781
Driftsinntekter	5 085 305	5 336 507	5 469 920	5 606 668	5 746 834
Direkte driftsutgifter, inkl regnskapsmessig avskr	4 666 906	4 834 398	4 955 258	5 079 139	5 206 117
Selvkostmessig avskrivningskostnad	0	0	0	0	0
Kalkulatorisk rente (1,75 %)	0	0	0	0	0
Indirekte driftsutgifter (netto)	0	0	0	0	0
Driftskostnader	4 666 906	4 834 398	4 955 258	5 079 139	5 206 117
Resultat	418 399	502 109	514 662	527 529	540 717
Kostnadsdekning i %	109,0 %	110,4 %	110,4 %	110,4 %	110,4 %

TOTAL - begge sjølvkostområda samt næringsavfall

Totalt	Prognose 2016	Budsjett 2017	Økonomiplan 2018	Økonomiplan 2019	Økonomiplan 2020
Gebyrinntekter	32 485 260	32 074 652	33 827 436	33 616 351	34 133 691
Øvrige driftsinntekter	7 561 100	6 976 409	7 150 819	7 329 589	7 512 829
Driftsinntekter	40 046 360	39 051 061	40 978 255	40 945 941	41 646 520
Direkte driftsutgifter	37 670 408	37 205 670	38 571 411	38 434 355	39 855 639
Avskrivningskostnad	1 041 043	1 242 980	1 057 321	1 119 821	1 182 321
Kalkulatorisk rente (1,75 %)	265 507	261 339	308 221	352 237	375 843
Indirekte driftsutgifter (netto)	0	0	0	0	0
Driftskostnader	38 966 958	38 709 989	39 936 953	39 906 412	41 413 803
Resultat	1 079 402	341 072	1 041 302	1 039 529	232 717
Kostnadsdekning i %	102,8 %	100,9 %	102,6 %	102,6 %	100,6 %
Selvkostfond 01,01	435 162	423 665	35	32	433 467
+ Avesetning til selvkostfond	0	0	-32	433 466	540 717
- Bruk av selvkostfond	-19 748	-427 305	-3	-32	-306 467
+ Kalkulert renteinntekt selvkostfond (1,75 %)	8 261	3 675	32	1	12 317
Selvkostfond 31,12 (inkl. rente på fond)	423 665	35	32	433 467	680 034
+/- Kalkulert renteinntekt/kostnad selvkostfond (1,75 %)	-14 712	-3 905	-10 601	-1 633	12 317
Fremførbart underskudd 01,01	-1 524 055	-866 268	-607 580	-87 633	0
+ Inndekning av fremførbart underskudd	680 750	266 268	530 580	89 167	0
- Underskudd til fremføring	0	0	0	0	0
- Kalkulert rentekostnad selvkostfond (1,94 %)	-22 963	-7 580	-10 633	-1 634	0
Fremførbart underskudd 31,12 (inkl. rente på fond)	-866 268	-607 580	-87 633	0	0

Utan at det er tatt omsyn til nye friaksreglar, «flytting» av abonnentar frå ei «gruppe» til ei anna ol, vil ein med basis i tal abonnement frå «debetjournalane» frå kommunane etter 1. halvår 2016 kunne sjå konturane av kva økonomisk konsekvens, endring i nettofakturering frå Renovest IKS, som endringa vil føre med seg - før og etter føresegnendring, for renovasjonssordninga.

Netto gebyr fra Renovest / pr. kommune og totalt / NOK-verdier i helie 1000															
År 2016		Fyresdal	NOK	Kviteseid	NOK	Seljord	NOK	Tokke	NOK	Vingle	NOK	Total abonn.	NOK	Andel std. gebyr	Om. tal gebyr
10001	Std. abonn	382	838	723	1 587	848	1 861	643	1 411	935	2 052	3 531	7 751	1,00	3 531
10002	Std. abonn m/h.komp	22	36	86	142	78	128	57	94	125	206	368	606	0,75	276
10003	Miniabonnment	187	287	315	484	390	599	334	513	521	801	1 747	2 684	0,70	1 223
10004	Red. std.abonn of 500 m	68	75	86	94	101	111	54	59	112	123	421	462	0,50	211
10005	Utleie/hjelpe m/h.gjoken	-	-	-	-	-	-	1	2	4	5	5	11	1,00	5
	Hushald.abon.	1 237		2 307		2 700		2 080		3 190		11 514			5 245
10011	Standard hytte	865	949	308	338	838	920	618	678	1 609	1 766	4 238	4 651	0,50	2 119
10012	Redusert hytteabonn	332	146	75	33	175	77	255	112	593	260	1 430	628	0,20	285
10013	HøgstANDARD hytte	68	104	712	1 094	230	353	171	263	2 996	4 603	4 177	6 418	0,70	2 924
10058	Bustad som fritidshusv.	-	-	24	26	-	-	75	82	-	50	99	109	0,50	50
10059	Bustad / fritidsh. m/va/h	23	35	90	138	3	5	92	141	120	184	328	504	0,70	230
	Hytte/fritidsabon.	1 235		1 630		1 355		1 277		6 814		12 310			5 608
Etter "gamal" føresegn															
10011	Standard hytte	865	949	308	338	838	920	618	678	1 609	1 766	4 238	4 651	0,50	2 119
10012	Redusert hytteabonn	332	146	75	33	175	77	255	112	593	260	1 430	628	0,20	285
10013	HøgstANDARD hytte	68	104	712	1 094	230	353	171	263	2 996	4 603	4 177	6 418	0,70	2 924
10058	Bustad som fritidshusv.	-	-	24	26	-	-	75	82	-	50	99	109	0,50	50
10059	Bustad / fritidsh. m/va/h	23	35	90	138	3	5	92	141	120	184	328	504	0,70	230
	Hytte/fritidsabon.	1 235		1 630		1 355		1 277		6 814		12 310			5 608
Etter "ny" føresegn															
10011	Standard hytte	865	949	308	338	838	920	618	678	1 609	1 766	4 238	4 651	0,50	2 119
10012	Redusert hytteabonn	332	146	75	33	175	77	255	112	593	260	1 430	628	0,20	285
10013	HøgstANDARD hytte	68	104	712	1 094	230	353	171	263	2 996	4 603	4 177	6 418	0,70	2 924
10058	Bustad som fritidshusv.	-	-	24	26	-	-	75	82	-	50	99	109	0,50	50
10059	Bustad / fritidsh. m/va/h	23	35	90	138	3	5	92	141	120	184	328	504	0,70	230
	Hytte/fritidsabon.	1 235		1 630		1 355		1 277		6 814		12 310			5 608
Etter "ny" føresegn															
10011	Standard hytte	865	949	308	338	838	920	618	678	1 609	1 766	4 238	4 651	0,50	2 119
10012	Redusert hytteabonn	332	146	75	33	175	77	255	112	593	260	1 430	628	0,20	285
10013	HøgstANDARD hytte	68	104	712	1 094	230	353	171	263	2 996	4 603	4 177	6 418	0,70	2 924
10058	Bustad som fritidshusv.	-	-	24	26	-	-	75	82	-	50	99	109	0,50	50
10059	Bustad / fritidsh. m/va/h	23	35	90	138	3	5	92	141	120	184	328	504	0,70	230
	Hytte/fritidsabon.	1 235		1 630		1 355		1 277		6 814		12 310			5 608
Etter "ny" føresegn															
10011	Standard hytte	865	949	308	338	838	920	618	678	1 609	1 766	4 238	4 651	0,50	2 119
10012	Redusert hytteabonn	332	146	75	33	175	77	255	112	593	260	1 430	628	0,20	285
10013	HøgstANDARD hytte	68	104	712	1 094	230	353	171	263	2 996	4 603	4 177	6 418	0,70	2 924
10058	Bustad som fritidshusv.	-	-	24	26	-	-	75	82	-	50	99	109	0,50	50
10059	Bustad / fritidsh. m/va/h	23	35	90	138	3	5	92	141	120	184	328	504	0,70	230
	Hytte/fritidsabon.	1 235		1 630		1 355		1 277		6 814		12 310			5 608
Etter "ny" føresegn															
10011	Standard hytte	865	949	308	338	838	920	618	678	1 609	1 766	4 238	4 651	0,50	2 119
10012	Redusert hytteabonn	332	146	75	33	175	77	255	112	593	260	1 430	628	0,20	285
10013	HøgstANDARD hytte	68	104	712	1 094	230	353	171	263	2 996	4 603	4 177	6 418	0,70	2 924
10058	Bustad som fritidshusv.	-	-	24	26	-	-	75	82	-	50	99	109	0,50	50
10059	Bustad / fritidsh. m/va/h	23	35	90	138	3	5	92	141	120	184	328	504	0,70	230
	Hytte/fritidsabon.	1 235		1 630		1 355		1 277		6 814		12 310			5 608
Etter "ny" føresegn															
10011	Standard hytte	865	949	308	338	838	920	618	678	1 609	1 766	4 238	4 651	0,50	2 119
10012	Redusert hytteabonn	332	146	75	33	175	77	255	112	593	260	1 430	628	0,20	285
10013	HøgstANDARD hytte	68	104	712	1 094	230	353	171	263	2 996	4 603	4 177	6 418	0,70	2 924
10058	Bustad som fritidshusv.	-	-	24	26	-	-	75	82	-	50	99	109	0,50	50
10059	Bustad / fritidsh. m/va/h	23	35	90	138	3	5	92	141	120	184	328	504	0,70	230
	Hytte/fritidsabon.	1 235		1 630		1 355		1 277		6 814		12 310			5 608
Etter "ny" føresegn															
10011	Standard hytte	865	949	308	338	838	920	618	678	1 609	1 766	4 238	4 651	0,50	2 119
10012	Redusert hytteabonn	332	146	75	33	175	77	255	112	593	260	1 430	628	0,20	285
10013	HøgstANDARD hytte	68	104	712	1 094	230	353	171	263	2 996	4 603	4 177	6 418	0,70	2 924
10058	Bustad som fritidshusv.	-	-	24	26	-	-	75	82	-	50	99	109	0,50	50
10059	Bustad / fritidsh. m/va/h	23	35	90	138	3	5	92	141	120	184	328	504	0,70	230
	Hytte/fritidsabon.	1 235		1 630		1 355		1 277		6 814		12 310			5 608
Etter "ny" føresegn															
10011	Standard hytte	865	949	308	338	838	920	618	678	1 609	1 766	4 238	4 651	0,50	2 119
10012	Redusert hytteabonn	332	146	75	33	175	77	255	112	593	260	1 430	628	0,20	285
10013	HøgstANDARD hytte	68	104	712	1 094	230	353	171	263	2 996	4 603	4 177	6 418	0,70	2 924
10058	Bustad som fritidshusv.	-	-	24	26	-	-	75	82	-	50	99	109	0,50	50
10059	Bustad / fritidsh. m/va/h	23	35	90	138	3	5	92	141	120	184	328	504	0,70	230
	Hytte/fritidsabon.	1 235		1 630		1 355		1 277		6 814		12 310			5 608
Etter "ny" føresegn															
10011	Standard hytte	865	949	308	338	838	920	618	678	1 609	1 766	4 238	4 651	0,50	2 119
10012	Redusert hytteabonn	332	146	75	33	175	77	255	112	593	260	1 430	628	0,20	285
10013	HøgstANDARD hytte	68	104	712	1 094	230	353	171	263	2 996	4 603	4 177	6 418	0,70	2 924
10058	Bustad som fritidshusv.	-	-	24	26	-	-	75	82	-	50	99	109	0,50	50
10059	Bustad / fritidsh. m/va/h	23	35	90	138	3	5	92	141	120	184	328	504	0,70	230
	Hytte/fritidsabon.	1 235		1 630		1 355		1 277		6 814		12 310			5 608
Etter "ny" føresegn															
10011	Standard hytte	865	949	308	338	838	920	618	678	1 609	1 766	4 238	4 651	0,50	2 119
10012	Redusert hytteabonn	332	146	75	33	175	77	255	112	593	260	1 430	628	0,20	285
10013	HøgstANDARD hytte	68	104	712	1 094	230	353	171	263	2 996	4 603	4 177	6 418	0,70	2 924
10058	Bustad som fritidshusv.	-	-	24	26	-	-	75	82	-	50	99	109	0,50	50
10059	Bustad / fritidsh. m/va/h	23	35	90	138	3	5	92	141	120	184	328	504	0,70	230
	Hytte/fritidsabon.	1 235		1 630		1 355		1 277		6 814		12 310			5 608
Etter "ny" føresegn															
10011	Standard hytte	865	949	308	338	838	920	618	678	1 609	1 766	4 238	4 651	0,50	2 119
10012	Redusert hytteabonn	332	146	75	33	175	77	255	112	593	260	1 430	628	0,20	285
10013	HøgstANDARD hytte	68	104	712	1 094	230	353	171	263	2 996	4 603	4 177	6 418	0,70	2 924
10058	Bustad som fritidshusv.	-	-	24	26	-	-	75	82	-	50	99	109	0,50	50
10059	Bustad / fritidsh. m/va/h	23	35	90	138	3	5	92	141	120	184	328	504	0,70	230
	Hytte/fritidsabon.	1 235		1 630		1 355		1 277		6 814		12 310			5 608
Etter "ny" føresegn															
10011	Standard hytte	865	949	308	338	838	920	618	678	1 609	1 766	4 238	4 651	0,50	2 119
10012	Redusert hytteabonn	332	146	75	33	175	77	255	112	593	260	1 430	628	0,20	285
10013	HøgstANDARD hytte	68	104	712	1 094	230	353	171	263	2 996	4 603	4 177	6 418	0,70	2 924
10058	Bustad som fritidshusv.	-	-	24	26	-	-	75	82	-	50	99	109	0,50	50
10059	Bustad / fritidsh. m/va/h	23	35	90	138	3	5	92	141	120	184	328	504	0,70	230
	Hytte/fritidsabon.	1 235		1 630		1 355		1 277		6 814		12 310			5 608
Etter "ny" føresegn															
10011	Standard hytte	865	949	308	338	838	920	618	678	1 609	1 766	4 238	4 651	0,50	2 119
10012	Redusert hytteabonn	332	146	75	33	175	77	255	112	593	260	1 430	628	0,20	285
10013	HøgstANDARD hytte	68	104	712	1 094	230	353	171	263	2 996	4 603	4 177	6 418	0,70	2 924
10058	Bustad som fritidshusv.	-	-	24	26	-	-	75	82	-	50	99	109	0,50	50
10059	Bustad / fritidsh. m/va/h	23	35	90	138	3	5	92	141	120	184	328	504	0,70	230
	Hytte/fritidsabon.	1 235		1 630											

Seljord kommune

Arkiv: M11
Saksnr.: 2016/1592-8
Sakshand.: Torunn Räftevold Rue
Direkte tlf.:
Dato: 24.11.2016

Saksframlegg

Utval	Utvalssak	Møtedato
Plan, miljø og teknisk utval	71/16	30.11.2016
Kommunestyret		15.12.2016

NVE - Høyring - Regulering av Seljordsvatnet - Sundsbarmreguleringen

Vedlegg:

- 1 NINA-rapport 1233 Kunnskapsstatus og forslag til ferksvannsøkologisk undersøkelsesprogram i Vallaråi i Telemark

Saksdokument:

Høyringsdokument – Sundsbarmreguleringa
Oversiktskart: Sundsbarm kraftverk
Regulering av Seljordsvatnet i Bø og Seljord kommunar – revisjonsdokument 2016

Saksutgreiing:

Bakgrunn til saka:

NVE har i brev av 24.09.2015 vedteke at vilkåra for Sundsbarmreguleringa (Flatdal-, Morgedal- og Dalaåi/Oftevassdraga) og reguleringa av Seljordsvatnet skal reviderast.

Sundsbarm kraftverk DA og Bø kommune har på bakgrunn av krav frå kommunane og føringar frå NVE, utarbeidd to revisjonsdokument som m.a. skildrar reguleringane og vurderer dei ulempene ein er kjent med. Revisjonsdokumenta og fråsegnene til desse vil utgjere ein viktig del av grunnlaget for å fastsetje reviderte vilkår. Det er NVE som har stilt krav som sikrar at revisjonsdokumenta held ein god nok kvalitet.

Dokumenta ligg på www.nve.no og er kunngjort i Vest-Telemark blad, Varden og TA i tillegg til heimesidene til dei involverte kommunane. Seljord kommune har lagt dokumenta til gjennomsyn på biblioteket og i resepsjonen på kommunehuset.

Fristen for å sende inn høyringsuttale er 15.12.2016 til NVE. Seljord og Kviteseid kommunar har fått utsett høyringsfristen til 02.01.2017 for å ha tid etter kommunestyret til å få sendt saka vidare.

Prioriterte vassdrag:

I rapport 49– 2013 *Vannkraftkonsesjoner som kan revideres innen 2022 –nasjonal gjennomgang og forslag til prioriteringer* frå NVE (Norges vassdrags- og energidirektorat) og MD (Miljødirektoratet), etter oppdrag frå Olje- og energidepartementet og dåverande Miljøverndepartementet, er Seljordsvassdraget sett i prioritet 1.1; dvs i høgaste prioritet.

Dette var gjort kjent rett før kommunane kravde at revisjonen vart opna.

Vi viser m.a. til s. 46-48 og på s. 105 i denne rapporten. På s.46 står det m.a.: *"Det er særlig forbedring av forholdene for fisk/fiske som er hovedbegrunnelsen for prioriteringen i flertallet i vassdragene."*

Opning av revisjon:

NVE gjorde vedtak hausten 2015 om revisjon av konsesjonsvilkår for Sundsbarmreguleringa og Seljordsvatnet, jf. brev frå NVE datert 24.09.2015. Det skal altså gjennomførast ein vilkårsrevisjon i medhald av vassdragsreguleringslova. Revisjonssaka gjeld vilkåra for følgjande konsesjon: Kgl. res. av 05.07.1963: Sundsbarm kraftverk – Regulering og overføringar i Flatdalsvassdraget, Morgedalsvassdraget og Dalaåi/Oftevassdraget og Seljordsvatnet.

NVE skriv m.a. i brevet av 24.09.2015:

"Vi viser til at hovedformålet med en revisjon er å bedre miljø- og naturforholdene ved å avbøte ulemper og negative virkninger ved utbyggingen. Bestemmelser i konsesjonen om høyeste og laveste regulerte vannstand (HRV og LRV) samt overføringer kommer ikke inn under hva som kan revideres. Revisjonen åpner imidlertid for å vurdere endring i blant annet manøvreringspraksis, minstevannslipp, biotopjusterende tiltak og utsetting av fisk. NVE vil følge OEDs "Retningslinjer for revisjon av konsesjonsvilkår for vassdragskonsesjoner" av 25.05.2012 i sin behandling."

Vilkårsrevisjon har primært som mål å kompensere ulemper påført ålmenta ved vasskraftutbygging.

Kort historikk:

Sundsbarm kraftverk fekk konsesjon for utbygging av Sundsbarmvatnet og vassdraga som naturleg høyrde til i kommunane Kviteseid, Seljord og Tokke 5.juli 1963. Bø kommune fekk løyve til å regulere Seljordsvatnet 19.januar 1944. Etter 50 år er det høve til å opne vilkårsrevisjonen. I 2013 bad kommunane om at revisjonen vart opna, og det vart sendt inn eit krav om dette. Desse tre kommunane har teke på seg å representere ålmenne interesser.

Det var dåtidas vilkår og føresetnader som vart lagt til grunn i løyvet til konsesjonane og manøvreringsreglementet i 1963 og 1944 for desse sakene (jf. punkt 1 i resolusjonen).

Det er særleg punkt 13 og 15 i konsesjonen (betingelsene) for Sundsbarm kraftverk frå 5.juli 1963 som seier noko om pliktene til konsesjonæren både når det gjeld bygdefolkets interesser,

vedlikehold av grunndammar (tersklar), omsyn til fiske, utsjånad og ferdsel, grunnvasstand og vassforsyning, oppreinsk i elvefarete og mindre strandjusteringar, årleg utsetjing av yngel og/eller settefisk mfl.

Dessutan står det m.a. i pkt 15 at: *"Om departementet finner det nødvendig å foreta fiskeribiologiske undersøkelser i regulerings- og overføringsområdet, plikter konsesjonæren å bære utgiftene til disse undersøkelser."*

Krava frå kommunane i 2013:

Kommunane hadde hjelp av Faun Naturforvaltning AS ved Helge Kiland i prosessen fram til vi sende inn krav om opning av revisjonen hausten 2013. Etter mange folkemøte, stort engasjement og innspel i saka, vart krava frå kommunane til konsesjonær via NVE kort oppsummert slik:

- eit fond for fiske-, miljø- og friluftslivstiltak
- utbetring av tilkomst til og ferdsel langs Sandsetvatn og Sundsbarmvatn
- merking av skjer i Sundsbarmvatnet
- oppreinsking og tiltak mot attgroing, nye tersklar
- fiskeforbetrande tiltak, særleg med tanke på storauren
- endra inntaksarrangement i Sundsbarmvatn av omsyn til fisk i Vallaråi
- auka minstevasføring, målepunkta flyttast nærmare sleppstad
- magasinrestriksjonar i Sundsbarmvatn om sommaren, eventuelt manøvreringsreglement knytt til bruken av klappluka i Seljordsvatn

NINA-rapport 1233 Kunnskapsstatus og forslag til ferksvannsøkologisk undersøkelsesprogram i Vallaråi i Telemark ved Morten Kraabøl

Denne rapporten som Seljord kommune kosta og fått utarbeidd, er sendt både til NVE og til Skagerak Energi/Sundsbarm kraftverk AS. Rapporten ligg som vedlegg i saka her.

I siste delen av samandraget til denne rapporten står det:

Tiltaksplanene er imidlertid gjennomført uten at miljøbasert vannføring er vurdert, og de har derfor en begrenset verdi opp mot vilkårsrevisjonen. Tiltaksplanen bør derfor avventes til det innhentes et bredere kunnskapsgrunnlag, og den bør i tillegg ha en profil som i større grad er i samsvar med formålet med vilkårsrevisjoner. Følgende tema bør utredes nærmere: 1) Genetiske studier på ørret, 2) Miljøbasert vannføring og fysiske habitattiltak, 3) Økt storørrettførende elvestrekning, 4) Bunndyrundersøkelser, 5) Diettundersøkelser hos ørret, 6) Prøvefiske i Seljordsvatnet og deltaområdet, 7) Potensialet for bedre sportsfiske i elv og innsjø, 8) Økonomiske ringvirkninger av storørretfiske og 9) Utrede andre ørretbestander i Seljordsvatnet. Samlet sett foreligger det en betydelig mengde kunnskap av både fiskefaglig og lokalhistorisk verdi i Vallaråi, Bygdaråi og Seljordsvatnet. Med bakgrunn i denne gjennomgangen av kunnskapsgrunnlaget settes det opp følgende hovedkonklusjoner:

- *Kunnskapsgrunnlaget om fiskesamfunnet og livsmiljøet i de tilstøtende elvesystemene og Seljordsvatnet bør utvides i form av flere og bredere undersøkelser uten partiske føringer.*

- *Dagens gyte- og oppvekstområder for storørret i Vallaråi har fra naturens side en begrenset utstrekning og utnyttelsen av kraftpotensialet er preget av tekniske innretninger og forutsetninger som gir ustabile og begrensende livsvilkår for alle vannlevende organ-ismer (bunndyr og fisk).*
- *Ved å etablere fiskepassasjer ved Lakshølfoss og andre vandringshindringer på elvestrekningen opp til Flatsjø vil den tilgjengelige elvestrekningen for gyting og oppvekst for storørret øke fra 1,7 km til ca. 6 km. Det har tidligere vært fisketrapp forbi Lakshølfoss, men det foreligger ingen konkrete opplysninger utover at den ble bygd av treverk.*
- *Eventuelle negative effekter som påføres fisk som følge av reguleringene ovenfor Lakshølfoss bør utredes.*
- *Etablering av fiskepassasjer ved to-tre vandringshindringer (fosser) fra Lakshølfossen og videre oppover vil medføre en betydelig engangsinvestering, men i mindre grad ved-varende løpende utgifter. Dette tiltaket vurderes derfor å være et godt alternativ til å gjennomføre omfattende endringer i driften av Sundsbarm kraftverk.*
- *Det anbefales at det videre arbeidet baseres på «Håndbok for miljødesign i regulerte vassdrag».*
- *Selv om denne er primært utarbeidet for laks så er den i all hovedsak direkte overførbart til storørret.*

Det foreslås følgende mandat for det videre faglige arbeidet med ferskvannsbiologiske undersøkelser i forbindelse med revisjonen av vilkårene for Sundsbarm kraftverk:

Opparbeide en bred økologisk kunnskapsstatus som er forankret i eksisterende faglig og lokal kunnskap om de berørte naturressurser, og som er tilstrekkelig til å foreslå tiltak som ivaretar og avklarer langsiktig levedyktighet og høstingspotensial for ørretbestander i Seljordsvatnet med tilhørende gyte- og oppvekstelter i Vallaråi, Bøelva og Bygdaråi.

For å unngå påvirkninger fra partsinteressene som inngår i en vilkårsrevisjon bør det opprettes en styringsgruppe som består av representanter fra regulanten, de allmenne interessene og forvaltningsmyndighetene.

Klimaet i framtida:

I den nylig framlagde klimaprofilen for Telemark frå oktober 2016 (utarbeidd m.a. av NVE, Meteorologisk institutt og fleire) er det venta at årsnedbøren i Telemark vil auke med 15 %; noko ulikt fordelt på årstidene. Regnflaumane er venta å bli større. I små elvar som reagerer raskt på regn, er det tilrådd med eit klimapåslag på minst 20 %. Tilrådd klimapåslag i Flatdøla og Bygdaråi i Seljord kommune, er + 20 %.

Det er viktig at konsesjonæren tek ansvar og fylgjer opp utfordringane dei framtidige klimaendringane vil gje. For konsesjonæren vil meir nedbør kunne gje positiv effekt på større produksjon og meirinntekt i sal av kraft. Meir vatn bør også gje meir rom for pålegg om minstevassføring mm. I konsesjonsvilkåra er det i fleire punkt presisert det som gjeld pliktene og rettane konsesjonæren har for å ta omsyn til dyreliv, fiske, vedlikehald, bygdefolks interesser og almenne interesser, jf det som er nemnt tidlegare her i saka.

Vurdering:

Utbygginga av Sundsbarm kraftverk og reguleringa av Seljordsvatnet vart gjennomført i ei tid då omsynet til natur og miljø og kunnskapen om dette, direkte og indirekte verknader av vassdragsreguleringar, var heilt annleis enn i dag. Dette ber også anlegga og områda rundt sterkt preg av. Under den vidare handsaminga av saka i NVE er dette viktig omsyn å ta med i vurderinga. Kommunane har næringsinteresser i form av kraftinntekter når det gjeld vilkårsrevisjonen, men dei har også interesser for at miljøet vert teke forsvarleg vare på i framtida.

Kraftutbygging som krev overføring og magasinerings av vatn, bli handsama etter vassdragsreguleringslova også i dag. Reine elvekraftverk under 30-40 MW blir derimot handsama etter vassressurslova. Det er strenge krav til konsesjonæren i alle saker som har konsekvensar for vatn og vassdrag særleg når det gjeld miljøomsyn ved vassdragsreguleringar. Dette bør det takast omsyn til i samband med ein revisjon.

Det er viktig at ein tek utgangspunkt i forholda slik dei er i dag når det gjeld vurderinga av behovet for revisjon av konsesjonsvilkåra. Dei nye vilkåra vil gjelde for minst 30 år framover. I løpet av dei åra som har gått sidan Sundsbarm vart regulert har bruken av vassressursane endra seg, og det er viktig å ta høgde for framtidige endringar også. Då Sundsbarm vart regulert, var det fyrst og fremst for å skaffe straum til vinterforbruk. No ser ein etter kvart at reguleringsmønsteret endrar seg slik at magasinet også kan bli tappa ned midt på sommaren. Revisjonen skal fyrst og fremst vere ei modernisering av konsesjonsvilkåra. Dei konsesjonsvilkåra som vert sett i dag, varierer stort frå regulering til regulering, avhengig av dei enkelte naturinngrep og reguleringa si konfliktgrad med andre interesser. Typisk er det at reguleringsmagasin i område med høg menneskeleg aktivitet i mindre grad enn magasin i område utan slik aktivitet vert underlagt store reguleringshøgder eller store vasstandspendlingar.

Høyringsutkastet som er laga for Sundsbarmreguleringa er ikkje særleg godt pedagogisk skrive. Det er mykje mynta på fagfolk innan hydrologi. Vi meiner at det er ei stor svakheit i heile høyringssaka. Potensialet for opprusting og utviding skal kommenterast i revisjonsdokumentet. Det gjeld mellom anna eventuelle planar om å installere større kapasitet i kraftstasjonen; noko som kan føre til kraftigare endringar i vassføring i Vallaråi og tapping av Sundsbarm.

Kommentarar til dei ulike punkta i kap. 10 i høyringsdokumentet til Sundsbarmreguleringa:

I høyringsdokumentet for Sundsbarmreguleringa på side 52-57 er det konkludert med at *"utbyggingen ikke har ført til nevneverdige skader og/eller ulemper som ikke er ivaretatt gjennom vilkår/skjønn"*. Det blir òg vist til punkt 10.1 på s. 52 at vassdraget dessutan har vore regulert i lang tid, og *"reguleringene er blitt en tilvant situasjon for natur- og brukerinteresser"*.

Konsesjonærens vurdering av vilkår og en vurdering av innkomne krav

Under pkt 10.1 skriv Skagerak kraft (SK):

"SK anser generelt at dagens vilkår fungerer tilfredsstillende. Utbyggingen har ikke ført til nevneverdige skader og/eller ulemper som ikke er ivaretatt gjennom vilkår/skjønn."

Vassdraget har dessuten vært regulert i lang tid, og reguleringene er blitt en tilvant situasjon for natur- og brukerinteresser." Ålmenne interesser var ikkje godt representert under vassdragssskjønna. Det var dei private interessene som eventuelt skulle ha kompensasjon.

Seljord kommune ser det som svært vanskeleg å vurdere om denne uttalen er rett. Vi meiner SK har teke for "lett" på dette. Dei burde ha skildra kva for ålmenne interesser som var tema i dei

etterfølgjande vassdragsskjønna. Berre med det kan vi kommentere om uttalen til SK er rett. Vi ser det slik at SK burde ha gjort meir greie for dette slik at vi som høyringsinstans kunne vite kva dei meiner som gjeld ålmenne interesser.

Under pkt.10.2. *Vurdering av innkomne krav* er dette delt i 10.2.1 *Minstevannføring* og 10.2.2 *Magasinrestriksjoner og fyllingstidspunkt*.

Kommentarar til avsnittet om minstevassføring

Regulanten skriv at dei understrekar at minstevassføring er eit vilkår ein skal vere restriktiv med å innføre eller endre, og at *"det skal gjøres en konkret vurdering av hvilke fordeler som oppnås. Man må her også se hen til de etablerte og tilvante forhold i vassdraget. Eventuelle fordeler ved minstevannføring må deretter avveies mot konsekvensene både for konsesjonæren og landet totalt, mht. produksjonstap med mer."* Viser til NVE-rapport 49:2013 der det står at ein må rekne med eit krafttap på 5-20 GWh ved krav om minstevassføring.

Når det gjeld Dalaåi, Morgedalsåi/Morgedalstjønne og Ofteåi viser vi til høyringsinnspel frå Kviteseid og Tokke kommunar.

Seljord kommune meiner minstevassføringa i Grovåi, Valaåi, Flatdøla og Åmotsdalsåi må vere tema i denne revisjonen slik at det blir vurdert, jf brev frå NVE 24.09.2015. Det bør bli gjort ei ny undersøking for å sjå på minstevassføringa nedstraums dei store regulerte vatna; Sundsbarm og Sandset. Jf. Vassforvaltningsplanen for Viken vassregion og kravet i vassforskrifta om minst godt økologisk potensial (GØP) i slike vassførekomstar. Elvane har svært lita vassføring i visse periodar; noko som verken er fint å sjå på eller gjev gode tilhøve for fisk eller levande organismar.

Hensikta med vilkårsrevisjonen er å oppgradere vassdraga til dagens miljøstandard. I dag er minstevassføring pålagd. Det er viktig at område som har mista si vassføring pga. regulering eller bortfall av nedbørsområde, blir sett i stand for å dekke opp behovet for framtidig ålmenne interesser. Mindre vassføring er også ei regulering, og påverkar vassdraget. Opphoping av masse i elva og vegetasjon som etablerer seg på større areal i elveleiet, er ein direkte følgje av mindre vassføring. Dette er ofte til hinder for at fisk skal kome opp elveleiet, og det er negativt for friluftslivet. I NVE sin rettleiar *Miljøtilsyn ved vassdragsanlegg*, side 83-85, *"Elveløp med redusert vannføring"* er endringane i vassdrag med redusert vassføring omtala. Denne viser også til anleggseigars ansvar for drift og vedlikehald.

Kommentarar til avsnittet om magasinrestriksjonar og fyllingstidspunkt

Kommunane har i sitt krav bedt om at Sundsbarm skal vere fylt til minst kote 608 i tida 15.6.-1.9. (høgaste regulerte vasstand er 612,20 og lågaste regulerte vasstand er 574,20, reg.høgde på 38 m, der 18,6 m er senking). Dette vil gje meir stabil vasstand om sommaren slik at dei ålmenne interessene m.a. fiske og friluftsliv vert teke omsyn til. Eit nedtappa vassdrag vil sjølvstøtt ta seg dårleg ut særleg i sommarmånadene når det gjerne er meir ferdsel i området. Vi er klar over at Sundsbarm også er viktig som flaumdemping, og vi er klar over at det framtidig klimaet gjev utfordringar med å produsere straum, ha eit flaumdempande magasin og samtidig ta omsyn til ålmenne interesser. Det å finne det beste skjeringspunktet her, vil vi framleis be om blir vurdert i denne revisjonen. Kommunen sitt krav er døme på det som Statkraft har kalla ein streng restriksjon. Ein mildare restriksjon er krav om at alt tilsig etter ein viss dato skal gå til oppfylling av magasinet. Då slepp regulanten å halde tilbake vatn for å sikre at han oppfyller fyllingskravet. Vi viser til krava om fyllingstidspunkt som er sett fram i revisjonen til Tokke/Vinje-vassdraget.

Økonomiske krav

Det er avgjerande og svært viktig for kommune at det blir oppretta eit fond til avbøtande tiltak til fordel for fiske, miljø og friluftsliv. Tryte (abbor) og ørekyte har spreidd seg til Sundsbarm via overføringstunnelen frå Nystøylvatnet. Det var ikkje tryte i Sundsbarm før reguleringa. Tiltak mot tryte og anna fiskestell i kommunane må følgjast opp.

Uavhengig av om skadane ved reguleringa var venta eller ikkje venta på konsesjonstidspunktet, bør SK bli pålagt å gå nærmare gjennom skadeverknadene av Sundsbarmreguleringa.

Ferdsel

Tilgang til stiar og ferdselsvegar er å sjå på som ålmenne interesser for friluftslivet. Som ein kompensasjon for at reguleringa har øydelagt gamle stiar og ferdselsvegar langs Sandsetvatnet, meiner Seljord kommune at konsesjonæren har ansvar for at dei gamle kløppene på vestsida av vatnet blir fornya og forlenga. Friluftsliv og folkehelse er svært aktuelt og attraktivt i dag. Vi meiner det difor er mindre motstand mot tilrettelagt ferdsel i naturen slik at ein også kan styre ferdsel på ein meir sikker måte.

På den tid då reguleringa vart gjort, var kommunane i stor grad einsidige jordbrukssamfunn. Reiselivsnæringa har utvikla seg til å bli eit svært viktig næringsgrunnlag i Seljord og nabokommunane. Det er viktig del av sysselsettinga. Fundamentet for reiselivsnæringa er naturkvaliteten, særleg jakt, fiske og moglegheit for friluftsliv med tilrettelegging med merka turvegar og sikker ferdsel for folk i alle aldrar. Vassdraga og tilhøyrande magasin er viktige element i naturopplevingane som stadig fleire søker i vårt område. For kommunane blir det difor viktig i størst mogleg grad å foreine dei interessene som er knytt til vassdragsreguleringa med andre brukarinteresser i området.

Millionvegen langs Sundsbarmvatnet på austsida vart rettsleg gjeve til grunneigarane i 1973. SK har heile tida brukt vegen for å kome til vatnet og tunellen/inntaket i sørenden av Sundsbarm. Seljord kommune meiner at SK må ha ein beredskap på dette.

Det er nemnt i konsesjonen pkt 12 at konsesjonæren har visse plikter når det gjeld vegar, bruer og kaier. Før Seljord kommune sende inn kravet om å opne konsesjonen, fekk vi avklart med adv.firmaet Lund & co at oppgradering og vedlikehald av Millionvegen er av privatrettsleg interesse og dermed eit forhold mellom grunneigarar og konsesjonær. I konsesjonen var vegen meint å vere tiltaksveg for tømmertrafikken.

Skjer og grunnar

Det kan oppstå farlege situasjonar når dei som ferdast på vatnet ikkje veit kvar skjer og grunnane finst. Seljord kommune meiner det ikkje held å skrive at SK har fått laga draft/sjøkart. Arbeidet med å distribuere det og halde det vedlike/oppdatera dette, er konsesjonæren sitt ansvar.

Båtutsett

Utsetjing av båt kan ein definere som private interesser som skal vere gjort opp i tidlegare skjønn. Seljord kommune meiner, og det har vore forståing for i andre tidlegare revisjonssaker, at når det gjeld mange nok grunneigarar/brukarar vil dette gå under *ålmenne interesser*. Det bør absolutt kunne takast med i ei revisjonssak. Langs Sundsbarm er det vanskelege forhold når det gjeld utsetjing av båtar. Her har SK vore for lite samarbeidsvillige til å finne gode, funksjonelle og moderne måtar å løyse båtutslepp og lagring av båtar på.

Landskap

Det er tendens til erosjon langs strendene ved Sundsbarmvatnet. Med effektkøyning om sommaren går vatnet oftare ned og opp. Det er meir synleg med utvasking langs strendene. I vikar og bukter samlar det seg ein god del rekved som SK har ansvar for å rydde opp. Det må utførast jamleg tilsyn og vedlikehald i samråd med myndigheitene.

Fylkesmannen har heimel etter pkt 13 i eksisterande konsesjonsvilkår til å pålegge konsesjonæren oppreinsk med jamne mellomrom i elveløpa (på dei regulerte vassdraga). Det må utarbeidast langsiktige vedlikehaldsplanar slik at friluftsliv, fiske og anna aktivitet langs vassdraga kan finne stad.

Opphopping av masser i elveleiet og gjengroing er endringar i miljøet som det ikkje blei teke nok omsyn til når konsesjonen vart gjeven. Dette er svært viktig i tilfelle flaum når vatnet kan ta nye vegar.

Fisk

Sjå også under økonomiske krav. Vi les her at regulanten er positiv til å gjennomføre tiltak innanfor rammene til standardvilkåra for fiske.

Fisk er eit kvalitetselement i vassdrag. Og det er viktig å gjere undersøkingar også når det gjeld botndyr som fisken beitar på. Både fisk og botndyr trivast mindre (i vekstsesongen) ved kaldare vatn noko som ein veit er tilfelle nedstraums utslepp frå kraftverka.

Det er eit krav at det vert brukt standardvilkår naturforvaltning når ein gjer tiltak her.

Vallaråi

Vi er gjort merksame på at SK skal ferdigstille ein rapport frå Høgskolen i Sørøst-Noreg (tidl. Høgskolen i Telemark) om fiskeundersøkingar i Vallaråi 2017/18.

Målet må vere at Vallaråi vil vere sjølvproduserande for storauren slik at han kan gå opp i elva og finne gode og eigna gyteplassar. Men arbeidet som både er gjort av SK og Statens vegvesen i området har ikkje vore til gunst for storauren. Habitatforbetrande tiltak i sjølve elveløpet er i fyrste omgang mest realistisk. Det er tale om bunar og utlegging av stor stein mv. SK vil helst ha seinka åløpet ut i frå kraftstasjonen og ikkje ha tiltak som kan redusere farten på vatnet dei fyrste 500 metrane ned frå stasjonen. Eit anna aktuelt tiltak for å ta vare på storauren, er å få bygd ei fisketrapp slik at auren har ei god, og mykje lenger, strekning ovanfor Lakshølfossen. Det må også gjerast ein del tiltak på tersklane nedanfor og rundt Satajuvområdet slik at fisken kan gå lenger opp og finne eigna gyteplassar. Dette er eit tiltak som hastar dersom vi skal kunne ta vare på storaurestammen i Seljordsvatnet. Oppvekstområdet for storauren er i deltaet i Seljordsvatnet. Storaurestammen i Seljordsvassdraget vart vurdert som ein spesielt viktig storaurebestand, og verdien har difor blitt sett til *svært stor* (SS) i revisjonsrapport nr 49 -2013 som NVE har utarbeidd. Storaurebestanden i Seljordsvatnet med tilhøyrande gyteelvar, er vurdert til å vere ein klassisk storaurebestand med røter tilbake til avsmeltinga i istida, jf Morten Kraabøl, NINA. Storaurestammen skal handsamast på lik linje med laks. Det er strenge reglar for dette i vassdraga våre.

Fylkesmannen har heimel til å pålegge konsesjonæren å utføre tiltak. NVE har gjort fleire framstøyt overfor SK for å få utført tiltak i Vallaråi. Det har teke meir enn 10 år før det har skjedd noko.

Vassdraget (Vallaråi) vert skildra som eit *"vassdrag med stort potensial for forbedring av viktige miljøverdier, og med antatt lite eller moderat krafttap i forhold til forventet miljøgevinst."*

Effektkøyring er eit omgrep som vert brukt innan vassproduksjon. Det er er ikkje eintydig definert, men bakgrunnen er at kraftverk vert køyrt med høgare produksjon når kraftprisane er høge og vice versa. Dette inneber at kraftverka vert køyrt med raskare start og stopp enn naturlege hydrologiske prosessar, og at ein får hyppigare endringar enn naturleg. Slik effektkøyring av kraftverket kan føre til stranding og uttørking av rogn på nokre utsette gyteområde som vert tørrlagt heilt eller delvis ved låg vassføring.

Temperaturskilnadane i Vallaråi ved utløpet av kraftverket, oppstraums og nedstraums kraftverket, er eit minus. I vedlegg 8 til høyringsdokumentet er det vist til temperaturmålingar i åra 2008-2010. Vi meiner dette er gamle og lite dokumenterte målingar når det gjeld temperatur. Det må kome krav frå NVE til SK om logging av temperaturen på fleire stasjonar ned igjennom elva heilt til Bjørgesanden. Mykje effektkøyring kan gje betydelege lågare gjennomsnittlege temperaturar i vekstsesongen for aure. Det blir i vedlegg 8 konkludert m.a. med at: *Tiltak for å øke veksthastighet til ørretungene er å heve vanntemperaturen i vekstsesongen.*

Her blir det også peika på, slik også M. Kraabøl har med som eit tiltak i framtidig løysing, at for å oppnå høgare vassstemperatur i vekstsesongen, så må ein:

- endre manøvreringsreglementet for vassføringa av kraftverket
- endre vassinntaket i Sundsbarmmagasinet slik at det vert tappa overflatevatn (som har høgare temperatur)

Det vert også vist til Elliot i 1994 som meiner at vassstemperatur er den viktigaste faktoren som avgjer vekst hjå aure i tillegg til næringstilgang.

Ei anna ulempe med skiftande temperatur særleg sommarstid, er badeforholda i Seljordsvatnet. Dette er svært ugunstig og ei ålmenn interesse som råkar både innbyggjarar og turistar.

Kivleåi

Biotopforbetrande tiltak i Kivleåi vert sett på i samband med Vallåi (over). Minstevassføring gjeld også i denne elva, jf brevet frå NVE 24.09.2015.

Lausmassetersklar i Manndalsåi, Åmotsdalsåi og Flatdøla

Vi står fast på kravet om at NVE må gjennomføre synfaring og eventuelt kome med pålegg om tiltak på tersklane. Tersklar må vere tilpassa fisken sine behov slik at dei kan vandre og ha gytemoglegheiter i elva/bekken.

Generelt vil vi peike på at målepunktet må vere ved oppdemminga eller så nær oppdemminga som mogleg slik at det ikkje er tvil om måling av minstevassføringa.

Kommentarar til høyringsdokumentet for reguleringa av Seljordsvatnet:

Konsesjonen/løyvet i Seljordsvatnet gjeld ei seinking av vatnet med 1,0 m med eit magasin på ca 9 mill. m³. Seinkingsarbeidet som vart utført, gjev berre moglegheit for ca 0,5 m regulering; sjølv om det er det opphavlege løyvet som framleis gjeld og med det reglementet som vart fastsett då. Det heiter at: *"formålet med reguleringen var primært å sikre et jevnere vintertilløp til Oterholt kraftverk som Bø Elektrisitetsverk eide."*

Betydinga av magasinet vart endra etter at Sundsbarmreguleringa vart sett i drift i 1970. Seljordsvatnet, som magasin, har i dag ein viktig funksjon som buffer for å oppretthalde minstevassføringa i Bøelva; noko som Sundsbarm kraftverk og Bø kommune gjorde avtale om i 1983.

Klappluka ved Hagadrag ytterst i elva nedstraums Seljordsvatnet fungerer ved låg vasstand; ikkje ved flaum. Formen i enden av Seljordsvatnet er med på å stuve opp vatnet. Rundt Seljordsvatnet er det mange campingplassar som er utsett for flaum. Her er fleire omsyn å ta. Dersom utløpet av Seljordsvatnet vert gjort større, vil meir vatn renne ut av vatnet og føre til store problem i Bø, Sauherad, Nome og Skien; nedstraums Seljordsvatnet. Desse kommunane er opptekne av mengde vatn som vert sleppt frå Seljordsvatnet. I Bø er det ca 2000 daa fulldyrka jord som er utsett for flaum.

Som nemnt i kravsbrevet frå kommunane, meiner vi det er viktig å få gjort ei god og grundig hydrologisk vurdering av utløpet til Seljordsvatnet.

Det er likeeins viktig at internkontrollen til Sundsbarm kraftverk som gjeld klappluka ved Hagadrag fungerer optimalt.

Kommunane går ut frå at NVE gjerne saman med fylkesmannen, konsesjonæren og kommunane vil gjennomføre ei synfaring i heile det aktuelle området (Sundsbarmreguleringa og Seljordsvatnet) som eit ledd i sakshandsaminga i denne revisjonssaka. Det vil styrke saka å gjere ei synfaring i terrenget for å få det beste inntrykket av forholda i dag.

Rådmannen si tilråding:

1. Seljord kommune ber om at kommentarane som er gjeve i saka blir tekne med i revisjonen av konsesjonen til Sundsbarmreguleringa og reguleringa av Seljordsvatnet.
2. Seljord kommune ber særleg om at NVE tek utgangspunkt i NINA-rapport 1233 om kunnskapsstatus og forslag til ferskvassøkologisk undersøkingsprogram i Vallaråi. For å unngå påverknader frå partsinteressene som inngår i ein vilkårsrevisjon bør det opprettast ei styringsgruppe som består av representantar frå regulanten, dei ålmenne interessene og forvaltningsmyndigheitene.
3. Konsesjonæren må opprette eit fond til avbøtande tiltak til fordel for fisk, miljø og friluftsliv. Fondet må fordelast til kvar kommune og skal vera til avbøtande tiltak for dei skader og ulemper reguleringa har på miljøet og friluftslivet.
4. Det er viktig å få gjort ei god og grundig hydrologisk vurdering av utløpet til Seljordsvatnet.
5. Kommunen ber om at NVE saman med fylkesmannen, konsesjonæren og dei involverte kommunane gjennomfører ei synfaring i heile det aktuelle området (Sundsbarmreguleringa og Seljordsvatnet) som eit ledd i sakshandsaminga i denne revisjonssaka. Det vil styrke saka å gjere ei synfaring i terrenget for å få det beste inntrykket av forholda i dag.

Utskrift til:
NVE
Fylkesmannen i Telemark
Skagerak Energi AS
Midtre Telemark vassområde
Kviteseid kommune
Tokke kommune
Seljordsvatnet grunneigarlag

Kunnskapsstatus og forslag til ferskvannsøkologisk undersøkelsesprogram i Vallaråi i Telemark

Faglige innspill til vilkårsrevisjon av Sundsbarm kraftverk

Morten Kraabøl

NINAs publikasjoner

NINA Rapport

Dette er en elektronisk serie fra 2005 som erstatter de tidligere seriene NINA Fagrapport, NINA Oppdragsmelding og NINA Project Report. Normalt er dette NINAs rapportering til oppdragsgiver etter gjennomført forsknings-, overvåkings- eller utredningsarbeid. I tillegg vil serien favne mye av instituttets øvrige rapportering, for eksempel fra seminarer og konferanser, resultater av eget forsknings- og utredningsarbeid og litteraturstudier. NINA Rapport kan også utgis på annet språk når det er hensiktsmessig.

NINA Temahefte

Som navnet angir behandler temaheftene spesielle emner. Heftene utarbeides etter behov og serien favner svært vidt; fra systematiske bestemmelsesnøkler til informasjon om viktige problemstillinger i samfunnet. NINA Temahefte gis vanligvis en populærvitenskapelig form med mer vekt på illustrasjoner enn NINA Rapport.

NINA Fakta

Faktaarkene har som mål å gjøre NINAs forskningsresultater raskt og enkelt tilgjengelig for et større publikum. De sendes til presse, ideelle organisasjoner, naturforvaltningen på ulike nivå, politikere og andre spesielt interesserte. Faktaarkene gir en kort framstilling av noen av våre viktigste forskningstema.

Annen publisering

I tillegg til rapporteringen i NINAs egne serier publiserer instituttets ansatte en stor del av sine vitenskapelige resultater i internasjonale journaler, populærfaglige bøker og tidsskrifter.

1233 Kunnskapsstatus og forslag til ferskvannsøkologisk undersøkelsesprogram i Vallaråi i Telemark

Faglige innspill til vilkårsrevisjon av Sundsbarm kraftverk

Morten Kraabøl

Kunnskapsstatus og forslag til ferskvannsøkologisk undersøkelsesprogram i Vallaråi i Telemark. Faglige innspill til vilkårsrevisjonen av Sundsbarm kraftverk - NINA Rapport 1233. 37 sider + vedlegg.

Lillehammer, februar 2016

ISSN: 1504-3312

ISBN: 978-82-426-2872-5

RETTIGHETSHAVER

© Norsk institutt for naturforskning

Publikasjonen kan siteres fritt med kildeangivelse

TILGJENGELIGHET

Åpen

PUBLISERINGSTYPE

Digitalt dokument (pdf)

REDAKSJON

Morten Kraabøl

KVALITETSSIKRET AV

Stein I. Johnsen

ANSVARLIG SIGNATUR

Forskningssjef Jon Museth (sign.)

OPPDRAGSGIVER(E)/BIDRAGSYTER(E)

Seljord kommune

OPPDRAGSGIVERS REFERANSE

2012/930 (oppdragsgivers prosjektreferanse)

KONTAKTPERSON(ER) HOS OPPDRAGSGIVER/BIDRAGSYTER

Torunn Raftevoll Rue og Frid Berge

FORSIDEBILDE

Øvre del av den storørretførende del av Vallaråi. Tunellutløpet fra Sundsbarm kraftverk til venstre. Lakshøl, Lakshølfossen og Lakshøl Bruk er midt i bildet. Foto: Morten Kraabøl.

NØKKEWORD

- Telemark fylke, Seljord kommune, Vallaråi, Seljordsvatnet, Skien vassdraget, Sundsbarm kraftverk
- Ørret, røye, sik, krøkle, abbor, trepigget stingsild, ørekyte, ål, bekkeniøye
- Ferskvannsøkologiske undersøkelser
- Vilårsrevisjon

KEY WORDS

- Telemark county, Seljord municipality, River Vallaråi, Lake Seljordsvatnet, Skien watercourse, Sundsbarm hydropower plant
- Brown trout, char, whitefish, smelt, perch, three-spined sticklebacks, minnow, eel, brook lamprey
- Freshwater ecology surveys
- Revision of terms within the hydro power industry

KONTAKTOPPLYSNINGER

NINA hovedkontor

Postboks 5685 Sluppen
7485 Trondheim
Telefon: 73 80 14 00

NINA Oslo

Gaustadalléen 21
0349 Oslo
Telefon: 73 80 14 00

NINA Tromsø

Framsenteret
9296 Tromsø
Telefon: 77 75 04 00

NINA Lillehammer

Fakkelgården
2624 Lillehammer
Telefon: 73 80 14 00

www.nina.no

Sammendrag

Kraabøl, M. 2016. Kunnskapsstatus og forslag til ferskvannsøkologisk undersøkelsesprogram i Vallaråi i Telemark. Faglige innspill til vilkårsrevisjonen av Sundsbarm kraftverk - NINA Rapport 1233. 37 sider + vedlegg.

Den primære hensikten med vilkårsrevisjoner i regulerte vassdrag er å forbedre miljøforholdene. Vilklårene som ble fastsatt ved vassdragsreguleringer for flere tiår siden er gjerne i favør av kraftproduksjon framfor miljøhensyn, og det er derfor et behov for å justere denne balansen som følge av de endringene som har skjedd siden utbyggingen. Konsesjonen som er gjeldende for Sundsbarm kraftverk ble gitt som Kgl. Res. 5.7.1963. Revisjon av konsesjonsvilkårene i Seljordsvassdraget er gitt høyeste prioritet (kategori 1.1) av NVE og Miljødirektoratet. I dette pilotprosjektet legges det vekt på storørret i Seljordsvatnet og Vallaråi. Enkelte andre gyteelver omtales også fordi de er relevante for vilkårsrevisjonen og som rekrutteringsområder for ørretbestandene i Seljordsvatnet.

Vallaråi er en del av Skiensvassdraget, og hører inn under midtre Telemark vannområde og Vest-Viken vannregion. Elva har sitt utspring fra Flatsjø i Flatdal og er den største tilløpselva til Seljordsvatnet. Det er kjent at storørret og sik fra Seljordsvatnet kan vandre 1,7 km opp til Lakshøl, en smal og dyp høl som ligger 100 m oppstrøms kraftverkstunellen. Ovenfor Lakshøl er det et fossefall som etter alt å dømme er et naturlig vandringshinder for fisk på oppstrøms gytevandring. Sundsbarm kraftverk ligger ved Seljord i Telemark og eies av Skagerak kraft AS og Vest-Telemark kraftlag AS. Kraftverket leverer en midlere årsproduksjon på 389 GWh. Kraftverket, som ble satt i drift i 1970, har en Francis-turbin med maksimal slukeevne på 26 m³/s og utnytter en fallhøyde på 480 m mellom Sundsbarmvatnet og Vallaråi. Inntak av vann til kraftproduksjon skjer i det regulerte Sundsbarmvatnet som har en reguleringsamplitude på 38 m (mellom 612 og 574 m o.h.). Installert effekt er 103 MW. Driftsvannet fra kraftverket ledes ut i Vallaråi ved Lakshøl, om lag 1,6 km fra elvas utløp i Seljordvatnet ved Seljord sentrum. Da Sundsbarm kraftverk ble bygd i 1969-1970 ble elveleiet kanalisert i Vallaråi fra kraftverksutløpet og 500 meter nedstrøms.

Driften av Sundsbarm kraftverk har medført endringer i livsmiljøet for fisk og bunndyr i elva ved at både vannførings- og temperaturforholdene avviker fra naturlige forløp. Omkring 1985 ble elveleiet flyttet noen meter i vestlig retning som følge av omlegging og utbedringer av E-134, samt etablering av gang- og sykkelbane. Disse inngrepene medførte utrettinger av elva og reduksjon av habitatvariasjonen på de berørte strekninger. Det er registrert ni fiskearter med fast forekomst i Seljordsvatnet; ørret, røye, sik, krøkle, abbor, trepigget stingsild, ørekyte, ål og bekkeniøye. Til sammen fem tilløpselver (Vallaråi, Kivleåi, Bygdaråi, Sandsåi og Hønseåi) og en utløpselv (Bøelva) er kjent som gyteelver for ørret fra Seljordsvatnet. Storørret er kjent kun fra Vallaråi og Bøelva, og mindre ørret gyter i de andre elvene.

I 1994 ble det gjennomført dykkerundersøkelser i Vallaråi fra Lakshøl og ned til deltaet. Til sammen 6 gytegroper av storørret ble funnet i øvre deler av elva mellom tunellutløpet fra Sundsbarm kraftverk og ned til tilkomstbrua til kraftverket. Det ble konkludert med at Vallaråi har mindre betydning som gyteelv for storørret. I forbindelse med pålegg fra NVE om fysiske utbedringer i Vallaråi ble det gjennomført fiskebiologiske studier av Høgskolen i Telemark i perioden fra 2008 til 2010. Undersøkelsene viste at den mest intense gyteperioden var i månedsskiftet oktober-november. Den årlige gytebestanden av storørret i elva varierte mellom 10 og 40 individer. Om lag 75 % av alle observasjonene var ørret på 1-2 kg, og et mindretall ble anslått å være 3-7 kg. Den årlige gytebestanden av storørret vurderes som kritisk lav, og risiko for negative genetiske effekter vurderes som stor inntil nærmere undersøkelser er gjennomført. Det ble funnet store variasjoner i ungfishetthet (alle årsklasser), både mellom el-fiskestasjonene på den storørretførende strekningen, og de tre undersøkelsesårene. Tetthetene varierte fra 5 til 140 individer pr. 100 m², og gjennomsnittet varierte mellom 32 og 65 individer pr 100 m². En samlet vurdering av gyteområdenes fordeling og stabilitet mellom årene, samt registreringer av årssunger av ørret på

hele elvestrekningen, tyder på at naturlig rekruttering foregår langs hele elvestrekningen. Målinger av vanntemperatur i Vallaråi har vist at lokaliseringen av driftsvanninntaket og effektkjøringen av kraftverket har stor innvirkning på vanntemperaturen gjennom året. Om vinteren er vanntemperaturen 3-4 grader høyere enn normalt. Den motsatte effekten inntreffer om sommeren når magasinet fylles opp igjen. De tidligere gjennomførte fiskebiologiske undersøkelsene i Vallaråi danner en relativt god kunnskapsbase for ørret generelt, og undersøkelsene har gitt betydelige bidrag til å utarbeide en diagnose/påpeke bestandsbegrensende flaskehalser i elvesystemet. Tiltaksplanene er imidlertid gjennomført uten at miljøbasert vannføring er vurdert, og de har derfor en begrenset verdi opp mot vilkårsrevisjonen. Tiltaksplanen bør derfor forventes til det innhentes et bredere kunnskapsgrunnlag, og den bør i tillegg ha en profil som i større grad er i samsvar med formålet med vilkårsrevisjoner. Følgende tema bør utredes nærmere: 1) Genetiske studier på ørret, 2) Miljøbasert vannføring og fysiske habitattiltak, 3) Økt storørrettførende elvestrekning, 4) Bunndyrundersøkelser, 5) Diettundersøkelser hos ørret, 6) Prøvefiske i Seljordsvatnet og deltaområdet, 7) Potensialet for bedre sportsfiske i elv og innsjø, 8) Økonomiske ringvirkninger av storørretfiske og 9) Utrede andre ørretbestander i Seljordsvatnet. Samlet sett foreligger det en betydelig mengde kunnskap av både fiskefaglig og lokalhistorisk verdi i Vallaråi, Bygdaråi og Seljordsvatnet. Med bakgrunn i denne gjennomgangen av kunnskapsgrunnlaget settes det opp følgende hovedkonklusjoner:

- Kunnskapsgrunnlaget om fiskesamfunnet og livsmiljøet i de tilstøtende elvesystemene og Seljordsvatnet bør utvides i form av flere og bredere undersøkelser uten partiske føringer.
- Dagens gyte- og oppvekstområder for storørret i Vallaråi har fra naturens side en begrenset utstrekning og utnyttelsen av kraftpotensialet er preget av tekniske innretninger og forutsetninger som gir ustabile og begrensende livsvilkår for alle vannlevende organismer (bunndyr og fisk).
- Ved å etablere fiskepassasjer ved Lakshølfoss og andre vandringshindringer på elvestrekningen opp til Flatsjø vil den tilgjengelige elvestrekningen for gyting og oppvekst for storørret øke fra 1,7 km til ca. 6 km. Det har tidligere vært fisketrapp forbi Lakshølfoss, men det foreligger ingen konkrete opplysninger utover at den ble bygd av treverk.
- Eventuelle negative effekter som påføres fisk som følge av reguleringene ovenfor Lakshølfoss bør utredes.
- Etablering av fiskepassasjer ved to-tre vandringshindringer (fosser) fra Lakshølfossen og videre oppover vil medføre en betydelig engangsinvestering, men i mindre grad vedvarende løpende utgifter. Dette tiltaket vurderes derfor å være et godt alternativ til å gjennomføre omfattende endringer i driften av Sundsbarm kraftverk.
- Det anbefales at det videre arbeidet baseres på «Håndbok for miljødesign i regulerte vassdrag».
- Selv om denne er primært utarbeidet for laks så er den i all hovedsak direkte overførbart til storørret.

Det foreslås følgende mandat for det videre faglige arbeidet med ferskvannsbiologiske undersøkelser i forbindelse med revisjonen av vilkårene for Sundsbarm kraftverk:

Opparbeide en bred økologisk kunnskapsstatus som er forankret i eksisterende faglig og lokal kunnskap om de berørte naturressurser, og som er tilstrekkelig til å foreslå tiltak som ivaretar og avklarer langsiktig levedyktighet og høstingspotensial for ørretbestander i Seljordsvatnet med tilhørende gyte- og oppvekstelter i Vallaråi, Bøelva og Bygdaråi.

For å unngå påvirkninger fra partsinteressene som inngår i en vilkårsrevisjon bør det opprettes en styringsgruppe som består av representanter fra regulanten, de allmenne interessene og forvaltningsmyndighetene.

Morten Kraabøl, NINA, Fakkeldgården, 2624 Lillehammer; morten.kraabol@nina.no

Abstract

Kraabøl, M. 2016. Knowledge status and proposals for freshwater ecological surveys in River Vallaråi, Telemark county. Technical input to the revision of terms at Sundsbarm hydropower plant - NINA Report 1233. 37 pp + appendixes.

The primary purpose of revision of terms for hydro power plants in developed watercourses is to improve the environmental conditions. The prevailing terms were set for several decades ago, and favored the hydropower production at the sacrifice of environmental protection issues. According to new ecological knowledge and recognition of the importance of local and regional environmental issues, it is currently recognized that these matters should be better balanced. The terms for Sundsbarm hydro power plant was given by Royal decree dated July 5, 1963. Norwegian Water Resources and Energy Administration (NVE) and Norwegian Environment Agency (Miljødirektoratet) has appointed the Seljord watercourse the highest priority (category 1.1). In this pilot project, emphasis is placed on large-sized and migratory brown trout in the Lake Seljordsvatnet and River Vallaråi. Some other spawning tributaries are also covered because they are all relevant in the ongoing revision process.

River Vallaråi is a part of the Skien watercourse, and belongs to Mid-Telemark River Basin District. The river origin is from the Lake Flatsjø in Flatdal community, and is the largest tributary to Lake Seljordsvatnet. Based on previous surveys and local historical information, the large-sized brown trout migrated 1.7 km to the deep Lakshøl pool situated 100 m above the tunnel outlet from the power plant. The waterfall at Lakshøl pool constitute a natural migration barrier for upstream migrating fish. Sundsbarm HPP is situated in the vicinity of Seljord community and is owned by Skagerak Energi AS and Vest-Telemark Kraftlag AS. The HPP produces 389 GWh annually (installed effect of 103 MW), and was put into operation in 1970. The HPP operates by one Francis turbine, which utilize a gross head of 480 m between the regulated Sundsbarm reservoir (fluctuating between 612 and 574 m.a.s.l; amplitude of 38 m) and River Vallaråi. The production water is lead back to the River Vallaråi at approximately 1.6 km upstream from the delta area at Lake Seljordsvatnet. The construction of Sundsbarm HPP involved channelizing works on the upper 500 m of the riverbed downstream of the tunnel outlet.

The operation of Sundsbarm HPP has caused changes in the annual pattern of water discharge and water temperature, and thus affecting environmental conditions for fish and benthos communities in the river. In 1985, the riverbed was planished, flattened and moved westwards due to re-adjustments of the national road E-134 and construction of sidewalk and bicycle lane along the road. In total, nine fish species are recorded in Lake Seljordsvatn; brown trout, char, whitefish, smelt, perch, three-spined sticklebacks, European minnow, European eel and brook lampreys. The trout spawn in five rivers included River Vallaråi. Large-sized trout are known to spawn in River Vallaråi and the effluent River Bøelva.

In 1994, divers conducted spawning surveys from Lakshøl pool to the delta. Only six redds established by large trout were found on the upper river stretch, and it was concluded that the river was only of minor importance as a spawning location for large-sized trout. Further fish biology surveys were conducted by Telemark University College from 2008 to 2010 due to orders given by the Norwegian Water Resources and Energy Administration (NVE) to the hydropower company. The peak spawning season for trout occurred in October-November, and the annual spawning stock constituted 10-40 individuals. Of these, the body size of 75% of the spawners ranged between 1 and 2 kg, and a few trout ranged between 3 and 7 kg. The annual spawning stock of large trout is evaluated as critically low. An imminent risk of negative genetic effects seems to be present, and further studies are recommended. The juvenile trout densities varied between localities and years, and ranged between 32 and 65 individuals pr 100 m². Hence, natural recruitment occur on the entire river stretch.

Recordings of the water temperature proved the great environmental impact of the daily load cycling of the turbine in combination with the submerged intake at Lake Sundsbarmsvatnet. The

river temperature during winter is 3-4 degrees Celsius higher today compared to pre-regulation conditions. Likewise, the summer temperature is lowered by several degrees. The previous fish biology surveys constitute a relatively suitable knowledge base for trout in general, and contribute to understand and pinpoint some bottlenecks for trout recruitment. The program of mitigation measures, however, do not present sufficient considerations regarding environmental flow regimes. Thus, these plans carries limited values for the ongoing revision of terms, and should be awaited until a broader understanding of the ecosystem is provided. Such plans should have a compatible profile that matches the national objectives of revising hydropower terms. The following topics need to be followed up by further surveys; 1) Trout genetics, 2) Environmental flow regimes and physical habitat improvements, 3) Increased reproductive stretch for migrant trout, 4) Surveys of the benthos community, 5) Diet surveys of trout, 6) General fish surveys in Lake Seljordsvatnet, 7) The potential to improve sport fishery in the rivers and the lake, 8) Economic spin-off effects of trout fiskeries and 9) investigate the origin/differentiation of trout in Lake Seljordsvatnet. Altogether, the local and ecological knowledge about the fish populations seems to be of some significance. Based on this pilot study, the following conclusions are put forward:

- The knowledge basis of the fish community and the aquatic environment in the spawning rivers and Lake Seljordsvatnet should be increased by performing further surveys without biased recommendations favorably disposed towards either side of the party concerned.
- The spawning and nursery areas for trout in River Vallaråi is limited by natural constraints, and the present utilization of the hydropower potential is characterized by technical solutions and presumptions providing unstable and limiting living conditions for all aquatic organisms (fish and benthos fauna).
- The available river habitats for reproduction would increase from 1,7 km to 6 km by establishing fish pass solutions at Lakshøl falls and other hindrances up to Lake Flatsjø. According to local information, fishways were built at two natural falls for centuries ago.
- The hydropower development and its effects on living conditions for fish above Lakshøl falls should be investigated.
- The establishment of fish pass solutions at migration barriers/hindrances requires a significant single investment, but the current expenditures regarding future attendance will be lower. Fish pass solutions, as a counter measure seems to offer a good alternative to alter the operation of the Sundsbarm HPP.
- It is recommended that further disciplinary work follows guidelines provided by «Handbook for environmental design in developed watercourses».
- This handbook is primarily developed for Atlantic salmon rivers, but the main approach is directly transferrable to large-sized and migratory trout.

Morten Kraabøl, Fakkeltgården, N-2624 Lillehammer, Norway.

Innhold

Sammendrag	3
Abstract	5
Innhold	7
Forord	9
1 Innledning.....	10
1.1 Generelt om vilkårsrevisjoner	10
1.2 Vilkårsrevisjon av Sundsbarm kraftverk	10
1.2.1 Generelt om definisjonen og forekomstene av storørret	10
1.2.2 Generelt om storørret som forvaltningsenhet.....	11
1.2.2.1 Vurderinger og anbefalinger for storørret i Seljordsvassdraget	11
2 Områdebeskrivelse	13
2.1 Vallaråi	13
2.1.1 Beskrivelse av elva og storørretførende strekning før og etter regulering	13
2.1.2 Beskrivelse av deltaet.....	14
2.1.3 Reguleringen.....	15
2.1.3.1 Sundsbarm kraftverk.....	15
2.1.3.2 Overføring av vann til Sundsbarm kraftverk	15
2.1.3.3 Kanalisering av elveleiet nedstrøms kraftverksutløpet	15
2.1.3.4 Driften av Sundsbarm kraftverk	15
2.1.4 Vegarbeid.....	15
2.2 Seljordsvatnet	16
2.2.1 Gyteelver for ørret.....	16
3 Materiale og metoder	17
3.1 Befaring og møter	17
3.2 Faglitteratur.....	17
3.3 Lokal kunnskap.....	17
3.3.1 Skriftlige og nettbaserte kilder	17
3.3.2 Muntlige kilder og øvrig kommunikasjon	18
4 Oppsummering av fagbiologisk kunnskap	19
4.1 Undersøkelser av gyteplasser for storørret i Vallaråi i 1994	19
4.2 Fiskebiologiske undersøkelser i Vallaråi 2008-2010.....	19
4.2.1 Årlig gyteperiode og gytebestand av storørret i Vallaråi	19
4.2.2 Registrerte gyteområder	19
4.2.2.1 Faktorer som kan begrense gytesuksess.....	19
4.2.2.2 Kommentarer	19
4.2.3 Artssammensetning	20
4.2.3.1 Registrerte arter i Vallaråi	20
4.2.3.2 Andre fiskearter som er registrert tidligere	20
4.2.3.3 Kommentarer	20
4.2.4 Tetthet og vekst hos ørretunger	21
4.2.4.1 Årsunger (0+)	21
4.2.4.2 Eldre unger.....	21
4.2.4.3 Antatt størrelse ved utvandring til Seljordsvatn	21
4.2.4.4 Kommentarer	21
4.2.5 Vanntemperatur	22
4.2.5.1 Økt vintertemperatur	22
4.2.5.2 Redusert sommertemperatur.....	22

4.2.5.3	Kommentarer	22
4.3	Undersøkelser av gytebestand for ørret i øvre del av Bøelva	23
4.4	Plan for rehabilitering av elvehabitat i Vallaråi	23
4.4.1	Kommentarer	24
5	Oppsummering av lokal kunnskap.....	25
5.1	Opplysninger om fiskefaunaen i Seljordsvatnet	25
5.1.1	Kommentarer	26
5.2	Opplysninger om storørretfisket i Seljordsvatnet	26
5.2.1	Kommentarer	28
5.3	Andre opplysninger om fisk og fiske i tilknytning til Seljordsvatnet.....	29
5.3.1	Ørretfiske i Bygdaråi	29
5.3.2	Kultiveringsarbeidet i Seljordsvatnet 1995-2014	29
5.3.3	Sikfiske i Vallaråi	29
6	Kunnskapsbehov.....	31
7	Konklusjoner.....	33
7.1	Delkonklusjoner	33
7.2	Hovedkonklusjoner	34
8	Forslag til målsetninger og mandat for videre fagbiologiske undersøkelser	35
8.1	Overordnede målsetninger	35
8.2	Mandat	35
8.3	Etablering av styringsgruppe	36
9	Referanser	37
10	Vedlegg	38

Forord

NINA v/undertegnede fikk i november 2015 forespørsel pr mail og telefon fra kommunalsjef Frid E. Berge om å gjennomføre et pilotprosjekt i forbindelse med vilkårsrevisjonen av Sundsbarm kraftverk. Innledende befaringer og møte med Seljord kommune ble gjennomført den 18. november 2015. Oppdraget var å avgi en rapport som omhandlet faglige innspill til følgende tema:

- 1) Oppsummering av faglig og lokal kunnskap knyttet til storørreten i Vallaråi og Seljordsvatnet.
- 2) Foreslå kunnskapsbehov som bør utredes nærmere i forarbeidene til vilkårsrevisjonen.
- 3) Foreslå overordnede målsetninger og mandat for ferskvannsbiologiske undersøkelser
- 4) Utarbeide en skisse til ferskvannsbiologisk undersøkelsesprogram

Det rettes en spesiell takk til kommunalsjef Frid E. Berge og natur- og miljørådgiver Torunn Räftevold Rue for tildeling og utforming av oppdraget, samt oversendelse av skriftlig materiale om fiskeressursene i Seljordsvatnet. Formann i Seljord grunneigarlag Harald Hansen takkes for bistand under befaringen langs Vallaråi, samt oversendelse av skriftlig informasjon om fisk og fiske i Seljordsvatnet og tilløpselvene. Lokale informanter takkes for alle bidrag og hyggelige samtaler. Stein I. Johnsen i NINA takkes for utarbeidelse av oversiktsbilder fra «*Norge i bilder*» og intern kvalitetssikring av rapporten.

Lillehammer 16. februar 2016

Morten Kraabøl, prosjektleder

1 Innledning

1.1 Generelt om vilkårsrevisjoner

Den primære hensikten med vilkårsrevisjoner i regulerte vassdrag er å forbedre miljøforholdene (NVE Rapport 49/2013). Vilåårene som ble fastsatt ved vassdragsreguleringer som ble gjennomført for flere tiår siden er gjerne i favør av kraftproduksjon framfor miljøhensyn, og det er derfor et behov for å justere denne balansen som følge av de endringene som har skjedd siden utbyggingen. Befolkningens holdninger til natur og miljø har endret seg, og det er gjennomført en rekke forsknings- og utredningsprogrammer (FoU) som har belyst miljøeffekter av vassdragsreguleringer. Det er også utviklet tekniske og økologiske miljøløsninger som søker å oppnå en bedre balanse mellom behovet for kraftproduksjon og ivaretagelse av miljøverdiene. Det generelle kunnskapsgrunnlaget for å gjennomføre vilkårsrevisjoner som avveier kraft- og miljøhensyn er derfor godt egnet til å kombinere med stedstilpassede fagunderskelser og lokal økologisk kunnskap.

Adgangen til å revidere åpner for mulighetene til å ajourføre og modernisere vilåårene som er knyttet til konsesjonene. Urimelige, unødvendige og uhensiktsmessige vilåår ønskes som regel opphevet eller endret. Slike vilåår var i noen tilfeller ikke forutsett da konsesjonene ble gitt, og det har også skjedd betydelige endringer i samfunnsmessige forhold og verdisetting av naturkvaliteter i og langs vassdrag. Dermed kan det bøtes på skader og ulemper for allmenne interesser som har oppstått som følge av de eksisterende vilåårene som har definert miljøbetingelsene i vassdraget i perioden fra utbygging og frem til revisjonen.

1.2 Vilåårsrevisjon av Sundsbarm kraftverk

Konsesjonen som er gjeldende for Sundsbarm kraftverk ble gitt som Kgl. Res. 5.7.1963 – Regulering og overføring i Flatdalsvassdraget, Morgedalsvassdraget og Dalaåi (Oftevassdraget) i Telemark fylke. Revisjon av konsesjonsvilåårene er gitt høyeste prioritet (kategori 1.1) av NVE og Miljødirektoratet (NVE Rapport 49/2013). De viktigste tema er fisk og fiske, og særlig gjelder dette for Seljordsvatnet, Vallaråi og Bøelva hvor det er alminnelig kjent at det forekommer storørret. Bygdaråi var tidligere en produktiv rretelv, men reguleringen har medført en betydelig reduksjon av vannføringen i elveleiet ned mot Seljordsvatnet.

I dette pilotprosjektet legges det vekt på storørret (*Salmo trutta*) i Seljordsvatnet og Vallaråi, men Bøelva og Bygdaråi omtales også fordi de er relevante for vilåårsrevisjonen og som rekrutteringsområder for ørretbestandene i Seljordsvatnet.

1.2.1 Generelt om definisjonen og forekomstene av storørret

Følgende definisjon anvendes på begrepet storørret (Direktoratet for Naturforvaltning 1997):

Med storrretstamme menes en selvreproduserende stamme med regulær forekomst av fiskespisende individer som har et nisjeskift i livshistorien hvor overgang til fiskediett gir et markert vekstomslag.

Definisjonen har vært omdiskutert i fagmiljøene. Dagens forståelse av begrepet storørret er derfor i utvikling, og det gis derfor en nærmere forklaring på begrepet.

Den gjeldende forståelsen av begrepet «storørret» er at det er en økologisk livsform som finnes i enkelte rretlokaliteter dersom miljøforholdene tilsier at individene blir storvokste. Det er derfor ikke slik at storørret har en genetisk signatur som er felles for alle forekomstene, og variasjonen

er etter alt å dømme like stor innad som mellom storørretbestander. Likevel er det slik at storørret og andre økotyper av ørret som lever i samme vassdraget kan ha ulik genetikk, og at de derfor kan utgjøre egne genetiske bestander som bør forvaltes på bestandsnivå. Dette er for eksempel vist i den nærliggende Tokkeåi (Kraabøl et al. 2015).

Den gjeldende definisjonen av storørret som økologisk livsform skiller ikke mellom bestandenes opprinnelse. Definisjonen som *Dervo et al. (1996)* fremsatte er godt egnet for å skille ut storørret som en forvaltningsenhet, men senere forskning har vist at variasjonen mellom storørretbestander er såpass stor at det er behov for en mer detaljert klassifisering. Grov sett kan det derfor skilles mellom kunstige og klassiske storørretbestander.

De kunstige storørretbestandene er enten introdusert som følge av utsettinger i eldre eller nyere tid. De kan enten ha blitt storørret som følge av at de naturlige forholdene lå til rette for en slik livshistorie, eller ved at økosystemet er manipulert gjennom for eksempel tynningsfiske på byttefiskbestander. Slike introduserte eller biomanipulerte storørretbestander er gjerne svært attraktive sportsfiskeressurser, men i en bevaringsbiologisk kontekst representerer de ikke fullt ut naturlige tilpasninger til miljøet.

De klassiske storørretbestandene etablerte seg gjennom en naturlig innvandring og kolonisering av breelver og innsjøer under istidens slutfase. Disse storørretbestandene har derfor sin opprinnelse som sjørørret, og har blitt avstengt fra fjorder og marint miljø som følge av landhevingen. Disse bestandene representerer store bevaringsbiologiske verdier. Typiske vassdrag med klassiske storørrestammer er bl.a. Mjøsa/Gudbrandsdalslågen, Randsfjorden/Dokka, Tyrifjorden/Storelva/Drammenselva.

Storørretbestanden(e) i Seljordsvatnet med tilhørende gyteelver vurderes å være en klassisk storørretbestand med røtter tilbake til istidens avsmeltning. En viktig begrunnelse for dette er forekomsten av bekkeniøye og trepigget stingsild i dette vassdraget. Dette er indikasjoner på at deler av fiskefaunaen har etablert seg som følge av naturlig kolonisering.

1.2.2 Generelt om storørret som forvaltningsenhet

I forbindelse med utarbeidelsen av Rapport nr. 49/2013 (Vannkraftkonsesjoner som kan revideres innen 2022 - Nasjonal gjennomgang og forslag til prioritering) ble det anvendt en metodikk for å fastsette verdien av et vassdrag, og det ble videre benyttet støttekriterier for verdisetting av fisk og fiske. Når det gjelder storørret ble det skilt mellom spesielt viktige storørretbestander og andre storørretbestander av mindre betydning. Spesielt verdifulle storørretbestander ble side-stilt med laks i nasjonale vassdrag og vassdrag med andre spesielt viktige anadrome bestander (**Tabell 1**).

1.2.2.1 Vurderinger og anbefalinger for storørret i Seljordsvassdraget

Storørreten i Seljordsvassdraget ble for eksempel vurdert som en spesielt viktig storørretbestand og verdien har derfor blitt satt til *svært stor* (SS) i revisjonsrapporten. I rapporten er revisjonsobjektet kategorisert som 1.1, som er høyeste kategori. Vassdraget beskrives som et «vassdrag med stort potensial for forbedring av viktige miljøverdier, og med antatt lite eller moderat krafttap i forhold til forventet miljøgevinst».

Det anbefales derfor at Vallaråi/Seljordsvassdraget vurderes og behandles på samme måte som en laksebestand i et nasjonalt vassdrag. I revisjonsrapporten er det videre sagt at i vassdrag med *svært stor* verdi med hensyn på fisk, og stort potensial for miljøforbedringer, vil man kunne måtte påberegne et større krafttap enn i vassdrag med mindre verdier.

Tabell 1. Støttekriterier og sentrale datakilder for skjønnsmessig verdisetting av prioriterte miljøtema (utklipp fra Rapport 49, vedlegg 4, side 297).

Tema og kilde	Verdisetting – prioriterte miljøtemaer			
	Svært stor verdi (SS)	Stor verdi (S)	Middels verdi (M)	Liten verdi (L)
Fisk og fiske Lakseregistret Off. fangststatistikk, SSB DN håndbok DN-utredning j. 2012 Sjørøye- vassdragene i Nord-Norge DN rapport, 1997 Vann-nett	Anadrom fisk: <u>Laks</u> - Nasjonale laksevassdrag - Andre spesielt verdifulle laksevassdrag: - bestander med storvokst laks - store bestander (fangsttopp senere år) <u>Sjørøret</u> - Stor bestand: Fangst > 1000 kg siste 20 år <u>Sjørøye</u> - Rent elvelevende bestand <u>Stort potensial for smoltprod.</u> - Lang anadrom strekning; > 15-30 km (avhengig av vannføring) Innlandsfisk: - Spesielt verdifulle storørretbestander – sikre storørretbestander (for eksempel Hunderørret)	Anadrom fisk: <u>Laks/sjørøret</u> - Vassdrag med middels store bestander - Fangst > 1000 kg laks eller 300 kg sjørøret siste 20 år <u>Sjørøye</u> - Livskraftig bestand <u>Stort potensial for smoltprod.</u> - Betydelig anadrom strekning; > 5 km og/eller innsjøareal > 10 km² Innlandsfisk: - Langtvarende bestander av harr, ørret og sik - Vassdrag (potensielt) høyproduktive for ørret, røye eller sik - Andre storørretbestander - Vassdrag med stor andel storvokst ørret	Anadrom fisk: <u>Laks/sjørøret</u> - Vassdrag med små bestander - Fangst under 1000 kg laks eller under 300 kg sjørøret siste 20 år <u>Sjørøye</u> - Mindre bestand <u>Middels potensial for smoltprod.</u> - Middels lang anadrom strekning (1-5 km) med egnet laksefiskhabitat Innlandsfisk: - Vassdrag med innlandsfiskebestander av regional/lokal verdi	Anadrom fisk: - Vassdrag med sporadisk forekomst av anadrom fisk (ikke stedeegen bestand) - Kort anadrom strekning (< 1 km) og/eller naturlig lite egnet laksefiskhabitat Innlandsfisk: - Små bestander uten spesielle verdier - Naturlig uegnede forhold i innsjø/elv for fisk

2 Områdebeskrivelse

2.1 Vallaråi

2.1.1 Beskrivelse av elva og storørretførende strekning før og etter regulering

Vallaråi er en del av Skiensvassdraget, og hører inn under midtre Telemark vannområde og Vest-Viken vannregion. Elva har sitt utspring fra Flatsjø i Flatdal og er den største tilløpselva til Seljordsvatnet (116 m o.h.). Det er kjent at storørret og sik fra Seljordsvatnet kan vandre 1,75 km opp til Lakshøl, som utgjør en smal og dyp høl som ligger 100 m oppstrøms kraftverkstunellen (**Figur 1**). Ovenfor Lakshøl er det et stort fossefall som etter alt å dømme er et naturlig vandringshinder for fisk på oppstrøms gytevandring.

Fra muntlige kilder er det opplyst at det har vært ei fisketrapp i Lakshølfoss, og at denne var plassert på vestsiden av fossen. Fisketrappa var laget av treverk og har råtnet bort. Fra Sigurd Telnes i Seljord ble det opplyst at det var «laksetrappene» både i Lakshølfossen og ved den 8 meter høye Eisanfossen i Satajuvet (Flatin 1942). Tidsperioden som disse var i funksjon er noe usikker, men det ble antydning at det kunne ha sammenheng med etableringen av en oppdretts-skum for «laks» på prestegardsjorden på begynnelsen av 1600-tallet. Dette var etter alt å dømme i forbindelse med sogneprest Zacharias Skancke's virke fra og med 1633. Fangst av stamfisk til dette kultiveringsarbeidet kan derfor ha foregått i disse fisketrappene, men det er noe usikkerhet knyttet til dette.

Vassdraget fra Sundsbarmsvatnet, ned i Flatdøla og ut i Flatsjø og videre til Vallaråi er regulert og sterkt modifisert. Grunnåi er også regulert. Elvestrekningen fra utløpet i Seljordvatnet og opp til Flatsjø er i sin helhet presentert i **Vedleggene 1-10**.

Figur 1. Driftsvannet fra Sundsbarm kraftverk møter vannføringen fra øvre del av Vallaråi fra Flatdal. Lakshølfoss og Laksehøl sees oppstrøms samløpet.

Elveleiet nedenfor Lakshøl karakteriseres ved elveforbygninger langs breddene og steinplastringer langs østre elvebredd som er berørt av E 134 (**Figurene 2 og 3, Vedlegg 8**). Elva er generelt bred og grunn nedenfor kraftverkstunellen, men variasjon i dybdeforhold øker nedstrøms mot Seljordsvatnet, og det er en dyp høl og et lite deltaområde i de nedre deler. I deltaet er det en betydelig oppstuvningseffekt som følger av vannstanden i Seljordsvatnet.

Figur 2. Vallaråi fra samløpet mellom tunellutløpet fra Sundsbarm kraftverk.

Den midlere årsvannføringen før reguleringen oppgis til 12-13 m³/s. Etter byggingen av Sundsbarm kraftverk økte middelvannføringen til 15-18 m³/s som følge av overføringer av vann i nedbørfeltet (se kapittel 2.1.2.2). Den regulerte vannføringen varierer imidlertid som følge av driften av kraftverket, og effektkjøringer om sommeren medfører at vannføringen kan svinge mellom 3 og 30 m³/s i løpet av kort tid. De viktigste endringene i vannføringen som virker negativt inn på livet i elva er en betydelig høyere vintertemperatur i vannet, bortfall av naturlige flommer og lave sommervannføringer når kraftverket ikke er i drift. Tilførselen av uregulert vannføring fra Vallaråi oppstrøms samløpet med tunellutløpet avbøter de negative effektene av effektkjøringer av Sundsbarm kraftverk.

2.1.2 Beskrivelse av deltaet

Vallaråi munner ut i et elvedelta ved Seljord tettsted. Elvedeltaets vanndekkede areal om sommeren er grovt beregnet til 290 000 m². Deltaet deles av E 134, men det er passasjemuligheter for fisk under vegbrua. Deltaet som ligger på innsiden av brua er om lag 141 000 m² og karakteriseres av gruntvannsområder. Den ytre del av deltaet på østsiden av vegbrua karakteriseres av et gruntvannsområde bestående av elvevifte og dypere kanaler ned mot Seljordsvatnet. Både Vallaråi og Bygdaråi har etablert elvevifter ut mot Seljordsvatnet, og dette er definert som den ytterste delen av deltaområdet. Deltaarealet på østsiden av E 134 er målt til 157 000 m².

2.1.3 Reguleringen

2.1.3.1 Sundsbarm kraftverk

Sundsbarm kraftverk ligger ved Seljord i Telemark og eies av Skagerak kraft AS (91,5 %) og Vest-Telemark kraftlag AS. Kraftverket leverer en midlere årsproduksjon på 389 GWh. Kraftverket, som ble satt i drift i 1970, har en Francis-turbin med maksimal slukeevne på 26 m³/s og utnytter en fallhøyde på 480 m mellom Sundsbarmvatnet og Vallaråi. Inntak av vann til kraftproduksjon skjer i det regulerede Sundsbarmvatnet som har en reguleringsamplitude på 38 m (mellom 612 og 574 m o.h.). Installert effekt er 103 MW. Driftsvannet fra kraftverket ledes ut i Vallaråi ved Lakshøl, om lag 1,6 km fra elvas utløp i Seljordvatnet ved Seljord sentrum.

2.1.3.2 Overføring av vann til Sundsbarm kraftverk

Til Sundsbarmvatnet overføres vann gjennom lange tunnelsystemer fra Nystølvatnet og Liervatnet i vest, og denne vannføringen drenerte opprinnelig til Morgedal. Liervatnet mottar vannføring fra Bergsvatnet, Ljosdalsvatnet, Selvatnet, samt elvene Einungåi og Kvernåi i Morgedal. Øyfjellsvassdragene er også overført fra denne siden. Fra nord-øst overføres vann fra Åmotdalsåi. Reguleringen har således medført overføringer av vann fra andre vassdrag. Det samlede nedbørsfeltet er om lag 418 km².

2.1.3.3 Kanalisering av elveleiet nedstrøms kraftverksutløpet

Da Sundsbarm kraftverk ble bygd i 1969-1970 ble elveleiet kanalisert i Vallaråi fra kraftverksutløpet og 500 meter nedstrøms. Kanaliseringen ble gjennomført i form av gravearbeider i elvebunnen, fjerning av stor stein og utjevning av oppstikkende fjell, samt plastring med steinmasser langs begge sider av elva.

2.1.3.4 Driften av Sundsbarm kraftverk

Driften av Sundsbarm kraftverk har medført endringer i livsmiljøet for fisk og bunndyr i elva ved at både vannførings- og temperaturforholdene avviker fra naturlige forløp. Endringene i vanntemperatur skyldes et neddykket vanninntak fra Sundsbarmvatnet som tapper vann fra kotehøyde 568. Dette innebærer at vannet som går gjennom kraftstasjonen og ned til Vallaråi nedenfor Lakshøl tas fra vanddyp som varierer mellom 7 m (ved laveste regulerede vannstand om vinteren) og 44 m (ved høyeste regulerede vannstand om sommeren). Dette medfører at vanntemperaturen blir varmere enn naturlig om vinteren og kaldere enn naturlig om sommeren.

Restvannføringen som kommer fra Vallaråi fra Flatdal (**Figur 2**) medvirker til å utjevne både vanntemperatur og vannføring på den storørretførende elvestrekningen.

2.1.4 Vegarbeid

Omkring 1985 ble elveleiet flyttet noen meter i vestlig retning som følge av omlegging og utbedringer av E-134, samt etablering av gang- og sykkelbane. Disse inngrepene medførte utrettinger av elva og reduksjon av habitatvariasjonen på de berørte strekninger. Plastring av elvebredden med sprengstein er gjennomført som følge av vegarbeidet (**Figur 3**).

Figur 3. Eksempel på plastring av elvebreddene langs E 139 med sprengstein.

2.2 Seljordsvatnet

Innsjøen Seljordsvatnet (116 m o.h.) er en 16 km² stor innsjø som har utløp i Bøelva og videre ned til Norsjø. Nedbørfeltet målt ved utløpet er 704 km² og middelvannføringen ca. 20 m³/s. Innsjøen er i gjennomsnitt 1,8 km bred og i overkant av 14 km lang. Innsjøens maksimaldyp er 153 m og gjennomsnittsdybden er 50 m. Samlet magasinivolum er om lag 704 millioner m³. Ved Bøelvas start ved Hegna er det installert ei klappeluke som besørger minstevannføring på 4,5 m³/s til Bøelva og behovet for vannføring til Bø kraftverk. Den viktigste tilløpselva er Vallaråi (før reguleringen var også Bygdaråi en viktig vanntilførsel til Seljordsvatnet).

Det er registrert ni fiskearter med fast forekomst i Seljordsvatnet; ørret (*Salmo trutta*), røye (*Salvelinus alpinus*), sik (*Coregonus lavaretus*), krøkle (*Osmerus eperlanus*), abbor (*Perca fluviatilis*), trepigget stingsild (*Gasterosteus aculeatus*), ørekyte (*Phoxinus phoxinus*), ål (*Anguilla anguilla*) og bekkeniøye (*Lampetra planeri*). I tillegg er det registrert et fåtall fangster av kanadisk bekkerøye (*Salvelinus fontinalis*) og ett eksemplar av ei gjedde (*Esox lucius*) (Olav Bjørge, pers. medd). Status for disse to artene er ukjent pr. i dag.

Forekomsten av storørret i Seljordsvatnet er registrert som en «sikker forekomst» (Dervo et al. 1996; Anon. 1997).

2.2.1 Gyteelver for ørret

Til sammen fem tilløpselver og en utløpselv er kjent som gyteelver for ørret fra Seljordsvatnet; Vallaråi, Kivleåi, Bygdaråi, Sandsåi og Hønseåi. Olav Bjørge opplyser at alle elvene fungerer som gyteelver for ørret i dag, men særlig Bygdaråi har kritisk lav vannføring i perioder. I Bøelva er det kjent at storørret og mindre ørret gyter ned til Herrefoss ved Verpe. Storørret er kjent fra Vallaråi og Bøelva, mens det i hovedsak er mindre ørret (maks 1 kg) i de andre elvene (Olav Bjørge, pers.medd). Sandsåi har den korteste gytetrekningen på noen hundre meter.

3 Materiale og metoder

3.1 Befaring og møter

Den 18. november 2015 ble det gjennomført en befaring av Vallaråi sammen med Seljord grunn-eigarlag ved Harald Hansen. Hele elvestrekningen fra utløpet av Sundsbarm kraftverk ved Lakshøl og ned til deltaområdet ble besøkt. Hovedformålet var å se på elveleiets struktur langs elvebreddene og bunnforhold, kanaliseringen og andre tiltak.

Samme dag ble det gjennomført et innledende møte med Seljord kommune ved kommunalsjef for plan, utvikling og tekniske tenester Frid E. Berge og natur- og miljørådgjevar Torunn Räftevold Rue. Seljordsvatnet grunneigarlag og andre parter deltok også. På dette møtet ble det gitt rammer for oppdraget.

3.2 Faglitteratur

Det er gjennomført til dels omfattende fiskebiologiske undersøkelser i Vallaråi i nyere tid. Slutt-rapporten fra det tre-årige undersøkelsesprogrammet som ble gjennomført av Høgskolen i Telemark utgjør det viktigste faglige grunnlaget for Vallaråi (Heggenes et al. 2011).

Det er utført tre tiltaksplaner for Vallaråi. Den første ble gjennomført som en masteroppgave i 2002 (Duus 2002). I 2006 gjennomførte Faun Naturforvaltning en ny tiltaksplan (Kiland 2006). Den siste tiltaksplanen ble publisert av Høgskolen i Telemark i 2012 (Heggenes et al. 2012), og den er naturlig nok basert på et mer omfattende faglig grunnlag enn de to foregående.

I Bøelva er det gjennomført kartlegging av gytegroper for ørret fra Seljordsvatnet fra utløpet og ned til Herrefoss. Dette utgjør den storørretførende elvestrekningen i øvre del av Bøelva (Heggenes & Dokk 1995).

3.3 Lokal kunnskap

Innsamling av lokal kunnskap om vann- og naturressurser ble gjort ved gjennomlesing av skriftlige kilder, nettpublikasjoner, e-post utvekslinger og samtaler.

3.3.1 Skriftlige og nettbaserte kilder

Av skriftlige kilder fra fisk og fiske i Seljordvassdraget er det først og fremst fire bøker som er benyttet i denne sammenheng. Boka «Beskrivelse over Sillejords Præstegjeld i Øvre-Tellemar-ken i Norge» (Wille 1786) gir en enkel beskrivelse av deler av fiskefaunaen og utøvelsen av fisket i Seljordsvatnet. Artene benevnes med lokale navn fra 1786 og det har vært noe usikkerhet omkring tolkningen av disse (se nedenfor). Den andre boka som gir beskrivelser av de samme forholdene i nyere tid er boka «Fisk og fiske fra fjord til fjell i Telemark» (Andersen 1995). Han oppgir viktig informasjon om fiskeartene og utøvelsen av fisket i nyere tid. Videre er det hentet lokale opplysninger fra to bokutgivelser fra Seljord kommune (Seljord I og Seljord II) som ble skrevet av Tov Flatin i henholdsvis 1942 og 1945 (omtales lokalt som Seljordssoga).

Det finnes relativt sparsomt med opplysninger om Seljordsvatnet og Vallaråi på Internett. En kilde som har gitt verdifull informasjon er intervjuet med Olav og Kari Bjørge som ble publisert på <http://matartikler.com/2014/kultivering-av-fisk-lonner-seg/>.

3.3.2 Muntlige kilder og øvrig kommunikasjon

Følgende personer har bidratt med øvrige opplysninger som er benyttet i rapporten: Olav Bjørge om fiskearter og utøvelsen av fisket i Seljordsvatnet og i Vallaråi, samt øvrige gyteelver for ørret; Sigurd Ternes om lokalhistorie knyttet til virksomheter langs Vallaråi, Harald Hansen i Seljordsvatnet grunneigarlag om inngrep i og langs Vallaråi, samt historisk informasjon om saksdokumenter, fisk og fiske; Helge Kiland i Faun Naturforvaltning om tidligere tiltaksplaner og revisjons-saken; Høye Øverland om Lakshøl Bruk, og Tore Tufte om fisk og fiske.

4 Oppsummering av fagbiologisk kunnskap

4.1 Undersøkelser av gyteplasser for storørret i Vallaråi i 1994

Den 28. november 1994 ble det gjennomført dykkerundersøkelser i Vallaråi fra Lakshøl og ned til deltaet. Til sammen 6 gytegroper av storørret ble funnet i øvre deler av elva mellom tunellutløpet fra Sundsbarm kraftverk og ned til tilkomstbrua til kraftverket. Fra brua og videre nedover til deltaets ytre deler mot Seljordsvatnet ble det ikke funnet noen gytegroper. Det ble likevel bemerket at det var noen potensielle gyteområder ved innløpet fra Prestegardsåi, samt i utløpet av hølen som ligger under Vallar bru og i deltaets ytre deler. Det ble konkludert med at Vallaråi har mindre betydning som gyteelv for storørret.

4.2 Fiskebiologiske undersøkelser i Vallaråi 2008-2010

I forbindelse med pålegg fra NVE om fysiske utbedringer i Vallaråi ble det gjennomført fiskebiologiske studier av Høgskolen i Telemark i perioden fra 2008 til 2010 (Heggenes et al. 2011).

4.2.1 Årlig gyteperiode og gytebestand av storørret i Vallaråi

Antall storørret i elva og anvendte gyteområder ble undersøkt i treårsperioden 2008-2010 med snorkling (Heggenes et al 2011). To-tre dykkere drev parallelt med vannstrømmen over hele den 1,2 km (senere målt til 1,75 elvekilometer) lange elvestrekningen fra Lakshøl til Seljordsvatnet. Antall ørret over 40 cm ble registrert. Antall gytemoden storørret ble beregnet som middelverdien av gjentatte driv.

Gyteperioden for storørret i Vallaråi foregår ifølge lokal kunnskap i perioden fra midten av september og fram til siste del av november. Undersøkelsene viste at den mest intense gyteperioden var i månedsskiftet oktober-november.

Den årlige gytebestanden av storørret i elva varierte mellom 10 og 40 individer. Om lag 75 % av alle observasjonene var ørret på 1-2 kg, og et mindretall var ble anslått å være 3-7 kg.

4.2.2 Registrerte gyteområder

De treårige undersøkelsene avdekket fire atskilte gyteområder for storørret i Vallaråi. De samme gyteområdene var i bruk hvert år.

Det øverste området er lokalisert på østsiden av elva mellom veibrua inn til Sundsbarm kraftverk og kraftverksutløpet, og det ble rapportert at gyteaktiviteten på dette området var større enn på de nedenforliggende områdene. Samlet sett ble det vurdert at gytearealene var av varierende kvalitet, men at det ikke var mangel på gytehabitater i elva.

4.2.2.1 Faktorer som kan begrense gytesuksess

Det påpekes at overlevelsen til rogn og nyklekket yngel ikke er undersøkt, og det kan være forskjeller i overlevelse i tidlig livsfase mellom de ulike gyteområdene. Det pekes også på at effektkjøringen av kraftverket kan medføre stranding og uttørking av rogn på noen utsatte gyteområder som tørrlegges helt eller delvis ved lav vannføring. Særlig gjelder dette hvis gytingen foregår under høy vannføring, slik at ørreten prefererer de strandnære områdene med egnet gytegrus.

4.2.2.2 Kommentarer

Gitt at storørreten i Vallaråi utgjør en egen genetisk enhet, vurderes den årlige gytebestanden av storørret som kritisk lav, og risiko for negative genetiske effekter vurderes som stor. For å

avklare risikoelementene bør det gjennomføres genetiske undersøkelser av ørret i Vallaråi for å avdekke om det er en eller flere genetiske enheter.

Dersom det foregår stranding av rogn og nyklekket yngel som følge av effektkjøring og/eller lave vannføringer vil dette gjøre situasjonen enda mer kritisk. Det bør derfor utredes tiltak som avbøtter dette forholdet. Heggenes et al. (2011) anbefaler en forsiktig senkning av elvebunnen på disse områdene. Dette kan imidlertid medføre en betydelig risiko for å øke permeabiliteten i elvebunnen med påfølgende usikre konsekvenser for rognoverlevelse. I tillegg vil slike inngrep kunne medføre ustabilitet i grusmassene over kortere eller lengre tid, med påfølgende økt dødelighet på rogn og yngel i inkubasjons- og klekkeperioden. En utjevning av elvebunnen vil også medføre redusert heterogenitet i skjul- og oppveksthabitatene, samt en homogenisering av strømmønstret. Dersom det skal foretas senkninger av elvebunnen anbefales derfor grundige flerfaglige vurderinger av tiltakets ringvirkninger. Dersom det kan gjennomføres uten skadelige ringvirkninger vil man kunne oppnå en økning i anvendt gyteareal for storørret.

4.2.3 Artssammensetning

4.2.3.1 Registrerte arter i Vallaråi

Fra elektrofisket i elva ble det registrert følgende fire fiskearter; ørret, ørekyt, trepigget stingsild og bekkeniøye. Ørret var dominerende fiskeart, og utgjorde 73 % av den totale fangsten. Ørekyte utgjorde 24 % av fangstene, og indikerer at denne innførte arten har etablert seg i Vallaråi. Bekkeniøye og stingsild, som er naturlig forekommende arter i Vallaråi, forekom i mindre mengder, men det påpekes at elektrofiske har en tendens til å underestimere mengden niøye ettersom det kreves en egen teknikk for å få dem opp fra substratet under avfisking (Schartum et al. 2014). Stingsilda er som regel vesentlig mindre enn årsyngel av ørret, og det er derfor sannsynlig at den blir underestimert med hensyn til antall individer. Særlig gjelder dette årsyngel.

4.2.3.2 Andre fiskearter som er registrert tidligere

I tillegg til de fire artene som ble funnet under elektrofiske nevner presten Wille (1786) at det finnes røye, sik, krøkle, ål, abbor og laue i Seljordvatnet (se nærmere beskrivelse og vurderinger nedenfor).

4.2.3.3 Kommentarer

Krøkle, sik, røye, trepigget stingsild, ørekyte og bekkeniøye har ulike økologiske betydninger for ørret. Krøkle, røye og sik er attraktive byttefisk for ørret som har vandret ut fra elva og oppholder seg i innsjøen. Ørekyte, trepigget stingsild og bekkeniøye er også velkjente byttefiskarter for ørret som lever i elva eller i deltaområdet mellom elv og innsjø, og kan således bidra til en forbedret ernæringssituasjon og vekst hos ørret før smoltifisering og overgang til et liv ute i innsjøen. Det foreligger imidlertid ingen undersøkelser som belyser fiskesamfunnet i deltaet, og i hvilken grad ørret nyttiggjør seg disse ressursene. Ørekytas betydning som næringskonkurrent til ørret bør utredes nærmere, og det antas at ørekyta utøver en konkurranse mot ørretunger i de rolige og stilleflytende deler av Vallaråi. Dette vil kunne danne grunnlag for å foreslå tiltak som favoriserer ørretunger. Det synes nærliggende å peke på at en høyere minstevannføring vil redusere elvehabitatenes egnethet for ørekyte. Det ble også funnet at ørret var den dominerende arten i strømmsterke partier av elva. Det antas at årsgamle ørretunger kan begynne å utnytte stingsild- og bekkeniøyebestandene, men dette er ikke undersøkt i Vallaråi. Det anbefales derfor at det gjennomføres diettundersøkelser av ørret i alle årsklasser. I tillegg bør forekomsten av de andre omtalte artene i elv og delta utredes nærmere med egnet metodikk.

Mangfoldet av potensielle byttefiskarter i Vallaråi og i Seljordvatnet tilsier at forholdene ligger til rette for restaurering av en livskraftig bestand. Utvidede ferskvannsbiologiske undersøkelser vil kunne gi et godt faglig grunnlag til å vurdere livsgrunnlaget for storørret i elv og innsjø.

4.2.4 Tetthet og vekst hos ørretunger

Det ble funnet store variasjoner i ungfisktetthet (alle årsklasser) både mellom el-fiskestasjonene og de tre undersøkelsesårene. Tetthetene varierte fra 5 til 140 individer pr. 100 m², og gjennomsnittet varierte mellom 32 og 65 individer pr 100 m². Disse ungfisktetthetene er i samme størrelsesorden som tilsvarende undersøkelser har vist i sammenlignbare elver i regionen (Bøelva, Heddøla og Tinnelva). Samlet sett vurderes tetthetene av ørretunger som moderat.

Veksten hos ørretungene i Vallaråi vurderes som normal eller litt sein for årsungene, og det antas at dette skyldes effektkjøringen av Sundsbarm kraftverk om sommeren. Kombinasjonen av store temperatursvingninger og lengre perioder med lav sommertemperatur vil begrense nærringsopptaket og veksten hos ørret i alle årsklasser mens de lever i elva. Sammenlignet med f.eks. Bøelva og Heddøla er veksten til årsungene lavere i Vallaråi. Det ble også funnet at veksten til årsungene i Vallaråi var noe bedre i 2009 sammenlignet med 2008 og 2010, noe som antas å skyldes at vanntemperaturen var 0,9 grader høyere dette året sammenlignet med de andre.

4.2.4.1 Årsunger (0+)

Det ble funnet årsunger ved de aller fleste av de 7 el-fiskestasjonene i Vallaråi. Tettheten varierte mellom 0 og 119 individer pr. 100 m² ved de enkelte stasjonene gjennom alle tre årene. Den gjennomsnittlige tettheten av årsunger på de 7 stasjonene som ble e-fisket med tre gangers overfiske i 2008, 2009 og 2010 var på henholdsvis 39, 12 og 20 individer pr. 100 m². De fleste årsungene var i størrelsesintervallet 5-6 cm.

4.2.4.2 Eldre unger

Eldre ørretunger ble funnet ved alle el-fiskestasjonene hvert år. Tettheten varierte mellom 3 og 51 individer ved de enkelte stasjonene, mens den gjennomsnittlige tettheten av eldre årsunger i 2008, 2009 og 2010 var henholdsvis 21, 22 og 12 individer pr. 100 m². Kroppsstørrelsen til de fleste to-somrige ørretunger (1+) var mellom 8 og 11 cm.

4.2.4.3 Antatt størrelse ved utvandring til Seljordsvatn

Det ble nesten ikke funnet ørretunger over 15-20 cm under el-fisket i Vallaråi. Dette tyder på at ørretene vandrer ut fra elva ved denne kroppsstørrelsen. Antatt alder ved utvandring er derfor 2-3 år.

4.2.4.4 Kommentarer

En samlet vurdering av gyteområdenes fordeling og stabilitet mellom årene, samt registreringer av årsunger av ørret på hele elvestrekningen, tyder på at naturlig rekruttering foregår langs hele elvestrekningen. Det påpekes imidlertid at både tetthet og vekst synes å være moderate og til dels lave i forhold til forventet. Det er en stor svakhet i materialet at det ikke finnes gode og sammenlignbare før-data som kunne kvantifisert effektene av alle tiltakene som er gjort i elva. Det foreliggende datagrunnlaget for tetthet og vekst gir derfor grunnlag for å anta et betydelig forbedringspotensial dersom effektive tiltak gjennomføres.

I den faglige utredningen fra Høgskolen i Telemark (Heggenes et al. 2011) fremheves det flere ganger at det ikke foreligger indikasjoner på rekrutteringssvikt hos ørret i Vallaråi. Det er grunn til å utdype denne konklusjonen ettersom det er faglige grunner til å tro at både effektkjøringen, temperaturregimet og de øvrige tiltakene knyttet til kanalisering og andre inngrep i betydelig grad har virket/virker fortsatt begrensende på den naturlige rekrutteringen av ørret.

Med rekrutteringssvikt menes bortfall av en eller flere årsklasser blant ungfisk som oppholder seg i elva, og det er ikke påvist fravær av årsklasser i materialet.

Det er, som nevnt, ikke mulig å kvantifisere disse faktorene som begrenser naturlig rekruttering. Den korte storørretførende strekningen (1,75 km) tilsier at det fra naturens side har vært en begrenset størrelse på storørretbestanden. Gitt at storørreten i Vallaråi representerer en egen

enhhet, så vil alle faktorer som begrenser den naturlige rekrutteringen være av alvorlig karakter ettersom elva etter alt og dømme ikke har hatt en stor og robust bestand av storørret. Tilsvarende begrensende miljøfaktorer ville til sammenligning være mindre alvorlige dersom den storørretførende strekningen hadde vært lengre.

Videre er det slik at tetthetene av ørretunger som ble funnet ved el-fisket ikke nødvendigvis representerer bestandssituasjonen for storørret. Med bakgrunn i de genetiske undersøkelsene som ble gjennomført i Tokkeåi og Bandak (Kraabøl et al. 2015) er det grunn til å anta at det kan være flere genetisk atskilte ørretbestander i Vallaråi. Hvis det er tilfellet så er det grunn til å anta at bestandssituasjonen for storørret er enda mer kritisk enn det som fremgår i dagens kunnskapsgrunnlag. Det anbefales derfor at det gjennomføres genetiske studier av ørret i Vallaråi for å avdekke om ørretene i Vallaråi utgjør en eller flere genetiske enheter som bør forvaltes separat.

4.2.5 Vanntemperatur

Målinger av vanntemperatur i Vallaråi har vist at lokaliseringen av driftsvanninntaket og effektkjøringen av kraftverket har stor innvirkning på vanntemperaturen gjennom året. Forløpet av vanntemperaturen i elva følger ikke naturlige rytmer, og brå forandringer med temperaturendringer på flere grader kan skje i løpet av få timer.

4.2.5.1 Økt vintertemperatur

Om vinteren er vanntemperaturen 3-4 grader høyere enn normalt, og det dannes derfor ikke is på elva. Mangel på isdekke vil kunne medføre stressrelaterte negative konsekvenser på vinteroverlevelsen hos ungfisk gjennom vinteren, men det er uvisst hvor mye dette betyr i en elv i denne klimasonen. I tillegg vil både gyte- og klekkesidspunkt respondere direkte på temperaturendringer, og dette vil antakeligvis variere i forløp mellom år. Årsaken til denne kunstig høye vintertemperaturen er at Sundsbarmsvatnet har høy vannstand utover høsten og vinteren, og vanninntaket ligger såpass neddykket at det tapper vann fra dypere og tempererte vannlag helt fram til sen vinteren.

4.2.5.2 Redusert sommertemperatur

Den motsatte effekten inntreffer om sommeren når magasinet fylles opp igjen. De øvre vannmassene varmes opp av høy lufttemperatur og vind, mens driftsvannet tappes fra et stadig dypere vannlag som inneholder kaldt vann. Sommertemperaturen i Vallaråi kan være 5-10 grader lavere enn normalt, og dette har negativ innvirkning på alle organismer som lever i elva. Vekstforløp, klekkesidspunkt og atferd kan endres såpass mye at det medfører redusert overlevelse og produksjon av ørretunger. Samlet sett vurderes det slik at økt vintertemperatur ikke har positiv effekt på veksten fordi den er såpass lav at ørreten ikke vokser i nevneverdig grad, og at den lave vanntemperaturen utover sommeren medfører redusert vekst i den viktigste perioden som ørreten normalt vokser. En eventuell normalisering utover sensommer og høst vil sannsynligvis ikke kompensere for dette.

4.2.5.3 Kommentarer

Dokumentasjonsgrunnlaget som omfatter endringer i vanntemperatur vurderes å være såpass gode at det ikke er behov for nærmere undersøkelser av temperaturregimet gjennom året. De negative effektene av det kunstige temperaturregimet vurderes ikke til å være en kritisk minimumsfaktor som er avgjørende for ørretstammens eksistens, men en normalisering vil bidra til å øke veksthastigheten hos alle vannlevende organismer, normalisere inkubasjonstiden for egg og klekkesidspunkt hos akvatiske dyr. Dersom det skal legges til rette for sportsfiske i Vallaråi så vurderes det som viktig at man unngår brå endringer i vanntemperatur i fiskesesongen. Samlet sett vurderes det slik at miljøgevinsten på det akvatiske miljøet, samt den framtidige opplevelses og rekreasjonsverdien til Vallaråi vil øke dersom temperaturregimet ble normalisert. Det anbefales derfor å utrede mulighetene for å bygge om vanninntaket i Sundsbarmsvatnet slik at det tapper overflatevann uavhengig av magasinets fyllingsgrad.

4.3 Undersøkelser av gytebestand for ørret i øvre del av Bøelva

Hele den 1,8 km lange storørretførende elvestrekningen fra utløpet og ned til Herrefoss (oppstrøms vandringshinder) ble undersøkt ved dykking den 28. november 1994. På dette tidspunktet var det meste av gytingen over, men gytegroperne ble registrert. Den undersøkte elvestrekningen ble karakterisert ved at den hadde mange og «svært gode» gyteplasser. Gytegroper etter storørret ble funnet fra de øvre deler i utløpet og ned til Hagadrag. Sistnevnte område ble omtalt som et nøkkelområde for storørret. Til sammen ble det registrert «flere titalls gytegroper» etter storørret. Ved Hagadrag var gytegroperne til dels overlappende og derfor vanskelig å kvantifisere.

4.4 Plan for rehabilitering av elvehabitat i Vallaråi

Høgskolen i Telemark har på oppdrag av Skagerak kraft AS utarbeidet en plan for rehabilitering av elvehabitatet i Vallaråi (Heggenes et al. 2012). Tiltaksforslagene er basert på resultatene som framkom under de tidligere gjennomførte fiskebiologiske undersøkelsene (Heggenes et al. 2011, se også kapittel 4.2).

Hovedmålsetningene for tiltaksforslagene er å øke oppvekstforholdene for ørret, og at gyteområder ikke er begrensende faktor for naturlig rekruttering i Vallaråi. Videre er det lagt vekt på at tiltakene ikke skal favorisere livsbetingelsene for ørekyte, og at fortsatt effektkjøring av Sundsbark kraftverk ikke medfører ekstra dødelighet hos ørretunger. Det er også lagt til grunn at tiltakene ikke skal medføre oppstuvning av vann med påfølgende reduksjon i fallhøyde for kraftverket, og at flomfaren ikke øker.

Følgende tiltak ble foreslått:

Senke bunnivået på aktuelle gyte- og oppvekstområder: På svært lave restvannføringer, som oftest i februar, er det observert at noen mindre gyte- og oppvekstområder blir helt eller delvis tørrlagte. I øvre del av elva foreslås en senkning av grusør ved tunellutløpet for å rehabilitere funksjonaliteten til gyteområdet. Tilsvarende senkninger av elvebunnen foreslås lengre nedover i elva for å unngå stranding av ungfisk. Risikoen ved disse tiltakene omtales, og det anbefales at effektene i første omgang må overvåkes.

Etablering av motstrøms «kiler» i forbygde elvekanter i kombinasjon med grovsteinede buner: Tiltaket har til hensikt å bryte opp de rettlinjede elvekantene og er spesielt tilpasset de lokale forholdene i Vallaråi. Kilene og bunene (steingrupperinger) er tenkt å ha en utforming som gir økt areal på egnede kantsoner, mer strukturell variasjon og at det ikke skapes egnede arealer for ørekyte (kiler med oppstrøms orientering).

Steinsettinger ute i elva: Disse tiltakene har også til hensikt å øke den strukturelle variasjonen i områder med finmateriale, og i særlig grad langs bunnen ute i elvekanalen. Steinsettingene anbefales å ha en lav profil og 2/3 nedgravd i bunnsubstratet for å bli stabilisert. Det anbefales overvåkning av tiltaket fordi massetransport i elva kan redusere effekten av steinsettingene.

Økt vekst for ørret: Med bakgrunn i de observerte temperatursvingningene som følger av effektkjøringen av Sundsbarm kraftverk påpekes mulighetene for å øke sommertemperaturen (i vekstsesongen) ved å gjøre tekniske tilrettelegginger som gir overflatetapping fra Sundsbarmsmagasinet. Det anbefales en nærmere vurdering av de teknisk-økonomiske aspektene ved dette, og at relevante fagmiljøer bør utrede denne muligheten.

4.4.1 Kommentarer

Innfallsvinkelen til å utarbeide en tiltaksplan bør ha en bredere fagprofil hvis den skal være relevant i en revisjon av vilkårene, og det bør ikke legges føringer og begrensninger fra regulanten. Den foreliggende planen og tiltaksbeskrivelsene vurderes som gode når de sees i lys av at planen ikke skal påvirke elvas hovedstruktur, kraftproduksjonen (oppstuvning av vann på under vannsnivå) og flomfaren i elva. Det tas også for gitt i planen at kraftverket fortsatt skal effektkjøres. Føringene har imidlertid ført til at det foreslås tiltak som er lite utprøvd, har usikker effekt og som kan virke til dels motstridende. En senkning av elvebunnen anses som et særlig risikofyllt tiltak ettersom elvebunnens tetningslag i øvre del av elva vil kunne forstyrres. Konsekvensene av dette må utredes nærmere før det iverksettes. Et mulig utfall er at grusmasser i øvre deler av elva vil transporteres nedover og dermed redusere effektene av de strukturelle tiltakene lengre nedstrøms.

Dersom de nevnte føringene viser seg å bli gjeldende i det videre arbeidet med vilkårsrevisjonen anbefales det å undersøke mulighetene for å øke den storørretførende elvestrekningen. Dette kan gjøres ved å etablere fiskepassasjer ved Lakshølfoss og i Satajuvet (eventuelle flere vandringshindringer bør også undersøkes).

Innen lakseforvaltningen er det fortsatt vanlig å øke den lakseførende elvestrekningen i slike tilfeller. Fra miljømyndighetene er det imidlertid en mer restriktiv innstilling enn tidligere, og tiltaket må derfor begrunnes godt. I Vallaråi er begrunnelsen som følger: Dersom gytebestanden på dagens storørretførende elvestrekning viser seg å være faretruende lav med hensyn til langsiktig levedyktighet, og det synes vanskelig å oppnå ønskede resultater ved å rehabilitere elvehabitatet, bør dette tiltaket vurderes. Det foreslås derfor å utrede potensialet for økt storørretproduksjon i Vallaråi ved å etablere fiskepassasjer bl.a. ved Lakshølfoss og Satajuvet. Dette tiltaket vil kunne kompensere for reguleringsseffektene som er rådende nedenfor Lakshølfossen, i tillegg medføre en vesentlig større miljøgevinst enn hva som kan oppnås ved tiltak gjennom borfall av effektkjøring og habitattiltak. Videre vil en eventuell åpning av elvestrekningen forbi fossene ikke medføre introduksjon av en ny art (slik tilfellet hadde vært hvis det hadde vært laks) til øvre deler av Vallaråi (og Flatsjø). Tiltaket bør imidlertid utredes for følgende forhold: 1) Konsekvenser for fiskebestander og fiskeutøvelsen ovenfor Lakshølfoss, 2) Risiko for spredning av fiskesykdommer og 3) Nærmere opplysninger om fisketrappa som ble bygd i Lakshølfoss tidligere. Det bemerkes også at dette tiltaket har vært gjennomført tidligere i form av fisketrapper (se kapittel 2.1.1).

5 Oppsummering av lokal kunnskap

5.1 Opplysninger om fiskefaunaen i Seljordsvatnet

Presten Hans Jacob Wille ga ut boka «*Beskrivelser over Sillejords Præstegjæld*» i 1786, og her nevnes flere fiskearter med lokalnavn. Det er knyttet en viss usikkerhet til nedtegnelsene, og det gis derfor en generell faglig vurdering av opplysningene.

Ålen omtales som tilstedeværende i Seljordsvatnet, men den ble ikke utnyttet som matressurs fordi «den holdes for å være Ormens Broder». Den fanges av og til med «Vod» eller fiskestang. Det er litt uklart hva som menes med «Vod», men det kan ha sammenheng med vading ut i vassdraget under fangsten (jfr. Aasen 1873). Den største ålen som er fanget oppgis til 2 alens lengde (tilsvarer 1,26 m). Ålebestanden i Seljordsvatnet var betydelig høyere for noen tiår siden, og den ble beskattet ved lystring med gaffel og bruk av såkalte «stegler» (agnede kroker på line som ble lagt ut i vannet). Det ble fanget mest ål rundt Bjørgeøyene ved Seljord, og den ble oftest fanget i ytre deler av dagens deltaområde (Olav Bjørge, pers.medd).

Ørekyta omtales om «Aae-Koot» eller «Øre-Tyte», og det tidligere latinske artsnavnet *Cyprinus aphy* oppgis i teksten (Wille 1786, side 83). En alternativ tolkning av lokalnavnet «Aae-Koot» er krøkle. Det er godt kjent at det ble foretatt bevisste utsettinger av ørekyte i Telemark for noen tiår siden, og ifølge lokal kunnskap den ble satt ut i Sundsbarm for å øke næringstilgangen til ørret. Derfra har den kommet ned i Seljordsvatnet (Olav Bjørge, pers.medd). Dessuten er det kjent at krøkle betegnes som «kot» i Telemark. I Norsjø og nedre deler av Bøelva ble gytevandringen hos krøkle omtalt som «kot-tida» (H. Kiland, pers.medd.). Forvirringen omkring lokale navn skyldes antakeligvis begrenset kunnskap i fiskebiolog i eldre tider.

Laue omtales av Wille (1786, side 83) som «blekker», og den ble fanget under garnfiske. Det latinske artsnavnet *Cyprinus alburnus* oppgis også i teksten, og dette er det opprinnelige artsnavnet som ble gitt til denne arten av Carl von Linné i 1758 (i dag: *Alburnus alburnus*). Det foreligger ingen informasjon om denne arten blant lokalbefolkningen, og det er derfor lite sannsynlig at det noensinne har vært laue i Seljordsvatnet.

Røye omtales som «flas-røye» og opplyses å forekomme hyppigst i området mellom Garvig og Strond. Den typiske kroppslengden var mellom 6 og 8 tommer (tilsvarende 15-20 cm). Hunnfiskene omtales som hvit-blå i fargene med «carmosin-røde» finner, mens hannene var rødflekete. Det er kjent at det finnes en røyetype som er blek i kroppsfargene i Seljordsvatnet, og den kalles lokalt for «bleike» eller «bleik» (<http://matartikler.com/2014/kultivering-av-fisk-lonner-seg/>). Den er hvit i kjøttet og veier normalt i underkant av 100 gram. I sjeldne tilfeller er det fanget individer på 200 gram (Olav Bjørge, pers.medd).

Sik omtales som en fiskeart som ble beskattet. Den ble saltet, vindtørket og benyttet som matforråd gjennom vinteren. Se også nærmere omtale av sikfiske i kapittel 5.3.3.

Abbor (lokalnavn; tryte) omtales som småvokst i Seljordsvatnet, men store individer på 700-800 gram forekommer (Olav Bjørge, pers.medd).

Storørret betegnes som «Laxhøl-fisk» etter fisket som foregikk i Lakshøl i Vallaråi. Fiskerettighetene tilhørte prestegården. Den største ørreten som ifølge Wille ble fanget i denne hølen var 14 «skaalpund» (tilsvarende ca. 7 kg) tung og 1,5 alen (tilsvarende 94 cm) lang. Denne ørretformen omtales atskilt fra annen ørret som forekommer i fjellvannene (*Field-Ørred*) og i elvene som drenerer gjennom dalførene for øvrig (*Hvid-Ørred*). Det er for øvrig kjent at det er fanget atskillig større ørreter i Vallaråi (Hansen, H., pers.medd).

Krøkla ble introdusert til Seljordsvatnet fra Norsjø for noen tiår siden. Den ble transportert i store melkespann med bil. Den har i dag etablert stor bestand, og storørret som fanges under krøklas

gytetid i perioden mellom ca. 12. og 25. mai har mye krøkle i munn, svelg og mage (gulpes opp). Ørreten følger stimene av krøkle som vandrer opp mot Seljord i mai (Olav Bjørge, pers.medd).

Bekkeniøye og stingsild er kjent blant lokalbefolkningen. Niøye ble observert i Vallaråi under bading, og stingsild observeres ved noen anledninger langs strandkanten (Olav Bjørge, pers.medd).

Kanadisk bekkerøye ble satt ut flere steder i Norge over lang tid, og det er kjent enkelte fangster i storruse i Seljordvatnet for noen år siden. Den er ikke fanget i løpet av de siste årene (Olav Bjørge, pers.medd).

Det ble fanget ett eksemplar av gjedde i storruse i juni 2015. Hanngjedda målte 5,5 kg og 90 cm, og var tilnærmet helt utgytt med rester av melke i gonadene (Olav Bjørge, pers.medd). Det er usikkert om gjedda har etablert seg i Seljordsvatnet i dag, men det omtales som lite trolig.

5.1.1 Kommentarer

Opplysningene om fiskefaunaen som oppgis av Wille vurderes som sparsomme og usikre. Artene er viet liten plass, noe som kan tyde på at de også er overfladisk behandlet og kan være preget av misforståelser. Tolkningen av lokalnavnet «*Blekke*» er særlig usikkert, og det anses som mest sannsynlig at dette refererer til trepigget stingsild istedenfor laue. Stingsild finnes i dag i Seljordsvatnet og i Vallaråi, og det er grunn til å tro at den koloniserte vassdraget ved naturlig innvandring. Alternativt kan lokalnavnet ligne på «bleike», som er en røyeform som gjerne er småvokst og blek i kroppsfargen. Wille oppgir imidlertid dens kroppsstørrelse til å være kortere enn en finger, noe som er en sterk indikasjon på at det dreier seg om trepigget stingsild.

Det er også usikkert hvilken fiskeart som omtales med lokalnavnet «Aae-Koot». Forstavelen «Aae» betyr antakeligvis «å», eller elv/bekk, og at denne arten kunne observeres i tilløpsbekker/elver. «Koot» er et kjent lokalnavn på krøkle, og den er i likhet med ørekyta kjent for å søke opp i rennende vann for å gyte om våren. Lokalnavnet kan således passe på begge disse artene, men ettersom det er kjent i lokalmiljøet at både ørekyte og krøkle ble introdusert i nyere tid anses dette som uavklart.

Bekkeniøye omtales ikke av Wille. Det kan skyldes at han ikke kjente til dens eksistens i vassdraget, eller at den ikke ble betraktet som fisk (dette er også taksonomisk riktig). Det vurderes som overveiende sannsynlig at den har kolonisert vassdraget ved naturlig innvandring, og at den ble oversett av Wille fordi det ikke ble lagt tilsvarende vekt på fiskefaunaen sammenlignet med andre tema.

Omtalene av de tre ørret-formene viser også en del taksonomisk usikkerhet hos Wille, og bidrar til inntrykket om at fiskefaunaen ble beskrevet på en overfladisk måte.

Lokalkunnskapen som er innhentet fra Olav Bjørge angir med stor sikkerhet de riktige artsforekomstene i Seljordsvatnet i dag.

5.2 Opplysninger om storørretfisket i Seljordsvatnet

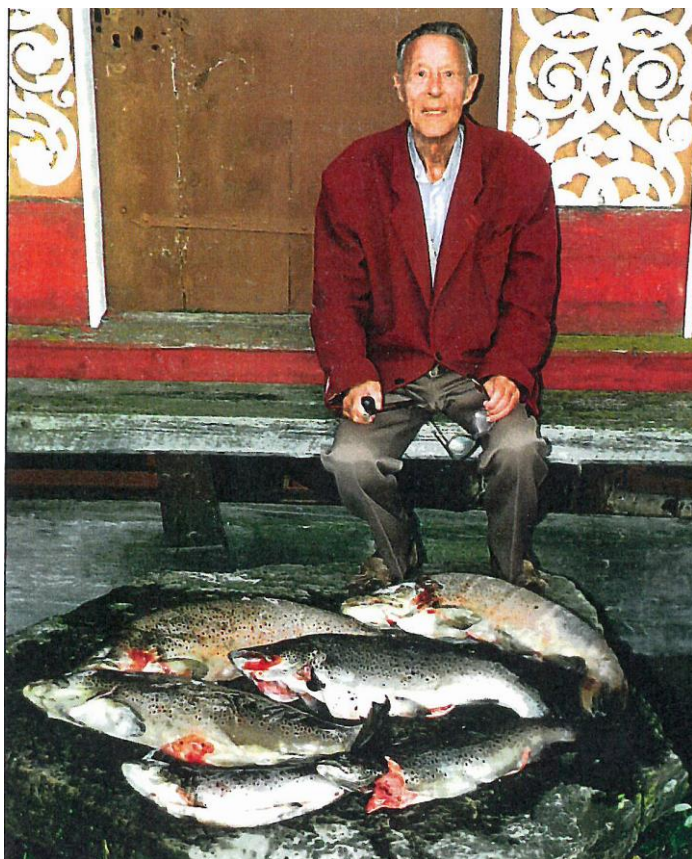
I boka «Fisk og fiske fra fjord til fjell i Telemark» omtales grunneier Arne Nes fra Nes i Seljord som en av de mest kjente og erfarne storørretfiskerne på Seljordsvatnet, og fisket var en del av gårdsbruket. Han ble intervjuet om sine fangster av forfatteren, og han hadde til sammen 70 års fiskeerfaring i 1995. Han benyttet for det meste garn, men oter, not og stang ble også brukt under sitt fiske.

Vanligvis hadde han to-tre garn (maskevidde 10 omfar, tilsvarende 63 mm) stående ute på faste plasser fra begynnelsen av august til slutten av september. Til sammen blir dette en årlig fiskeinnsats på 120-180 garnnetter. Garna stod ute i vannet kontinuerlig, men de ble kontrollert og rengjort hver dag. Nes oppga en gjennomsnittlig årsfangst på 30-40 ørreter, og disse veide fra 3,5 kg og oppover. De fleste veide 7-8 kg. Den beste fangsten på ei fiskenatt fikk han natt til 4. september 1995; seks ørreter med samlet vekt 42,5 kg. De to største veide henholdsvis 11 og 13 kg (**Tabell 2** og **Figur 4**). Gjennomsnittsvekten var 7 kg.

Tabell 2. Oversikt over sikre fangster av storørret fra Seljordsvatnet i perioden 1990-1995 (kilder; Andersen 1995 og avisa Vardens storfiskregister).

Fangsttidspunkt	Sted	Vekt	Redskap	Fisker
August 1994	Seljordsvatnet	14,2	Garn	Arne Nes
1990	Seljordsvatnet	14,0	Garn	Arne Nes
August 1995	Seljordsvatnet	13,8	Garn	Arne Nes
4. september 1995	Seljordsvatnet	13,0	Garn	Arne Nes
4. september 1995	Seljordsvatnet	11,0	Garn	Arne Nes
1990	Seljordsvatnet ved Garvikstrondi	9,0	Garn	Einar Straume
Pinsa, 1995	Seljordsvatnet ved Garvikstrondi	8,0	Garn	Ukjent ¹⁾
Juni, 1995	Seljordsvatnet ved Garvikstrondi	7,5	Garn	Hans-Arne Haugen
Juni, 1993	Seljordsvatnet ved Seljord camping	4,4	Stang	Erik Halmrast
16. juni 1991	Seljordsvatnet	4,1	Stang	Reidar Hage

1) Kilde: Torfinn S. Andersen. Fisk og fiske fra fjord til fjell i Telemark. Side 205.

Figur 4. Storørrettfangsten til Arne Nes som ble gjort natt til 4. september 1995. Snittvekt på 7 kg, og de to største storørretene veide 11 og 13 kg (kilde; Andersen 1995).

Arne Nes oppga at han til sammen hadde fanget om lag 2000 ørreter på garn i Seljordsvatnet i løpet av 70 fiskesesonger fram til og med 1995. I august 1995 fikk han sine to største ørreter på 13,8 og 14,2 kg.

Det opplyses også fra eieren av Garvikstrondi Camping, Sveinung Haugen, at interessen for sportsfiske på 1990-tallet var meget stor, og flere fangster av ørreter på 1-2 kg tilsier også at dette var ørreter som ble fanget på ulike redskapstyper i løpet av deres første leveår før kjønnsmodning ute i innsjøen. Øvrige storørretfangster som refereres i boka er i sin helhet oppgitt i **Tabell 2** (se også **Figur 5**).

I et intervju i 2014 (<http://matartikler.com/2014/kultivering-av-fisk-lonner-seg/>) forteller Olav Bjørge junior at han har fanget storørret på 14,5 kg i Seljordsvatnet, og dette ble bekreftet gjennom telefonsamtale med Olav Bjørge den 11. februar 2016. Han fortalte også om en storørret på 18 kg som ble tatt på stang (dorging) utenfor Sinnesodden. Fangsten ble gjort anslagsvis i 1920-1930-årene av en mann ved navn Skogheim.

Figur 5. Einar Straume med storørret på 9 kg som ble tatt på garn i Seljordsvatnet i 1990 (kilde; Andersen 1995).

5.2.1 Kommentarer

Storørretfangstene som oppgis i perioden 1990-1995 (**Tabell 2**), samt opplysningene fra Arne Nes, tilsier at det var en bestand av storvokste individer i Seljordsvatnet på 1990-tallet. Det vurderes som sannsynlig at bestandssituasjonen er om lag den samme i dag.

Forekomsten av ørret, og storørret spesielt, vurderes å være et resultat av naturlig innvandring etter siste istid. Dette understøttes av fiskefaunaen for øvrig i Seljordsvatnet. Det synes videre å være en regulær forekomst av individer som har kroppsvekter godt over 10 kg, og samlet sett tilsier dette at bestanden bør betraktes som spesielt verdifull i forvaltningssammenheng. I tillegg er bestandsstørrelsen kritisk lav, og effektive tiltak bør snarlig iverksettes for å unngå genetiske skadeeffekter.

Når disse dokumenterte fangstene sammenholdes med eksisterende kunnskap om en lav årlig gytebestand i Vallaråi er det åpenbart at beskatningen er for stor. Det foreslås derfor å innføre fredning av storørret i både Seljordsvatnet og i Vallaråi (både sportsfiske og uttak av stamfisk) inntil man har fått en bedre oversikt over situasjonen. Høstingsbasert fiske bør ikke tillates før gytebestanden vurderes å være høstbar. Dette betyr at garnfiske med grove maskevidder må

totalforbys over hele innsjøen. I Vallaråi og Seljordsvatnet kan det imidlertid tillates et fang-og-slipp basert stangfiske etter nærmere angitte vilkår og overvåkningsmetoder. Det vurderes som viktig å opprettholde et sportsfiskermiljø som utgjør en pressgruppe inn mot den forestående vilkårsrevisjonen. Begrunnelsen for dette er at vilkårsrevisjoner gjøres for å rette opp skader og ulemper som er påført allmennheten.

5.3 Andre opplysninger om fisk og fiske i tilknytning til Seljordsvatnet

5.3.1 Ørretfiske i Bygdaråi

Arne Nes forteller også om teinelagsfiske etter ørret i Bygdaråi før den ble regulert (Andersen 1995), og dette ble bekreftet under samtale med Sigurd Telnes fra Seljord. Teinene ble satt ut i elva på kveldstid og tatt opp igjen om morgenen, og i årene frem til reguleringen fanget han etter eget utsagn «*mangfoldige tusen ørreter i Bygdaråi*». Ørreten i denne elva var tydeligvis ganske småfallen, og han oppgir at det gikk 4-5 individer pr. kilo (tilsvarende 200-250 grams ørreter). Den beste fangsten han fikk var 325 ørreter på ei natt. Det er også kjent at det ble fanget mye fisk i de små sidebekkene til Bygdaråi omkring 1900 (Flatin 1945, side 628-629).

Nes drev også litt notfiske etter sik i Seljordsvatnet, og han fikk enkelte storørreter under dette fisket også.

5.3.2 Kultiveringsarbeidet i Seljordsvatnet 1995-2014

Kultivering av ørret i Vallaråi foregikk allerede i 1819. Sigurd Telnes fortalte under telefonsamtale den 11. februar 2016 om en oppdrettskum som ble anlagt på prestegardsjordet, og at denne fikk vanntilførsel (og avløp) til Vallaråi. Hensikten var å drive kultivering av ørret, men det foreligger ingen informasjon om omfanget av fiskeutsettingene.

Olav Bjørge har på vegne av grunneigarlaget drevet fiskekultivering i Seljordsvatnet i nesten 20 år. Han startet opp i 1995 med å sette 20 stk flytegarn (6 meters høyde) og fanget tusenvis av småsik gjennom en fireårsperiode. I 1998 fikk de tilsagn om bygdeutviklingsmidler og gikk til innkjøp av båt, motor, båthus og en 10 meters storruse. I de første årene ble det tatt ut 4-5 tonn med sik i året, og de tømmer rusa for sik hver fjerde dag. I dag har det årlige fangstutbyttet sunket til om lag 400-500 kg. Siken selges til hoteller, gårdsutsalg og privat konsum. I et intervju i 2014 fortalte han om kultiveringsarbeidet. I 1995 var det kun 1 av 10 fangede ørreter i Seljordsvatnet som var av god kvalitet, og de var «hvite i kjøttet og med mye mark». I 2014 var ørretene av god kvalitet, og det var kun 1 av 20 fangede ørreter som var klassifisert som dårlig kvalitet (<http://matartikler.com/2014/kultivering-av-fisk-lonner-seg/>). Kultiveringsarbeidet har derfor gitt målbare effekter på både sik- og ørretbestanden.

Bjørge nevner også at siken har forbedret sin kvalitet innenfor samme tidsperiode. I 1995 var gjennomsnittsverken 100 gram, mens den i 2014 ble oppgitt til å være 200-300 gram og av god kvalitet.

5.3.3 Sikfiske i Vallaråi

I boka Seljord II (Flatin 1945) omtales sikfisket i Vallaråi på følgende måte: «*Når siken leikar i Lakshylfoss tek dei han på sloe når han vil nedatt i vatne*». Dette tyder på at siken hadde gyteplasser helt opp til fossefoten i Lakshølen. Olav Bjørge senior drev notfiske etter sik i Vallaråi. Nota ble trukket med hestekjerrer, og det opplyses at siken var av samme kvalitet som de ser i dag etter 20 års kultiveringsinnsats (Andersen 1995).

Etter reguleringen sluttet imidlertid siken å gå opp i Vallaråi, og den antas å gyte andre steder i Seljordsvatnet. I de første fire-fem årene etter oppstarten av Sundsbarm kraftverk var det vanlig at kraftverket ble slått av i helgene. Store mengder sik vandret opp i Vallaråi i løpet av helgene i slutten av oktober og utover november, men forsvant igjen da kraftverket ble slått på igjen i begynnelsen av uka. Etter hvert ble kraftverket kjørt kontinuerlig, og da opphørte sikvandringene i elva (Olav Bjørge, pers.medd). Det er grunn til å tro at det var temperaturendringene i elva om høsten som var årsaken til at siken ikke kunne gyte i elva etter reguleringen. På denne tiden av høsten var Sundsbarmsmagasinet fullt, og tapping av vann fra dypere og varmere vannlag medførte sannsynligvis en vanntemperatur som var høyere enn sikens preferanser, og at den dermed fant alternative gyteplasser i innsjøen.

6 Kunnskapsbehov

De tidligere gjennomførte fiskebiologiske undersøkelsene i Vallaråi danner en relativt god kunnskapsbase for ørret generelt, og undersøkelsene har gitt betydelige bidrag til å utarbeide en diagnose/påpeke bestandsbegrensende flaskehalser i elvesystemet. Tiltaksplanene er imidlertid gjennomført uten at miljøbasert vannføring er vurdert, og de har derfor en begrenset verdi opp mot vilkårsrevisjonen. Tiltaksplanen bør derfor avventes til det innhentes et bredere kunnskapsgrunnlag, og den bør i tillegg ha en profil som i større grad er i samsvar med formålet med vilkårsrevisjoner. Den bør derfor ikke være begrenset av regulantens føringer.

Nedenfor gis en kort omtale og begrunnelse for å gjennomføre videre undersøkelser av begrensede faktorer (diagnose) for storørreten i Vallaråi og Seljordsvatnet.

- Genetiske studier på ørret: Det er uavklart hvorvidt ørretunger i Vallaråi utgjør en eller flere genetiske enheter. Det bør derfor gjennomføres genetiske studier for å avklare den genetiske strukturen hos ørret. En utvidet undersøkelse som også inkluderer ørret fanget i Seljordsvatnet bør også vurderes gjennomført.
- Miljøbasert vannføring og fysiske habitattiltak: Vannføringen på den storørretførende elvestrekningen i Vallaråi er bestemt av kraftverksdriften, og det foreligger ingen bestemmelser om minstevannføring. Det bør derfor utredes hvilke muligheter og handlingsrom som foreligger til å innføre en pålagt miljøbasert vannføring som sikrer gode livsbetingelser for alle livsstadier hos ørret som befinner seg i elva (ungfisk og gytefisk). Utredningen bør fokusere på optimalisering av vandrings- gyte- og oppvekstforhold i elva, og den bør sees i sammenheng med eventuelle tiltak som skal gjennomføres.
- Økt storørretførende elvestrekning: Den naturlige storørretførende elvestrekningen er 1,75 km, og Lakshølfossen utgjør et naturlig vandringshinder (det var tidligere en fisketrapp i Lakshølfossen). Denne elvestrekningen er relativt kort og sterkt påvirket av kraftverksdriften, og det vurderes foreløpig som vanskelig å oppnå en storørretbestand som både er livskraftig og høstbar selv om driften av Sundsbarm kraftverk blir mer miljøvennlig og at det gjennomføres en justert tiltaksplan. Dersom det gjenoppbygges en fiskepassasje forbi Lakshølfossen og eventuelt andre vandringshindringer opp til Flatsjø vil storørreten kunne få tilgang til ytterligere 3 km i Vallaråi og 1,3 km i Grunnåi. Disse gyte- og oppvekstområdene har etter alt og dømme bedre habitatkvaliteter enn dagens storørretførende elvestrekning. En foreløpig befaring på deler av strekningen har indikert at elvestrekningen er godt egnet til gyting og oppvekst for ørret selv om den er karakterisert som sterkt modifisert (se **Vedleggene 1-10**). Eventuelle begrensede faktorer fra reguleringene i denne delen av vassdraget bør utredes. Det anbefales derfor at det foretas en nærmere utredning av miljøgevinster og –ulempes ved å øke den storørretførende strekningen forbi Lakshølfossen. Det anbefales videre at det utarbeides en tilnærming til gytebestandsmål for storørret for elvestrekningen nedenfor og ovenfor Lakshølfossen.
- Bunndyrundersøkelser: Kunnskapsbehovet knyttet til bunndyrfaunaen i Vallaråi og deltaområdet er mangelfull, og det anbefales derfor at det gjennomføres studier som kartlegger artsmangfoldet, strandingsproblematikk i forbindelse med effektkjøring av kraftverket og artsgruppens økologiske betydning for ørret og andre fiskearter i elva.
- Diettundersøkelser hos ørret: Ørretens utnyttelse av bunndyr og fisk i elv og innsjø er ikke undersøkt. En slik undersøkelse vil kunne belyse den økologiske betydningen av bekkeniøye og trepigget stingsild i elv og deltaområde, samt i hvilken grad krøkle, sik og røye inngår i dietten til ørret ute i Seljordsvatnet. Undersøkelsene bør omfatte mageprøver fra ørret i ulike alders- og størrelsesgrupper som er fanget gjennom ulike tider av året. I tillegg til direkte mageundersøkelser anbefales det også bruk av stabile isotoper

for å få et bredere innblikk i ørretens diettvalg. Disse undersøkelsene bør sees i sammenheng med et prøvefiske (se kulepunkt nedenfor).

- Prøvefiske i Seljordsvatnet og deltaområdet: Det foreligger lite oppdatert kunnskap om fiskesamfunnet i Seljordsvatnet og i deltaområdet i nedre deler av Vallaråi. Det anbefales derfor at det gjennomføres et omfattende prøvefiske med standardiserte metoder for å kartlegge artsfordelingen, alders- og størrelsesstrukturer, romlig fordeling av de ulike artene, alders- og vekstforhold og parasittforekomster. For å supplere materialet som skal analyseres kan storrusa også benyttes. I tillegg til standardisert prøvefiske bør det gjennomføres elektrisk fiske i utvalgte deler av deltaet og strandsona i Seljordsvatnet, samt nedre deler av Vallaråi.
- Potensialet for bedre sportsfiske i elv og innsjø: Dersom det er ønskelig å oppnå forbedrede fiskemuligheter for sportsfiske i elv og innsjø bør dette utredes slik at tiltakene kan tilpasses. En slik tilnærming vil kreve at storørretbestanden (og eventuell andre ørretbestander i vassdraget) blir såpass stor at den kan beskattes. Dette betyr at målsetningene og tiltakene som utarbeides i vilkårsrevisjonen bør skille mellom hva som kreves for å oppnå en levedyktig bestand og en høstbar bestand. Med sportsfiske etter storørret i dette vassdraget menes først og fremst elvefiske med stang i Vallaråi og dorgefiske fra båt på Seljordsvatnet, men andre sportsfiskemetoder bør også hensyntas i den grad de er aktuelle for området.
- Økonomiske ringvirkninger av storørretfiske: Betydningen av at Seljordsvassdraget blir en attraktiv sportsfiskedestinasjon for ulike grupperinger av sportsfiskere bør utredes for å synliggjøre de samfunnsmessige betydningene av forbedrede fiskemuligheter.
- Utrede andre ørretbestander i Seljordsvatnet: Det er kjent at nedstrøms gytende storørret fra Seljordsvatnet har brukt Bøelva som gyte- og oppvekstelv. Statusen til denne bestanden er ikke godt nok undersøkt i nyere tid, men i en undersøkelse som ble gjennomført i 1994 ble elva ned til Herrefoss (1,8 km) undersøkt ved dykking, og det ble konkludert med at elva har usedvanlig mange og gode gytearealer for stor og mindre ørret (Heggenes & Dokk 1995). Det bør derfor foretas en ny kartlegging av bestandsstatus, flaskehalser og potensial for forbedringer. Bygdaråi, som ble tilnærmet tørrlagt etter reguleringen, bør også undersøkes med hensyn til flaskehalser og muligheter. Samlet sett vil disse gyte- og oppvekstelvne kunne gi et betydelig bidrag til områdets verdi som sportsfiskedestinasjon dersom de kan utnytte sine potensial. Særlig gjelder dette Seljordsvatnet. Dessuten har disse ørretbestandene en tilsvarende høy forvaltningsmessig verdi, og ifølge lokal kunnskap er nå den utløpsgytende ørretbestanden i Bøelva sterkt redusert. I Bygdaråi er bestanden omtalt som utradert som følge av reguleringen, og det kan derfor være aktuelt å gjenoppbygge en ny ørretbestand i denne elva.

7 Konklusjoner

Samlet sett foreligger det en betydelig mengde kunnskap av både fiskefaglig og lokalhistorisk verdi i Vallaråi, Bygdaråi og Seljordsvatnet. Med bakgrunn i denne gjennomgangen av kunnskapsgrunnlaget settes det opp følgende delkonklusjoner:

7.1 Delkonklusjoner

- Ørretbestandene i Seljordsvatnet vurderes foreløpig å bestå av flere bestander med naturlig innvandringshistorikk, og de har derfor en spesielt stor verdi som innlandsfisk. De bør derfor hensyntas og forvaltes som om det var laks i et nasjonalt laksevasdrag.
- Storørretbestanden i Vallaråi har, både før og etter utbyggingen, sine viktigste gyte- og oppvekstområder på en elvestrekning på 1,75 km. Hele elvestrekningen, og dermed også rekrutteringsområdet for bestanden, er sterkt modifisert som følge av reguleringen. Det synes vanskelig å rehabilitere elvehabitaten i såpass stor grad at de vil gi livsgrunnlag for en levedyktig og høstbar bestand.
- Etableringen av Sundsbarm kraftverk har forringet gyte- og oppvekstforholdene for både ørret og sik i Vallaråi som følge av kanalisering, senkning og homogenisering av elveleiet, endret vannføringsregime, effektkjøring av kraftverket og unaturlige svingninger i vanntemperaturen. Samlet sett vurderes disse inngrepene/miljøpåvirkningene å være av alvorlig karakter ettersom storørretoppgangen er fåtallig og oppgangen av sik har bortfalt. En tiltaksplan bør vurdere alle disse faktorene uten partiske føringer.
- Nyere undersøkelser har vist at det fortsatt foregår varierende rekruttering av ørret under dagens forhold, og forbedringspotensialet vurderes å være betydelig ved å bedre de nevnte miljøforholdene i elva. Det vurderes likevel som lite sannsynlig at storørretbestanden kan bli både levedyktig og høstbar dersom gyte- og oppvekstområdene ovenfor Lakshøfossen forblir utilgjengelige.
- Det foreslås fredning av storørret i både Seljordsvatnet og i Vallaråi (både sportsfiske og uttak av stamfisk) inntil man har fått en bedre oversikt over situasjonen. Høstingsbasert fiske bør ikke tillates før gytebestanden vurderes å være høstbar. Dette betyr at grunneigarlaget bør forby garnfiske med grove maskevidder over hele innsjøen.
- Miljøforholdene i Seljordsvatnet vurderes å være tilstrekkelig gode til å øke rekrutteringen av storørret i Vallaråi. Det pekes spesielt på forekomstene av krøkle, sik og røye ute i de frie vannmassene og dypere områder. Tilstedeværelse av flere byttefisk-arter medfører at næringstilgangen til storvokste og fiskespisende storørret blir mer stabil enn om det kun var en tilgjengelig byttefisk-art. Fiskesamfunnet i Seljordsvatnet bør kartlegges.
- Kunnskapsbehovet er i første rekke knyttet til 1) genetisk struktur hos ørret i Vallaråi, 2) en vurdering av miljøbasert vannføring i Vallaråi, 3) gevinsten ved å øke den storørretførende strekningen i Vallaråi videre opp mot Flatdal og 4) en grundig fiskebiologisk undersøkelse av fiskefaunaen i hele Seljordsvatnet. Det vises for øvrig til de foreslåtte tiltaksplanene som er utarbeidet av Faun Naturforvaltning og Høgskolen i Telemark, og at disse utvides til å inkorporere ny kunnskap om hele vannsystemet.
- Bygdaråi var ifølge lokal kunnskap en viktig og produktiv elv for ørret i Seljordsvatnet. Vassdragsreguleringene medførte at denne elva er tørrlagt og uten nevneverdig reproduksjon av ørret. Tilbakeføring av vann i denne elva i form av en miljøbasert vannføring

vil kunne gi et stort bidrag til ørretproduksjonen i Seljordsvatnet, og dette bør utredes videre. Tilsvarende bør gyte- og oppvekstområdene i Bøelva undersøkes nærmere.

7.2 Hovedkonklusjoner

Kunnskapsgrunnlaget om fiskesamfunnet og livsmiljøet i de tilstøtende elvesystemene og Seljordsvatnet bør utvides i form av flere og bredere undersøkelser uten partiske føringer. Det synes å være et stort potensial for forbedringer av fiskebiologiske forhold i Bygdaråi dersom det etableres et miljøbasert vannføringsregime.

Dagens gyte- og oppvekstområder for storørret i Vallaråi har fra naturens side en begrenset utstrekning og utnyttelsen av kraftpotensialet er preget av tekniske innretninger og forutsetninger som gir ustabile og begrensende livsvilkår for alle vannlevende organismer (bunndyr og fisk). Det vurderes derfor som urealistisk å endre prinsippene for kraftverksdrift i såpass stor grad at kraftverksdriften ikke forringer livsvilkårene i elva i vesentlig grad. En revidert tiltaksplan som baseres på et bredere kunnskapsgrunnlag anbefales gjennomført for å redusere miljøskadene som årlig påføres av kraftverksdriften, og som er påført som følge av tidligere tiltak.

Ved å etablere fiskepassasjer ved Lakshølfoss og andre vandringshindringer på elvestrekningen opp til Flatsjø vil den tilgjengelige elvestrekningen for gyting og oppvekst for storørret øke fra 1,7 km til ca. 6 km. Det har vært fisketrapp forbi Lakshølfoss tidligere, og det er derfor sannsynlig at ørret i forskjellige størrelsesklasser kunne passere. Denne nye elvestrekningen (4,3 km) innehar varierte og godt egnede elvestrekninger til gyting, oppvekst og overvintring.

Eventuelle negative effekter som påføres fisk som følge av reguleringene ovenfor Lakshølfoss bør utredes før strekningen gjøres tilgjengelig for ørret fra Seljordsvatnet. Tiltak som optimaliserer livsbetingelsene for fisk bør også utredes.

Etablering av fiskepassasjer ved to-tre vandringshindringer (fosser) fra Lakshølfossen og videre oppover vil medføre en betydelig engangsinvestering, men i mindre grad vedvarende løpende utgifter. Dette tiltaket vurderes derfor å være et godt alternativ til å gjennomføre omfattende endringer i driften av Sundsbarm kraftverk. Samlet sett vil derfor gjennomføring av en revidert tiltaksplan for Vallaråi nedenfor tunellutløpet sammen med en åpning av strekningen ovenfor Lakshølfoss, representere en tilnærming i vilkårsrevisjonen som gir minimale krafttap og store miljøgevinster.

Det anbefales at det videre arbeidet baseres på «Håndbok for miljødesign i regulerte vassdrag» (Forseth og Harby 2013). Selv om denne er primært utarbeidet for laks så er den i all hovedsak direkte overførbar til storørret. Håndboka beskriver i detalj hvordan utredning, utvikling og gjennomføring av tiltak kan gjennomføres. Mye av dette er allerede gjort i Vallaråi, og de foreliggende fiskebiologiske undersøkelsene og planer for rehabilitering av elvehabitatet er i tråd med håndbokas anbefalte metodikk, men utredningene bør utvides som anbefalt ovenfor. Bruk av håndboka i det videre arbeidet vil også bidra til å sette det riktige nivået på det gjestående arbeidet med å bedre miljøforholdene i Vallaråi og de andre omtalte regulerte elvene som gir bidrag til ørretbestandene i Seljordsvatnet.

8 Forslag til målsetninger og mandat for videre fagbiologiske undersøkelser

8.1 Overordnede målsetninger

Den overordnede målsetningen bør være å oppnå mest mulig forbedringer i vannmiljøet (med fokus på storørret) med minst mulig reduksjon av kraftproduksjon i Sundsbarm kraftverk. Det må imidlertid påregnes noe krafttap ettersom hele den storørretførende elvestrekningen er preget av driftsvannføringen av kraftverket. Det synes derfor å være riktig å arbeide mot et såkalt «vinn-minimumstap» perspektiv (se Forseth og Harby 2013; Håndbok for miljødesign i laksevassdrag, side 62). Dette innebærer at man søker etter maksimal miljøgevinst i form av økt storørretproduksjon (åpne elvestrekningen ovenfor Lakshølfoss for storørret) og minst mulig tap av kraftproduksjon gjennom tiltak som gjelder nedre deler av Vallaråi.

Det vurderes også som overordnet viktig at alle bestander og livsformer hos ørret i Seljordsvatnet med tilløpselver sikres i henhold til langsiktig levedyktighet. Dette innebærer at det må framskaffes genetisk informasjon som blant annet belyser den effektive populasjonsstørrelsen hos storørret. Videre bør det avklares hvordan denne skal tolkes i sammenheng med eventuelle andre genetiske struktureringer av ørretbestanden(e) i vassdraget. Ut i fra empiriske og teoretiske bevisførsler i forskningslitteraturen bør den effektive bestandsstørrelsen (N_e) for storørret være minst 1000 for å sikre langsiktig levedyktighet (Frankham et al. 2014). Dette synes å være uoppnåelig når man tar den korte elvestrekningen i betraktning, og dette må derfor avklares av genetikere.

Hvorvidt det er forsvarlig å åpne for høsting av storørret (og andre ørretbestander) bør også vurderes ut fra genetiske vurderinger. Inntil disse avklaringene foreligger anbefales det at det skal være en målsetning at tiltakene som foreslås gjennomført skal medføre at det i løpet av kortest mulig tid kan utøves sportsfiske etter storørret (og andre ørretbestander) i Vallaråi og Seljordsvatnet.

Elvene Bøelva og Bygdaråi bør også inngå i de overordnede målsetningene for det videre arbeidet i vilkårsrevisjonen. I Bøelva er det viktig å få en oversikt over status og flaskehalser for bestanden, og i Bygdaråi bør det være en målsetning å re-etablere en ørretbestand. I sistnevnte elv bør det påregnes et krafttap i form av miljøbasert vannføring.

8.2 Mandat

Det foreslås følgende mandat for det videre faglige arbeidet med ferskvannsbiologiske undersøkelser i forbindelse med revisjonen av vilkårene for Sundsbarm kraftverk:

Opparbeide en bred økologisk kunnskapsstatus som er forankret både i eksisterende faglig og lokal kunnskap om de berørte naturressurser, og som er tilstrekkelig til å foreslå tiltak som ivaretar og avklarar langsiktig levedyktighet og høstingspotensial for ørretbestander i Seljordsvatnet med tilhørende gyte- og oppvekstelter i Vallaråi, Bøelva og Bygdaråi.

Kunnskapsstatusen og tiltakene bør tuftes på alle punktene som er nevnt i kapittel 6 om kunnskapsbehov. Undersøkellesprogrammet bør derfor utformes med deltema som gjenspeiler de nevnte punktene. Tidligere gjennomførte undersøkelser i vassdraget bør inngå i kunnskapsgrunnlaget. Det henvises også til overføringsverdien fra «Håndbok for miljødesign i regulerte laksevassdrag» (Forseth og Harby 2013). Det bør legges til grunn at tilnærmingen til problemløsningene bør være av tilsvarende faglig karakter som anvendes i nasjonale laksevassdrag med tilsvarende problemstillinger.

8.3 Etablering av styringsgruppe

For å sikre at alle partsinteressene som inngår i en vilkårsrevisjon får mulighet til å bli hørt, bør det opprettes en styringsgruppe som består av representanter fra regulanten, de allmenne interessene og forvaltningsmyndighetene. Ledervervet bør tilligge en forvaltningsmyndighet som er mest mulig upartisk i økonomisk forstand, fortrinnsvis Fylkesmannen eller et relevant direktorat. Styringsgruppa bør håndtere alle faser av revisjonsprosjektet, som for eksempel pre-kvalifisering, utlysning, valg av tilbyder, oppfølging av prosjektene og håndtering av alle prosjektets leveranser.

9 Referanser

- Aasen, I. 1973. Norsk ordbog med dansk forklaring, sjette udgave 1873.
- Dervo, B.K., Taugbøl, T., Skurdal, J. 1996. Storørret i Norge. Status, trusler og erfaringer med dagens forvaltning. Østlandsforskning. Rapport nr. 10/1996.
- Direktoratet for naturforvaltning 1997. Forslag til forvaltningsplan for storørret. Utredning for Direktoratet for Naturforvaltning. Nr. 1997/2, 41 sider.
- Duus, P. 2002. Habitatforbedringer og forslag til biotopforbedrende tiltak i Vallaråi, Seljord kommune. Masteroppgave ved Institutt for biologi og naturforvaltning, Norges landbrukshøgskole. 61 sider.
- Flatin, T. 1942. Seljord I. Utgitt av Seljord kommune. Trykt hos Johansen & Nielsen, Oslo.
- Flatin, T. 1945. Seljord II. Utgitt av Seljord kommune. Trykt hos Johansen & Nielsen, Oslo.
- Forseth, T. & Harby, A. (red.) 2013. Håndbok for miljødesign i regulerte laksevassdrag. NINA Temahefte 52. 90 sider.
- Frankham, R., Bradshaw, C. J. A. & Brook, B.W. 2014. Genetics in conservation management: Revised recommendations for the 50/500 rules, Red list criteria and population viability analyses. *Biological Conservation* 170; 56-63.
- Heggenes, J., Bergan, F. & Lydersen, E. 2011. Fiskebiologiske undersøkelser i forbindelse med pålegg om fysiske utbedringer i Vallaråi, Seljord i Telemark. Høgskolen i Telemark. HiT-skrift nr. 4/2011.
- Kiland, H. 2006. Fremlegg til tiltak i Vallaråi, Seljord kommune. Faun rapport nr. 036-2006. Faun Naturforvaltning AS, Fyresdal. 19 sider.
- NVE Rapport nr. 49/2013. Vannkraftkonsesjoner som kan revideres innen 2022. Nasjonal gjennomgang og forslag til prioritering. Redaktør; Jan Sørensen. 285 sider + vedlegg.
- Wille, H.J. 1786. Beskrivelse over Sillejords Præstegjæld i Øvre Tellemarken I Norge tillage med et geographisk Chart over samme. Trykt på Gydendals Forlag hos Johan Rudolph Thiele. København.

Internettkilder:

<http://matartikler.com/2014/kultivering-av-fisk-lonner-seg/>

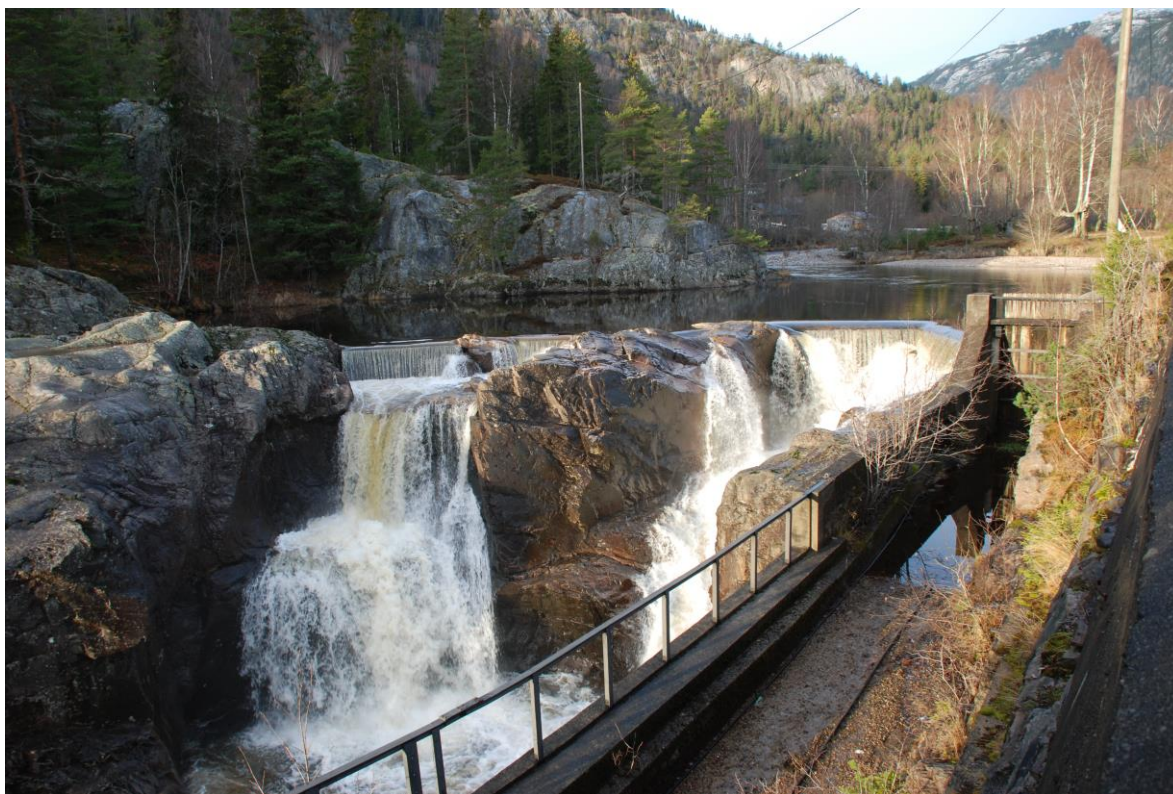
10 Vedlegg

Vedleggene viser fotografier av partier av Vallaråi fra Lakshølfossen og opp til Satajuvet (**Vedlegg 1-6**, fotografiene ble tatt 18. november 2015 av forfatteren). I tillegg er hele elvestrekningen opp til Flatsjø og sideelven Grunnåi vist på satellittbilder (**Vedlegg 7-10**). Hensikten med vedleggene er å vise elvestrekningens egnethet for gyting, oppvekst og overvintring, samt mulige vandringshindringer som kan utbefres. Det understrekes imidlertid at det bør gjennomføres nærmere kartlegginger av elvestrekningen.

Den øvre del av Vallaråi fra Lakshølfossen og Flatsjø er uregulert. Både vannføringen og vanntemperaturforholdene følger naturlige svingninger, og vil derfor kunne bidra til å øke rekrutteringen av storørret til Seljordsvatnet. Denne elva har også i dag en viktig økologisk funksjon for den storørretførende elvestrekningen nedenfor Lakshølfossen fordi den forhindrer tørrlegging og bufrer til en viss grad de negative ringvirkningene av effektkjøringen av Sundsbarm kraftverk.

Elvestrekningen nedenfor elvejuvet (**Vedlegg 2-5**) er også godt egnet til sportsfiske fordi den har lett tilgjengelighet og har varierte høyer, kulper og strømmer som muliggjør sportsfiske med varierte fiskemetoder.

Vedlegg 1:

*Bildet viser Lakshølfossen, som er et vandringshinder for storørret fra Seljordsvatnet. Etablering av fiskepassasje forbi denne fossen vil gi tilgang til en elvestrekning som er vist i **Vedlegg 2-6**.*

Vedlegg 2:

Bildet viser øvre kant av terskel ved Lakshølfossen og den oppdemte hølen på oversiden. Denne hølen er egnet som standplass for stor ørret både før gyting og som overvintringshøl. Øverst i bildet sees innfallende stryk fra øvre Vallaråi.

Vedlegg 3:

Bildet viser den første elvestrekningen med strykpartier ovenfor Laksehølfossen. Habitatet er egnet som leveområder for ørretunger. Habitatforbedrende tiltak kan også gjennomføres dersom en nærmere utredning viser at det er nødvendig.

Vedlegg 4:

Bildet viser en variert og godt egnet elvestrekning opp mot tersklene ved juvet. Habitatet preges av dype holer, mindre kulper og strykstrekninger. Bunnssubstratet er av varierende tekstur og egnet for alle årsklasser av ung ørret. Det er også sannsynlig at det finnes egnede gyteområder i en såpass variert elvestrekning, men dette bør undersøkes nærmere.

Vedlegg 5:

Bildet viser en delvis oppdemt terskelhøl i nedre del av elvejuvet. Det bør gjennomføres enkle tiltak for å lette forbivandringen av ørret. Bunnsubstratet er godt egnet for gyting hos storørret. I elvejuvet som sees i øvre del av bildet er det egnede standplasser for storørret før og etter gyting, og det er også typiske overvintringslokalitet.

Vedlegg 6:

Bildet viser nedre del av Satajuvet, og strekningen preges av dype høl og grunnere stryk. Elvestrekningen er egnet som overvintringsområde og muligens gyting og oppvekst. Ovenfor denne elvestrekningen er det fossefall som til sammen utgjør om lag 24 høydemeter (fra 136-160 m o.h.), og bør utredes med hensyn til fiskepassasjer.

Vedlegg 7:

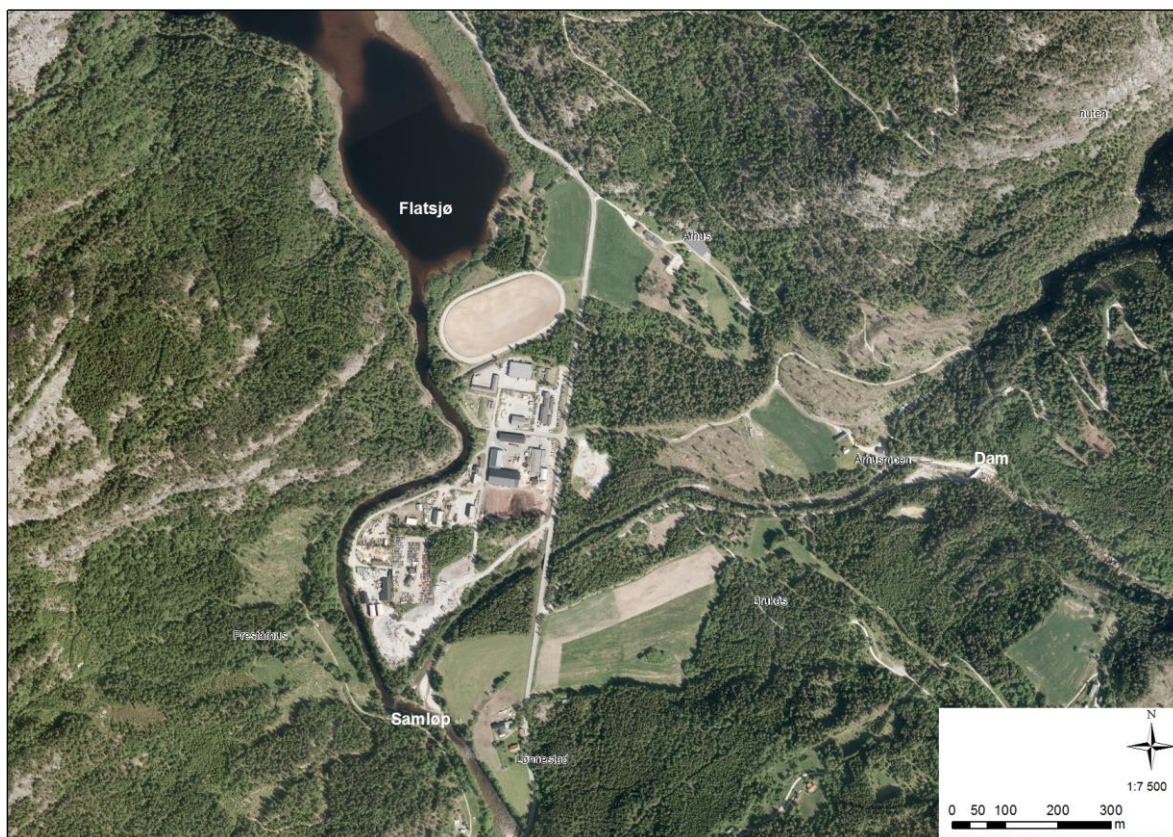
Satellittbilde over Vallaråi nedstrøms Vallar bru, samt utløpet i deltaet og videre til Seljordsvatnet. Overgangen mellom elva og innsjøen utgjøres av et elvedelta med vanndekket areal på 198 000 m². Det samlede deltaarealet på nord-vestsiden av E 134 utgjør ca. 141 000 m², mens arealet på sør-østsiden (med tilhørende gruntområder i Seljordsvatnet) ble måt til ca. 157 000 m². Bygdaråi munner ut i det ytre deltaområdet.

Vedlegg 8:

Satellittbilde over den nåværende storørretførende strekningen av Vallaråi fra Vallar bru og opp til utløpstunellen fra Sundsbarm kraftverk og Lakshølfossen.

Vedlegg 9:

Satellittbildet viser Vallaråi fra Lakshølfoss og opp til samløpet med Grunnåi, til sammen en elvestrekning på 2 km. Mulig vandringshindrende foss i øvre del av Satajuvet er markert.

Vedlegg 10:

Satellittbildet viser Vallaråi fra samløpet med Grunnåi og opp til utløpet av Flatsjø (1 km). I Grunnåi er det avmerket en dam som utgjør et mulig vandringshinder som ligger 1,3 km fra samløpet. Elva Flatdalsåi utgjør innløpet til Flatsjø (ikke vist på bildet).

Norsk institutt for naturforskning (NINA) er et nasjonalt og internasjonalt kompetansesenter innen naturforskning. Vår kompetanse utøves gjennom forskning, utredningsarbeid, overvåking og konsekvensutredninger.

NINAs primære aktivitet er å drive anvendt forskning. Stikkord for forskningen er kvalitet og relevans, samarbeid med andre institusjoner, tverrfaglighet og økosystemtilnærming. Offentlig forvaltning, næringsliv og industri samt Norges forskningsråd og EU er blant NINAs oppdragsgivere og finansieringskilder.

Virksomheten er hovedsakelig rettet mot forskning på natur og samfunn, og NINA leverer et bredt spekter av tjenester gjennom forskningsprosjekter, miljøovervåking, utredninger og rådgiving.

ISSN:1504-3312
ISBN: 978-82-426-2872-5

Norsk institutt for naturforskning

NINA Hovedkontor

Postadresse: Postboks 5685 Sluppen, 7485 Trondheim

Besøks/leveringsadresse: Hogskoleringen 9, 7034 Trondheim

Telefon: 73 80 14 00, Telefaks: 73 80 14 01

E-post: firmapost@nina.no

Organisasjonsnummer 9500 37 687

<http://www.nina.no>

Samarbeid og kunnskap for framtidens miljøløsninger